

a
st. 1/a

AVE MARIA

IAN. 1935

Januarska in koledarska izdaja

XXVII.

48 132

AVE MARIA

published monthly by
*The Slovene
Franciscan Fathers,*

P. O. Box 608,
Lemont, Illinois.

in the interest of the
Slovene Franciscan Com-
missariat of the Holy
Cross.

Subscription Price:

\$2.50 per annum

Naročnina:

\$2.50 letno.

Izven U. S. A. \$3.00

Management - Upravištvu

P. O. Box 608,
Lemont, Illinois

Editor - Urednik

P. Alexander Urankar,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.

Entered as second-class
matter August 20, 1925, at
the post office at Lemont,
Illinois, under the Act of
March 3, 1879. Acceptance
of mailing at the special
rate of postage provided
for in Section 1103, Act of
October 3, 1917, authorized
on August 29, 1925.

NAROČITE SE NA

'Ave Maria'

ki je glasnik katoliškega življenja sloven-
skim izseljencem v Ameriki in porok
zvestobe katoliški Cerkvi.

Vsak naročnik

NAŠEGA LISTA JE PODPOR-
NIK VELIKE MISLI MISIJON-
STVA JEZUSOVEGA. ZAKAJ?
DOLARJI, KI SI JIH NAMENIL
ZA NAROČNINO NAŠEGA LI-
STA NISO VRŽENI V KOT. KA-
MENČKI SO ZA ZGRADBO KRI-
STUSOVEGA DUHOVNIŠTVA.
ZATO JE BILA AVE MARIJA
USTANOVLJENA, DA BI V
GMOTNEM OZIRU PODPIRALA
DIJAKE, KANDIDATE ZA DU-
HOVNIŠKI STAN. TVOJA NA-
ROČNINA JE SEME, KI NAJ
NEKOČ OBRODI SAD V VINO-
GRADU GOSPODOVEM. KOLI-
KO JE DIJAKOV, KI BI RADI
ŠTUDIRALI, PA NIMAJO GMOT-
NIH SREDSTEV. SAMOSTAN
V LEMONTU JE BIL USTA-
NOVLJEN, DA BI BIL TUDI
ŠOLA IN VZGOJEVALIŠČE
IDEJALNIM FANTOM, KI SO SI
ZAŽELELI SLUŽBE ALTARJA.
SEDAJ RAZUMEŠ. NAŠ LIST
UTIRA POT TEM ŠTUDENTOM.

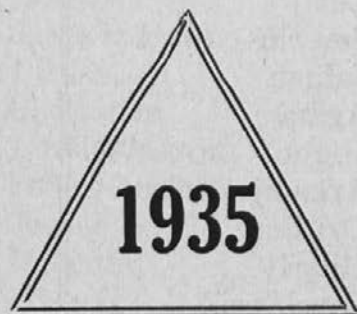
3/1 1935 II 48132

AVE MARIA

Januarska in koledarska izdaja.

IZDALI

Slovenski frančiškani Severne Amerike

LEMONT, ILLINOIS

Natisnila

EDINOST PUBLISHING CO.

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

JANUAR

ZAPISKI

1	Torek	Novoletni dan	
2	Sreda	Ime Jezusovo	
3	Četrtek	Sv. Genovefa	
4	Petek	Sv. Titus	≡
5	Sobota	Sv. Telesfor	
6	Nedelja	Sv. Trije Modri	
7	Pondeljek	Sv. Lucij	
8	Torek	Sv. Severin	
9	Sreda	Sv. Julijan	
10	Četrtek	Sv. Agata	
11	Petek	Sv. Higin	≡
12	Sobota	Sv. Arkadij	
13	Nedelja	Sv. Družina	
14	Pondeljek	Sv. Hilarij	
15	Torek	Sv. Pavel, pušč.	
16	Sreda	Sv. Marcel	
17	Četrtek	Sv. Anton, pušč.	
18	Petek	Sv. Peter	≡
19	Sobota	Sv. Kanut	
20	Nedelja	Sv. Fabijan in Seb.	
21	Pondeljek	Sv. Neža	
22	Torek	Sv. Vincenc	
23	Sreda	Sv. Rajmund	
24	Četrtek	Sv. Timotej	
25	Petek	Mati Milosti	≡
26	Sobota	Sv. Polikarp	
27	Nedelja	Sv. Krizostom	
28	Pondeljek	Sv. Valerij	
29	Torek	Sv. Salezij	
30	Sreda	Sv. Martina	
31	Četrtek	Sv. Julij	

SPREMEMBE LUNE

Mlaj 5. jan.

Ščip 19. jan.

Prvi krajec 17. jan.

Zadni krajec 27. jan.

FEBRUAR

ZAPISKI

1	Petek	Sv. Ignacij	☿
2	Sobota	Svečnica	
3	Nedelja	Sv. Blaž	
4	Pondeljek	Sv. Andrej	
5	Torek	Sv. Agata	
6	Sreda	Sv. Tit	
7	Četrtek	Sv. Romuald	
8	Petek	Sv. Janez iz Mate	☿
9	Sobota	Sv. Ciril A.	
10	Nedelja	Sv. Školastika	
11	Pondeljek	Sv. Lurška Marija	
12	Torek	Sv. Sedem bratov	
13	Sreda	Sv. Jordan	
14	Četrtek	Sv. Valentin	
15	Petek	Sv. Efrem	☿
16	Sobota	Sv. Julijana	
17	Nedelja	Sv. Frančišek K.	
18	Pondeljek	Sv. Simon	
19	Torek	Sv. Konrad	
20	Sreda	Sv. Elefterij	
21	Četrtek	Sv. Feliks	
22	Petek	Sv. Peter Ant.	☿
23	Sobota	Sv. Damijan	
24	Nedelja	Sv. Matija	
25	Pondeljek	Sv. Valburga	
26	Torek	Sv. Gabrijel od M. B.	
27	Sreda	Sv. Baldomir	
28	Četrtek	Sv. Roman	

SPREMEMBE LUNE

Mlaj 3. febr.

Ščip 18. febr.

Prvi krajec 10. febr.

Zadnji krajec 26. febr.

MAREC

ZAPISKI

1	Petek	Sv. Albin	☞
2	Sobota	Sv. Simplicij	
3	Nedelja	Sv. Kunigunda	
4	Pondeljek	Sv. Kazimir	
5	Torek	Sv. Hadrijan	
6	Sreda	Pepelnica	☞
7	Četrtek	Sv. Tomaž Akv.	
8	Petek	Sv. Janez od B.	
9	Sobota	Sv. Frančiška R.	
10	Nedelja	40 mučencev	
11	Pondeljek	Sv. Konstantin	
12	Torek	Sv. Gregorij	
13	Sreda	Kv. - Sv. Evfrazija	☞
14	Četrtek	Sv. Matilda	
15	Petek	Sv. Klemen	☞
16	Sobota	Kv. - Sv. Hilarij	☞
17	Nedelja	Sv. Jedert	
18	Pondeljek	Sv. Ciril	
19	Torek	Sv. Jožef	
20	Sreda	Sv. Feliks	
21	Četrtek	Sv. Benedikt	
22	Petek	Sv. Katarina	☞
23	Sobota	Sv. Irenej	
24	Nedelja	Sv. Gabrijel	
25	Pondeljek	Oznanenje Mar.	
26	Torek	Sv. Dizma	
28	Četrtek	Sv. Damijan	☞
27	Sreda	Sv. Kapistran	
29	Petek	Sv. Jona	☞
30	Sobota	Sv. Angela	
31	Nedelja	Sv. Benjamin	

SPREMEMBE LUNE

Mlaj 4. marca.

Ščip 20. marca.

Prvi krajec 11. marca.

Zadni krajec 27. marca.

APRIL

ZAPISKI

1	Ponedeljek	Sv. Hugo	
2	Torek	Sv. Frančišek P.	
3	Sreda	Sv. Richard	----
4	Četrtek	Sv. Izidor	
5	Petek	Sv. Vincenc	----
6	Sobota	Sv. Celestin	
7	Nedelja	Tiha nedelja	
8	Ponedeljek	Sv. Albert	
9	Torek	Sv. Kleofa	
10	Sreda	Sv. Makarij	----
11	Četrtek	Sv. Leon	
12	Petek	Marija 7 ž.	----
13	Sobota	Sv. Hermenegild	
14	Nedelja	Cvetna	
15	Ponedeljek	Sv. Bazilisa	
16	Torek	Sv. Benedikt	
17	Sreda	Sv. Justin	----
18	Četrtek	Veliki č.	
19	Petek	Veliki p.	----
20	Sobota	Velika s.	----
21	Nedelja	Velika noč	
22	Ponedeljek	Sv. Soter	
23	Torek	Sv. Jurij	
24	Sreda	Sv. Fidel	
25	Četrtek	Sv. Marko	
26	Petek	Mati d. sveta	----
27	Sobota	Sv. Kanizij	
28	Nedelja	Sv. Pavel od Kr.	
29	Ponedeljek	Sv. Peter F.	
30	Torek	Sv. Katarina S.	

SPREMEMBE LUNE

Mlaj 3. aprila.

Ščip 18. aprila.

Prvi krajec 10. aprila.   Zadnji krajec 25. aprila.

MAJ

ZAPISKI

1	Sreda	Sv. Filip in Jakob	
2	Četrtek	Sv. Atanazij	
3	Petek	Najd. Sv. Križa	☩
4	Sobota	Sv. Florijan	
5	Nedelja	Sv. Pij	
6	Pondeljek	Sv. Damazij	
7	Torek	Sv. Stanislav	
8	Sreda	Varstvo sv. Jožefa	
9	Četrtek	Sv. Gregorij	
10	Petek	Sv. Antonin	☩
11	Sobota	Sv. Mamert	
12	Nedelja	Sv. Pankracij	
13	Pondeljek	Sv. Robert	
14	Torek	Sv. Bonifacij	
15	Sreda	Sv. Ivan La S.	
16	Četrtek	Sv. Nepomuk	
17	Petek	Sv. Paškal	☩
18	Sobota	Sv. Venancij	
19	Nedelja	Sv. Celestin	
20	Pondeljek	Sv. Bernardin	
21	Torek	Sv. Valencij	
22	Sreda	Sv. Julija	
23	Četrtek	Sv. Deziderij	
24	Petek	Marija Pomočnica	☩
25	Sobota	Sv. Magdalena	
26	Nedelja	Sv. Zamorski mučenci	
27	Pondeljek	Sv. Gregorij	
28	Torek	Sv. Avguštin	
29	Sreda	Sv. Maksimin	
30	Četrtek	Vnebohod	
31	Petek	Sv. Angela	☩

SPREMEMBE LUNE

Mlaj 2. maja.

Ščip 18. maja.

Prvi krajec 10. maja. Zadnji krajec 25. maja.

JUNIJ

ZAPISKI

1	Sobota	Sv. Fortunat	
2	Nedelja	Sv. Evgenij	
3	Pondeljek	Sv. Klotilda	
4	Torek	Sv. Kvirin	
5	Sreda	Sv. Bonifacij	
6	Četrtek	Sv. Norbert	
7	Petek	Sv. Filip	***
8	Sobota	Sv. Viktorijan	***
9	Nedelja	Binkošti	
10	Pondeljek	Sv. Marjeta	
11	Torek	Sv. Barnaba	
12	Sreda	Sv. Janez Falk - kv.	***
13	Četrtek	Sv. Anton Pad.	
14	Petek	Sv. Bazilij	***
15	Sobota	Sv. Vid	***
16	Nedelja	Sv. Trojica	
17	Pondeljek	Sv. Adolf	
18	Torek	Sv. Efrem	
19	Sreda	Sv. Gervazij	
20	Četrtek	Sv. Rešnje Telo	
21	Petek	Sv. Alojzij	***
22	Sobota	Sv. Pavlin	
23	Nedelja	Sv. Edeltruda	
24	Pondeljek	Sv. Janez K.	
25	Torek	Sv. Viljem	
26	Sreda	Sv. Janez in Pavel	
27	Četrtek	Mati Pomočnica	
28	Petek	Presv. Srce	***
29	Sobota	Sv. Peter in Pavel	
30	Nedelja	Spomin sv. Pavla	

SPREMEMBE LUNE

Mlaj 1. jun.   Zadnji krajec 23. jun.

Prvi krajec 9. jun.   Mlaj 30 jun.

Ščip 16. jun.

JULIJ

ZAPISKI

1	Pondeljek	Presveta Kri	
2	Torek	Obisk M. Device	
3	Sreda	Sv. Leon	
4	Četrtek	Sv. Urh	
5	Petek	Sv. Ciril in Metod	☩
6	Sobota	Sv. Vilibald	
7	Nedelja	Sv. Elizabeta	
8	Pondeljek	Sv. Gorkumski muč.	
9	Torek	Sv. Veronika	
10	Sreda	Sv. Amalija	
11	Četrtek	Sv. Pij	
12	Petek	Sv. Moh. in Fort.	☩
13	Sobota	Sv. Marjeta	
14	Nedelja	Sv. Bonaventura	
15	Pondeljek	Sv. Henrik	
16	Torek	Karmelska Marija	
17	Sreda	Sv. Aleš	
18	Četrtek	Sv. Kamil	
19	Petek	Sv. Vincencij P.	☩
20	Sobota	Sv. Hijeronim	
21	Nedelja	Sv. Prakseda	
22	Pondeljek	Sv. Magdalena	
23	Torek	Sv. Apolinarij	
24	Sreda	Sv. Kristina	
25	Četrtek	Sv. Jakob	
26	Petek	Sv. Ana	☩
27	Sobota	Sv. Krištof	
28	Nedelja	Sv. Inocencij	
29	Pondeljek	Sv. Marta	
30	Torek	Sv. Julita	
31	Sreda	Sv. Ignacij L.	

SPREMEMBE LUNE

Prvi krajec 8. jul.   Zadnji krajec 22. jul.
Ščip 16. jul.   Mlaj 30. jul.

AVGUST

ZAPISKI

1	Četrtek	Vezi sv. Petra	
2	Petek	Sv. Porcijunkula	***
3	Sobota	Sv. Lidija	
4	Nedelja	Sv. Dominik	
5	Pondeljek	Sv. Marija snežna	
6	Torek	Gosp. Izpremenenje	
7	Sreda	Sv. Kajetan	
8	Četrtek	Sv. Cirijak	
9	Petek	Sv. Roman	***
10	Sobota	Sv. Lavrencij	
11	Nedelja	Sv. Tiburcij	
12	Pondeljek	Sv. Klara	
13	Torek	Sv. Kasijan	
14	Sreda	Sv. Evzebij	***
15	Četrtek	Vnebovzetje Marijino	***
16	Petek	Sv. Rok	***
17	Sobota	Sv. Hijacint	
18	Nedelja	Sv. Helena	
19	Pondeljek	Sv. Ludovik	
20	Torek	Sv. Bernard	
21	Sreda	Sv. Ivana Fr.	
22	Četrtek	Sv. Timotej	
23	Petek	Sv. Filip Ben.	***
24	Sobota	Sv. Jernej	
25	Nedelja	Sv. Ludovik kralj	
26	Pondeljek	Sv. Cefirin	
27	Torek	Sv. Jožef K.	
28	Sreda	Sv. Avguštin	
29	Četrtek	Janezovo obglavljenje	
30	Petek	Sv. Roza L.	***
31	Sobota	Sv. Rajmund	

SPREMEMBE LUNE

Prvi krajec 7. avg.   Zadnji krajec 20. avg.

Ščip 14. avg.   Mlaj 28. avg.

SEPTEMBER

ZAPISKI

1	Nedelja	Sv. Marija Tol.	
2	Pondeljek	Angeli Varuhi	
3	Torek	Sv. Sabina	
4	Sreda	Sv. Rozalija	
5	Četrtek	Sv. Justinijan	
6	Petek	Sv. Zaharija	» »
7	Sobota	Sv. Regina	
8	Nedelja	Mali Šmaren	
9	Pondeljek	Sv. Petek Kl.	
10	Torek	Sv. Nikolaj	
11	Sreda	Sv. Prot in Hijacint	
12	Četrtek	Sree Marijino	
13	Petek	Sv. Norburga	» »
14	Sobota	Povišanje sv. Križa	
15	Nedelja	Mati 7 žalosti	
16	Pondeljek	Sv. Kornelij	
17	Torek	Rane sv. Franciška	
18	Sreda	Sv. Jožef Kup. - kv.	» »
19	Četrtek	Sv. Januarj	
20	Petek	Sv. Evstahij — kv.	» »
21	Sobota	Sv. Matevž — kv.	» »
22	Nedelja	Sv. Tomaž Vil.	
23	Pondeljek	Sv. Tekla	
24	Torek	Marija usmiljena	
25	Sreda	Sv. Kleofa	
26	Četrtek	Sv. Ciprijan	
27	Petek	Sv. Kozma	» »
28	Sobota	Sv. Venceslav	
29	Nedelja	Sv. Mihael	
30	Pondeljek	Sv. Hijeronim	

SPREMEMBE LUNE

Prvi krajec 5. sept.   Zadnji krajec 19. sept.

Ščip 12. sept.   Mlaj 27. sept.

OKTOBER

ZAPISKI

1	Torek	Sv. Remigij	
2	Sreda	Sv. Štefan	
3	Četrtek	Sv. Terezija	
4	Petek	Sv. Francišek	☩
5	Sobota	Sv. Placid	
6	Nedelja	Rožnivenska	
7	Pondeljek	Sv. Tajda	
8	Torek	Sv. Brigita	
9	Sreda	Sv. Dionizij	
10	Četrtek	Sv. Francišek Borgia	
11	Petek	Sv. Firmin	☩
12	Sobota	Sv. Maksimilijan	
13	Nedelja	Sv. Edvard	
14	Pondeljek	Sv. Kalist	
15	Torek	Sv. Terezija	
16	Sreda	Sv. Otmar	
17	Četrtek	Sv. Marjeta Alakok	
18	Petek	Sv. Luka	☩
19	Sobota	Sv. Peter Alkantara	
20	Nedelja	Sv. Janez Kancij	
21	Pondeljek	Sv. Uršula	
22	Torek	Sv. Kordula	
23	Sreda	Sv. Severin	
24	Četrtek	Sv. Rafael	
25	Petek	Sv. Gvdencij	☩
26	Sobota	Sv. Evarist	
27	Nedelja	Sv. Frumencij	
28	Pondeljek	Sv. Simon in Juda	
29	Torek	Sv. Narcis	
30	Sreda	Sv. Marcel	
31	Četrtek	Sv. Alfonz	☩

SPREMEMBE LUNE

Prvi krajec 5. okt.   Zadnji krajec 19. okt.

Ščip 11. okt.   Mlaj 27. okt.

NOVEMBER

ZAPISKI

1	Petek	Vsi Sveti	
2	Sobota	Verne duše	
3	Nedelja	Sv. Hubert	
4	Pondeljek	Sv. Karel Bor.	
5	Torek	Sv. Judita	
6	Sreda	Sv. Lenard	
7	Četrtek	Sv. Engelbert	
8	Petek	Sv. Bogomir	☩
9	Sobota	Sv. Teodor	
10	Nedelja	Sv. Andrej Avelin	
11	Pondeljek	Sv. Martin š.	
12	Torek	Sv. Martin p.	
13	Sreda	Sv. Stanislav Kostka	
14	Četrtek	Sv. Jozafat	
15	Petek	Sv. Albert	☩
16	Sobota	Sv. Edmund	
17	Nedelja	Sv. Gregor Čud.	
18	Pondeljek	Sv. Roman	
19	Torek	Sv. Elizabeta	
20	Sreda	Sv. Feliks	
21	Četrtek	Marijino Dar.	
22	Petek	Sv. Cecilija	☩
23	Sobota	Sv. Klement	
24	Nedelja	Sv. Janez od Križa	
25	Pondeljek	Sv. Katarina	
26	Torek	Sv. Silvester	
27	Sreda	Sv. Maksimij	
28	Četrtek	Sv. Lenard Portom.	
29	Petek	Sv. Saturnin	☩
30	Sobota	Sv. Andrej	

SPREMEMBE LUNE

Prvi krajec 3. nov.   Zadnji krajec 17. nov.

Ščip 10. nov.   Mlaj 25. nov.

DECEMBER

ZAPISKI

1	Nedelja	Sv. Eligij	
2	Pondeljek	Sv. Bibijana	
3	Torek	Sv. Frančiška Ks.	
4	Sreda	Sv. Barbara	
5	Četrtek	Sv. Saba	
6	Petek	Sv. Miklavž	***
7	Sobota	Sv. Ambrož	
8	Nedelja	Brezmadežna	
9	Pondeljek	Sv. Gorgonija	
10	Torek	Sv. Melkijad	
11	Sreda	Sv. Damazij	
12	Četrtek	Sv. Sinezij	
13	Petek	Sv. Lucija	***
14	Sobota	Sv. Špiridijon	
15	Nedelja	Sv. Kristina	
16	Pondeljek	Sv. Evzebij	
17	Torek	Sv. Florijan	
18	Sreda	Sv. Gracijan — kv.	***
19	Četrtek	Sv. Nemezij	
20	Petek	Sv. Julij — kv.	***
21	Sobota	Sv. Tomaž — kv.	***
22	Nedelja	Sv. Cenon	
23	Pondeljek	Sv. Viktorijaj	
24	Torek	Adama in Eva	***
25	Sreda	Božični dan	
26	Četrtek	Sv. Štefan	
27	Petek	Sv. Janez Evang.	***
28	Sobota	Nedolžni otroci	
29	Nedelja	Sv. Tomaž V.	
30	Pondeljek	Sv. David	
31	Torek	Sv. Silvester	

SPREMEMBE LUNE

Prvi krajec 3. dec.   Zadnji krajec 17. dec.

Ščip 9. dec.   Mlaj 25. dec.

KRŠČANSKA IMENA NAŠIM OTROKOM.

Abraham	H.	Oče mnogih.	Ciril	gr.	Gosposki.
Adam	H.	Iz zemlje.	Celestin	L.	Dar neba.
Adolf	G.	Plemeniti junak.	Cecilija	L.	Kratkovidna.
Alan	G.	Uglašen.	Daniel	H.	Božji sodnik.
Albert	G.	Svetli.	David	H.	Priljubljeni.
Aleš	gr.	Branitelj	Donald	K.	Ponosni glavar.
Alexander	gr.	Branitelj mož.	Deodat	L.	Dar božji.
Alfred	G.	Dobri svetovavec.	Deziderij	L.	Zaželjeni.
Alfonz	G.	Voljni.	Dominik	L.	Gosposki.
Albin	L.	Belko.	Doroteja	gr.	Dar božji.
Alojzij	gr.	Ponosni boritelj.			
Ambrož	gr.	Nesmrtni.			
Amos	H.	Močni.	Edmund	A.S.	Branitelj posesti.
Andrej	gr.	Možati.	Edvard	A.S.	Čuvaj.
Anzelm	G.	Varovanec božji.	Edvin	A.S.	Cenjani prijatelj.
Anton	L.	Neprecenljivi.	Emanuel	H.	Bog z nami.
Artur	K.	Plemeniti.	Evgenij	gr.	Plemenitega rodu.
Augustin	L.	Vzvišeni.	Emil	G.	Mož močne volje.
Adalbert	G.	Vojvoda.	Erazem	gr.	Ljubki.
Avrelij	L.	Zlatko.	Erik	A.S.	Bogati.
Ada	G.	Sreča.	Ernest	G.	Resni.
Adelina	G.	Plemenitega rodu.	Evstahij	gr.	Zdravi.
Agata	gr.	Dobra.	Elija	H.	Bog je moje rešenje.
Agneza	gr.	Čista	Edita	G.	Srečna.
Alice	G.	Plemenitega rodu.	Edna	H.	Srečna.
Amalia	L.	Ljubica.	Eleonora	gr.	Blaženstvo.
Ana	H.	Milostljiva.	Elizabeta	H.	Luč.
Agripina	L.	Kmetica.	Elvira	L.	Častivka božja.
Albana	L.	Bela.	Ema	G.	Bela.
Angela	L.	Poslanka.	Estera	P.	Žena krepke volje.
Anastazija	gr.	Neumrljiva.	Etel	G.	Dobra sreča.
Avrea	L.	Zlatka.	Evnisia	gr.	Plemkinja.
			Eva	H.	Mati vseh živih.
Barnaba	gr.	Sin tolažbe.	Erna	H.	Srečna zmag.
Bartolomej	H.	Bojeviti sin.	Emerika	G.	Žena resnobe.
Bazilij	gr.	Kraljevi.	Evalda	G.	Polna bogastva, volje.
Benedikt	L.	Blagoslovljeni.			
Benjamin	H.	Sin desnice.			
Bernard	G.	Medvedie drznosti.	Ferdinand	G.	Božji dar.
Bonifacij	L.	Dobrotljivi.	Filip	gr.	Ljubitelj konjev.
Brunon	G.	Rujavi.	Friderik	G.	Miroljubni vladar.
Benigen	L.	Skromni.	Francišek	Fr.	Neprecenljivi.
Benvenut	L.	Dobrodošli.	Florijan	L.	Svobodni.
Bonaventura	L.	Dobrodošli.	Florentin	L.	Cvetoči.
Barbara	gr.	Tujka.	Feliks	L.	Cvetko.
Beatrika	L.	Osrečujoča.	Fortunat	L.	Srečko.
Berta	G.	Krasotica.	Florencija	L.	Srečko.
Blanka	T.	Bela.	Fides	L.	Cvetana.
Brigita	K.	Močna.			

KRATICE:

Gr. pomeni: iz starih germanskih narečij.
 gr. pomeni: iz grščine.
 L. pomeni: iz latinščine.
 P. pomeni: iz perzijskega jezika.
 S. pomeni: iz sirskega jezika.

K. pomeni: iz keltskega jezika.
 Fr. pomeni: iz francoščine.
 I. pomeni: iz italščine.
 H. pomeni: iz hebrejščine.
 A.S. pomeni: iz anglosaškega jezika.

Gabrijel	H.	Vera.	Lambert	Gr.	Prejasni.
Gaj	Fr.	Moč božja.	Lavrencij	L.	Kronan z lavoriko.
Gavdijoz	L.	Vesel.	Leon	L.	Lev.
Gerald	Gr.	Z močno sulico.	Leander	gr.	Mož z levjo naravo.
Gilbert	Gr.	Slavni.	Lenard	Gr.	Močan kot lev.
Gothard	Gr.	Pobožni.	Leopold	Gr.	Ponosni naroda.
Gotfrid	Gr.	V miru z Bogom.	Ludvig	Gr.	Ponosni vojak.
Gregor	Gr.	Pazljivi.	Lin	gr.	Lanenih las.
Gustav	Šv.	Bojevnik.	Lucijan	L.	Rojen v jutru.
Gracijan	L.	Milostljivi.	Luka	L.	Luč.
Gvidon	L.	Vodnik.	Lea	L.	Levinja.
Gertruda	Gr.	Sloka kot sulica.	Lilijana	L.	Lilija.
Germana	L.	Dvojček.			
			Makarij	gr.	Blaženi.
Harold	A.S.	Zmagovavec.	Maks	L.	Preveliki.
Henrik	Gr.	Glava hiše.	Malahija	H.	Poslanec božji.
Herbert	A.S.	Slava vojske.	Marko	L.	Kladivo.
Herman	Gr.	Vojak.	Martin	L.	Vojščak.
Hilarij	L.	Radosten.	Matej	H.	Dar božji.
Hubert	Gr.	Zdravega razuma.	Mavricij	L.	Temne barve.
Hugo	D.	Razumni.	Mihael	H.	Kdo je kot Bog.
Honorij	L.	Častitljivi.	Mojzes	H.	Rešen iz vode.
Harriet	Gr.	Glava hiše.	Modest	L.	Skromni.
Helena	gr.	Luč.	Matija	H.	Bogdan.
			Melanij	gr.	Črnikasti.
Ignacij	L.	Ognjeviti.	Matilda	Gr.	Močna vojščakinja.
Izak	H.	Smehljaj.	Mabel	L.	Ljubka.
Ida	Gr.	Bogupodobna.	Magdalena	H.	Iz mesta Magdala.
Imakulata	L.	Brez madeža.	Margareta	gr.	Biser.
Irena	gr.	Miroljubna.	Marija	H.	Grenka.
Izabela	H.	Častivka božja.	Marta	H.	Gospodinja.
			Mildred	Gr.	Udana.
Jakob	H.	Vrinjenec.	Mirijam	H.	Grenka.
Jeremija	H.	Povišan od Boga.	Mira	gr.	Jokajoča.
Jeronim	L.	Sveto ime.			
Janez	H.	Milostni dar božji.	Napoleon	gr.	Lev iz gozda.
Jonatan	H.	Dar božji.	Nikolaj	gr.	Zmaga ljudstva.
Jožef	H.	Pomnoži naj.	Nicefor	gr.	Nosivec zrnage.
Julijan	L.	Mož mehkih las.	Norbert	Gr.	Lepi iz severa.
Justin	L.	Pravični.	Norman	Gr.	Mož iz severa.
Jurij	Gr.	Imejitelj posestva.	Nora	L.	Častivredna.
Judita	H.	Slavljena.			
Julija	L.	Dekle mehkih las.	Oliver	L.	Olivno drevo.
Jakunda	L.	Prijetna.	Orest	gr.	Z gore doma.
			Oskar	K.	Udani vojščak.
			Oswald	Gr.	Moč božja.
Kalist	gr.	Prelepi.	Patricij	L.	Iz višjih krogov.
Karel	Gr.	Močni.	Pavel	L.	Majhni.
Krištof	gr.	Nosivec Kristusov.	Peregrin	L.	Tujec.
Klarencij	L.	Presvetli.	Peter	L.	Skala.
Klavdij	L.	Hromi.	Pij	L.	Pobožni.
Klemen	L.	Usmiljeni.	Placid	L.	Mili.
Konrad	Gr.	Ponosni svetovavec.	Priscila	L.	Starikava.
Konstantin	L.	Vztrajni.	Pudenciana	L.	Sramežljiva.
Krišpin	L.	Mož s kodrast. lasmi.	Pulherija	L.	Lepotica.
Kamil	L.	Služabnik altarja.			
Katarina	gr.	Čista.	Ralf	Gr.	Junak.
Klara	L.	Jasna.	Rafael	H.	Božje zdravilo.

Rajmund	Gr.	Dobro zavarovani.	Salvator	L.	Odrešenik.
Reginald	Gr.	Močni vladar.	Školastika	L.	Šolarka.
Ruben	H.	Evo ti sina.	Sara	H.	Princezinja.
Rikard	Gr.	Dobrega srca.	Stela	L.	Zvezda.
Robert	Gr.	Slavni.	Suzana	H.	Lilija.
Roderik	Gr.	Poln slave.	Sekunda	L.	Srečna.
Rogerij	Gr.	Slavni suličar.			
Roland	Gr.	Slava dežele.	Tadej	S.	Modri.
Rufus	L.	Rdečkasti.	Teodor	gr	Dar božji.
Rupert	Gr.	Imenitni.	Tomaž	H	Dvojček.
Roman	L.	Rimljan.	Timotej	gr	Bogaboječi.
Rahela	H.	Ovčarica.	Teofil	gr.	Bogoljubni.
Rebeka	H.	Vzvišena lepota.	Terezija	gr	Nosi koruzni uhan.
Roksana	P.	Večernica.			
Roza	L.	Roža.	Urban	L.	Mešcan.
Regina	L.	Kraljica.	Uršula	L.	Medvedka.
Samson	H.	Veličastno solnce.	Valentin	L.	Zdravi.
Samuel	H.	Izvoljenec božji.	Viktor	L.	Zmagovavec.
Savel	H	Mož, ki po njem sprasujejo.	Vincencij	L.	Zmagoslavni.
			Vivijan	L.	Živahni.
Sebastijan	gr.	Častitljivi.	Valter	Gr.	Voditelj armade.
Sigismund	Gr.	Zmagujoči vojvoda.	Viljem	Gr.	Stanovitni.
Silvester	L.	Iz gozda.	Vinfrid	Gr.	Dela mir.
Štefan	gr.	Kronani.	Vital	L.	Živko.
Severin	L.	Strogi.	Viola	L.	Vijolica.
Serafin	L.	Ime angelja.	Virginija	L.	Deviška.

VREMENSKI PREROK.

JANUAR

Če lep je januar, v jeseni bo denar, naj pod nogami poka, da le nebo ne joka . . . Naj bo na drevju ivje, poleti bo sočivje, v jeseni sadje, moka, da trudna ti bo roka.

Ob Pavlu jasen dan, bo vinček nam šti-man.

Če v prosincu ni snega, ga pa mali srpan da. Spreobrnitev Pavla jasno vreme obeta sadov lepo breme.

*

FEBRUAR

Če se nam svečnica jasno zdani, zima še dolgo, dolgo trpi. Torej premoga še nekaj nabavi, pečko zakuri, kožušček pripravi.

Sveti Matija ledino razbija, če je pa ni, jo brž naredi. Vse nam doline in gore pokrije, trepalnice nam v ivje zavije.

*

MAREC

Kar sušca zeleni, se rado posuši. — So marca vetri suhi, ne bo zelenja v juhi. Če sušec ti grmi — vsa lakota beži.

Če ima Rupert lepe dni, se seno lahko suši. Ima o pustu solnce že moč, mrzla vo velika noč.

Marca desetega, pravi nam pratika: 40 blaženih vlada nebo. Je v znamenju solnca, bo toplo brez konca. Če jutro se kisa, bo dolgo hudo. Dokler nam Šentjur ne prežene meglo.

APRIL

Snega za pirhe Bog bo dal, nazaj za peč te bo poslal. Če si za pust pomlad imel, bil solnca prvega vesel.

Če je v aprilu že farma zelena, vsak je pozimi živahen, vesel. Kruhek bo dober in vino bo dobro . . . v skritem mošnjičku bo tolarček pel.

Aprilov dež zares, je božji dar z nebes. V aprilu huda slana — je farmi strašna rana. April je pregorak, bo majnik ves mehak, od jutra do večera z oči solze otira

*

MAJ

Majnik solnčen je navadno, nič ne maraj, če deži. Praviyo učene glave, da od nekaj že drži: Majnik suh, še suh bo božič, moker maj ti vse zredi, v kleti bodo polni sodčki, v hlevcu bodo pridne krave, v kašči bo pšenica klena, v dimniku klobase prave.

Brez dežja Pankrac, Urban, dolgo bo gorak še dan, če se pa Urban skremži, mulo dolgo ti drži.

*

JUNIJ

Kakor se Medard zdani, vreme tednov pet trpi. Če je kisel, čviček bo, ako ne, bo vse zlato.

Če kres deži — orehov ni, in pusti bodo prazniki. Ni praznika, če ni potice, potice ni, če ni sredice, sredice sladke sred testa

z orehi vsa pomešana. Zato Šentjanž naj se smeji, da bom vesel božične dni.

*

JULIJ

Če obiskovanja ni lepo, dež ves mesec naletal bo. Čisti zrak o sv. Jakobi ti shrambe žita polni.

Prvi dan marela, spal bo parazol še tretjega, desetega, da mesec bo okol.

Se julij kreše s solncem, bo treskalo hudo, koruza bo visoka, plesnivo bo seno.

*

AVGUST

S solncem daj zapleši Urška, pa bo zima, da bo kaj, če boš z mrazom zaplesala, solnca več ne bo nazaj.

*

NOVEMBER

V novembru zemlja pod odejo za dobre mesece in dni. Drugače vse prihodnje leto bo maček gledal iz oči.

Sv. Martin ne bo suh, da pozimi raste kruh. Če mokro zemljo sneg pokrije, je malo prida za kmetije.

*

DECEMBER

Božič zeleni se za veliko noč zamenj. Sveti dan vetrovno, k let' bo sadja polno.

Januar — kolednik lačni kruha in ljubezni prosi. Februar prižiga sveče, goste nam snežinke trosi. Marec-brivec brije z burjo in suši nam polja brade. Tratine april pogrinja, zadnje pisanke nam krade. Majnik mastno travo češe in nad kosci se ujeda. Junij kres šentjanžev kuri, rožam v lepe čaše gleda. Julij žene pse na pašo, prvo žetev preizkusi, da avgust ne bo brez dela, srpe vse lepo nabrusi. Sadje vozi nam

september, z brado zadovoljno kima, vino toči nam oktober, to prijazna bo še zima. Listje grabi, da postelje mehko posteljo november, truden se bo zgrudil nanjo leni — december. Vsak po svoje ukvarja s trdim delom, trudnim poslom, le december na zapeček leže in smeji se oslom, ki so delali hudo, pa sedaj lenobi — njemu — kapitali v žakelj vro . . .

LITURGIČNI KOLEDAR.

1. januar—Novo leto. Zapovedan praznik. — Praznik društva Najsv. Imena. — Izredno skupno obhajilo.

6. januar—Razglašenje Gospodovo. Ni zapovedan praznik. — Dan kat. misijonov.

18. januar—Začetek tridnevne pobožnosti na čast sv. Neži, patroni ženske mladine.

Evangeliji

Razglašenje Gospodovo (6. jan.) — Modri pridejo molit Jezusa.

1. ned. po Razgl. G. (13. jan.) — 12 letni Jezus uči v templju.

2. ned. po Razgl. G. (20. jan.) — Jezus na ženitnini v Kani Gal.

3. ned. po Razgl. G. (27. jan.) — Jezus ozdravi stotnikovega hlapca.

*

2. februar—Blagoslov sveč.

3. februar—Blagoslov grl. Prosi Boga zdravja in blagoslova.

12. februar—Lincolnovo rojstvo. Državni praznik v Ameriki.

22. februar—Washingtonovo rojstvo. Državni praznik v Ameriki.

Evangeliji

4. ned. po Razgl. G. (3. febr.) — Jezus pomiri vihar na morju.

5. ned. po Razgl. G. (10. febr.) — Jezus pove priliko o dobrem semenu.

1. Predpepelnična (17. febr.) — Jezus pove priliko o vinogradnikih.

2. Predpepelnična (24. febr.) — Jezus pove priliko o sejavcu in semenu.

*

6. marec—Pepelenje. Obred, ki nas spominja, da smo iz zemlje, po duši pa rojeni

večnosti. Prenehajo zabave. Od pepelnice do velike sobote opoldan vsak dan post. Ob sredah in petkih se zdrži mesa popolnoma.

10. marec—Pričetek devetdnevnic na čast sv. Jožefu, patronu delavcev.

Evangeliji

3. Predpepelnična (3. marca) — Jezus ozdravi slepca.

1. Postna nedelja (10. marca) — Jezus je skušan od hud. duha.

2. Postna nedelja (17. marca) — Jezus se izpremeni na gori Tabor.

3. Postna nedelja (24. marca) — Jezus izžene duha iz obsedenca.

4. Postna nedelja (31. marca) — Jezus nasiti 5 tisoč ljudi.

*

14. aprila—Blagoslov palm.

18. aprila—V. Četrtek—Spomin Zadnje večerje.

19. aprila—V. Petek—Spomin Kalvarije.

20. aprila—V. Sobota—Blagoslov ognja.

21. aprila—Velika noč—Vstajenje.

25. aprila—Markov dan. — Litanije vseh svetnikov.

Evangeliji

Tiha nedelja (7. aprila) — Farizeji hočejo Jezusa kamenjati.

Cvetna nedelja (14. aprila) — Jezusov slovesni prihod v Jeruzalem.

Velikonočna ned. (21. aprila) — Jezus vstane iz groba.

1. Povelikonočna (28. aprila) — Jezus se prikaže učencem v Emavsu.

*

27. maj—Prošnji dan. Litanije vseh svetnikov.

28. maj—Prošnji dan. Litanije vseh svetnikov.

29. maj—Prošnji dan. Litanije vseh svetnikov.

30. maj—Vnebohod Kristusov. Zapovedan praznik. — Decoration Day. Državni praznik.

Evangeliji

2. Povelikonočna (5. maja) — Jezus pove priliko o pastirju.

3. Povelikonočna (12. maja) — Jezus napeve svoj prihod.

4. Povelikonočna (19. maja) — Jezus obljublja sv. Duha.

5. Povelikonočna (26. maja) — Jezus uči apostole moliti.

*

4. junij—Pričetek devetdnevnic na čast sv. Antonu-pomočniku.

12. junij—Pričetek devetdnevnic na čast sv. Alojziju — patronu moške mladeži.

28. junij—Srce Jezusovo. — Narodni praznik jugoslovanski: Vidovdan.

29. junij—Sv. Peter in Pavel. Ni zapovedan praznik v Ameriki.

31. oktober—Vigilija vseh Svetih — zapovedan post.

Evangeliji

6. Povelikonočna (2. jun.) — Evangelij o pričevanju Duha Tolažnika.

Binkoštna (9. jun.) — Prihod sv. Duha nad apostole.

1. Pobinkoštna (16. jun.) — Jezus pooblašča apostole.

2. Pobinkoštna (23. jun.) — Jezus pove priliko o veliki večerji.

3. Pobinkoštna (30. jun.) — Jezus pove priliko o izgubljeni ovci.

*

1. julij—posvečen Dragoceni Krvi Jezusovi.

4. julij—V Ameriki praznik neodvisnosti.

5. julij—Narodni praznik vseh Slovanov. Kresovanje na čast našim apostolom sv. Cirilu in Metodu.

16. julij—Sprejem v bratovščino karmelsko.

17. julij—Pričetek devetdnevnic na čast sv. Ani — patroni kat. mater.

Evangeliji

4. Pobinkoštna (7. jul.) — Jezus in čudež ribolova.

5. Pobinkoštna (14. jul.) — Jezus govori o farizejski pravičnosti.

6. Pobinkoštna (21. jul.) — Jezus nasiti 4000 ljudi.

7. Pobinkoštna (28. jul.) — —Jezus govori o lažnjivih prerokih.

*

2. avgust—Praznik Marije Angelske, im. Porcijunkulske. V frančiškanskih cerkvah in v onih župnih cerkvah, kjer ni frančiškanske v bližini, popolni odpustek, kolikorokrat obiščeš cerkev. Pogoj: spoved, sv. obhajilo, molitev na namen sv. Očeta (navadno 6 Očenašev.)

14. avgust—Vigilija — post.

15. avgust—Veliki Šmaren. Zapovedan praznik.

Evangeliji

8. Pobinkoštna (4. avg.) — Prilika o kričnem hišniku.

9. Pobinkoštna (11. avg.) — Jezus joka nad Jeruzalemom.

10. Pobinkoštna (18. avg.) — Jezus pove priliko o farizeju in cestnarju.

11. Pobinkoštna (25. avg.) — Jezus ozdravi gluhonemega.

*

2. september—Delavski dan. Državni praznik v Ameriki.

8. september—Mali Šmaren. V Ameriki ni zapovedan praznik.

12. september—Pričetek tridnevne na čast Mariji, sedem žalosti, patroni društva katoliških žena in mater.

Evangeliji

12. Pobinkoštna (1. sept.) — Prilika o usmiljenem Samarijanu.

13. Pobinkoštna (8. sept.) — Jezus ozdravi deset gobavih.

14. Pobinkoštna (15. sept.) — Jezus govori o božji previdnosti.

15. Pobinkoštna (22. sept.) — Jezus obudi mladeniča v Najmu.

16. Pobinkoštna (29. sept.)—Jezus ozdravi vodeničnega.

*

1. oktober—Pričetek tridnevne pobožnosti na čast sv. Frančišku za tretjerednike.

12. oktober—Kolumbov dan — ameriški državni praznik.

27. oktober—Praznik Kristusa Kralja.

Evangeliji

17. Pobinkoštna (6. okt.) — Jezus govori o zapovedi ljubezni.

18. Pobinkoštna (13. okt.) — Jezus ozdravi mrtvoudnega.

19. Pobinkoštna (20. okt.) — Jezus pove priliko o kraljevi ženitnini.

20. Pobinkoštna (27. okt.)—Jezus ozdravi sina kralj. uradnika.

*

1. november—Praznik vseh svetnikov. Zapovedan praznik.

2. november—Verne duše. Vsak duhovnik ima tri maše zadušnice. Odpustek za verne duše, kolikokrat obiščeš cerkev. Pogoji isti kakor za porc. odpustek. Glej 2. avgusta.

3. november—Pričetek devetdnevne na čast sv. Stanislavu, patronu dijakov.

28. november—Zahvalni dan — v Ameriki državni praznik.

30. november—Pričetek devetdnevne na čast Brezmadežni, patroni katol. deklet.

Evangeliji

21. Pobinkoštna (3. nov.) — Jezus pove priliko o kraljevem računu.

22. Pobinkoštna (10. nov.) — Jezusa skušajo z davčnim novcem.

23. Pobinkoštna (17. nov.)—Jezus ozdravi Jajrovo hčer.

24. Pobinkoštna (24. nov.) — Jezus govori o grozoti razdejanja.

*

8. december—Brezmadežno Spočetje. — Zapovedan praznik.

22. december—Pričetek tridnevne na čast Rojstvu G.

24. december—Vigilija pred Božičem. — Zapovedan post.

26. december—Blagoslov soli.

27. december—Blagoslov vina.

28. december—Blagoslov dojenčkov in otrok.

31. december—Silvestrova pobožnost v zahvalo za vse dobre prežete tekom leta 1935.

Evangeliji

1. Adventna (1. dec.) — Jezus govori o poslednji sodbi.

2. Adventna (8. dec.) — Evangelij o Janezu Krst. v ječi.

3. Adventna (15. dec.) — Janez Krstnik pričuje o Jezusu.

4. Adventna (22. dec.) — Evangelij priprave na prihod Gospodov.

Zadnja nedelja (29. dec.) — Simeon prerokuje v templju o Jezusu.

KDO JE PRAKTIČNI KATOLIČAN?

Praktični katoličan posvečuje nedeljo. Komur nedelja ni sveta, naj ne govori, da je kristjan, čeprav je zapisan v krstno knjigo. Bolje je, da piše župniku cerkve, kjer

je bil krščen, da ga izbriše iz krstne knjige, kakor da bi se štel za našega, ko je le Kristusov "kreten", po domače pohabljevec.

Praktični katoličan ima prave pojme o svetosti zakona. Katoličan ne hodi po blagoslov na sodnijo pred civilno oblast, ampak v cerkev. Kdor je bil na sodniji poročen, nima nobenih pravic do slovesnega ponovljenja poroke v cerkvi. Zakon je od Boga ustanovljeni zakrament, ki naj posvečuje družino. Kdorkoli s pomočjo splavov prakticira porodno kontrolo, se samega sebe izobči iz cerkve in nima več pra-

vice hoditi k zakramentom, isto velja o vseh, ki priporočajo in nagovarjajo k takim dejanjem. Kdor se udaja porodni kontroli na drugi način, ni vreden, da bi bil imenovan krščanski mož ali krščanska žena, za take ima slovar ime, ki ne zasluži, da bi bilo tiskano. Prostovoljna razporka pred sodnijo samo radi nespametnih razlogov ti onemogoči prejem svetih zakramentov.

Da prejema praktični katoličan zakramente več kot enkrat na leto, se razume. Pod smrtnim grehom je sicer dolžan prejeti obhajilo samo o velikonočnem času,

toda kdor prejme zakrament samo takrat, ko MORA in ne takrat ko MORE, ni praktični katoličan.

Praktični katoličan ve kaj je cerkvena postna postava in kaj zahteva.

V glavnem moramo ločiti: a) dni, ob katerih je zapovedano SAMO SE postiti; b) dni, ob katerih je zapovedano SAMO VZDRŽAVATI SE MESA in c) dni, ob katerih je zapovedano POSTITI SE IN SE OBENEM VZDRŽATI MESA.

Post je zdržek, ko ne smeš mesa jesti, niti se dvakrat na dan nasititi, treba ga je držati sledeče dni:

Pepelnično sredo.

Vse srede in petke v postnem času.

Kvaterne dneve.

Na vigilije binkošti, vnebovzdetja Marije Dev., vseh svetnikov in božiča.

Veliko soboto do 12 dp.

Samo zdržek, ko ne smeš mesa jesti, pač pa se večkrat na dan lahko nasitiš, je:

Vse petke izven postnega časa.

Vse druge dneve v postnem času je post, ko lahko meso ješ, a se ne smeš večkrat na dan nasititi.

Vedno lahko pri istem obedu ješ meso in ribe, seveda kadar je meso dovoljeno.

Vedno, tudi veliki petek, lahko zabeliš z mastjo.

Po novem jenja štiridesetdanski post na veliko soboto opoldan. Pri kosilu je že lahko popolnoma velikonočno obložena miza.

Mesnih jedi — in med te spada tudi juha, ne samo meso — so se po splošni postavi dolžni zdržati vsi, ki so dopolnili sedmo leto.

Samo enkrat na dan se smejo po splošni postavi nasititi oni, ki so dopolnili 21. leto in še niso začeli šestdesetega. Pred končanim 21. in po pričetem 60. letu jih post ne veže, pač pa zdržek.

Predvsem ne pozabite, da so dnevi, ko se morajo tudi delavci zdržati mesta. In ti dnevi so: Vsi petki celega leta brez izjeme, razen če je na petek zapovedan praznik. Nadalje pepelnična sredo. Potem velika sobota do opoldan. Slednjič vigilija, ali dan pred božičem.

NAŠA VEROIZPOVED.

Verujem v Združene Države Amerike kot vladavino ljudstva, po ljudstvu, za ljudstvo. Njene pravične moči temelje v volji naroda, demokracija je v državi ljudovladne oblike, neodvisne državnice zedinjene v neodvisno Nacijo, popolna Unija, ena, edina in nedeljiva, ustanovljena na temeljih prostosti, enakosti, pravičnosti in člove-

koljubnosti, ki so zanje ameriški domoljubi žrtvovali življenje in imetje. In še verujem, da je moja dolžnost kazati ljubezen do te moje domovine, dolžnost je moja, podpirati njeno Ustavo, uklanjati se njenim zakonom, spoštovati moram njen prapor in se zanj postaviti v bran proti vsem nasprotnikom.

Verujem v zedinjeno domovino preko oceanov in ji prisegam ljubezen in spoštovanje. Zemlja, kjer so se rodili starši, kjer je tekla zibelka mojemu materinemu jeziku,

mi bo vedno sveta. Molim, da bi ta moja domovina onkraj morja bila vedno edina, vedno močna in silna.

Verujem v domovino večnosti. Ker verujem vanjo, moram verovati.

Da je Bog, čisti duh, Gospod in Stvarnik neba in zemlje. Vedno je eden in isti, nima začetka, ne bo imel konca. Vseposvods je pričujoč, ve in vidi vse, storiti more vse, kar hoče in je neskončen v svoji popolnosti.

V Bogu so tri osebe, druga drugi enake, a vendar samobitne, isto naravo imajo in isto bistvo: Oče, ki ne izhaja od nobenega; Sin, ki je bil od vekomaj rojen od Očeta in sveti Duh, ki od vekomaj izhaja od Očeta in Sina. Vse tri osebe so enake v modrosti, moči in večnem bistvu.

Verujem, da je Bog ustvaril angelje, ki naj bivajo ž njim v večni domovini, mnogo njih je odpadlo od Boga in so bili zavrženi. Bog je pravtako ustvaril Adama in Evo, roditelja človeštva, postavil jih je v raj, kjer pa nista vztrajala. Podlegla sta v božji preizkušnji in jedla od prepovedanega sadu. Po Adamu smo podvrženi grehu vsi in bi bili z Adamom vred vekomaj zavrženi, če bi Bog ne bil poslal Odrešenika.

Verujem v Odrešenika Jezusa Kristusa, Sinu božjega, pravega Boga in pravega človeka. Pravi Bog je od vekomaj, enak Očetu v vsem, pravi človek je, odkar je prišel z nebes na zemljo in se učlovečil, to se pravi, privzel nase dušo in telo človeško. Od pre-

rokov dolgo napovedani Zveličar je bil spočet od Svetega Duha v čistem telesu blažene device Marije, ki jo je Bog odmenil za božje materinstvo in jo s svojo milostjo pripravil za ta veliki poklic. Po zasluženju Jezusa Kristusa je bila že v prvem hipu ustvarjena brez madeža spočeta in ni imela na sebi izvirnega greha. Od nje — Blažene med ženami — je bil rojen Zveličar in Gospod Jezus, ne da bi bilo oskrunjeno njeno devišstvo. V treh desetletjih svojega življenja je Jezus ustanovil krščansko vero, žrtvoval se je samega sebe kot žrtev za grehe vsega sveta, dal se je razpeti na križu, da bi zadobil za nas milost, usmiljenje in zveličanje, ki bi ga po Adamovem padcu nikdar ne mogli več dobiti, da ni prišel Jezus in nam jih s svojimi zasluženji pridobil. Jezus je trpel pod Poncjem Pilatom, križan bil, umrl in bil v grob položen, tretji dan je vstal od mrtvih, se v dobi štiridesetih dni večkrat prikazal svojim apostolom, da potrdi njihovo vero in je potem šel vpričo apostolov v nebo, kjer kot Bog in človek posreduje za človeštvo.

Verujem v svetega Duha. Tolažnika, ki ga je Jezus poslal na svet novoustanovljeni Cerкви v rast, moč in posvečenje. Sveti Duh bo s cerkvijo do konca dni.

Verujem v katoliško Cerkev kot univerzalno cerkev Kristusovo, ki ji je on večni nevidni poglavar, sveti Duh pa večni vod-

nik. Postavljena je na trdo skalo in bo vedno zmagovala nad silami zemlje in pekla. Ta Kristusova Cerkev je ena, ker vsi njeni udje izpričujejo isto vero, so deležni istih zakramentov in imajo papeža, pravega naslednika sv. Petra, pastirja Kristusove čede, za vidnega poglavarja. Cerkev Kristusova je vedno sveta, ker uči svet nauk, stremlji za svetim življenjem in ima celo vrsto svetnikov v svoji sredi. Katoliška je ta Cerkev ali univerzalna, ker je ustanovljena za vse čase, uči vse narode in je braniteljica univerzalne Resnice. Apostolska je, ker je v vsem svojem poslanstvu prava naslednica apostolov Kristusovih.

Verujem, da je sveta Cerkev varuhinja božje knjige stare in nove Zaveze in je prejelca te knjige v varstvo od apostolov. Varuje to božjo knjigo, razlaga njeno besedo in sodi v nasprotstvih razlaganj. Sveto pismo in ustno izročilo od apostolskih časih sem mora sprejeti in ohraniti vsak kristjan kot smernico vere in verskega življenja.

Sveti oče, papež, kadarkoli govori "ex cathedra", to je, v službi vrhovnega pastirja in učitelja vseh kristjanov, govori nezmotljivo besedo, ki veže vso Cerkev v vesti, zakaj tedaj govori kot apostolska avtoriteta, ki je bila dana svetemu Petru od samega Kristusa, da more v resnicah, ki so verskega in moralnega značaja izreči sodbo in odločujočo besedo. Zato so resnice, ki jih uči papež kot vrhovni učenik in v imenu Kristusovem, nepremeljive same.

Verujem, da je Kristus ustanovil v svoji cerkvi sedem zakramentov, vidna znamenja in studence nevidne milosti božje....S svetim krstom se mi odpro vrata v duhovno kraljestvo, dedič postanem božje domovine in otrok nebeškega Očeta, očiščen od izvirnega greha. Pri sveti birmi sprejemem sv. Duha po pokladanju škofovih rok, ki je naslednik apostolov. V Sveti Evharistiji prejmem Jezusa, ki je resnično pričujoč pod podobama kruha in vina. V sveti spovedi se mi odpuste grehi po mašniku, ki ima to oblast v moči besed Jezusa Kristusa. Sv. poslednje olje me očisti grehov in mi pomnoži posvečujočo milost za časa bolezni. Sveti redovi so redovi mašniškega posveče-

nja, sveti zakon je nerazdružljiva zveza med krščanskim možem in krščansko ženo; v tem zakramentu se podele zakoncem posebne milosti, ki so potrebne zakonskemu stanu.

Verujem, da se Kristus dan za dnem žrtvuje na naših altarjih na nekrvavi način. To žrtvovanje imenujemo sveto mašo. Pri tej nekrvavi daritvi je Jezus duhovnik in žrtev. Sveta maša je daritev novega Zakona, ki nas združuje z Jezusom v molitvi in češčenju Stvarnika Očeta, v zahvali za dobrote, v prošnji za milost in odpuščanje grehov mrtvim in živim.

Verujem v občestvo svetnikov, v zmagujočo cerkev v nebesih, svetnike, ki so naši sredniki in priprošnjiki; verujem v borečo se cerkev na zemlji, občestvo vseh živih kristjanov, ki so ene in iste vere in imajo ene in iste zakramente; verujem v trpečo Cerkev, občestvo vernih duš, ki po razsodbi božji še trpe in molim zanje. Z zmagujočo cerkev me edini vera v večnost in Boga, z borečo se cerkvijo me družijo vez ljubezni, s trpečo cerkvijo me veže molitev.

Verujem, da ima Cerkev po Kristusovi volji in moči oblast odpuščati grehe in deliti odpustke. Z odpustki se nam odpuščajo časne kazni za greh. Odpustke morem nakloniti živim in onim mrtvim, ki so umrli kot prijatelji božji, v miru Kristusovem.

Verujem, da je milost božja k zveličanju potrebna. Jezus je umrl za vse ljudi, po njegovem zasluženju imam pravico do zaklada božjega, zaklada milosti. Toda vse milosti so dar božji. Milost ne uniči moje proste volje, temveč jo krepi.

In še verujem, da bo prišel Kristus soditi žive in mrtve. Vstal bo vsak človek iz groba in bo moral pred sodbo božjo, da bo dal račun svojega življenja. Dobro bo vzel Bog k sebi, hudobne bo zavrzel.

Verujem, verujem, verujem. Čeprav vse ne razumem, verujem. Saj Bog ne zahteva od mene, da razumem Boga, temveč da verujem vanj. Samo Bog more razumeti Boga — samega sebe. Človek more, in mora verovati vanj in v večno domovino.

NAŠE ŽUPNIJE IN ŠOLE.

- Anaconda, Mont.** — Župnija sv. Petra in Pavla (škofija Helena). Župnik: Rev. J. Pirnat, 406 Adler St., Anaconda, Mont.
- Barberton, Ohio.** — Župnija presv. Srca (škofija Cleveland). Župnik: Rev. J. Medin, Ph. D., Sr. Heart Church, Barberton, Ohio.
- Bethlehem, Pa.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Filadelfija). Župnik: Rev. Edigij Horvath, 416 E. 5th Street, Bethlehem, Pa.
Šola sv. Jožefa. Učiteljice sestre sv. Frančiška iz Lemonta.
- Bridgeport, Conn.** — Župnija sv. Križa (škofija Hartford). Župnik: Rev. Michael Golob, 450 Pine Street, Bridgeport, Conn.
- Bridgeville, Pa.** — Župnija sv. Barbare (škofija Pittsburgh). Župnik: Rev. Albin Moder, St. Barbara's Church, Bridgeville, Pa.
- Calumet, Mich.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Marquette). Župnik: Rev. F. Šprajcar, St. Joseph's Church, Calumet, Mich.
- Chicago, Ill.** — Župnija sv. Štefana (škofija Chicago). Župnik: Rev. A. Urankar, O.F.M., 1852 W. 22nd Pl. Azistent: Rev. Joseph Čagran, O.F.M.
Šola sv. Štefana. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Frančiška iz Lemonta.
- So. Chicago, Ill.** — Župnija sv. Jurija (škofija Chicago). Župnik: Rev. Leon Novitski, O.F.M., 9546 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
- Chisholm, Minn.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Duluth). Župnik: Rev. J. Schiffrer, St. Joseph's Church, Chisholm, Minn.
- Collinwood, O.** — Župnija sv. Marije (škofija Cleveland). Župnik: Rev. V. Hribar, 15519 Holmes Ave., Cleveland, O. — Azistent: Rev. St. Virant.
- Cleveland, O.** — Župnija sv. Vida (škofija Cleveland). Župnik: Rev. J. Ponikvar, 1114 Norwood Rd., Cleveland, O. — Azistent: Rev. M. Jager.
Šola sv. Vida. Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk.
- Collinwood, O.** — Šola sv. Marije Vnebovz. Učiteljice: sestre kongregacije Uršulink, tri svetske učiteljice.
- Newburgh, O.** — Župnija sv. Lavrencija (škofija Cleveland). Župnik: Rev. John Oman, 3547 E. 80th St., Newburgh, O. — Azistenta: Rev. J. Slapšak, Rev. J. Kužnik.
Šola sv. Lavrencija. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Dominika.
- Denver, Colo.** — Župnija Marije Rožnivenske (škofija Denver). Župnik: Rev. J. Judnich, 4670 Pearl Street, Denver, Colo.
- Detroit, Mich.** — Župnija sv. J. Vianeja (škofija Detroit). Župnik: Rev. Edward Gabrenja, O.F.M., 386 Geneva Ave., Highland Park. — Azistent: Rev. Aug. Svete, O.F.M.

- Ely, Minn.** — Župnija sv. Antona (škofija Duluth). Župnik: Rev. John Mihelčič, St. Anthony's Church, Ely, Minn.
- Euclid, O.** — Župnija sv. Kristine (škofija Cleveland). Župnik: Rev. A. L. Bombach, 881 E. 22nd Street, Euclid, O.
Šola sv. Kristine. Učiteljice: sestre sv. Frančiška iz Lemonta.
- Eveleth, Minn.** — Župnija sv. Družine (škofija Duluth). Župnik: Rev. L. Pirnat, 307 Adams Street, Eveleth, Minn.
- Forest City, Pa.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Scranton). Župnik: Rev. F. A. Jevnik, 741 Delaware Street, Forest City, Pa.
- Greaney, Minn.** — Župnija sv. Brigitte (škofija Duluth). Župnik: Rev. F. Sedey, St. Bridget's Church, Greaney, Minn.
- Gilbert, Minn.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Duluth). Župnik: Rev. R. T. Bilban, St. Joseph's Church, Gilbert, Minn.
- Indianapolis, Ind.** — Župnija sv. Trojice (škofija Indianapolis). Župnik Rev. J. Somes, St. Trinity's Church, Indianapolis, Ind.
Šola presv. Trojice. — Učiteljice: sestre kongregacije sv. Frančiška.
- Johnstown, Pa.** — Župnija sv. Terezije (škofija Altoona). Župnik: Rev. Odilo Hajnšek, O.F.M., 481 Decker Ave., Johnstown, Pa. — Azistent: Rev. Vianej Trinko.
- Joliet, Ill.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Chicago). Župnik: Rev. J. Plevnik, 810 North Chicago Street, Joliet, Ill. — Azistenta: Rev. M. J. Hiti; Rev. M. Kuzma.
Šola sv. Jožefa. Učiteljice: sestre kongregacije Brezmadežne.
- Kansas City, Kans.** — Župnija sv. Družine (škofija Leavenworth). Župnik: Rev. J. Pershe, 274 Orchard Street, Kansas City, Kansas.
Šola sv. Družine. Učiteljice: sestre sv. Frančiška iz Lemonta.
- La Salle, Ill.** — Župnija sv. Roka (škofija Peoria). Župnik: Rev. Paschal Esser, O.F.M., 452 Crosat Street, La Salle, Ill.
Šola sv. Roka. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta.
- Leadville, Colo.** — Župnija sv. Jožefa (škofija Denver). Župnik: Rev. G. Trunk, 424 W. 2nd Street, Leadville, Colo.
- Lemont, Ill.** — Višja šola modroslovja za frančiškanske klerike.
Naslov: St. Mary's Seminary, Box 608, Lemont, Ill.
Višja dekleška šola za kandidatkinje šolskih sester sv. Frančiška.
Naslov: Mount Assisi, 7 A Road 1, Lemont, Ill.
- Lorain, O.** — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Cleveland). Župnik: Rev. M. Slaje, 1708 E. 31st Street, Lorain, O.
Šola sv. Cirila in Metoda. Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk.
- Milwaukee, Wis.** — Župnija sv. Janeza (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. L. Gladek, 501 Mineral Street, Milwaukee, Wis.

Meadsville, Mont. — Župnija Božjega Odrešenika (škofija Helena). Župnik: Rev. M. Pirnat, 1901 Leatherwood Street, Butte, Mont.

New Duluth, Minn. — Župnija sv. Elizabete (škofija Duluth). Župnik: Rev. F. Schweiger, St. Elisabeth Church, New Duluth, Minn.

New York, N. Y. — Župnija sv. Cirila (škofija New York). Župnik Rev. Hijacint Podgoršek, O.F.M., 62 Mark's Place, New York, N. Y.

Pittsburgh, Pa. — Župnija Matere Božje (škofija Pittsburgh). Župni urad: 225 — 57th Street, Pittsburgh, Pa.

Šola Matere Božje. Učiteljice: sestre kongregacije Noterdamk.

Pueblo, Colo. — Župnija Marije Pomagaj (škofija Denver). Župnik: Rev. C. Zupan, O.S.B., 217 E. Messa Avenue, Pueblo, Colo.

Šola Marije Pomagaj. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta.

Rock Springs, Wyo. — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Cheyenne). Župnik: Rev. A. Gnidovec, 116 — 4th Street, Rock Springs, Wyo.

Rice, Minn. — Župnija sv. Štefana (škofija St. Cloud). Župnik: Rev. J. Trobec, St. Stephen's Church, Rice, Minn.

San Francisco, Calif. — Župnija Rojstva G. (škofija San Francisco). Župnik: Rev. F. R. Turk, 545 Linden Avenue, San Francisco, Calif.

Sheboygan, Wis. — Župnija sv. Cirila in Metoda (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. J. Artach, 810 New Jersey Street, Sheboygan, Wis.

Šola sv. Cirila in Metoda. Učiteljice: sestre sv. Franciška iz Lemonta.

Steelton, Pa. — Župnija sv. Petra (škofija Harrisburgh). Župnik: Rev. F. Gabriel, 386 So. 3rd Street, Steelton, Pa.

Šola sv. Petra. Učiteljice: sestre sv. Franciška iz Lemonta.

Tower, Minn. — Župnija sv. Martina (škofija Duluth). Župnik: Rev. J. Jershe, St. Martin's Church, Tower, Minn.

Waukegan, Ill. — Župnija Matere Božje (škofija Chicago). Župnik: Rev. M. Butala, 510 W. 10th Street, Waukegan, Ill.

Šola Matere Božje. Učiteljice: sestre kongregacije sv. Benedikta.

West Allis, Wis. — Župnija Marije Pomagaj (škofija Milwaukee). Župnik: Rev. R. Potočnik, 446 W. 52nd Avenue, West Allis, Wis.

Willard, Wis. — Župnija sv. Družine (škofija Green Bay). Župnik: Rev. Bernard Ambrožič O.F.M., Holy Family Church, Willard, Wis.

IMENIK NAŠIH DUHOVNIKOV.

- Rev. Ambrožič Bernard O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Basnik Alban O.S.B.,
St. Mary's,
Maryland.
- Rt. Rev. Bilban Mat.,
St. Joseph's Church,
Gilbert, Minn.
- Rev. Blažič J.,
61 N. Mt. Vernon Ave.,
Uniontown, Pa.
- Rev. Bogolin Lenard,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Bozja A.,
St. Mathias' Church,
Hampton, Minn.
- Rev. Bombach A.,
881 E. 222nd St.,
Cleveland (Euclid), Ohio.
- Rev. Bren Hugo O.F.M., D.D.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Butala M.,
510 W. 10th St.,
Waukegan, Ill.
- Rev. Čagran Jožef O.F.M.,
1852 W. 22nd Place,
Chicago, Ill.
- Rev. Esser Paškal O.F.M.,
452 Crosat Str.,
La Salle, Ill.
- Rev. Estok Gabrijel,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Ferjančič J.,
St. Martin's Church,
Tower, Minn.
- Rev. Ferlin John O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Gabrenja Edvard O.F.M.,
386 Geneva Ave.,
Highland Park, Mich.
- Rev. Gabrijan Jožef,
4820 Lakeview Ave.,
Detroit, Mich.
- Rev. Gladek Luka,
501 Mineral St.,
Milwaukee, Wis.
- Rev. Glavnik Salezij O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Gnidovec, A.,
116 Fourth St.,
Rock Springs, Wyo.
- Rev. Golob M.,
450 Pine St.,
Bridgeport, Conn.
- Rev. Gosar Ciril,
Holy Cross Church,
Kansas City, Mo.
- Rev. Hajnšek Odilo O.F.M.,
481 Decker Ave.,
Johnstown, Pa.
- Rev. Hiti M. J.,
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Hoge Benedikt O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Hoge Thomas O.F.M.,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Homar Roman O.S.B.,
St. Joseph's Mission,
Beaulieu, Minn.
- Rev. Horvath Egidij,
416 East 5th St.,
Bethlehem, Pa.
- Rev. Hribar V.,
15519 Holmes Ave.,
Cleveland, O.
- Rev. Jager F.,
Our Lady of the Lake Church,
Mound, Minn.
- Rev. Jager Matija,
1114 Norwood Road,
Cleveland, Ohio.
- Rev. Jerše J.,
St. Martin's Church,
Tower, Minn.
- Rev. Jevnik F. A.,
741 Delaware St.,
Forest City, Pa.

- Rev. Jošt. K. O.S.M.,
4820 Lakeview Ave.,
Detroit, Mich.
- Rev. Judnič John,
4670 Pearl St.,
Denver, Colo.
- Rev. Judnič John,
Holy Trinity Church,
Gary, Ind.
- Rev. Kebe M.,
715 Shaw Ave.,
McKeesport, Pa.
- Rev. Kamin P.,
St. Cecilia Church,
Scranton, Pa.
- Rev. Koren J.,
Racine, Wis.
- Rev. Kraker J.,
Gatesville, Mich.
- Rev. Kristoff Roman O.F.M.,
174 Ramsay St.,
Paterson, N. J.
- Rev. Kuzma J.,
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Kužnik L.,
3547 E. 80th St.,
Newburgh, Ohio.
- Rev. Lampe Simon O.S.B.,
Immaculate Conception Church,
Red Lake, Minn.
- Rev. Ločnikar Florijan O.S.B.,
Immaculate Conception Church,
Red Lake, Minn.
- Rev. Marinshek Marcel,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Mažir F.,
Sigel, Ill.
- Rev. Mertel J.,
R. F. D. No. 1,
Alison Park, Pa.
- Rev. Mihelčič F.,
St. Anthony de Padua's Church,
Ely, Minn.
- V. Rev. Mikš A.,
St. Michael's Church,
St. Michael, Minn.
- Rev. Missia F.,
St. Paul's Seminary,
St. Paul, Minn.
- Rev. Moder Albin,
St. Barbara's Church,
Bridgeville, Pa.
- Rev. Mohorko Stefan O.S.B.,
St. Peter's Abbey,
Muenster, Sask., Canada.
- V. Rev. Murn Anzelm O.F.M.,
452 Crosat St.,
La Salle, Ill.
- Rev. Novak J.,
Abbotsfort, Wis.
- Rev. Novitski Leo O.F.M.,
9546 Ewing Ave.,
So. Chicago, Ill.
- Rev. Oman J.,
3547 E. 80th St.,
Newburgh, Ohio.
- Rev. Perše J.,
274 Orchard St.,
Kansas City, Kans.
- Rev. Petrich Pij,
Box 608,
Lemont, Ill.
- Rev. Pirnat Alojzij,
307 Adams St.,
Eveleth, Minn.
- Rev. Pirnat Anton,
806 Wheeling St.,
Toledo, Ohio.
- Rev. Pirnat John,
405 Adler St.,
Anaconda, Mont.
- Rev. Plaznik J.,
1812 E. North St.,
Morris, Ill.
- Rev. Plevnik J.,
810 N. Chicago St.,
Joliet, Ill.
- Rev. Podgoršek A.,
Box 165,
Ellinwood, Kansas.
- Rev. Podgoršek F.,
4746 Carey St.,
E. Chicago, Ind.
- Rev. Podgoršek Hijacint O.F.M.,
62 St. Mark's Place,
New York, N. Y.
- Rev. Ponikvar J. B.,
1114 Norwood Rd.,
Cleveland, Ohio.
- Rev. Potočnik R.,
1210 So. 61st St.,
West Allis, Wis.
- Rev. Požek F. LLD.,
West Newton R. 1,
New Elm, Minn.

- Rev. Remškar P.**,
 Church of the Ascension,
 Norwood, Minn.
- Rev. Rant Fr.**,
 St. Agnes Church,
 St. Paul, Minn.
- Rt. Rev. Rezek A. J. LL.D.**,
 Box 757,
 Houghton, Mich.
- Rev. Roitz Anton O.S.B.**,
 Benedictine Abbey,
 Atchinson, Kansas.
- Rev. Scheringer Frank**,
 Marquette, Mich.
- Rev. Schiffrer A.**,
 St. Mary's Hospital,
 Milwaukee, Wis.
- Rev. Schiffrer John**,
 St. Joseph's Church,
 Chisholm, Minn.
- Rev. Schiffrer V.**,
 St. Boniface's Church,
 St. Bonifacius, Minn.
- Rev. Schweiger F.**,
 St. Elizabeth Church,
 New Duluth, Minn.
- Rev. Sedej F.**,
 St. Bridget's Church,
 Greaney, Minn.
- Rev. Slapšak Julij**,
 3547 E. 80th St.,
 Newburgh, Ohio.
- Rev. Slaje Milan**,
 1709 E. 31st St.,
 Lorain, Ohio.
- Rev. Stragisher J.**,
 St. Francis College,
 Loretto, Pa.
- Rev. Smoley J.**,
 St. Veit a. Glan,
 Kärnten, Oestereich.
- Rev. Snoj Benigen O.F.M.**,
 481 Decker Ave.,
 Johnstown, Pa.
- Rev. Svete Augustine O.F.M.**,
 386 Geneva Ave.,
 Highland Park, Mich.
- V. R. Šavs M.**,
 St. Mark's Church,
 Shakopee, Minn.
- Rev. Šolar Wencel**,
 St. Bede's Abbey,
 Peru, Ill.
- Rev. Šolar John Ph. D.**,
 317 North 2nd Ave. W.
 Duluth, Minn.
- Rev. Šprajcer P.**,
 St. Joseph's Church,
 Calumet, Mich.
- Rev. Štefanič J. A.**,
 2415 Mahoning Rd.,
 Canton, Ohio.
- Rev. Štukel M.**,
 727 — 10th St.,
 Virginia, Minn.
- Rev. Štukel J.**,
 6001 S. Marshfield Ave.,
 Chicago, Ill.
- Rev. Trinko John V. O.F.M.**,
 481 Decker Ave.,
 Johnstown, Pa.
- Rev. Trobec John**,
 St. Stephen's Church,
 Rice, Minn.
- Rev. Trobec Jožef**,
 St. Andrew's Church,
 Elk River, Minn.
- Rev. Trunk J.**,
 424 W. 2nd Street,
 Leadville, Colo.
- Rev. Turk F.**,
 245 Linden Ave.,
 San Francisco, Calif.
- Rev. Urankar Aleksander O.F.M.**,
 1852 W. 22nd Place,
 Chicago, Ill.
- Rev. Vrhunec J.**,
 326 Munson Ave.,
 McKees Rocks, Pa.
- Rev. Virant L.**,
 Madison, Ohio.
- Rev. Virant St.**,
 3547 E. 80th St.,
 Cleveland, Ohio.
- Rev. Zaplotnik J., J.C.D.**,
 Holy Trinity Church,
 Lindsay, Nebraska.
- Rev. Zupan Ciril O.S.B.**,
 217 East Mesa Ave.,
 Pueblo, Colo.
- Rev. Zupan Peter O.S.B.**,
 Summerhill, Pa.
- Rev. Žagar A.**,
 24 Maryland Ave.,
 Millvale, Pa.

PODRUŽNICE SLOVENSКИH FRANČIŠKANOV.

Samostan Marije Pomagaj, Box 608, Lemont, Illinois.

Rev. Benedikt Hoge, sam. predstojnik; Rev. John Ferlin; Rev. Hugo Bren; Rev. Salezij Glavnik; Rev. Tomaž Hoge; Rev. Pij Petrič; Rev. Gabrijel Estok; Rev. Marcel Marinšek; Rev. Lenard Bogolin.

Kleriki-študenti: Rel. Bonaventura Borgola; Rel. Klement Ladjak; Rel. Anton Pink; Rel. Rafael Stragishar; Rel. Frančišek Papež; Rel. Ludvig Ule; Rel. Martin Stepanich; Rel. Richard Rogan; Rel. Michael Rogelj.

Bratje: Ven. Bonifacij Dimnik; Ven. Akursij Somrak; Ven. Antonin Šega; Ven. Pavel Pogolin; Ven. Peter Tomazin; Ven. Lavrencij Ponikvar; Ven. Teofil Rudman; Ven. Jerome Malarič.

Podružnica sv. Cirila, 62 St. Mark's Place, New York, N. Y.

Rev. Hijacint Podgoršek.

Podružnica sv. Družine, Willard, Wis. (Ry. St. Fairchild).

Rev. Bernard Ambrozich. Brat Humil Šavelj.

Podružnica sv. Janeza Vianeja, 386 Geneva Avenue, Detroit, Mich.

Rev. Edward Gabrenja; Rev. Aug. Svete. Brat Fidel Jagodic.

Podružnica sv. Jurija, 9546 Ewing Avenue, So. Chicago, Ill.

Rev. Leo Novitski. Brat Serafin Vene.

Podružnica sv. Roka, 452 Crosat Street, La Salle, Ill.

V. Rev. Anzelm Murn, prov. komisar; Rev. Paškal Esser. — Bogoslovci na benediktinski teologiji v St. Bede's: Rel. Andrew Svete, Rel. Ciril Šircel, Rel. Alois Madić.

Podružnica sv. Štefana, 1852 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Rev. Aleksander Urankar; Rev. Jožef Čagran.

Podružnica sv. Terezije, B. 481 Decker Avenue, Johnstown, Pa.

Rev. Odilo Hajnšek; Rev. Benigen Snoj; Rev. Vianej Trinko.

PODRUŽNICE SLOVENSКИH ŠOLSKIH SESTER.

Podružnica Lemont.

S. M. Lea Poženel, prov. prednica; S. M. Sebastijana Neuvirth, hišna prednica; S. M. Febronija Kos; S. M. Salvatora Jama; S. M. Davijana Majer; S. M. Vladimira Čampa; S. M. Damijana Goltnik; S. M. Frančiška Marinič; S. M. Evfrazija Strgar; S. M. Marcijana Sinkovič; S. M. Borgija Jančarič; S. M. Krescencija Urh.; S. Magdalena Bučar; S. Ludovika Žilavec; S. Serafika Bojc; S. Patricija Marošević; S. Alojzija Medic.

Podružnica Kansas City (A).

S. M. Sibila Zorko, prednica; S. M. Bonaventura Kunst; S. M. Arhangela Roškar; S. M. Božena Lončar; S. M. Emilijana Čurin; S. M. Remigija Božič; S. M. Leonija Nagode; S. M. Julija Kalinska; S. M. Ancila Kaklevič; S. M. Petronila Kožar; S. M. Prakseda Arnšek; S. M. Judita Vogel; S. M. Klavdija Tomažič; S. M. Velemira Šimonjak; S. M. Silverija Zaplotar; S. M. Agneza Fabac; S. M. Ana Bambič; S. M. Silvija Malner; S. M. Virginija Lakmer; S. M. Terezija Sušan; S. Davorina Fabac; S. Florjana Rahija.

Podružnica Kansas City (B).

S. M. Saba Pistotnik, prednica; S. M. Loreta Drčar; S. M. Adolorata Piber; S. Maristela Slapnik; S. Asumta Pečjak.

Podružnica Joliet.

S. M. Konzolata Kremesec, prednica; S. M. Otilija Žvegljč; S. M. Antonija Golubič; S. Marta Trinko; S. Blanka Šircelj; S. Adnives Marol; S. Jozefa Tominac.

Podružnica So. Chicago.

S. M. Klotilda Strnad, prednica; S. M. Lavoslava Turk; S. M. Maksimilijana Jezernik; S. M. Cita Dulčič; S. M. Kornelija Bregar; S. M. Mehtilda Štefanič; S. Alvernija Potočnik.

Podružnica Cleveland.

S. M. Imakulata Ovník, prednica; S. M. Emerika Šilc; S. M. Karmelita Šuma; S. M. Metodija Pirnat; S. M. Brigita Hribar; S. Martina Lakmer; S. Miriam Donches; S. Stella Durič.

Podružnica Chicago (Throop).

S. M. Romana Šoter, prednica; S. M. Irma Cvetko; S. M. Krištofina; S. M. Pulherija Ambrožič; S. M. Vianaja Oman; S. M. Baldomira Kamničar; S. Valentina Poturica.

Podružnica Chicago, sv. Štefan.

S. M. Mihaela Kos, prednica; S. M. Pavla Svetlin; S. M. Teresa Tonja; S. M. Vendelina Kravcar; S. M. Evalda Stragisher; S. M. Kerubina Adamič; S. Cirila Završnik; S. Suzana Štefanič; S. Roza Ovca; S. Dominika Grčar; S. Leticija Baznik.

Podružnica Sheboygan.

S. M. Kalista Kršmanc, prednica; S. M. Serafina Tonja; S. M. Ildefonsa Pirnat; S. M. Beata Gunde; S. M. Alma Kožar; S. M. Filomena Jakovčič; S. Doloroza Omerzel; S. Bogomira Glad; S. Estera Žilavec.

Podružnica Steelton.

S. M. Bertha Persuh, prednica; S. M. Siena Trstenjak; S. M. Samuela Stragisher; S. Cecilija Adamič; S. Anunciata Žerdin; S. Lucija Markelje.

Podružnica Bethlehem.

S. M. Dekolata Žel, prednica; S. M. Avita Trstenjak; S. M. Elizabeta Košir; S. M. Venancija Jakovčič; S. M. Olga Glad; S. Gabrijela Hajdinjak; S. Julita Veselič

Podružnica Gary.

S. M. Salezija Čečko, prednica; S. M. Sabina Rebolj; S. M. Silvana Kos; S. Marija Drčar; S. Doroteja Jurkovič.

Podružnica Euclid.

S. M. Kordula Grmek, prednica; S. M. Margareta Bambič; S. M. Gema Zidar; S. M. Evaldija Rednak; S. M. Krizanta Trinko.

Podružnica Millvale.

S. M. Amata Esenko, prednica; S. M. Klara Horvatič; S. M. Ljudmila Fraus; S. Paškaliya Simonelič; S. Anela Kavaš.

Podružnica Pittsburgh.

S. M. Edita Koštomaj, prednica; S. M. Hugolina Zupan; S. M. Gizela Škrbinc; S. M. Bertranda Vimpolšek; S. M. Angelika Riedl; S. Bernardina Hecimovič; S. Teodora Golubič.

▼ Winoni, St. Theresa se izobrazujeta S. Stanislava Bambič in S. Rafaela Knez.

▼ Washingtonu se izobrazuje S. Egidija Koprivšek.

KONZULARNA ZASTOPSTVA.

Poslaništvo:

Royal Yugoslav Legation,
1520 — 16 St., N. W.,
Washington, D. C.

Konzulati:

Royal Yugoslav Consulate General,
1819 Broadway,
New York City.

Royal Yugoslav Consulate General,
840 N. Michigan Ave.,
Chicago, Ill.

Royal Yugoslav Consulate,
Russ Bldg.,
San Francisco, Calif.

Royal Yugoslav Consulate General,
St. Denis Bldg.,
Montreal, Quebec, Canada.

Zastopništvo Zd. držav v Jugoslaviji:

American Legation, Beograd, Yugoslavia.
American Consulate, Beograd, Yugoslavia.
American Consulate, Zagreb, Yugoslavia.

Italijanska diplomatska zastopstva v Zd. državah.

Ako imate opravke v zadevah, ki zahtevajo posredovanje italijanskih oblasti, se obrnite na poslanika v Washingtonu, ako to zahteva slučaj, v vseh ostalih pa na italijanski konzulat. Naslovite: Royal Consulate of Italy, in navedite mesto. Navedba ulice ni potrebna, ker pošta sama najde take naslove. Italijanski poslanik je v Washingtonu, D. C., italijanski konzulati pa so v sledečih mestih: Generalni konzulat, New York, N. Y.; San Francisco, Calif.; Denver, Colo.; Chicago, Ill.

JUGOSLOVANSKA DRUŠTVA.

Hrvatska Bratska Zajednica (H.B.Z.),
3441 Forbers St.,
Pittsburgh, Pa. — 91.000 članov.

Slovenska Narodna Podporna Jednota (S.N.P.J.), 2627 So. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill. — 50.000 članov.

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota (K.S.K.J.), 1004 N. Chicago St.,
Joliet, Ill. — 45.000 članov.

Srpski Narodni Savez (S.N.S.),
3414 — 5th Avenue,
Pittsburgh, Pa. — 21.000 članov.

Jugoslovenska Katoliška Jednota (JSKJ),
Ely, Minn. — 20.000 članov.

Slovenska Dobrodelna Zveza (S.D.Z.),
6233 St. Clair Ave.,
Cleveland, O. — 10.000 članov.

Hrvatska Katolička Zajednica (H.K.Z.),
4825 Washington St.,
Gary, Ind. — 15.000 članov.

Jugoslovenska Podporna Zveza Sloga (J.P.Z.S.), 379 — 1st Ave.,
Milwaukee, Wis. — 2700 članov.

Družba sv. Družine (D.S.D.),
501 Lime St. Joliet, Ill. — 2500 članov.

Slovensko-Hrvatska Zveza (S.H.Z.),
Oak St., Bank Bldg.,
Calumet, Mich. — 1800 članov.

Hrvatska Sveza na Pacificu (H.S.P.),
Pacific Bldg.,
San Francisco, Cal. — 1000 članov

Hrvatsko Bratstvo u Americi (H.B.A.),
P. O. Box 912,
Great Falls, Montana. — 700 članov.

Hrvatska Sloga (H.S.),
P. O. Box 3614,
Winnipeg, Man., Canada.

Srpski Podporni Savez "Jedinstvo",
Cleveland, Ohio. — 850 članov.

Slovenska Ženska Zveza (S.Ž.Z.),
Chicago, Ill. — 4600 članic.

Zapadna Slovanska Zveza (Z.S.Z.),
Denver, Colo. — 3000 članov.

“ AVE MARIA ”

Nabožni mesečnik

INILO je leto. Leta 1934 ni več, novo 1935 se pričinja. Novo? V resnici novo leto?

Ni novo leto, minulo bo ravno tako, kot je minulo l. 1934. Kakor lani, bodo sledili tudi letos štirje letni časi drug drugemu. Pomladi bodo sejali, poleti bo vse zorelo, v jeseni bodo želi in spravljali v žitnice, v zimi bo zemlja zopet počivala. Ljudje se bodo gnali kakor lani za denarjem, se bodo ljubili in sovražili, prihajali na ta svet in iz njega odhajali. Vse, prav vse bo ravno tako, kakor je bilo lani, kakor je bilo zadnja leta in desetletja . . .

Poslušaj bridke resnice, ki bodo veljale tudi v novem letu!

V NOVEM LETU — STARI KRIŽI.

Ljubi prijatelj, delaj kar hočeš, tudi v novem letu boš moral še svoj stari križ vedno nositi. Bog ti ga je naložil, križ boleznim, križ starosti, križ zapuščenosti in samote, križ revščine in pomanjkanja . . . Morda še kak drug križ . . . On ti ga ne bo odvzel. Po njegovi najsvetejši volji ga boš nosil, dokler ti ga sam ne bo vzel raz tvojih ramen, ko bo udarila tvoja zadnja ura . . .

V NOVEM LETU — STARI BOJI.

Da, življenje je boj! Ne mislim toliko na boj za zemski obstanek, za zemsko imetje, mislim na dušne boje. Glej, ti poznaš te boje z raznimi skušnjavami. So boji obupnosti, neznanja, ošabnosti, nevoščljivosti in sovraštva, s katerimi nas moti hupanja v božjo dobrotljivost in usmiljenje, skušnjave napuha dobni duh. Težko gledaš svojega sobrata, len si pri duhovnih opravilih. Glej, tu se treba postaviti v bran, kakor vojak na bojnem polju.

V NOVEM LETU — STARI BOG.

Da, poslušaj: Stari Bog še živi. Njegovo usmiljenje traja od vekov na veke. Isti Gospod in Bog, ki je čuval nad tvojo mladostjo, ki te je vodil skozi toliko nevarnosti tako čudovito, ki je položil toliko križev in težav na tvoja ramena, ki ti je obljubil plačilo za te križe, ta Bog bo čuval tudi v novem letu nad teboj. Ljubeznivo te vleče k svojemu Srcu, kajti tudi v novem letu mu bodo ti najljubši, ki nosijo križ.

HAVE 1934 -- AVE 1935!

P. A. Urankar, O.F.M.

Pisal je ogerski pisatelj Smiedt in je zapisal besede:

“Daleč preko vseh gora in voda razteza svoje trudne noge in svoje okorno telo velikan. Sedi na ogromnem, v neskončnost se lijočem podstavku oblakov in kadi iz svoje stare pipe. Vse mogoče mu natlačijo v to staro pipo — tobaka za dvanajst mesecev in vse se razkadi v dim.

Temu velikanu je ime — čas.

Ta božji črni orjak pokadi vsako leto tobaka za eno samo pipo. Na Silvestrovo jo osnaži vse zlin-dre in druge nesnage in potem si jo znova nabaše kot nespokorjeni kadivec. Nihče ne ve, kaj nam bo s tem novim namaškom zakadil pod nos. — Ali bo neki prijetni dim prvovrstnega tobaka, ali bo smrad navadnega listja, ali je suhe rože natlačil, ali koruznico?”

Na to lepo podobo Ogra mislim, ko letošnjo kroniko pišem.

Leta 1934. nam je pošteno zakadil pod nos orjaški velikan. Dišalo je po viržinki, po listju, suhih rožah “Waldmeistra” in smrdeči koruznici. Pa jo še menda dobro osnažil ni zadnjo Silvestrovo noč, še po staroletnih ostankih je dišalo . . .

*

Gledam našo ljubo ameriško domovino. Ne vem, ali naj si nataknem očala za kratkovidnost ali daljnovidnost. Ne, da bi bil postal slaboviden, tisto ne, toda vsi

dogodki zadnjega leta so tako nejasni, zabrisani, da kronist ne vem, kako bi rekel.

Voz gospodarstva vlečemo iz jarka depresije. Novi naš mehanik in kočijaž Roosevelt je spreten človek, najbolj pametne nasvete daje in reševalno orodje njegovo, ki ga je pripeljal s seboj, je zelo pripravno, toda kaj, ko se ti debelušasti staroverni kapitalisti obešajo na polomljen voz v prepadu in je teža na Rooseveltovih škripcih toliko večja, ljudje, ki so prihiteli pomagat pri reševalnem delu, pa le zase gledajo. Mesto, da bi zastavili vse svoje sile, pa grabijo še preostalo zlato izpod ruševin razbitega voza in ga tlačijo v svoje žepe.

Težko je prepričati svet, da danes ne more več uporabljati starih metod in starih načinov. Čim bolj mu trobi Roosevelt, da so stari časi liberalizma za nami, tembolj je zaverovan v šaro starih principov in idej, ki rešitve prinesiti ne morejo. “Korajža, zaupanje in sodelovanje.” Geslo predsednikovo, ki bi moralo biti geslo vseh državljanov, ki želijo, da bi se vrnilo blagostanje v deželo. Korajže, zaupanja in sodelovanja je bilo v letošnjem letu petindvajset odstotkov manj kakor lani.

Mnogo novih zakonov je zapisal Roosevelt v knjigo postave, zapisal jih je, da bi pomagal ljudstvu iz zagate. Predvsem zakon, da je vlada soodgovorna deležnica vse industrije in trgovine. Vlada, če

kdo, ima to pravico in dolžnost, da kontrolira in nadzira produkcijo dežele, da uravnava kanale blagostanja tako, da ne bodo dohodki produkcije tekli samo v skladovnice posameznikov in skrinje kapitalistov, ampak bo tudi ubožno delavstvo deležno dobička. Država in njeni odgovorni vodniki so zato tukaj, da skrbе za blaginjo državljanov. Državljanı so pa vsi, tako bogatejši, kakor tudi ubožnejši. Kodeksi posameznih industrijskih

Naš priljubljeni predsednik.

in trgovinskih panog naj uredijo razmerje med posameznimi trgovci in industrijalci, da ne bodo drug drugemu zastavljali nož za vrat in si pili mozeg in kri s preveliko, vratolomno kompeticijo. Potem naj dobe delavci pravico, da se organizirajo v lastnih delavskih zvezah, ki bodo neodvisne od delodajcev. Stare unije so bile povečini v službi kapitala, ki so plesale, kakor je gospodar igral, navad-

no so vedno odločile v prilog kapitalistov, ne v dobro delavstvu. V novih unijah naj dobijo delavci svojo besedo za svoje, po božjem pravu dane pravice. Odtod tudi neštete stavke v letošnjem letu, stavke, tako številne in tako ogromne, kakor jih ni poznala naša zgodovina. Delavci hočejo svoje in se ozirajo na člene v zakoniku, ki jim to pravico priznavajo, delodajavci se pa ne udajo in še vedno zahtevajo, da delavci pristopijo k industrijskim unijam, ki obratujejo po starih napevih kapitalistične harmonike. Roosevelt je nacionaliziral zlato in srebro zato, da uredi finančno stanje v deželi. Moral je poceniti dolar, ki je bil vedno previsok in prevelike vrednosti, tako za inozemstvo in tujezemstvo, izvoz in uvoz trgovskega blaga je bil premajhen, ker je bila vrednost dolarja previsoka. Obenem je s posebnimi zakoni ustavil špekulante na borzah. Zlasti je njegov boj naperjen proti mogotcem "Wall Streeta", ki so zavajali ljudstvo, da se je udajalo nezdravi špekulaciji. Obsežen je program zaposlitve delavstva. Z redukcijo delovnika na 40 in trideset tedenških ur, z odpravo čezurnega dela in javnimi deli je zaposlil premnoge. Družine, ki so zelo trpele radi depresije in še trpe, so prišle na državno podporo, bodisi, da je poklical fante v gozdarsko vojsko ali pa dal dela očetom družine pri vladnih podjetjih.

Z vsemi temi reformami je seveda vzbudil duh kriticizma, ki sega v vse sloje. Največji lintvern, ki bruha štrup škodljivega kriti-

cizma, je časopisje. To je — se razume — v rokah kapitalistov, ki jim te reforme nič ne diše. Preveč davkov bo zanje. Masa je pa tako malo inteligentna, da časopisnim racam in racarijam vse veruje. Neznosno propagando vodijo magnati proti Rooseveltu in njegovemu bloku. Škoda, da ljudstvo tako rado naseda propagatorjem sebičnosti in lakomnosti. — Toda Roosevelt je že pokazal, da se udal ne bo. V letošnjem letu so premnogi njegovi administrativni uradniki prišli v navskriž z njim, pa so morali v prezgodnji "pokoju"; zagotavljeni smo lahko, da bo započeto delo vodil naprej in ga tudi dokončal.

Razveseljivo dejstvo za narod je tudi novica, da so se v pretečenem letu odprle premnoge banke, ki so morale zapreti vrata pred leti. Vlagateljem bodo polagoma vračali denar, tudi drugim, ki jim grozi "foreclosure" (izprtje) na zemljišče, posestva in farme je bilo pomagano z novo "Home Loan" korporacijo, ki posojuje vladni denar na večletne obroke. Banke so zadnji čas tudi bolj zaupljive in obljublajo, da bodo polagoma odstranile vezi, ki so držale denar na kupu mrtvega kapitala, ker ni bilo kredita. Raznim ljudskim posojilnicam je vlada posodila denar iz "Refinance Corporation" in s tem prihranila sebi in ljudem še nadaljne bankerote in katastrofe.

Eni te denarne kanale iz državne zakladnice imenujejo kužne kanale, ki bodo zastrupili deželo z bakterijami splošnega ubožstva in

denarnega poloma. Drugi vedo, da je bolje zastaviti magari bilijon dolarjev, kakor da bi čez leta izgulili vse, ko bi ljudstvo iz obupa skočilo v prepad boljševizma, ki itak že razteza svoje nevarne lovivke preko vsega sveta, tudi preko naše dežele. Kdor ima pamet in nekaj človeškega čuta, mora reči: Bog je dal zemske dobrote, da jih vsi uživamo po pravici in pravičnosti. Sicer bomo imeli uboge vedno med nami, toda od svojega moram jaz, ki se dobro imam, dati ubožnejšemu.

Da bi le ljudje ostali korajžni, zaupljivi in sodelovali s svojim predsednikom, vse se bo obrnilo na bolje. Tudi kapitalisti se bodo udali. Saj se jim že sedaj tresse srce, ko vidijo, da na obzorju dvigujejo glave še hujši radikanci. Ti ne bodo z rokavicami na rokah reševali polomljeni voz, kakor ga Roosevelt, šlo bo s krampom in pikonom. Še zadnji mesec so bankirji na svoji konvenciji obljubili vso pomoč predsedniku in njegovemu programu. Čeprav so mu vse leto nagajali. Menda jih je obšel strah, da ne bo prihodnji kongres, ki ga je narod ravno sedaj volil, izdal še hujše reformativne odredbe.

*

Kot kronist-katoličan bo menda lepo, če se ozrem tudi malo po katoliškem svetu v tej naši deželi. Kakor vse cerkve in veroizpovedi, je tudi naša Cerkev od depresije le pridobila. Ljudstvo v urah grenkobe raje obrača oči navzgor. Kadar želodec strada, tudi duša raje svoje dobi. S polnim želodcem du-

ša navadno spi. Reklo, ki se uresničuje danes. In statistika Cerkve to potrjuje. Mnogo malovernih se je vrnilo, ko so se jim srca preizkusila v ognju trpljenja in izkušenj, mnogo nevernih je prišlo v Petrovo stajo. Nočem podajati podrobna števila, neoporečno dejstvo je. V letu 1934. se je naša Cerkev v Ameriki vrgla predvsem na veliko kampanjsko polje proti nemoralnosti Hollywooda, filmski centrali naši, ki je zadnja leta bruhala zgolj gnilobo in nemoral-

za stališče te katoliške legije, delo lige se razvija na širšo podlago boja proti splošni nemoralnosti, naj sibo v časopisju, knjigah, na odru ali v privatnih lokalih. Lepa točka praktičnega krščanstva. Najlepše delo katoliške akcije, ki jo zlasti sedanji načelnik Cerkve, Pij XI., tako priporoča. Na karitativnem polju se Cerkev v teh časih zelo lepo udejstvuje. V vseh škofijah so se razširile Vincencijeve konference, ki so prejele celo od vlade priznanje, da jim država sedaj za-

Kralj Aleksander in Barthou pet minut pred atentatom.

Veličanstvo Smrt je govorila svojo zadnjo žalostno besedo.

nost. Cerkev je s svojo "Legijo spodobnosti" (Legion of decency) organizirala vse, kar katoliško misli in je celo pri vseh drugih verstvih našla moralno podporo. Namen te lige je bojkot vseh nemoralnih slik in gledališč. Prvi meseci te kampanje so prinesli že lepe uspehe. Cenzura je postala strožja, gledališča so postala bolj previdna, ljudem so se odprle oči in vidijo, da je le moč v njihovi volji in njihovi besedi. S toliko večjo korajžo se sedaj zavzemajo

upa denar za podporo iz svoje blagajne. Tako lahkó Cerkev vrši delo dobrotelja še bolj uspešno. Dobrotelnost je najuspešnejše sredstvo misijonstva in apostolstva Jezusovega. Premnogi, ki so se vrnili h Kristusu, so se vrnili radi karitativnega dela Cerkve. — V gmotnem oziru je Cerkev nazadovala, v duhovnem oziru je napredovala, kakor nikoli poprej. Zgled chicaške škofije, v kateri so vse cerkve imele misijon tekom enega leta, je prevzel tudi druge škofije.

Obenem se Cerkev tudi drugače poslužuje modernih sredstev propagande katoliške misli. Športa in radija. Nasprotniki se jih poslužujejo, posluževati se jih moramo tudi mi.

*
V lepo našo domovino preko morja se oziram. V letošnjem letu je bila hudo preizkušena. Internacionalni spletkarji so ji umorili kralja Aleksandra I. Bil je ustreljen v marsejskem atentatu. Za domovino je to huda preizkušnja, ki jo mi jugoslovanski naseljenci v Ameriki morda ne doumemo tako, kakor jo doumevajo v stari domovini. Predolgo smo že na tujem, premnogi pa še nikdar niso bili na "jugoslovanskih" tleh, zapustili so domovino kot avstrijski podaniki. Jugoslovanski kralj, žrtev atentatorja na Francoskem, je bil močna osebnost, ki je bil zmogel in moder vladar, čeprav se nam je zdela njegova roka trda in neusmiljena. Danes, v času splošne anarhije in vzlovoljene duševnosti nam je treba krepkih pesti, ki s trdim diktatom ubijejo v ljudsko srce vero v avtoriteto. Zato vsepovsod težnja po osebi z močno voljo in neomajno oblastjo. Človeštvo se je nekam naveličalo premnogih glav, ki več vedo, pa se nikdar ne morejo zediniti za skupen nastop.

Kralj Aleksander je utrdil notranjo moč jugoslovanske države s tem, da je odstranil strankarsko gonjo politikašev. Ugoditi seveda ni mogel vsem, toda splošna korist je zabtevala njegove odredbe. Pa tudi na zunaj je utrdil prestiž in

veljavo jugoslovanskega imena. Sosedje so gledali v Jugoslaviji utež miru in mednarodne medsebojnosti: Zato je ves svet pretresla žalostna novica o kraljevi smrti in z bojznijo so zrlili na Balkan. Vse časopise je bilo polno jugoslovanskih vesti. — Pokoj večni rajnemu kralju, slava novemu, Petru II.

Izpuščen je bil na svobodo naš vodja dr. Anton Korošec, ki je bil

Živel kralj Peter II.

dve leti interniran na otoku Krku. Izdal je proglas na ljudstvo, v katerem ga prosi, da v duhu domovinske ljubezni sodeluje za ohranitev in okrepitev Jugoslavije.

Novo regentstvo bo vodilo državo v duhu pokojnega kralja. "Čuvajte Jugoslavijo," je bila baje zadnja beseda Aleksandrova; to besedo si je postavila nova vlada pod vodstvom Uzunoviča, premierja, za geslo svojemu delu.

Katoličanstvo v stari domovini ni nazadovalo. Pišejo časih o odpadih v pravoslavje, toda te vesti nas vznemiriti ne smejo. Dobri ne odpadajo. Na drugi strani se pa misijonska misel katoliške Cerkve širi na srbski jug. Imajo tam že dosti katoliških duhovnikov, med njimi imamo tudi Slovenci častno število. Kar slabega odpade, drugje priraste dobrega. Suhe veje nobenemu drevesu ne delajo časti, mladike pa rodijo nove nade in veselo upanje. Rafaelova družba na polju izseljenstva zelo uspešno dela. Poslala je že pre-mnogo duhovnikov na vse kraje, kjer se izseljenci nahajajo. Pod vodstvom mil. škofa Gregorija Rožmana se katoliška akcija vedno bolj širi po vseh farah in ljudstvo dobro razumeva klic sv. Očeta. Gonja slovenskih liberalcev, ki je pred letom tudi pri nas vzbudila ogorčenje in proteste, je ponehala. Vlada se domenjuje z Vatikanom, da se čimpreje podpiše konkordat. Nesreča na dvoru je to delo malo ustavila, toda upanje je, da se bo te obe strani v najkrajšem času sporazumeli in podpisali pakt boljšega sožitja.

Južna Amerika je na mednarodnem evharističnem kongresu izpovedala svojo vero v evharističnega Boga nad vse slovesno in grandiozno.

Prvič v zgodovini Južne Amerike je bil ta evharistični dan resdan Gospodov, ko je ubožni in bogati, kmetiški in mestni pokleknil v eni vrsti in počastil skrivnost ka-

toliške Cerkve in katoliškega življenja.

Buenos Aires je bilo srečna priča te veličastne manifestacije. Škrilat cerkvenih dostojanstvenikov se je odražal od beline otroških množic, modrina in zlato vojaštva se je odbijala od črno resnobne barve duhovniške sutane, sivina ogromne množice evharističnih častivcev je bila kakor obleka vselepe sinjine jasnega neba. Miliyon naroda je kakor ena duša in eno telo pred ogromnim altarjem v obliki križa zapela pesem zmagoslavja, duhov-

Močna moža razdivjane Kube. Novi preds. Mendieta in korporal Bataglia.

nega zmagoslavja nad vsem posvetnim, pesem obnove in vstajenja.

Ali je bilo kakor nalašč? V Južni Ameriki se že leta in leta bijeta dve državi za košček zemlje in nekaj oljskih vrelcev, 200 tisoč vojakov je že padlo na obeh straneh, ni ga miru in ga ni. Tukaj v glavnem mestu pa molijo h Kralju miru za mir in pokoj telesnega in duhovnega življenja, predvsem za mir med Bolivijo in Paragvajem.

Otvoril je evharistični kongres kardinal Hlond, primat Poljske, v

Palermo parku. Tam je bil tudi postavljen evharistični Križ, ki je imel na vse štiri strani altarno mizo. Prvi dan so štiri kardinali obenem pri tem križu maševali. Drugi dan je bil dan otrok. Blizu dvesto tisoč otrok je pelo pri slovesni maši. Ta dan je vzkliknil papežev poslanec kardinal Pacelli ob pogledu na morje otrok: "To so nebesa." Ob drugi priliki je 260,000 mož pristopilo k obhajilu kot ena družina, med pobožnostjo je bila slovesna molitev za mir, predvsem na ameriških tleh. Ta slovesnost je bila na Kolumbov dan, ko je druga leta vsa latinska Amerika v ognju za šport in spominske veselice, se je letos vse veselje zlilo v en sam klic: "Živijo Kristus-Kralj!" Slovesen je bil tudi prizor, ko je 7000 vojakov z generali vred pristopilo k mizi Gospodovi. Med obhajanci je bil tudi prezident Argentinije, Augustin P. Justo.

Poleg teh vnanjih manifestacij in slovesnih maš so bile v 34 cerkvah še posebne slovesnosti in konference za 34 narodnosti, ki so bile na kongresu reprezentirane.

Krona proslave je bil radio-nagovor samega svetega očeta, ki je kongresnike ob koncu tudi blagoslovil.

Ob tej priliki je bilo ustanovljenih šest novih nadškofij in 10 novih škofij v Južni Ameriki.

Morda bravec Ave Marije ne veš, da je blizu 20 tisoč naših rojakov samo v Argentiniji, kjer se je ta slovesnost vršila. Južna Amerika požira vedno več in več naših ljudi. Povečini so to Goričani,

ki morajo bežati s Primorja. V Buenos Aires jih je največ, kjer jih je blizu pet tisoč. V duhovnem oziru so še slabo poskrbljeni. Goreč duhovnik slovenski deluje med njimi, Rev. A. Kastelic. Toda vsega ogromnega dela ne more zmagati in že kliče nove duhovnike na pomoč. Rev. Kastelic izdaja tudi nabožni tednik "Duhovno življenje". 1500 slovenskih duš je v drugem večjem mestu Cordoba. Premnogo jih je v provinciji Chaco. V Argentinijo so se zadnji čas naselile tudi slovenske šolske sestre.

*

Druge južnoameriške države so se nekoliko pomirile v lanskem letu. Samo Bolivija in Paragvaj se še bijeta in zdi se, da jih nihče noče pomiriti. Ogromni so že bili stroški te vojske, še ogromnejše pa življenjske izgube. V republiki Kubi se je moral predsednik San Grau Martin umakniti novemu predsedniku Mendieta. Korporal Bataglia še vedno vajeti drži in zatre vsak upor s topovi in krvavo silo. —

*

Naši sosedi Mehiki zopet v hiši gori. In ogenj vedno sama podtakne. Nesrečna dežela je zopet vsa razrvana sama v sebi. Komaj so se rane začele celiti, že so jih nanovo odprli. Med katoliškim prebivavstvom Mehike je nastalo silovito razburjenje radi sklepov parlamenta in zakonske zbornice, ki so s posebnim zakonom laizirali vso šolo, prepovedali katoliški tisk, in so na tem, da izženejo izza me-

ja mehiškega ozemlja vse duhovništvo. Škof Diaz je moral že na pot. Ta zakonski predlog bo postal amandment mehiški ustavi in ga bo predsednik Rodriguez v najkrajšem času podpisal. Člen govori predvsem o novem načinu šolske izobrazbe, ki izključuje vsako versko vzgojo. Ljudstvo se je vzdignilo v glasan protest in demonstriralo v tisočih in tisočih, to-

Med vsemi narodi more beležiti v letu 1934 Hitlerjeva deželja največ novic. Predvsem se Nemčija krčevito bori z ekonomskimi težkočami. Njihovi pogromi proti Judom so sicer očistili deželo nekaterih pijavk, toda s temi pijavkami je šlo prijateljstvo Judov po vesoljnem svetu po vodi. Z Judom je šel denar. Bojkot židov po svetu le ni imel tako majhne posledice.

Mehiški katoličani demonstrirajo pred zgodovinsko znano katedralo Guadalupe.

da vlada zatira vsak izraz ljudske volje. Pred poslansko zbornico so korakali po številu deset tisoč, toda policija jih je s silo pregnala in mnogo ranila. Zaeno bo vlada spreječa predlog, da odpuste vse praktične katoličane iz državne službe, noben mestni uradnik ne sme spadati k verskim organizacijam, zlasti ne h Kolumbovim vitevom.

ce. Izvoz se je znižal skoraj za polovico; po vsem svetu, zlasti v Ameriki odklanjajo židi nemško blago. Poleg tega so imeli hudo sušo, ki je nemškega kmeta postavila v vrsto podpore potrebnih. Vse obljube novih vodij nemškega naroda ne zaležejo nič. Državni deficit je ogromen, če prav se je zadnje mesece nekoliko znižal, ves narod je potrjen velikim žrtvam,

narodova žilavost in obetih Hitlerjevih tretjih nebes drže ljudstvo še pokonci.

Premetenost Hitlerjeva je obvarovala Nemčijo pred internacijskim konfliktom. Nesreča avstrijske sosedbe je našla svojo pot iz Nemčije, ki je ves čas ščuvala avstrijske begune po nemških taboriščih, pa tudi nazijce v Avstriji,

mesu v ligi narodov. Ta boj je predvsem naperjen proti Franciji. To leto se je sovražnost proti Franciji poostрила, ko se vedno bolj bliža dan saarskega plebiscita. V letu 1935 se bo narod v pokrajini Saar odločil z ljudskim glasovanjem, ali hočejo pripadati Franciji, Ligi narodov ali Nemčiji. Na obeh straneh je kampanja vroča in veli-

“Verujem v boga Hitlerja” — nova nemška veroizpoved.

naj se upro in priklopijo Germaniji. Na proteste vseh velesil je Hitler brž razpustil Habichtovo gnezdo avstrijskih dezertorjev v Monakovem in zaenkrat opustil propagando za priklopitev Avstrije k Nemčiji.

Borili so se Nemci to leto za enakopravnost s svojimi sosedi in so vodili v tem oziru isto politiko kakor lani, ko so se odpovedali

ka. Hitler trdno upa, da bo zmaga v Saar okraju nova latorika v venecu njegove slave. Toda saarsko ljudstvo je povečini katoliško in se boji nemške zmede in Hitlerjeve prevroče juhe. Propaganda nazijev se je v zadnjih mesecih potrojila.

Leto 1934 je bilo v Nemčiji tudi polno notranjih dogodkov, ki bodo ostali vsej zgodovini vtisnjeni

koč krvavi madeži. Mogotcu Hitlerju so se postavljali na pot njegovi bivši bojovníki za idejo nacionalnega socializma in Führer jim je zaigral krvavo igro; dal je postreliti vse nasprotnike. V resnici so mu res začeli rasti preko glave, toda z izgovorom, da so hoteli upropastiti armado in njene generale ter nemško domovino samo, je izrabil to najugodnejšo priliko in svoje nasprotnike na najbolj gorostasen način postrelil. Med temi njegovimi nasprotniki so bile tudi nedolžne žrtve, ki so njegovemu pokretu bili trn v peti že dolgo. Nad 70 jih je bilo ustreljenih po oficijelnem izkazu, bogve koliko jih je šlo v večnost, ne da bi o njih poročali, na tisoče so jih poslali v koncentracijske tabore, kjer ravnaajo z njimi, kakor niso ravnali pred tisočimi leti z zadnjimi sužnji. Obenem je očistil svojo stranko neljubih elementov, ki mu niso delali ravno časti.

Ko je zatisnil oči predsednik Hindenburg, si je Hitler uzurpiral službo predsednika, jo združil s svojo, zaprisegel vojsko in ji zopovedal, da ga morajo priznavati kot vrhovnega vojskovodjo.

Zanimivo je zasledovati izide njegove borbe z evangelijskimi ločinami. Njegov trabant Müller, ki je bil pred leti v nemški vojski vojni kurat, si je kratkomalo nadel naslov vrhovnega državnega škofa in hotel zediniti vse ločine v eno samo nemško narodno cerkev. S tem je zadel na hud odpor pri evangeličanskih vernikih in večini pastorjev. Müller je računal na pomoč in zaslombo vrhovnega

vođe Hitlerja in odstavil vse nasprotne mu škofe in jih dal celo internirati. Toda ljudstvo se mu je zoperstavilo kot ena fronta. Hitler je bil toliko prebrisan, da je potegnul rep med noge in pustil svojega državnega škofa na cedilu. Videl je pač, da se igra z ognjem in bo morda njegova zvezda zgubila na lesku popularnosti. Vsi zaprti škofi so bili izpuščeni in narodni cerkveni zbori zopet upo-

Tyssen — dejanska moč za Hitlerjem.

stavljani. Toda ta neuspeh cerkvene politike ne bo imel ravno dobrih posledic za Hitlerja. Ljudstvo je videlo, da se tudi Hitler lahko zaleti, da torej ni vse zlato, kar se v Hitlerjevi glavi zasveti.

Za katoliški pokret v Nemčiji je ta boj izrednega pomena, bodo menda dvakrat premislili, predno se spravijo nad našo Cerkev. Nič niso mogli opraviti s slabotnimi

protestantskimi ločinami, še manj bi opravili v boju s Cerkvijo. Kulturni boj se je pravzaprav že zdavnaj pričel, na najpodlejši način hujskajo proti katoličanom Hitlerjevi brambovci. Katoliški svet v Nemčiji je z ogorčenjem sprejel vest, da je bil med umorjenimi ono junijsko noč tudi vodja Katoliške Akcije, Klausener. Ubili so poleg njega še mnogo drugih katoličanov, med njimi urednika Gerlicha in nekega monakovskega duhovnika.

Eden velikih nasprotnikov narodnega nacijonalizma, ki mu pa ne morejo do živega, je monakovski kardinal Faulhaber. Nešteto krat je ta Janez z neustrašeno besedo zaklical temu novemu paganskemu Herodu: Non licet tibi, ni ti dovoljeno. In njegov glas ni glas vpijočega v puščavi. Katoličanom je beseda korajže, branik pravih načel in svetilnik v temne dni preganjanja, nasprotnikom pa bič, ki neusmiljeno žvižga pesem zgodovine: "Zaganjajte se, zaganjajte, Kristus in njegovo krščanstvo bo zmagalo." Neron je šel, Julijan Odpadnik je šel, Bismarck je šel in za njim bodo šli drugi, ki se še vedno nočejo učiti od zgodovine.

Zadnje dni smo čuli vest, da se seli iz Nemčije največji podpornik Hitlerjevega pokreta in Führerja samega, industrijalec Tyssen, ki je ves narodni socializem postavil na noge s svojim premoženjem. Toda baje so njegovi industriji postala prevroča tla in se sedaj umika s svojimi tovarnami vred v Avstralijo.

Francija je bila v lanskem letu polna notranjih nemirov. Predvsem je Staviskijev škandal vznemiril duhove. Špekulant Staviskij je že leta goljufal ljudi in z zvezami, ki jih je imel z vsemi političnimi krogi pokrival svoje grehe in odvrčeval od sebe kazen in izsleditev. Da bi ne prišla največja korupcija na dan, v katero so bili zapleteni najvišji voditeljski elementi, je policija Staviskija na njegovem domu ustrelila in izklicala njegovo smrt kot samomor, toda stvar je šla predaleč in prišla je na dan vsa umazanija. Ljudje so zbesneli in dali svoji besnosti duška z javnimi demonstracijami in krvavimi punkti. V teh pocestnih pobudah je izgubilo življenje 28 ljudi. Ni bilo miru preje, da je šel ministerski kabinet v pokoj in je stari Doumergue prevzel vodstvo politike. Tudi sodnik, ki bi bil imel Staviskijev slučaj, je bil na misteriozen način umorjen. Doumergue je dober čas imel zaupanje ljudstva, toda ne dolgo, ko je začel napovedovati reformo konstitucije, s katero bi posegel tudi na polje gospodarstva in obnovil socialne odnošaje med kapitalizmom in delavstvom, so mu začeli politikaši napovedovati boj.

Februarskim škandalom Staviskija in trabantov je sledil drugi škandal oktobra meseca, ko je bil jugoslovanski kralj ustreljen takoj ob vstopu na francoska tla. Filmi, ki so jih vzeli o tem strašnem dogodku, jasno kažejo, da kralj in spremstvo sploh nobene policijske protekcije niso imeli. Sramota, kako so mogli fotografi sploh tako

blizu, da so slikali kralja v vsakem njegovem gibu pred smrtjo in po smrti. Policijski šef mesta Marseilles in minister varnosti Sarauz sta se še tekom tedna po atentatu odpovedala službi. Radi brezglave policije ni samo Jugoslavija utrpela ogromno škodo z izgubo svojega gospodarja, tudi Francija je

Premijer Domergue.

izgubila svojega vnanjega ministra in zastopnika zunanje politike, Barthoua, ki je s tako večjo roko vodil politiko miru. Obenem je ž njima zgubilo življenje še troje Francozov in mnogo je bilo ranjenih.

(Francoska policija je razvozljala marsejski zločin in odkrila prave krivce: Glavni krivec je Ante Pavelich, ki so ga dobili v Turinu, vsi drugi, ki so faktično izvršili namero, so bili njegovi pobočniki iz madžarskega terorističnega tabora pri Ogerski Kaniži.)

Z Nemčijo si je Francija v večnem neprijateljskem razmerju; v vsakem Hitlerjevem gibu vidi Francija nevarnost, zato je skušala v zadnjem letu s pakti in drugimi diplomatskimi zvijačami pridobiti kolikor mogoče mnogo zaveznikov proti nemški agresivnosti. Samo iz tega namena je hodil Barthou od Poncija do Pilata, obredel vse dežele na Balkanu in drugod, da je v imenu Francije razprejal pajčevino francoskih interesov. — Sklenili so pakt z Rusijo; Rusijo so celo dobili, da je vstopila v ligo narodov.

Poleg Barthou-a sta v l. 1934 umrla še dva druga velika francoska politika, Poincare in Painleve.

*

Belgija je izgubila v letošnjem letu svojega viteškega kralja Leopolda II. Baje se je ponesrečil na poti v gore. Padel je s pobočja v smrt. (Za kulisami šušljajo, da je bil tudi on žrtev zločinske roke.) Leopold je bil ljudomil vladar, obenem pa velik junak, ki je s svojo hrabrostjo v svetovni vojni navdušil belgijski narod, da je tako trdovratno vztrajal v najtežji preizkušnji svoje zgodovine, ko je Nemec gospodaril v deželi. Belgijski narod in srbski narod sta v letih

svetovne vojne največ trpela in kakor je bil Aleksander, srbski regent, trdna opora domovini, tako je bil Leopold branik belgijskih pravic. Oba je pokopal svet z največje častjo v istem letu. Leopold je bil po veroizpovedi katoličan in zgleden ter praktičen v izvrševanju verskih dolžnosti.

*

Med vsemi deželami sveta, ki se bore z ekonomsko krizo, Anglija najbližjo pot utira nazaj v dobre čase. Nedavno tega, nam je še predsednik Roosevelt o tem govoril. Povdarjal je predsednik, da gre zato v Angliji tako hitro navzgor, ker vsi odločilni faktorji gospodarstva, financ in industrije složno delajo samo enemu samemu namenu: kako domovini pomagati na noge. V tem delu se ne strašijo tudi novih metod in novih sredstev, ki so ameriškim magnatom pesek v oči. Pri vsej svoji konservativnosti je angleški narod vedno praktičen, ki si zna v vseh urah pomagati in se okoristiti z modernimi težnjami časa.

S Francijo se je Anglija skrivoma še bolj zvezala, odkar je Hitler začel povzdigovati glavo; sklenila je z njo gospodarski in obrambni pakt. Kakor Francija je začela Anglija polagati glavno pažnjo na zračno obrambo. Spoznala je pač, da je v slučaju vojske izpostavljena sovražniku v zraku. Dočim se je sedaj branila z železno verigo svojih bojnih ladij, se naglo oborožuje v zraku, da bi bila kos vsem napadom od zgoraj. Sto tisoč do-

larjev je bilo namenjenih za to delo. Doslej je imela Anglija 850 letal, Francija 1700, Rusija ima 1500 vojaških aeroplanov. Anglija ne more trpeti, da bi ostala za drugimi vrstniki.

Obenem se Anglija mrzlično pripravljala na mornariško konferenco v l. 1935, ko se bodo sestale vse velike države, tudi Japonska, da se pogovore o zahtevah, ki jih stavlja londonski pakt. Ta pakt ima veljavo samo do letošnjega leta. Že mesece konferirajo med seboj zastopniki držav v pripravljalnih zborih in sejah.

De Valera, predsednik in O'Duffy, bivši vodje irskih fašistov.

Angleški dvor se pripravljala na ženitev enega kraljevih sinov. Belijo si glave, kako zapraviti več denarja, da bo poroka nad vse dostojna angleškemu kraljeviču. V zvezi s to ženitvijo govore tudi o kraljevini Irski, ki bi se naj kmalu ustanovila. Krono naj bi ponudila ženinu Juriju, vojvodi Kentskemu. S tem bi odpravili večne spore z Irsko in bi Irsko zedinili. Toda treba bo preje vprašati Irce same. Valera najbrže v to kombinacijo ne bo privolil.

Na mednarodni tekmi letalcev iz Londona v Melbourne, Avstralija, je dobila prvo lavoriko dvojica angleških letalcev.

V nekem škotskem rudokopu se je ponesrečilo blizu 300 rudarjev, kaj jih niso mogli več rešiti. To je bila ena največjih rudarskih katastrof, kar jih pozna zgodovina sploh.

*

Avstrija je preživljala hude čase. Takoj ob začetku leta je imela polne roke dela s socijalisti, ki so se dvignili z oboroženo silo proti vladi. Kancler Dollfuss je moral nastopiti z artilerijo proti prekucuhom, ko so se le-ti zabarikadirali v svoj dom, ki je bil nalešč v to zgrajen, da bi služil v urti potrebe kot trdnjava. Visoko je bilo število smrtnih žrtev, — padle so tudi žene in otroci, — toda vladi se je posrečilo pobuno zatreti v kali.

Preglavice so delali deželi v prvi vrsti nazijci, zavezniki Nemčije, ki so hoteli s silo strmoglaviti vlado in združiti Avstrijo z Nemčijo. Branik avstrijske neodvisnosti je bil Dollfuss, ki je s pomočjo Nemčiji sovražnih držav vzdržal red ter z neomajno voljo krotil revolucionarne elemente, dokler ni končno padel kot žrtev atentata v svoji lastni kancelariji. Ta atentat je povzročil splošno pobuno nazijcev, ki bi bil razpalil vso Avstrijo v meščansko vojno, da niso ustavili nazijcev pravočasno, glavne krivce ustaje obsodili na smrt in apelirali na tuje države za pomoč proti nemškimi aspiracijam.

Mussolini je poslal svojo armado na avstrijske meje: Italiji je največ do tega, da se avstrijska neodvisnost zdrži za vsako ceno, ker se boji premočnih sosedov, Nemčije in ojačene male antante, ki bi v slučaju razpada Avstrije gotovo dobila tudi košček njene zemlje.—

Mučenik avstrijske neodvisnosti, Dollfuss.

Preslabotna je bila sila nazijcev, premočen je bil pritisk velesil na Nemčijo in Avstrija je še danes na zemljepisni karti.

Avstrijske homatije so pomagale samo Habsburžanom, ki se bodo prej ali slej vrnili v Avstrijo; v letu 1934 lahko beležijo najlepše uspehe v svoji kampanji. Če bi ne bilo male antante, ki za nobeno ceno noče Habsburžanov nazaj, bi morda že bilo prišlo do avstro-ogerske alijanse pod žezlom Otona, sina zadnjega avstrijskega cesarja.

Dollfuss je bil kremenit značaj, ki ga bo Avstrija zelo pogrešala. Delavec in energičen državnik, ki je pripomogel, da se je Avstrija otrešla povojne omotice, je bil obenem zgleden v svojem privatnem življenju. Obžaluje njegovo smrt poleg avstrijske domovine tudi katoliška Cerkev, ki je svobodneje zadihala pod njegovo vlado. Dollfuss je razkrinkal sovražne namere socialstov in jih postavil v kot. Očitajo mu sicer brutalnost, a po krivici. Bil je na čelu vlade in je moral izvrševati eksekutivno oblast. Skušal je pomiriti duhove z milobo, ko si drugače ni mogel pomagati, je moral storiti svojo dolžnost s pestjo in krogljjo.

*

Španija se je tudi kopala v krvi. Vstali so proti vladi reakcijski elementi, socialisti in sindikalisti, ko je predsednik Lerrooux sprejel tri katoličane v svoj kabinet. Zadnji čas so imeli vlado v rokah desničarji, ki so polagoma morali uvaževati pomoč katoliške

stranke pod vodstvom vnetega katoliškega voditelja J. Roblez-a. Vsa politika Španije se je zadnji čas nagibala h konzervatizmu, k spravi z Rimom, še celo k spravi z Alfonzom, zadnjim kraljem Španije. Levičarji in radikalci seveda tega niso moglo prenašati in oznanilo novega kabineta je bilo znamenje vstaje. Provincije so pa to priliko porabile, da sebi pribore privilegi-

Španski predsednik Zamora.

je, ki jih niso mogli dobiti od prejšnjih vlad in vstaja je bila vse-splošna. Vlada je upor zatrla, tisoče življenj je moralo pasti v tej krvavi borbi. Najbolj podžigajoč voditelj vstaje je bil bivši premier Azana. Voditelji vstaje so bili neusmiljeno postreljeni, Azana jim je ušel v Francijo. Tako je vlada

Avstrijski kancler Šušnik, ki je zavozil voz države popolnoma v italijanske vode.

že čestič od ustanovitve republike rešila Španijo boljševiškega pogina.

Katoliška stranka je danes velika opora konservativnim elementom. Računati morajo na njeno pomoč. Največji organizator njen je imenovani Robles, ki se ga boje vsi nasprotniki. V svojem sovraštvu ga nazivajo za "Hitlerja Španije", vrši pa le svojo patriotsko dolžnost. V ednajsti uri so se španski katoličani vendar zbudili in prenehali sedeti na lavorikah katoliškega imena in katoliške zgodovine.

Mussolini je presenetil svet s svojo novo militaristično propagando, s katero hoče preustvariti vso Italijo v en sam vojaški

tabor. Od 8. do 21. leta naj bo vsak Italijan pripravljen služiti domovini v vojski.

Strahovita je bila časopisna kampanja v Italiji proti Jugoslaviji. Jugoslavija je očitala Italiji strahopetnost v vojski, Italija je odgovorila, razvnel se je hud besedni boj, ki je razplamtel obe sosedi v najhujše nasprostvo. Mussolini je javno na fašističnem kongresu zažugal Jugoslaviji, naj preneha s svojo agitacijo. Morda bi bilo prišlo do resnejših spletk, če bi ne bil kralj jugoslovanski vodil pomirjevalno politiko in ravno radi sprave z Italijo se je odpravil v Francijo, kjer ga je zadela napadalčeva krogla. V prvem momentu je Jugoslavija zblaznela proti Italiji kot moralni začetnici umora, toda Mussolini je diplomatsko

Najmlajši Mussolinovi vojaki, ki bodo morali mesto knjig nositi puško in nož...

požrl grenke kroglice in s tem ohranil mir.

V Rimu se je v lanskem letu zbralo zastopništvo agrikulture vsega sveta na mednarodno konferenco. Tudi naš zastopnik, znani radikalec Tugwell, je bil med njimi in je na konferenci predlagal, naj Italija in svet sledita Rooseveltovemu programu obnove na gospodarskem polju.

Mussolini se je sestal v zadnjem letu s Hitlerjem v Milanu. O uspehih o tej njegovi konferenci pa svet ničesar ni zvedel. Dollfuss in Goemboes, ogrski premier, sta tudi večkrat skočila v Rim na pogovor. Za Habsburžani menda stoji Mussolini sam,

*

Petnajsto zborovanje lige narodov se je končalo. Kakor vsako leto, tudi v lanskem letu liga narodov nima kaj beležiti. Edini uspehi: sprejem Rusije, Afganistana in Ekvadorja v ligo in malenkostne zmage v boju proti opiju, sužnosti in prodaji nedolžnih deklet ter pomoč nemškimi beguncem. Vsa druga važna vprašanja čakajo zopet novega zasedanja. Vprašanje oboroževanja, vprašanje Avstrije, Saarskega okraja.

Ironija: dognala je tudi liga narodov, da v sedanjem času najbolj prospeva industrija z orožjem in je največ naročil za orožje iz Srednje Evrope, Daljnega vzhoda in Južne Amerike.

Tudi manjšinsko vprašanje je ostalo na papirju, ker večji narodi nočejo podpisati pakta narodnim

manjšinam v dobro. Razorožitvena konferenca velesil se je vršila v septembru in sledečih mesecih.

Tudi žene so letos odnesle iz Geneve novo lavoriko, ko je štirinajst narodov podpisalo pakt, ki govori o ženski enakopravnosti. Prvi je ta pakt podpisal ruski zastopnik Litvinov.

*

Rusija se počasi zopet privaja v red zapadne civilizacije in umirjenosti. Predsednik Kalinin je prepovedal obstoj zloglasne policije "Čeke". Predal je vse pravice komisarju za notranje zadeve in redna sodišča bodo odslej sodila obtožence.

Litvinov, prebrisani lisjak ruske diplomacije, pobira pri mednarodni mizi drobtino za drobtino; s premnogimi državami je že sklenil razne gospodarske pakte, ki so Rusiji v dobro, tudi dobro mnenje o Rusiji krog zelene mize v Genevi je v toliko spremenil, da je bila Rusija enoglasno sprejeta kot članica lige narodov.

Druga petletka industrijske reformacije tudi ne gre tako sijajno naprej kakor je Stalin pričakoval. Daleč zadaj so s produkcijo za prvotnimi načrti, samo težka industrija lahko beleži vidne uspehe.

Dokler država ne konča s kolektom vsega žita (1. dec.), ni noben trgovec v Rusiji imel pravico privatnim potom prodajati kruh ali žito.

Eno tovarn za stroje so zopet otvorili v Kramatorsku, Rusija. Pravijo, da je največja te vrste na

vsem svetu. Klub vsemu evangeli-ju komunizma si našel tudi letos v Rusiji polno inženirjev in drugih višjih glav, ki so iskali le lastne interese. Mnogo jih je bilo ustreljenih in mnogo obsojenih radi sabotaže, ker so dali prednost lastnim interesom, mesto da bi delali zgolj za komuniteto. Največjo pozornost je vzbudila sodna obravnava inženirjev, ki so Rusijo goljufali pri prodaji železnice v Mandžuriji. Osem je bilo obsojenih na smrt, 15 na dolgoletne zapore.

Protivrska gonja je še vedno v programu. Jetniki, ki so se povrnili iz Rusije, pripovedujejo grozovite reči. Smejati se moraš, ko bereš, da je časopsje vse leto vodilo hudo kampanjo proti tatovom in goljufom. Na eni strani proč z vero, na drugi strani na: "ne kradi, ne goljufaj". Mandat vere je edini, ki bo pri človeški naravi držal.

*

Na daljnem vzhodu se je zjasnilo. Rusija in Japonska sta se navidez pobotali. Kar naprej se je bilo bati, da se bote spopadli; prišlo je že do večkratnih napadov med obmejnimi stražami, ki pa niso povzročile resnejših komplikacij, čeprav je bila napetost velika. Rusija se je končno odločila, da proda vse svoje interese do mandžursko - kitajske železnice za 50 milijonov dolarjev in je s tem odvrnila bojazen pred vojsko vsaj za dober čas. Prijateljici si pa s tem obe sosedni nista postali; še pred kratkim so kar nenadoma kakor iz oblakov pridrveli japonski vojni

aeroplani — 78 po številu, — nad glavno mesto Mandžurije, navidez, da pokažejo prijateljsko gesto "neodvišni" Mandžuriji; bil je pa ta vojaški pohod samo protest Moskvi, ki je osvojila otočič v porečju Amur v lasti Mandžurije. Japonska se tudi z mrzlično naglico obo-

Predsednik Rusije Kalinin.

rožuje v zraku in na vodi. Za konferenco v Londonu v letošnjem letu stavlja resne preglavice, ker so njene zahteve glede oboroževanja vse prevelike.

Japonska stoji ekonomsko na isti višini kakor ostali svet; velika beda vlada med nižjimi sloji, hiper-

produkcija tira deželo v obupne korake dumpanja blaga na svetovne trge pod vsako ceno. Blago iz Japonske je tako ceneno, da ogroža trgovino in industrijo drugih dežel. Ni čudno, da so Italija, Nemčija, Portugalska, in bodo tudi druge dežele stavile velike ovire japonskemu blagu; tarifo so zvišali na najvišjo stopinjo. Japonska pa že izdeluje načrte, kako se nad temi deželami maščevati s protiukrepi. Največ je škodil Japonski boj kot kitajske sosede, ki od leta 1931 naprej vodi neprestano kampanjo proti japonskemu imperijalističnemu duhu v Aziji.

Tudi v lanskem letu je zadela Japonsko ogromna katastrofa, ko je zadivjal preko najbolj obljudenih mest tajfun, tako strašen, kakor ga ne pozna zgodovina. 1660 je bilo mrtvih, blizu 4000 ranjenih in 125 milijonov dolarjev škode je napravil ta vihar. Nad dvesto tisoč prebivavcev je brez doma in življenjskih sredstev.

*

Kitajska je še vedno v trdi pesti Čiang-Kaj-šeka, ki je lanskega leta porabil 60 odstotkov državnega denarja za oborožitev Kitajske. Samo za svojo armado je porabil 100 milijonov dolarjev. Kitajski pa ne smemo te težnje po oboroževanju šteti v greh. Preko glave ima dela z ostanki banditskih armad in vojska, ki še vedno strašijo in puštošijo po deželi. Menda hočejo tudi Japonski pokazati, da niso za počen groš.

Kaj-šek se trudi, da bi svoje ljudstvo spravil iz nereda in politične lenobnosti. Mnogo reform je uvedel v javno življenje. V lanskem letu je silno važen njegov dekret o opiju. Produkcija, kajenje in prodaja opija je v vsej Kitajski najstrožje zabranjena po tej določbi. Kršivcem te zapovedi napoveduje najhujšo kazen.

Velike težave ima Kitajska s svojo železnico po mandžurskem

Modernizator Turčije Mustafa Kemal Paša.

teritoriju. Komaj je stekel prvi vlak od Peipinga čo Mukdena, že so vrgli neznani teroristi bombo, ki je upihnila premnogim Kitajcem življenje in jih še več ranila. Kitajska namreč noče priznati novo organiziranega imperija Mandžukuo (Mandžurija), kjer je bil letos kronan kot prvi mandžurski vladar bivši kitajski cesar. Nedav-

no tega je ta cesar napovedal, da bo vzel še drug kos Kitajske pod svoje okrilje, zemljo med kitajskim zidom in Rumeno reko.

Zanimivo je, kako čudno je reagirala Kitajska na ugodnost, dano ji od Amerike. Amerika je privzela v svoj obnovitveni program srebrno denarno podlago, da bi si mogla pridobiti kitajski trg. Ravno obratno se je zgodilo. Kitajska je prepovedala izvoz srebra in hoče sedaj zlato denarno podlago.

*

Ogerska je zašla v slabo luč, ko je svet zvedel vest, da so ubijavci jugoslovanskega kralja bivali na Ogerskem in imeli ondi pravcati dom. Že se je vsa Evropa bala, da bo Jugoslavija poslala oster protest ogerski vladi, pa so le prevladali situacijo pomirjevalni elementi. Tak protest bi balkanske sosesde le še bolj razdvojil.

Sicer je pa Ogerska dežela, na katero škili Mussolini v svoji težnji za prevlado na Balkanu; kar naprej med seboj konferirajo.

...Senzacijo je zbudila vest, da so se zatekli ogerski rudarji v Pecu k zadnjemu sredstvu, da prisilijo delodajavce k priznanju delavskih pravic in izboljšajo njihovo stanje. 1200 delavcev se je zaprlo v rove in so grozili, da ostanejo v njih do smrti, če lastniki ne pristanejo na njihove pogoje. Samomorilna nakana pa je prinesla samo delno izboljšanje.

*

Mala antanta si je stekla zasluge za ohranitev miru v osrednji Evropi in po svetu s tem, da je

ohranila mirno kri v avstrijskem vprašanju in tudi v jugoslovanski krizi. Poljska hodi sicer svoja pota, očitali so ji že tudi izdajstvo. Romunija in Čehoslovaška sta odkriti zaveznici Jugoslavije. Najmočnejši osebnosti v antanti sta bila Beneš in kralj Aleksander. Kralj Aleksander je pridobil tudi Bolgare za balkansko solidarnost in sodelovanje. Na Čehoslovaškem je bil iznova izvoljen za predsednika znani Masaryk. Bolgarija ima močnega diktatorja v osebi premijerja Georgeva. Tudi Romunija je dala vso oblast svojemu kralju.

*

Grčija in Turčija ste nam prišli v lanskem letu pred oči kot ječarji znanega veleindustrijalca in denarnega mogotca Insulla. Grčija kot branivka, ki ga ni hotela poslati nazaj v Ameriko. Turčija pa kot nasilna zagovornica pravičnosti s tem, ko je z zvijačo ujela izsiljevalca ljudskega denarja in ga iztirala nazaj v roke pravici, kjer se ravno sedaj mora zagovarjati pred ameriškim sodiščem za svoje vratolomne manipulacije z ljudskimi vložki.

*

Leto 1934 se je poslovalo. Starček čas si je nabasal pipo za leto 1935. S čim nam bo podkadil nos? Bogve. Mi vemo, da bo mnogo žalosti, mnogo pa tudi dobrega. Naj bo dobro, naj bo slabo: božje ime bodi češčeno, pa korajža velja . . . Skušal nas Bog ne bo čez naše moči. Obenem bo dal pa milost in moči.

Have 1934—Ave 1935.

URE KI SO ŠLE NA STAVKO.

Stara legenda za naše dni.

TIK-TAK — je zagodernjala stara ura v zvoniku in je jezno obstala. Tak — so ji odgovorile vse druge ure po cerkvah in javnih poslopijih in so obstale. Tik — so se škodoželjno nasmejale stenske in namizne ure in prenehale delati, tek — so se namuznile žepne in ročne urice in šle z drugimi urami na stavko. In šlo je od vasi v vas, od mesta do mesta: tik, tek, tak, iz dežele v deželo po vsem svetu je šlo. Ure so prenehale kazati čas.

V tistem trenutku je tudi para siknila iz vseh kotlov, stroji vlakov so obstali kar na golih tračnicah, stroji po tovarnah so na mah opustili vse delo, propelerji na letalih v zraku so odpovedali, motorji so v trenutku zaspali. Električna je po žicah ugasnila in zginila neznano kam, plin je v ceveh naenkrat zmrznil, valovi radija so utihnili.

Čuden nedeljski pokoj je prevzel ves svet. Iz gozdov in gora so prihiteli tički v ta pokojna mesta, na strehe in preostala drevesa so se ugnezdili in začeli peti čudovito krasno pesem o zemeljski lepoti.

Ljudi je pa prevzela neslutena groza. Ni mogoče to, vajeni so bili dirindaja, sedaj pa ta nočna tišina, ta mrzli mr. Groza se je prelila v nemir in revolucionarno razpoloženje. Šli so v trumah pred mestne hiše, v tovarne in zahtevali, da se stvar uredi. To je vendar presmešno, da bi dvajseto stoletje kaj takega dopustilo. Oblast se je zatekla k znanosti, znanost pa je zmajevala z glavo. Nek naravni slučaj da bi mogel biti, ki ga razložiti ne vedo.

Ljudje so nagnali urarje, da so šli še enkrat pregledat vsa kolesa. Ni pomagal noben pregled, vsa kolesa do najmanjšega so bila v redu, a ure vseeno niso šle.

Ljudje so nagnali mehanike in inženirje, naj še enkrat pregledajo vse stroje, poročilo je bilo isto: vse je v redu, stroji pa vseeno ne gredo.

Kurjači so hoteli začetni ogenj, nobena iskra ni užgala premoga in olja. Vse je stalo kakor ukovano pred tem novim čudom. Vsa tehnika se je mahoma podrla v nič. Nobena veda ne ve odgovora v tem vprašanju sveta.

Samo rokodelci so prišli zopet do veljave, da so z malenkostnim orodjem, ki je še preostalo iz pradavnih časov popravili to in ono. To in ono delali.

Kakor volk med ovce, je padel ta neznosen pokoj med človeštvo. Na stolnem trgu so se gnetile množice. Preroki so vstajali in oznanjali, da je konec sveta blizu. Vse je divjalo, kričalo, plesalo, jokalo, molilo, vsako sredstvo je ljudstvo pograbilo, da prevpije bojazen pred rečmi, ki še pridejo. Morda danes, morda jutri. Čimpreje, tem boljše.

Sonce pa je šlo svojo navadno dnevno pot. Minil je prvi dan, drugi dan, tretji dan, minil je teden, nič posebnega se ni zgodilo. Ljudstvo je izpilo svoje vino, pijanost je zginila, divja gonja je prenehala. Pokoj je začel prevzemati človeška srca.

Uho je naenkrat vzljubilo pesmi tičkov po vrtovih, oko človeško se je odprlo lepoti prirode. Škrjančki so prinesli lepe spomine, spomine iz mladih brezskrbnih let, otroška zorna leta so vsepovsod zopet zasijala.

Duša je imela dan vstajenja.

Kakor da bi človek vstal iz globokih sanj, se mu je zdelo. Kaj je to res duša, ki mu zveni na uho. Pogledal je nazaj v svoje življenje in videl, da je z naravnimi silami, ki si jih je podjarmil, zvezal svojo dušo v premno-ge vezi in okove, telo mu je pa zdijalo v gonjo za denarjem in telesnimi uspehi. Bil je le suženj, čeprav je mislil, da je gospodar, bil je le vodnik brez uzde, kralj brez volje. Bedak.

Stopil je rokodelec v zvonik stolnice in našel napis na uri:

“Vodim čas iz sveta
pred večnega in močnega Boga.”

Brž je oznanil, kaj je našel napisanega na stolni uri, ki je prva prenehala delati. — Šla je ta vest od ust do ust.

Ravno to je bilo: pozabili so, da vodi čas ljudi do Boga, čas je le vigilija večnosti. Na mah so spoznali, zakaj so se ure ustavile: čas se je hotel maščevati nad človeštvom, ker to človeštvo ni pustilo času vršiti dolžnost.

Čas mora kazati in voditi v večnost.

Zato je prenehal delati. Stroji so obstali, delo je obstalo, glad je trkal na vrata, bolezen je trepljala po ramah.

Kdo bi mogel sprijazniti čas s človekom.

Pa je stopil mož v lino stolnega zvonika in je z močnim glasom zavpil:

“Boril sem se s svojo dušo in duša mi je dala odgovor. Pot v večnost vodi naprej, ne nazaj. Osvojili smo si naravo, osvojili si pa nismo Boga, ki je v njej, samo njeno rudo, smo iskali, njeno olje, njene demante, njene zaklade, zaklad zakladov — Boga smo pa vrgli med staro šaro. Bog je naš začetek in konec, le v njem bomo našli mir, pa tudi namen življenja.”

Žarek iz neba je obsvetil vse pričujoče. In množica je soglasno zaklicala: “Mi hočemo Boga, povsod Boga.” In tedaj se je zgodilo, da je žarek sonca obstal na uri v stolnici. Množica je pogledala, kazalec se je premaknil: ura je zopet šla.

Zvonko je zazvenela in udarila uro Boga.

In šel je njen glas iz vasi v vas, iz mesta v mesto, iz dežele v deželo. Vse ure so začele oznanjati življenje . . .

Deček, ki je imel svetlejšje oči kot drugi v množici, je dejal, da ni bil sončni žarek, ki je pomaknil uro v življenje, bil je angelj, ki je prišel naravnost iz neba.

ON IN ONA.

F. M.

To je kratka in resnična življenjska zgodba v osemnajstih podobah človeškega telesa.

1. Samo z očesom jo je zaljubljeno pogledal in ona ga ni mogla spraviti več iz glave.
2. Pa si ga je obesila na vrat, ker je znal tako lepo nositi srce na jeziku.
3. Dala sta si roke in si sklenila, da bota kakor eno telo in eno srce kot zahteva sv. knjiga.
4. Spočetka ga je nosila na rokah in on je vedno imel zatisnjene obe oči.
5. In živela sta odprtih rok in lahke so jima bile noge na poti življenja.
6. Njegovi prijatelji so pa zmajevali z glavo in njeni upniki so mršili svoja čela v jezi.
7. Pa ji ni več prodajal ljubezen z ustnicami, začel je odpirati usta in škripal z zobmi. Njej se je pa nos pobesil.
8. Njegovi prijatelji so mu oči odprli in mu vse njene grehe na prste našteli.
9. Lasje so mu vstali in čehljal se je za ušesi.
10. Spoznal je, da ga je za nosom vodila in skoraj mu je počila glava v misli na maščevanje.
11. "Preplitvo sem ji pogledal v srce, sedaj jo pa nosim na svojih plečih", si je dejal in se trkal po čelu.
12. Njegovi prijatelji so ga pa še pod rebra suvali v zasmehljivosti, da to dopusti in so mu ponudili pomoč, da mu izpletejo noge iz zagate.
13. Zapotegnil je čeljusti, vzbočil prsi in srce mu je pognalo kri v senci in po žilah.
14. In zabrusil ji je v obraz, kar ji je šlo, da so ji usta na stežaj zijala.
15. Pa tudi ona mu je povedala v brk, kar je njemu šlo, toliko mu jih je zakadila pod nos, da mu je bilo medlo pred očmi in so mu bili vrtoglavi možgani.
16. "Z glavo ne bom bil ob zid," je dejal on. Ona je pa bleknila: "Zapiši si za umazana ušesa, kar sem ti rekla."
17. "Ali bom denar za lase vlekel v hišo, kje ga naj dobim?" je dejal on in ona je lajala: "Kaj sem ti zato dala roko, da mi boš take reči pred noge metal?"
18. In od tiste ure do danes gledata drug drugemu preko ramen.

IGRAVEC.

Marin Miha.

KOT prostovoljec sem se bil udeležil oprostilnih bojev na Koroškem. Umevno, da me je pozneje v dno duše pretresel nesrečni izid koroškega plebiscita. Nisem si mogel razložiti, kaj je pač prišlo nad naše ljudi in jih nagnilo do glasovanja, s katerim so si sami pisali narodno smrt . . . Pretreslo mi je živce. Ko sem nekoč tožil svojo bol prijatelju-zdravniku, mi je ta svetoval, naj enkrat sam grem na koroško mejo in tam osebno z ljudmi občujem, da vidim kako in kaj. To, kar bom videl in zvedel — pa naj si bo že veselo ali žalostno — je rekel, mi bo živčni pritisk nekako sprostilo, da bom vsaj živeti mogel v miru. Ko bom razumel, je rekel, bom tudi lažje prenašal. In res: prav s tem zdravnikom-prijateljem sva si vzela dopust in se podala na pot proti Koroški.

Ta Koroška! Zemlja sicer izgubljena, a jedro ljudstva še vedno naše! Naše kot poprej! Naše po božjih in človeških pravicah, a vendar —! Je

Prihod mrtvega kralja v jugoslovansko domovino.

pač bila tu prevara in pritisk! In kdo bo dognal, kje so meje trenutnega razpoloženja, sugestije, agitacije . . . Ko sva s prijateljem prehodila tisti sporni pas podolgem in še nekaj počez, sva se nekega dne proti večeru trudna na duši in telesu zatekla v gostilno, ki je stala sredi čedne vasi in nosila na čelu ime Hotel. Ali je bil "hotel" nemški ali slovenski se na čelu hiše ni poznalo; pač pa sva po par besedah pogovora spoznala, da je lastnik gostilne oboje to dvoje. Slovenec po rodu, a Nemcem "prijazen" . . . Da, da! In kdo ne ve, kakšen vpliv ima baš gostilničar ob meji!

Gostilnišna soba je bila nekam temačna in zaduhla. Morda se mi je le zdelo tako, ker moje notranje razpoloženje ni bilo ugodno. Zato pa tudi moja beseda, ko sem naročal okrepčilo, menda ni zvenela posebno prikupljivo.

"Kaj imate?"

"Kaj mrzlega, gospoda. Oprostita gospoda, popoldne je."

"Res je popoldne, a golaž se bo menda dobil?"

“Oprostita gospoda: ne!”

“Juha še manj! Kaj pa salama?”

“Oprostita gospoda; ne. Pač pa domača klobasa. Mrzla seveda.”

“Prinesite!”

Ob klobasi in pivu nama je samima bilo mrzlo in že sva preudarjala, ali ne bi stopila še uro hoda po cesti, do tam, kjer je karta kazala križišče in večji kraj. Tam naj bi prenočila; drugo jutro pa bi se po najbližji poti podal v domovino. Ko preudarjava, zapeketajo zunaj na cesti konjska kopita in mimo okna švigne lepa kočija. Pred njo sta bila vprežena dva mlada vranca, ki jih je vodil gosposki človek, še mlad in inteligentnega obraza.

“Kdo je to?” sem prašal gostilničarja.

“To? Graščak iz bližnje graščine. Pravzaprav ni to graščina, graščič, bi rekel. Lepa, večja vila. On je lastnik. Bivši častnik.”

“Oženjen?”

“Da. In dvoje otrok ima. Slovenec je.”

“Daleč od tu?”

“Pičlo uro hoda.”

“Prijetelj, plačajva in pojdiva!” sem rekel in segei v žep. Hipoma mi je prišel sklep: K graščaku v obisk in prositi ga prenočišča. Tovariš me je nekam čudno gledal, kot bi hotel prašati: “K tujemu človeku! In kar tako?!”

“Nič me ne glej, prijatelj! Saj me poznaš, da nagibam k izvanrednostim. Današnja izvanrednost bo ta, da obiščeva graščaka, se mu predstava in poprosiva za prenočišče. Bivši častnik je, torej nekak kolega . . .”

Predno je mogel prijatelj odgovoriti, je že izpregovoril gostilničar:

“To vama zelo odsvetujem, gospoda.”

“Zakaj?”

“Hm. Ljudje govore to in ono. Res je bil častnik, a je moral službo kvitirati. Veste: moral jo je.”

“In zakaj jo je moral?” sem jezno silil. Sumil sem, da mu je, sebič-nežu, za to, da ostaneva in prenočiva pri njem.

“Pravijo, da zavoljo nekega zločina.”

“Častnik? In zločin?”

“Na svetu je vse mogoče, gospoda. In tudi njegova žena je hči zločinca.”

“Kaj? Kdo pravi? Ali imate dokaze?” sem se razvnel. V mislih sem bil odločno na strani bivšega častnika; ker slab človek ne more biti tak, ki renegatje slabo o njem govore —, sem si mislil.

“Govorim to, kar ljudje govore. In saj veste ljudski glas, božji glas...”

“Tako —? Ljudski glas! Tak glas, kot je bil ob vašem zlogasnem plebiscitu menda?”

“Oprostita gospoda; saj nisem nič rekel.”

Gostilničar se je priklonil in hotel iti.

“Plačata!”

“Prosim, prosim, gospoda.”

Plačala sva in šla. V dobri pol uri sva že stala pred vrati parka, v čigar ozadju se je belila vila, gradič. V parku smo se sestali z gospodarjem, ki sta mu ob strani skakljali dve ljubki deklici, ena morda deset, druga sedem let stari. Seveda je bil vesel, ko sva mu povedala da sva Slovenca, ki sva prišla takorekoč plakat na koroški grob.

“Res je,” je rekel. “Žalostna stvar! Toda notranja zavest se ne zbije kar z enim glasovanjem. Še je mnogo pristnega duha tostran in onstran pasu. In nekako vesel sem, da sem takorekoč med tistimi izvoljenimi, ki nam bo naloga, da prožimo prijateljsko roko onim tja, preko umetne meje, da bodo vztrajali do dneva, ki pride . . . Toda, gospoda, vi dva sta moja gosta nocoj, to se razume.”

Preživeli smo prijeten večer v medsebojnem kramljanju. Med pogovor sta se neprisiljeno mešali obe hčerki, s svojim čebljanjem in nedolžnimi domisleki. Le to je bilo čudno, da žene ni bilo na izpregled.

“Oprostita,” je tako vmes pripomnil gospod M. enkrat med pogovorom, “moja soproga je zadržana, da vaju ne more pozdraviti. Je doma, a je jutri zanj dan žalostnega spomina. Obletnica smrti očetove . . . In ob takih dneh je že na predvečer nekam zbegana in jo muči glavobol . . . Sicer pa — po večerji bom šel in jo morebiti pregovoril, da se nam pokaže vsaj za trenotek. Milica, pojdi in obvesti mamo, da jo bomo po večerji prosili, da pride nekoliko k nam.”

“Da, da, mora priti k nam! Pojdi še ti Tonica, da ji poveva.”

In sta odskakljali Milica in Tonica v zgornje nadstropje.

Ta hip mi je prišlo živo na mar, kar nama je malo poprej pravil gostilničar. Mnogo bi bil dal, da bi mogel zvedeti čisto resnico, in to še posebno zato, ker se mi je značaj gospoda M. tako prikupil in mi je nekaj reklo, da ne more biti res, kar je gostilničar trdil. — Med nadaljnim pogovorom so mi oči obstale na povečani sliki, ki je visela na nasprotni steni in predstavljala gospoda M., mlajšega seveda, v avstrijski častniški uniformi in z zaslužnim križcem na prsih.

“Kje ste si zaslužili odlikovanje, gospod M.? Vi ste bili častnik? Oprostite, da me to zanima, ker tudi jaz sem bil častnik v avstrijski vojski.”

“O, prosim! Bil sem podporočnik. V začetku vojske sem bil na fronti ob Pijavi. Tam sem prišel do odlikovanja.”

“In zakaj ste pozneje dali slovo vojaški suknji?” Ali niste hoteli nadaljevati v jugoslovanski vojski, kar ste v avstrijski tako častno začeli?”

“Zgubil sem veselje,” je rekel nekam nakratko. In kot da se hočem opravičiti, je dostavil: “Mislim, da se tudi v civilu lahko marsikaj naredi v prid domovini.”

“To je res,” sem mu pritrdil, “zlasti na tako-le izpostavljenih postojankah, kot je vaša tukaj.”

Za tem je nastal kratek molk. Gospod M. se je zamislil v daljavo in si zdajpazdaj z roko pogladil lase s čela.

“Gospoda,” je začel, ko da se je prebudil iz sanj, “gospoda, jaz vaju smatram za prijatelja in za uvidevna človeka, čeprav se poznamo šele par ur. Jaz vama bom povedal zgodbo o svojem vojaškem odlikovanju. Neko notranjo potrebo za to čutim zlasti nocoj, ko me juteršnji žalni dan dela nekam otožnega . . . Ob takih prilikah je človek vesel, ako ima koga, ki mu more povedati tudi kaj, kar sega globokeje ko navadni pogovor o vremenu, politiki in temu podobnem. Ali me hočeta poslušati, prijatelja?”

“Seveda, seveda! Prosiva!” sva zaprosila. Prižgali smo si novih cigar in primaknili stole bližje. To se ve, da sva pozorno sledila vsaki besedi zgodbe.

Zapomnil sem si takorekoč vsako besedo, zato zgodbo podam kar z besedami pripovedovalca samega:

* * *

Bilo je v času najhujših bojov na italijanski fronti. Jaz sem bil dobil nalogo, naj vodim oddelek 400 mož iz Ljubljane preko Gorice v vojne zakope. Vojni bančni komisarijat v Ljubljani mi je izplačal delno svoto prevoznih stroškov, a mi dal pismeno potrdilo in nakazilo za nadaljnih 5000 kron, ki se mi bodo izplačale pri banki vojnega komisarijata v Gorici. Kot mlad nadporočnik sem bil vesel in ponosen na zaupanje, ki mi ga je pokazala moja nadrejena vojaška oblast. Seveda sem sklenil, da se hočem zaupanja hvaležnega izkazati z neomajno zvestobo in hrabrostjo na postojanki, kjerkoli že bom.

Prvotna svota je bila do Gorice domalega porabljena, zato je bila v Gorici moja prva pot na označeno mi banko, da dvignem denar. Par dni je moj oddelek imel ostati v v Gorici, potem pa —, no kamorkoli že.

Na banki sem predložil poverilne listine prvemu uadniku, ki je bil najbližji vratom. Ta je potrdil, da je stvar v redu in mi pokazal k blagajniku, kjer se mi bo svota izplačala. Kot blagajnik je bil nastavljen višji računski svetnik, vpokojeni major, star, a še dovolj trden mož z dolgo, sivo brado, gospod K. Tako dobro in jasno se spominjam vseh podrobnosti, ko da se je vse to vršilo včeraj pred mojimi očmi. Posebno se mi je vtisnila v spomin mala sobica, ki je bila ločena od drugih pisarniških prostorov, in pa velika železna blagajna, ki je stala v kotu pri oknu. Mož blagajnik je bil, se mi je zdelo, kakor vraščen v te prostore, koder je dišalo vse po tinti in šumelo po papirju in tiskovinah. Obraz mu je bil mrk, resen, poln gub. Koža je bila nekam usnjate barve, kot postanejo sivi stari folijanti, ki leže leta in leta lepo rejeni po uradnih policah, in jih plast prahu leto za leto bolj odmakne sočasju . . . Oči moževe pa so bile prijazne, dasi se mi je zdelo, da so pomaknjene globoko noter v votline. Tudi glas je bil prijazen; malo razkav sicer, a vendar tak, da ti vzbuja zaupanje.

Ko sem vstopil in ga pozdravil, se je dvignil izza pisalne mize, mi dostojno odzdravil in mi odvezl dokazila. Preletel je listino z večjim očesom, prikimal in pozvonil, na kar je stopil v sobo še en uradnik. Vsa manipulacija je trajala komaj pet minut in jaz sem dobil izplačan znesek 5000 kron v papirjih. Ves denar sem spravil v posebno usnjato listnico, ki sem

si jo bil nabavil prav v ta namen, da hočem v njo spravljati eraričen denar. da se mi ne pomeša z mojim lastnim. Nekam ponosno sem spravil listino v notranji, najglobokejši žep svoje častniške bluže. Gospod K. je uslužno čakal, da opravi svoje delo in se mi pri odhodu priklonil v slovo. Sicer pa ves čas ni bil izpregovoril z menoj niti besede.

Na večer tistega dne sem sedel v družbi nekaj tovarišev pred znano kavarno v Gorici, ki je bila v vojnem času vedno polna častnikov. Sredi trga je koncertirala vojaška godba, zato je bila večerna promenada zelo živahna. Civilisti so se držali bolj v ozadju in je bilo videti, da se čutijo v lastnem mestu nekam zapostavljeni vsled navala vojaštva in vojnih operacij.

Moralo je biti nekako ob desetih, ko se dvigne eden častnikov rekoč: "Tovariši, meni je dolgčas. Kdo gre z menoj, gremo k L."

Pri L. je bil neke vrste nočni lokal za igranje. Jaz kot novodošli seveda nisem tega vedel. Zato sem prašal, kaj bo tam, ko sem videl, da se je dvignilo nekaj tovarišev in se odpravljalo na odhod.

"Ne veš?" so se začudili. "No, pa seveda, novinec si v Gorici. In pri igranju morebiti tudi? Zato se boš branil iti, ako ti povemo: Tam se igra hazard . . . Prepovedano . . . Hahaha! Kdo se zmeni za to: zdaj je vojska."

Premišljeval sem, kaj naj storim. Igral sem rad, a hazarda sem se bal dotlej. Ta trenotek pa se nisem upal ustavljati, da se ne izpostavim zasmehu tovarišev. In sem se jim pridružil.

Moja zasebna denarnica je bila precej natrpana. Takrat, ko sem odhajal me je moj oče, ki je bil graščak in posestnik tu, kjer smo mi nocoj, preskrbel z vsem potrebnim in še čez. Vendar sem sklenil tisti večer, da zastavim kvečjemu sto kron in niti vinarja več. S tem trdnim sklepom sem prestopil prag igralnice. To je bil neke vrste brlog, ki smo morali vanj po dvojnih stopnicah v nižino in po več hodnikih, ki so vodili navprek. Stopili smo v precej široko sobo, obokano, dobro razsvitljeno, a polno dima, tako, da si mogel komaj razločevati ljudi pred seboj. Deset ali petnajst gospodov je sedelo pri okrogli mizi, prav toliko pa jih je stalo v okrogu za njimi. Na zgornjem koncu mize je sedel mož, ki je vodil banko. Pred njim so bili lepo v kupih razvrščeni vložki v srebru, največ pa v papirju.

Nikdar nisem bil posebno izurjen igravec; zato sem se hotel nekako živiti v igro, predno zastavim prve krone. Po eni uri sem se pridružil skupini, ki je igrala. Dobil sem. Zato sem igral dalje. Sreča mi je bila mila; staval sem čezdalje večje svote, saj sem zastavljaval priigrani denar . . . Kupček bankovcev je ležal vablljivo pred menoj. Že sem bil namenjen, da pri prihodnjem dobitku pospravim in grem. Toda, nesreča je hotela ali pa slučaj, da sem prav tedaj izgubil. Jezilo me je. Staval sem dvakrat znesek, a izgubil sem tudi tega. Zdaj me je zajela strast in sem igral burno in brez pomisleka. Šel je ves prihranjeni denar in še tistih prvotnih sto kron povrhu. Odprl sem denarnico — svojo, seveda — in igral, igral toliko časa, da se je izpraznila . . .

Tresel sem se po vseh udih in mrzel pot me je oblival.

Potem pa — sam ne vem, kako se je zgodilo — sem odpel vojaško bluzo, ko da mi je vroče. Ob trenutku, ko me niso opazovali, se mi je roka spozabila v notranjost in sem začutil med prsti usnjato denarnico — erarični denar. Desetkronski bankovec sem vzel iz nje in ga zastavil. Sreča se mi je vnovič zasmehljala. Dobil sem. Dobival sem. Pogum mi je rastel. Eden tovarišev, ki smo bili skupno prišli sem, je rekel, da gre domov in me vabil s seboj. Hitro sem preštel denar in sem videl, da mi manjka le še dvajset kron, da bom denarno na tem, ko sem bil, ko sem začel igrati. Le teh dvajset kron sem hotel še dobiti, potem bom končal, sem si mislil.

“Počakaj, prijatelj! Takoj!” sem rekel za odhajajočim.

Zastavil sem vseh dvajset kron naenkrat, a sem izgubil. To sem ponovil še parkrat. Vselej v svojo izgubo. Zopet sem postal razburjen. Čim bolj razburjen sem bil, tem slabše sem igral. Treba je bilo zopet poseči v usnjato denarnico. To se je ponovilo še nekajkrat, sam ne vem kolikokrat. Naposled sem držal v rokah tudi to denarnico prazno. V dobrih dveh urah sem zaigral ves svoj denar in še 5000 kron eraričnega povrhu . . .

V sencih mi je kljuvalo, usta in grlo sta mi bila kakor izsušena, v glavi mi je bila neznosna puščava. Izmed vsega sem se zavedel jasno le toliko, da na zemlji ni več prostora zame . . . Kaj bodo rekli moji stanovski tovariši, ko se bo razvedelo kako in kaj? In moj stari oče, vdovec, že na robu groba, ki je komaj čakal, kedaj mine vojna, da mi izroči posestvo in da, ako Bog da, še za živih dni vidi žive vnuke pred seboj? Žalost in sramota bosta pospešila tisti trenotek, ki so mu ga zdravniki vsled njegove telesne usmerjenosti napovedovali: da ga bo nekoč zadela kap . . .

V takih mislih sem se zaobrnil, da grem iz brloga ven na zrak, ker sicer me zaduši. Komaj sem storil par korakov po sobi, ko mi zastavi pot — vsakoga drugega bi bil poprej pričakoval — moj stari znanec, blagajničar iz banke . . . Prva misel, ki se mi je vrinila v možgane, je bila: Opazoval me je in videl, kako sem pobiral denar iz usnjate listnice . . . Zabodla sva si oči drug v drugega in nemo obstala za nekaj hipov sredi sobe.

“Vi ste videli vse?” sem dehnal iz sebe.

“Vse.”

“Vi me boste izdali —?”

“Jaz vas ne bom izdal.”

Kako neki je ta mož prišel tu sem? Med igralci poprej ga nisem bil zapazil. Sedaj pa me je ta mož, ki sem mislil, da bo moj zli duh, prijel rahlo pod pazduho, pomagal mi sneti klobuk s kljuke, ogrniti suknjo in me spremil skozi vrata po vseh zavitih hodnikih do vrha in od tu na prosto. Ves čas nisva izpregovorila besede.

Ko sva bila na prostem, me je peljal do bližnjega drevoreda, posadil me tam na klopico, sam pa stopil poleg mene.

“Kaj nameravate sedaj?” me je vprašal. Zdelo se mi je, da zveni njegovo vprašanje sočutno.

“Ustrelil bi se,” sem zadržano kriknil iz sebe in dostavil: “Priznam, da me je groza in da ne bom mogel storiti tega. Starega, bolehnega očeta imam, ki bi mu moj korak vpihnil življenje. In tudi vere sem si ohranil toliko, da me skrbi in si ne upam . . . Kakšen slabič sem, gospod! Pljunite mi v obraz in potem pojdite svojo pot!”

Nekaj časa je stal zamišljen in gledal v tla. Potem mi je položil svojo desnico na ramo: “Ne storite si žalega. Mlad ste še, lahkomišljenost vas je premagala. To je bilo enkrat in samo enkrat. Niste še strasten igralec, zato se tak slučaj ne bo več ponovil. Življenje je še pred vami, svet vam je odprt —”

“Kako, gospod? S tem madežem na značaju naj hodim sredi življenja? Ves svet bo zvedel in s prstom kazal za menoj.”

“Nihče ne bo zvedel,” je zatrdil odločno. “Kedaj odrine vaš transport?”

“Jutri zjutraj ob osmih.”

Pogledal je na uro: “Sedaj je ura dve. Pojdite spat, zjutraj ob šestih pridite v mojo pisarno. Tam me boste našli popolnoma samega. Izplačal vam bom ves znesek ponovno.”

“Toda gospod, kako boste to mogli?”

“To se bo izvršilo. Ne skrbite za drugo. Pridite točno.”

“Kako naj vam povrnem, moj neznani dobrotnik. Moja častna beseda, da bom še jutri pisal očetu in vam bom poslal ves znesek —”

“Pustite to. Torej točno ob šestih! Dotlej mi pa ne počnite kaj neumnega . . . Zavoljo večje varnosti, prosim izročite mi svojo pištolo. Zjutraj jo boste dobili nazaj.”

Dal sem mu pištolo in mu mimogrede poljubil roko. Obenem sem mu sveto obljubil, da vse življenje več ne bom igral.

“To vam verjamem,” je rekel in izginil v temi. —

Seveda nisem zatisnil očesa tisto noč. Točno ob šestih sem potrkal na vrata bančne uprave; moj znanec od včeraj je že sedel za pultom. Nikogar drugega ni bilo v pisarni. Bil je resen in nekam zdelan v obraz. Odprl je blagajno z istimi ključi kakor včeraj in mi naštel novih 5000 kron. Ko sem jih spravljal v usnjato listnico, mi je bilo tesno pri srcu in rad bi bil izpregovoril dobro besedo, pa nisem vedel kaj.

“Gospod blagajnik, ali naj vam izstavim pobotnico?”

“Ni potrebno.”

Zbiral sem besede, da bi se mu zahvalil. On pa me je prehitel in rekel: “Pustite nepotrebosti. Srečno pot in srečo na fronti. Z Bogom.”

“Z Bogom. In —”

“Stojte. Na pištolo sva skoro pozabila. Takole. Prosim.”

Odprl je predal miznice, in dobro sem videl, da sta tu ležali dve pištoli, druga poleg druge. Mojo mi je izročil, druga je ostala še v predalu.

“Zdaj pa v resnici: Z Bogom!” sem jecljal in solze hvaležnosti so mi stopile v oči. “Te dobrote vam ne pozabim. Predno bo preteklo teden dni . . . Moja častna beseda!”

“Že dobro!”

Nalahko me je porinil skozi vrata, sam pa je ostal v sobi in vrata od znotraj zaklenil.

Kakšna čustva so me navdajala, ko sem nekaj ur pozneje sedel v kupeju in vodil svojo četo v območje fronte: tega, draga moja prijatelja, vama ne morem opisati. Bilo mi je, ko da se je čudež zgodil nad menoj, ki me je iztrgal iz žrela smrti in sramote. Ko sem v prvi vojni etapi oddal svoje vojnike in položil erarju čiste račune, sem dobil celo pohvalo, da sem v redu in o pravem času dospel. Kako vse kaj drugega sem zaslužil nego pohvalo, to sem sam najbolje vedel.

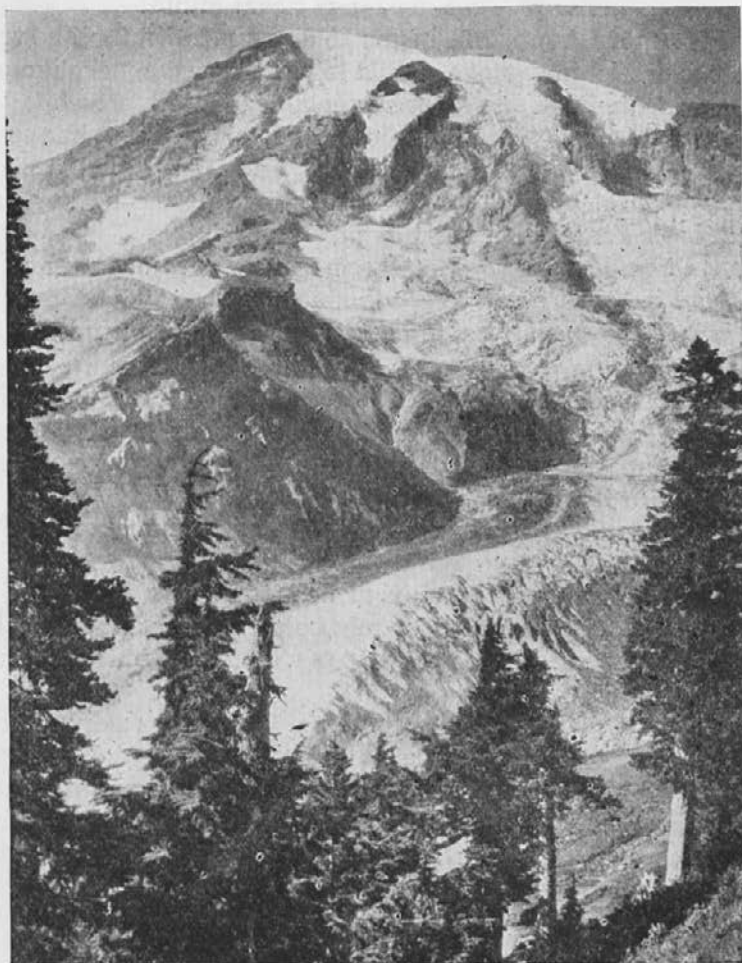
Še nekaj težkega me je čakalo. Svojemu rešitelju sem moral 5000 kron vrniti čimprej; zato bo treba pisati domov in očetu povedati vso resnico, zakaj od mladosti sem bil vaju, da sem mu povedal vse, pa naj je bilo slučajno to moja čast ali pa poraz. Tako hudega seveda mu dotlej ni bilo treba povedati. Vendar sem napisal v pismu vse po resnici in prosil očeta, naj to pot, prvič in zadnjič, poravna dolg za menoj, ker ako pridem srečno iz vojnega vrveža, bom človek, ki bo za eno življensko izkušnjo bogatejši . . .

Saj vesta, gospoda, da smo dobivali časopise noter na fronto in tako vzdrževali zvezo z dogodki v zaledju. Bilo je kaka dva dni po tistem, ko sem bil odposlal pismo očetu. (Odgovora še nisem bil prejel.) Sedim v častniški kantini pri četr t litra vina, kadim cigareto in prebiram liste, ki jih je prinesla zadnja vojna pošta. Oči mi ostanejo na notici, ki je nosila naslov: Blagajnik defraudant. Berem: “Gorica, 8. maja: Včeraj se je računski svetnik K. poskušal ustreliti v uradnih bančnih prostorih v tistem trenutku, ko je revizijska komisija stopila v lokal, da pregleda blagajno. V zadnjem trenutku ga je eden komisarjev zgrabil za roko, tako da je strel zgrešil prvotni cilj in je kroglja oplazila samo skrajno levo stran pljuč ter izstopila zadaj ob levih rebrih. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa so zdravniki izjavili, da je njegovo stanje zbog visoke starosti skrajno nevarno. Imenovani je bil kot uradnik zelo čislan in vesten. Pri štetju blagajne se je izkazal primankljaj 5000 kron.

Novica me je pretresla tako, da sem dobil hude živčne napade, vsled česar je vojaški zdravnik odredil, da me spravijo v zaledje. V Gorico v bolnišnico so me prepeljali tisti dan, ko so mojega dobrotnika mrtvega prepeljali na njegov dom. —

Medtem, ko sem ležal v bolnišnici, je dospela od mojega očeta pošiljatev 5000 kron. Dal sem poklicati svojega vojaškega predstojnika in mu izročil znesek s prošnjo, naj ga dostavi banki v sanacijo; obenem sem mu odkritosrčno priznal vso zadevo. Moj oberst je bil ginjen in mi obljubil, da bo skušal zadevo urediti tako, da se bo čim manj razvedela. Jaz pa, da naj se, potem ko ozdravim, odlikujem v vojski in s tem po možnosti izbrišem madež raz svoj značaj. To sem tudi storil. V poznejši ofenzivi, ko smo koračili preko Pijave, sem bil ranjen v desno stegno in po trimesečnem zdravljenju v bolnišnici odpuščen na dom.

Svojemu rešitelju sem ohranil hvaležen spomin. Kakor hitro sem vsled svoje boleznj mogel, sem se odpeljal v Gorico in je bila moja prva pot na pokopališče. Tam so mi pokazali prostor, okrašen z lepim spomenikom, ki je nosil napis z imenom mojega dobrotnika. Na klopici, v senci ciprese, je sedela v žalni obleki njegova edina hči, moja sedanja žena. Podpirala si je glavo v nemi žalosti. Pokleknil sem na grob in molil in točil solze, ne meneč se za to, da me je neznanka, čudeč se, opazovala. Potem se je razvil

“Na planine, na planine,
vedno žene me srce —”

med nama pogovor, iz pogovora se je razvilo prijateljstvo— in tako je prišlo pozneje do poroke. Smatral sem za veselo dolžnost, da jo napravim za solastnico posestva, ki mi ga je oče na smrtni postelji izročil. —

Zdaj pa, gospoda, sodita o meni; kakor vesta in znata. Vem, da nisem popravil vseh posledic svojega dejanja, ker so sploh nepopravljive. A

vest mi reče, da sem storil, kar sem mogel. Med ljudstvom tukaj živi neka povest o nekih zločinih, ki da mečejo senco na življenje moje in moje žene. Ne rečem, da sem brezčuten za sumničenje in nezaupanje, ki tu in tam naletim nanje med ljudmi; vendar svojega slučaja ne pojasnujem in se mi zdi, da bi mi beseda ne šla iz ust, ako bi ga hotel. Sam sebi se čudim, da sem vama mogel povedati vse to nocoj. Je pač tak večer! Obletnica . . . Da! Oprostita gospoda, jaz bom ženo poklical in vama na ljubo bo prišla in se vama predstavila. Če več ne, saj za nekaj minut.

Odšel je v gornje prostore in res so se po nekaj minutah vrnili vsi štirje: on, obe deklici in soproga. Bila je visoka ženska, nekoliko previtka, srednje starosti, vsekako za več let starejša nego mož. Posebno lepa najbrž nikdar ni bila, a je imela v očeh nekaj prikupnega, kar se je vsled otožnosti, ki je ležala v njih, še povečalo. Kadar je pogladila obe deklici po laseh, je otožnost bila razlita tudi preko tega nasmeha, kar je vsemu izrazu dalo znak silne prikupnosti in privlačnosti.

“Eliza, tema dvema gospodoma sem povedal svojo in tvojo povest. Gotovo ne boš nevoljna, ker gospoda sta Slovenca, vojaka in zaupanja vredna,” je rekel gospodar, da je prekinil molk, ki je bil nastal po prvih pozdravih.

“Gotovo da nisem nevoljna, moj dragi. Saj vem, da tudi ti čutiš bol v srcu nocojšnji večer. Nesreča in bol sta pa bolj znosna, ako je kdo, ki mu jo moreš zaupati. — Gospoda naj oprostita, da se morem tako malo udeležiti pogovora in družbe. Saj vesta, kako je . . .”

Oči so se ji zalile s solzami in skoro se je mislila umakniti. Pa je rekel moj tovariš:

Gospa, nekaj sem razbral iz prigodbé, ki nama jo je povedal vaš gospod soprog. Poglejte, ali ni kakor mig božje dobrote, ki je storila, da je bila očetu preprečena nasilna smrt in da je v bolnišnici imel časa in prilike, da se je pripravil na odhod?”

“To je res,” je pritrdila zelo potolažena. “Tudi jaz zahvaljujem Boga za to veliko srečo v tej veliki nesreči. Kako me vselej potolaži misel, da je bil prav tedaj v bolnišnici kurat, ki je bil obenem hišni prijatelj naše družine. In kakor prijatelj za prijatelja, se je zavzel zanj in ostal pri njegovi bolniški postelji do zadnjega trenutka. O, koliko je to vredno, gospodje! Toda, oprostite mi, da se poslovim in grem. Ne morem . . . Oton, ostani ti pri gospodih. In vidve, Milica in Tonica tudi. Z Bogom. Srečno pot.

* * *

Drugo jutro naju je gospod K. sam odpeljal na kolodvor. Ko smo pred gradičem sedali v voz, se je pojavila gospa Eliza — črno oblečena — na oknu zgornjega nadstropja in nam z robcem mignila v slovo.

Zbogom blaga duša, preizkušena v ognju. Trpljenje! Koliko vrst ga je! In ob pogledu na še večje trpljenje človek pozabi svojega! Prav si govoril tovariš, ko si mi kot zdravnik svetoval, naj grem na koroško mejo, češ, da se bo na licu mesta dobilo kaj, kar mi bo misli — (kako si že rekel po zdravniško?) — odklonilo v drugo smer! Res mi jih je.

NEBEŠKO DREVO.

N. N.

REVEN delavec je zaslužil tako bore malo, da ni imel niti za kruh lačnim otrokom. Ko so nekega dne jokali od lakote, jim je oče dal želoda, s katerim je pital pujske svojega gospodarja. Rekel jim je: "Najejte se ga, kruha nimam!"

In otroci so jedli, da so si potolažili glad. Ostal jim je samo en želod.

Delavec je ta želod vsadil v zemljo. In glej, iz želoda je pognal majhen hrast, pa je rastel in rastel, da se je njegov vrh dotikal neba.

Ko so bili otroci zopet lačni, je oče zlezal na hrast, z veje na vejo, dokler ni bil na vrhu.

Potrkal je na nebeška vrata.

"Kdo je?" je vprašal sveti Peter.

"Siromašen oče prosi kos kruha za dvanajst svojih otrok!"

Sveti Peter je vprašal Boga, kaj naj stori.

Gospod Bog je odvrnil:

"V shrambi je še nekaj hlebcev kruha, ki so nam ostali. Daj mu jih!"

In sveti Peter mu jih je dal.

Oče je bil ves srečen. Zlezal je z drevesa ter dal otrokom dva hlebca.

Otroci so se silno razveselili, da se zopet enkrat najedo kruha do sitega.

Drugi dan je delavec pomislil: Včeraj sem dobil kruh. Če se mi posreči, dobim danes žemlje!

Znova je splezal po drevesu do samih nebes in potrkal na vrata.

"Kdo je zunaj?" je vprašal sveti Peter.

"Reven mož, oče dvanajsterih otrok!"

In dobri Bog je velel Petru:

"V shrambi je še nekaj žemelj. Daj mu jih!"

Poslej je delavec splezal vsak dan na drevo in je prejel vse, kar je prosil: žemelj, mesa, da, celo zlata, srebra in dragih kamnov.

Iz revnega delavca je postal bogatin, iz bogatina lakomnež, ki ni dal beračem niti dinarja.

Ko je prejel iz nebes toliko zakladov, je zahrepenel še po večjih.

Nekega dne je spet splezal na vrh drevesa ter potrkal na nebeška vrata.

"Kdo je?" je pobaral sveti Peter.

"Bogat mož, oče dvanajstih otrok!"

"Ali si zopet tu? Kaj bi pa še rad?" je vprašal sveti Peter.

"Imel bi rad nebeško žezlo, s katerim vlada Bog ves svet."

Mislil je, da je to žezlo iz suhega zlata in da je posejano s smaragdi, rubini in biseri. Sveti Peter je vprašal Boga, kaj naj stori.

"Daj mu žezlo!" je odgovoril Bog. In sveti Peter mu je podaril žezlo. Pa ni bilo iz čistega zlata. Bila je le bela lilija.

Bogatin se je razjezil. Mislil je, da ga je Bog ukanil. Od jeze se je

tako tresel, da je izgubil ravnovesje, spodrsnil z drevesa in padel v pekel. In tam je še dandanes.

Bog je nato poklical svetega Jožefa, ki je bil — kakor veste — na

zemlji tesar in mizar, ter mu velel, naj poseka tisti hrast, ker ni hotel, da bi ljudje tako izlahka prihajali v nebesa. A namesto onega hrasta še današnji dan drži v nebesa lestev, katere klini so pobožne misli in dobra dela.

POVEST O ZVEZDI IN KRALJIH.

N. N.

NA vzhodnem nebu se je prikazala naenkrat čudna, posebna zvezda. Bila je velika, polna roža na deblu obdana z navadnimi cveti svojih sester, in če je v tihih noči vtisnila svoj obraz v srebrne valove globoke reke, se je zdelo, kakor da se sveti neobičajen rubin med plavajočimi biseri.

Zvezdoslovci so zastonj uganjevali in se čudili, odkod je ta zvezda prišla in kam gre. Toda o tem so bili vsi prepričani, da pomenja ta zvezda nekaj posebnega, nekaj nenavadnega, kajti take zvezde so le za te, ki jih razumejo in ki znajo v njih brati.

“To je zvezda vere,” je rekel eden gi, “ta zvezda oznanja upanje.” Izmed njih. “Nikoli,” dejal je drugi, “Rudeče sveti,” odvrnil je tretji, “zato jo bomo imenovali zvezdo ljubezni.”

“Recimo, da je to božja zvezda,” razsodi četrti, najstariši, najbolj častitljiv mož. In od tega časa so imenovali vsepovsod, kjer so to zvezdo videli, “božjo zvezdo”.

* * *

V pokrajinah, na katere je razlivala ta zvezda svojo svetlobo, so živeli številni arabski rodovi. Vsak se je preživljal na svoj poseben način. Eni so zbirali dišeče korenine, drage kamene, zlato in so trgovali z njimi. Drugi so se kot pastirji pečali z rejo živine, drugi zopet izvažali v Egipet dišeča mazila in privažali odtod domu žito, ki je imelo tako veliko zrna, da pri njih ni bilo nikoli kaj takega slišati. In vsak tak rod, podoben velikemu mravljišču delav-

cev o poludanskem solncu, je imel svojega načelnika, svojega kralja.

In ta kralj — edini med njimi, ki mu ni bilo treba delati, se je pečal s proučevanjem raznih stvari. Skušal je najti modrost in je posedal pri velikih starodavnih knjigah; sedeval je pri njih celo takrat, ko so vsi drugi njegovi ljudje že davno spali po svojih kočah, pri svitu zvezd je skušal najti resnico. Žrtvoval je vse spanje, ker je vedel, da je najti resnico ravno taka sreča, kakor če popotnik v puščavi uzre naenkrat pred seboj velik, bliščeč se drag kamen. Vedno je čul, stalno je preobračal zarumenele pergamente pri svitu zvezd in meseca, resnice pa le ni mogel najti.

In ko je ta rdeča zvezda že skozi celi teden pošiljala svoje rubinove žarke na njegove knjige, je imel slutnjo, da je ona oznanjevalka resnice. Bil je prepričan, da mu ona pokaže pot k resnici. Zato je sklical vse svoje podložne in oznanil, da bo izročil vladu svojemu najstarejšemu svetovalcu in da se bo podal na potovanje, da najde resnico. Z njo bo osrečil sebe in obogatil druge.

“Pojdem iskat resnico”, je rekel in se posadil s svojimi služabniki na čedo veljblodov in šel za smerjo, kakor mu jo je kazala s svojo rdečo svetlobo ona čudovita zvezda.

* * *

Daleč, daleč od tega kralja, ob bregu velikega morja, je živel drug narod. Bil je zelo bogat, imel bisere, slonovo kost, in raznovrstne sardove. Zemlja, ki jo je vedno obsevalo solnce s svojimi zlatimi žarki,

je rodila vse, česar so potrebovali za življenje, ničesar jim ni manjkalo. Treba je bilo ljudem le roko dvigniti, pa so se jim je ponujalo najlepše sadje sveta, da so upokojili svoje želje in hrepenenje. A kljub vsemu temu ljudje niso bili veseli in zadovoljni. Vedna žalost je ležala na njihovih dušah kakor goste megla nad spečo vodo. Cele množice so posedale na bregu in zrle v zelene valove. In njihove oči so nekako čudno hrepeneče žarele, kakor bi hotele reči: "Tu na zemlji je samo trpljenje in žalost, toda tam globoko na dnu, tam je osvobodjenje, je rešitev, ker tam je pozabljenje, je smrt."

In če so bili že podložniki tako čudno žalostni, je bil veliko bolj žalosten njihov kralj. V sredi svojega bogastva, med svojimi zakladi, ležeč na zlati postelji, postlani z dragimi kožami krasno pisanih tigrov, je bil med vsemi najbolj žalosten. In če tudi ga je dan za dnevom obsevalo solnce, je bil po barvi svojega obraza podoben temu, ki v svoji ječi ni nikoli videl solnca. Med nesrečnimi je bil najbolj nesrečen, zastonj so se trudili njegovi svetovalci, da bi ga bili razveselili.

Nekega dne so pa prišli k njemu njegovi domači zvezdarji, ki so iz zvezd uganjevali usodo ljudi in so rekli: "Videli smo posebno zvezdo. Je čudna, posebne svetlobe, kajti ostale zvezde svetijo tako nekako nemirno, žalostno, sije ta zvezda veselo, razveseljivo, jasno. Gotovo prinaša kako veselo novico."

"Pojdem za njo," je rekel kralj, "da bi našel in imel srečo." Oddal je žezlo, posuto z diamanti, svojemu najstarejšemu bratu, sedel se s svojim spremništvom na najhitrejšo

slone, zapustil svoje kraljestvo, šel je iskat srečo.

* * *

Gori proti severu, v senci gora, kojih bele vrhove ni še nikdo prekoručil, je živel velik, delaven narod. Gradil je mesta, obdeloval polje, iskal zaklade v srcu zemlje. Delal je vsakdo, kdor je bil sposoben za delo, možje, žene, otroci. Desetino so oddajali kralju, ki je živel v bogastvu in izobilju, kakoršnega še nikdo ni videl. Ko bi vsuli na njega vse drage kamne, ki jih je imel na svojih oblačilih, na stenah svojih soban, zgrudil bi se bil kakor mučenik pod vdarci teh, ki ga kamnjajo. Vsakdo je padel pred njim na zemljo, ko se mu je približal, znamenje največje milosti je bilo, če je kralj komu dovolil, da mu je smel poljubiti nogo.

A kralja ni nikdo ljubil. Niti med svojimi lastnimi sorodniki ni imel nikogar, ki bi bil imel količkaj ljubezni do njega. V vsakem človeku v svoji okolici je videl in slutil samo svojega sovražnika, nevoščljivca, zavidneža. In če je koga pri tem zaslačil, ta je lahko napravil križ čez svoje življenje. Vrgli so ga v ječo, in edina pot, ki je peljala iz ječe, je bila pot pogreba. Tisoče in tisoče kraljevih žrtev je umiralo v hudi ječi.

Ko je kralj neko noč, ves bled od sumničenja, ves izmučen od negotovosti, vstal in stopil k oknu svoje spalnice, je naenkrat zapazil zvezdo, katere do sedaj še ni videl. Svetila je tako nežno-milo, kakor bi hotela reči: "Jaz sem zvezda ljubezni. Kdor zre v me, najde zadovoljstvo." In kralju se je zdelo, kakor da mu miga zvezda, da bi šel za njo.

Podvojil je straže pri ječah, da bi nikdo ne mogel pobegniti, in dal pripraviti vse za potovanje. Sedel je s starim služabnikom na voz, v kate-rega sta bila vprežena dva ukročena tigra, ukazal je peljati v smeri, ki jo je kazala ona čudovita zvezda. Kralj je šel iskat ljubezen.

* * *

Po širni arabski puščavi, ki se je raztezala proti zapadu, je bilo videti na obzoru karavano. Takoj pa je bilo opaziti iz druge strani sive slone, kojih beli zobje so se z daleka lesketali v solncu. In ni trajalo dolgo, sta prišla ukročena tigra s svojim gospodarjem. Vse te živali so pogorkno dale svoje hrbte svojim kraljem in jih nesli, kamor so ti veleli.

In ko so se te kraljeve živali vzhodnih krajev približale, spoznali in sprijateljili so se njihovi gospodarji, povedali si, kam gredo, in kaj iščejo. "Grem iskat resnico," je rekel prvi. "Grem da najdem srečo," dejal je drugi. In tretji je rekel ves žalosten: "Jaz pa iščem ljubezen."

In ko so se vsi o svojih razmerah pogovorili in si potožili svoje vsakostranske težave, so se zedinili v tem, da bodo vsi potovali skupno kakor ena družina. "Kjer je resnica, mora biti nedaleč od nje sreča; in kjer je sreča, tam mora prebivati tudi ljubezen." To je bila posledica njihovega modrovanja, zato so šli kakor bratje v skupnem sprevodu.

Zvezda jih je pa vodila kakor tih sel k velikemu mestu. Nagli seli, katere so poslali naprej, so povedali, da je to judovsko mesto. In eden kraljev se je takoj spomnil, da je v letopisih njegovega kraljestva zapisano, da se je mogočna kraljica, davna njegova prednica, nekoč podala

z velikim spremstvom do judovske zemlje, ker je za njenega časa živel tam najmodrejši človek na svetu, velik in mogočen vladar, Salomon. Spoznala je modrost tega kralja, videla svetišče zgrajeno judovskemu Bogu, Jehovi, največji čudež na svetu. V duhu pa se je — tako so znamenovali letopisi — čudila zelo, da časti narod, ki ima tako modrega kralja, enega samega Boga. To je bila res "največja revščina" v primeri z množico njihovih bogov in boginj.

Ko so bili kralji še nekako uro hoda od mesta oddaljeni, dvignil se je, naenkrat velik oblak kakor velikansko krilo kakega ptiča, na obzoru nad mestom. V polmraku je zginila njihova velika, jasna, rubinova zvezda. Niso pa dolgo premišljevali. Šli so v mesto in si dali pokazati pot h kraljevi palači. Slišali so namreč, da živi tam mogočen kralj, hoteli so se z njim kot svojim tovarišem posvetovati, kje bodo našli resnico, srečo in ljubezen.

* * *

Kralj Herod je sprejel tri kralje z velikim nezaupanjem. Ljubezen je kazal na obrazu, sovraštvo je imel v srcu. Sumljiv se mu je zdel in ne bi bil nikakor zaupal človeku, na kojega čelu je lesketala zlata krona, če tudi je bila le bolj majhna in ni imela toliko dragih kamenov kakor njegov krasni dijamant. Ko je pa slišal iz njihovih ust, da so se podali na tako daljno pot, da bi našli resnico, srečo, ljubezen, ni mogel več pustiti od njih svoje oči.

"Čudni norci," je mislil sam pri sebi. "Gredo nekaj iskat, česar na vsem svetu nikoli ni bilo in nikoli ne bo. Na zemlji pa — najmanj!"

"Toda kaj, ali vaši zvezdoslovci pri vas niso videli neznane, velike zvezde?" so vprašali Heroda.

Ta pa je odvrnil: "Mi se ne brigamo za zvezde, pri njih ne vprašujemo po prihodnjih rečeh. In da bi iz zvezd k nam prišla resnica, sreča, ljubezen, kaj takega pri nas ne bo nikdo govoril! Toda davni zgodovinarji, čudni judovski pridigarji, so zapisali, da bo enkrat v mali vasi, ki je nedaleko od tu, — imenuje se Betlehem — nastopil mož, ki bo s svojo modrostjo in slavo napolnil ves svet. Ali je že prišel, ali še ne, ne vem; nisem nikoli po njem povpraševal in poizvedoval. Toda idite in ga iščite! In če ga najdete, pa mi povejte, šel se mu bom še jaz poklonit." Toda zadnje Herodove besede so imele nek poseben hinavski glas, tako da so to trije kralji takoj poznali. "Temu kralju ni mnogo za resnico, srečo in ljubezen. Ko bi jo on našel pri kakem človeku, dal bi ga gotovo takoj umoriti kot svojega največjega sovražnika."

Poslovili so se trije kralji od ošabnega jeruzalemskega kralja in šli dalje, da bi drugje našli, kar iščejo. In ko so krenili proti jugu, je oblak, ki je ves čas dosedaj stal nad Jeruzalemom, nagloma zginil, zopet se je prikazala rdeča zvezda kakor velik rubin in plula dalje po nebu. In ko so dospeli do male vasice — Betlehem, je obstala in zasvetila s takim sijajem, da so trije kralji iz tega spoznali: Smo že na svojem cilju, zvezda nam je dala znamenje. Šli so na kraj, nad katerim se je vznášala zvezda kakor kaka oddaljena sveča, katero drži graditelj sveta, stali so pred hlevom.

Hitro so stopili raz svoje krasne živali, odpri previdno vrata hleva in našli tam — otroka. Sedel je na kolenih lepe, mlade matere, in starši mož, s sivo že brado, pa otroško čistih in prijaznih oči, je blizu delal s pilo in dletom. — Presenetil jih je ta prizor. Šli so po svetu iskat resnico, srečo in ljubezen, pa vidijo sedaj revno, preprosto družino, otroka z materjo. Toda otrok je bil tako nežen in krasen, kakor krasna cvetka vzrastla v raju. Niso mogli obrniti svojih oči od njega; čim bolj so zrl v njega, tem manj so se mogli nasititi s pogledom na njega. Okrog njegove glave zrastel je naenkrat svetel, vedno večji in večji svetozar, drugi se je prikazal okoli glave matere, in tretji okoli glave mirno delavnega obrtnika.

Oči otrokove pa, globoke kakor skrivnosti morja, so žarele tako, da je eden kraljev ves začuden obstal in neprenehoma zrl v te božje oči. Obraz kralja se je pričel jasniiti, roke so se mu dvigale, kakor bi hoteli objeti nek neviden zaklad, ki pluje med njim in tem čudopolnim otrokom, padel je hvaležno na kolena in klical k detetu poln radosti: "Ti si resnica! Našel sem, kar sem dosedaj zastonj iskal. Našel sem resnico v očeh otroka!" —

Drugi pa, ki je prej nezaupno gledal okoli, je začutil v svojem srcu poseben občutek, kakoršnega ni še nikoli čutil. Bilo mu je pri pogledu na čudežno dete v naročju mlade matere, kakor bi kdo sadil rože v njegovo srce. Tako nepopisno lahko in blaženo mu je bilo, da je sklonil glavo, zakril je obraz v svoji beli dlani in vzkliknil: "Našel sem sre-

čo!" Vzrastla je naglo, nepričakovano v njegovi duši.

In tretji izmed njih, ki je zastonj iskal ljubezen vsaj enega svojih podložnih, je videč zagonetno dete v naročju srečne matere, neprestano zrl na dete, dolgo ni mogel niti besede spregovoriti. Naenkrat pa je opazil, kako se je na otrokovih prsih prikazalo njegovo srce, ovenčano s trnjevo krono. Kri v velikih kapljah se je pojavila na njem in žarela kakor veliki temnordeči dragulji. Iz srca pa so šli plameni na vse strani, napolnili svojo skrivnostno svetlobo ves hlev, prodirali so skozi stene vedno dalj in dalj, dokler niso žareli po vsem svetu. In kamor so padli, so povsod zanetili v človeškem srcu ogenj ljubezni. V tem trenutku se mu je zdelo, da gori ves svet v velikem, krasnem požaru, ki ga je zanetil ta otrok. Pa tudi v srce tega kralja je padla iskra od teh plamenov, in pokleknivši k nogam tega otroka, jih je pričel poljubovati in vzkliknil: "O ljubezen, ljubezen, ljubezen!"

Tako so v revnem betlemskem hlevu našli trije kralji, kar so zastonj iskali v palačah svojega kraljestva. Čez nekaj časa pa je bilo videti, kako vsi trije kralje kleče pred

nogami otroka, se mu klanjajo in ga molijo. Potem so pa naročili svojim služabnikom, da so prinesli zaklade, katere so vzeli seboj na potovanje, položili so jih sami pred mater, da bi jih sprejela kot dar za svojega otroka.

* * *

Zastonj so ugibali kraljevi služabniki zunaj pred hlevom, kaj pomenja čudno obnašanje njihovih zapovedovalcev, in čemu so pravzaprav prišli sem k neki revni družini, saj bi bili takih našli lahko na tisoče doma. In ko so trije kralji prišli ven in sedli na svoje živali, in ukazali, da se vrnejo, niso mogli služabniki razumeti spremembe, ki se je zgodila pri njihovih vladarjih. Njihovi pogledi so žareli neke čudne sreče in miru. Dasi so najdražje zaklade svojih dežel pustili v betlemskem hlevu, so bili taki, kakor bi nosili v svojih svilenih plaščih največje zaklade vsega sveta.

In ko so se poslovili ti kralji, ki so zrl kakor sokol na sokola, drug na drugega, so se objeli kakor bratje in hiteli v svoje dežele. Nagli seli hiteti pred njimi so oznanjali, da se njihovi vladarji vračajo kot najbolj srečni vitezi. Niso se več vojskovali, vsak je prinesel domu najbolj koristno reč.

INDIJANSKA DEKLICA, SVETNIŠKA TEKAKWITHA.

P. Salezij.

DUH božji veje, kjer hoče, tako se glasi znani izrek, ki potrjuje prečudna pota božje previdnosti. Dobri Bog si izbere zase in za svojo službo prav različne ljudi, tudi v različni življenjski dobi. Nekatere vodi že od mladih let ter jih pripelje k popolnosti, kakor n. pr. sv. Alojzija, sv. Malo Tereziko i dr. Druge pusti, da se preobjejo dobrin in naslad tega sveta ter jih potem, razočarane nad vsem posvetnim, pritegne na svoje božje srce, kakor n. pr. sv. Marijo Magdaleno, sv. Avguština, sv. Marjeto Kortonsko itd. V pričujočem vam hočem postaviti pred oči čudovito indijansko deklico, ki jo je Gospod Bog na njemu lasten, skrivnosten način, v kratki dobi povzdignil na najvišjo stopnjo krščanske popolnosti. Bila je, rekel bi, znamenita pristno ameriška filmska zvezda, ki pa se ni odlikovala na navadnem gledališkem odru, ampak na odru svete katoliške Cerkve. Živela in umrla je v drugi polovici 17. stoletja (1656-1680). Izšla je iz bojevitega indijanskega rodu Irokvezov, ki je ravno letos dal kat. Cerkvi prvega novomašnika.

Irokvezi ali Iroquois Indijanci so gospodarili v pokrajinah od Missisippi do New Yorka. Naša Tekakwitha je bila rojena v območju sedanje ameriške škofije Albany, ob reki Mohawk. Njena mati je bila begunka, vendar že kristjana, pa ji je v zgodnji mladosti umrla, tako da je Tekakwitha ostala brez sv. krsta. Prejela je ta zakrament šele v svojem dvajsetem letu. V duhu je bila že prej kristjanka, le radi poganškega strica ni mogla poprej izpolniti svoje goreče želje, pa tudi radi tega ne, ker ni bilo tjakaj katoliških misijonarjev. Ohranila pa se je kljub temu čisto in nepokvarjeno. K temu ji je veliko pripomogla bolezen v zgodnji mladosti, takozvane osepnice ali koze, ki so ji spačile njen obraz. Ostajala je rada doma in pridno delala domača opravila. Slednjič se je zgodilo, da je prišel misijonar za stalno v njihov kraj in kakor sem že omenil, v dvajsetem letu je prejela zakrament sv. krsta. Čudovit upliv je imel nanjo sv. krst. Vso jo je poduhovil in prenovil. Postala je izvoljenka božja na prav poseben način. Father misijonar ni mogel družega, ko občudovati njeno vnemo za duhovno življenje. Ogenj božje ljubezni, ki je zagorel v njenem srcu, je trebalo samo netiti. Dasiravno je treba novoizpreobrnjence navadno utrjevati v dobrem, je Tekakwitha po sv. krstu kar rastla in se razvijala pod toplimi žarki božje milosti. Komaj ji je misijonar, ki je občudoval njeno gorečnost, razodel pota krščanske popolnosti, že je napredovala v vseh krščanskih krepostih. Pogosto in dolgo se je mudila v molitvi; bila je ponižna in skromna; ljubila je Boga nad vse, svojega bližnjega pa radi Boga; zatajevala se je ter mrtvičila svoje telo. Povsod je bila združena s svojim Bogom in njeno delo je bilo posvečeno z najboljšim namenom in z molitvijo.

To Tekakwithino lepo in bogoljubno življenje pa je kmalu začelo doživati hude sovražnike. Kjerkoli se je prikazala, so jo smešili, zlasti tisti,

ki še niso postali kristjani. Metali so nanjo kamenje in nekoč je pridrvel celo v njeno kabino divji Indijanec ter ji je, sekuro v roki držeč, grozil, da ji bo odsekal glavo, če se precej ne odpove krščanski veri. Ona pa je, kakor prvi kristjani-mučenci, nastavila glavo, češ, naj ji jo kar odseka, če hoče. Indijanec je bil premagan ob taki udanosti ter je mirno odšel.

Da bi Bogu lažje služila, je Tekakwitha z vednostjo misijonarjevo zbežala v drugo indijansko naselbino, ki je ležala ob reki St. Lawrence v sedanji Kanadi. To je bilo komaj leto po njenem krstu. In tukaj je versko življenje bilo v najlepšem razcvetu, česar je bila prav posebno vesela. Z drugimi se je vsako jutro zbirala k skupni jutranji molitvi, zvečer pa k večerni molitvi in k rožnemu vencu. Kmalu je prejela še prvo sv. obhajilo. Če je le mogla, je šla večkrat v cerkev počastit Gospoda; ob nedeljah in praznikih je pa kar cele dneve preklečala pred Najsvetejšim. Tudi Gospoda, trpečega na križu, je vzljubila z nežno ljubeznijo. Ravno to dvoje: ljubezen do Križa in ljubezen do Evharistije, je postalo najbolj karakteristično za njeno bogoljubno življenje. Iz žrtvujoče se ljubezni do Boga je obljubila vedno devišstvo ter si nalagala izredna spokorna dela. Slednjič, ko je bila šele štiri leta v cerkvi Kristusovi, je zanj napočila doba ločitve. Slabotna po naravi, je počasi izhivala. Gospod jo je poklical k sebi na vigilijo dveh velikih svojih dni, na veliko sredo, to je, na vigilijo pred velikim četrtnikom in velikim petkom. Četrtno ure po njeni blaženi smrti je zadobilo njeno obličje tako izredno lepoto, da so jo prišli ogledovat od vseh strani. Pokopali so jo že na veliki četrtek. Ko je potem na veliki petek njihov misijonar pri cerkvenem opravilu odkril križ, je vsa cerkev zaplakala, ker se je bila spomnila Tekakwithe, ki je tako gorela za Gospoda. Tudi misijonar sam je bil tako ganjen, da je mogel zapeti le prvi dve besedi himna Vexilla Regis. In Indijanci so osem dni po njeni smrti opravljali razna spokorna dela, da bi se tako čim bolj približali spokornosti Tekakwithini. Že v življenju je imela nekaj tovarišic, takozvanih sester Katarink (Katarina je namreč bilo njeno ime po sv. krstu), po smrti pa so jo Indijanci začeli častiti kot svojo junakinjo. Poveljučana je bila tudi z mnogimi čudeži. Čez čas so bili njeni telesni ostanki prenešeni v cerkev, sedaj pa so uzidani, kolikor jih je še ostalo, v njej na čast postavljeni spomenik. Ravnokar se razvija v Rimu proces, da jo za sveto proglase.

Ob vzvišenem zgledu indijanske deklice Tekakwithe se tudi mi ogrejmó za Gospoda in za lepo krščansko življenje.

SPOMIN IZ DOMOVINE.

“En hribček bom kupil, bom trto sadil,
prijat'le bom vabil, še sam ga bom pil.
Nam čriček prepeva, ne more več spat,
v trgategv veleva, spet pojdemo brat.”

Kakor vino je rdeče, rdeč ti vedno bo obraz,
polna bo veselja duša, vsem za šalo, kratek čas.
Novo vino, nova radost, židane boš volje,
novo vino gladko teče, teče kakor olje —

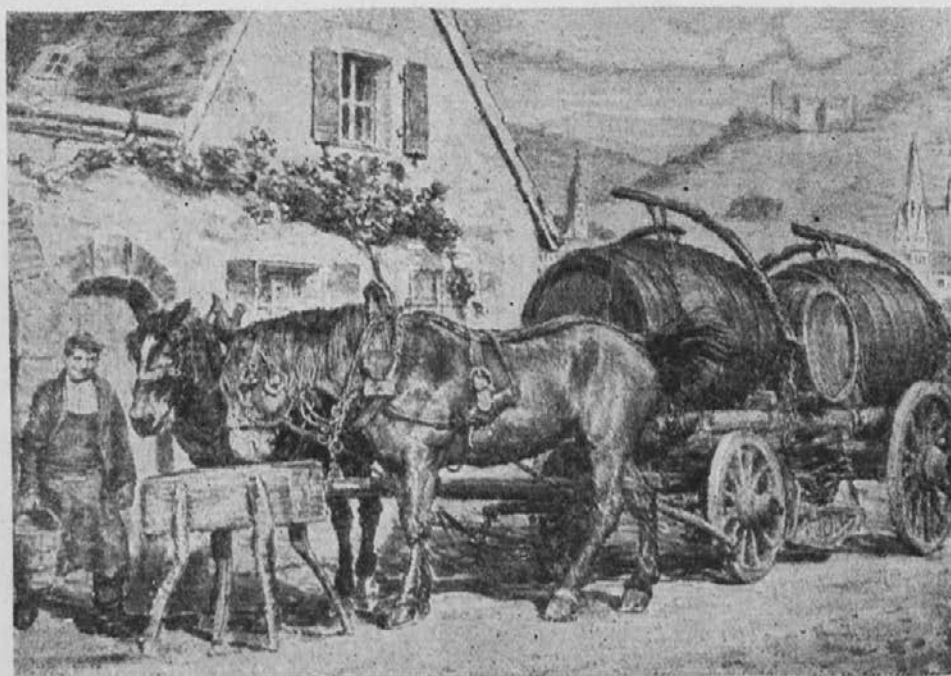
Ne pozabi, se razume, dragi očka, dobri kume,
en bokal dvigne ti telo od tal —
Dva, trije rešijo srce, zemskih in telesnih spon,
kar je več, je preveč, v glavi naj ne bije zvon.

Božje vino ni igračka, boj se žene, boj se mačka,
če ti maček v glavo skoči, dober dan ti ni pomoči.

Če boš ženi prišel v pest, videl boš število zvezd.
Teden dni bo ropotala, svete nauke ti dajala.

“Konjički škrebļjajo, ker vozijo težko,
nam vince peljajo, ki je močno sladko.”

TAKO UMIRAJO INDIJANCI.

P. Hugo.

LETO 1862 je v kolonizacijski zgodovini naše Minnesote s krvavimi črkami zapisano. Kajti to leto se je v njenem jugozapadnem delu, v švabski naselbini New Ulm odigrala silno krvava drama. Enemu najbolj bojevitih in najkrvoločnejših indijanskih plemen, Sjusom (Sioux), je po dolgem kuhanju in brodenju zavrela kri v divje maščevanje nad belimi sosedi. Navalili so nanje, klali, morili, požigali kar so dosegli, kot nekdanj Turki po naših krajih. Prav za prav njih maščevanje ni toliko veljalo belim naseljencem, kot belim pijavkam vladnih agentov in raznih prekupčevavcev. Ti so Indijance z žganjem zastrupljali, oni pa so jih pri letnih vladnih izplačilih na debelo goljufali.

Po vladnem poročilu je njih vstaja zahtevala 700 mrtvih in 30.000 beguncev. Da vstaja ni zavzela še večjega obsega in zahtevala še mnogo več krvavih in nekrvavih žrtev, je bila v veliki meri zasluga našega misijonarja Fr. Pirca, apostola sosednjega indijanskega plemena Čipevcev. Njegovi kristjani se sicer niso dali vpreči v vstaški voz, pač pa so bili pagani njegovega območja čisto na tem, da Sjusom podajo zavezniško roko. V zadnjem trenutku je Rev. Pirc z nevarnostjo lastnega življenja to preprečil. Najbrž bi tudi Sjusi ne bili tako mesarsko gospodarili med belimi, ko bi bili ti imeli v svoji sredi tako uglednega posredovavca, kot je bil Rev. Pirc med Čipevci. A ko so se Švabi spravljali v območje Sjusov, so se dogovorili, da nočejo s seboj nobenega duhovnika in nobenega advokata.

Krvava vstaja Sjusov je bila čin obupa. Ko bi stvar kolikor toliko trezno premislili, bi si bili to sicer junaško pustolovščino, ki so jo tako drago plačali, lahko prihranili. Jasno jim je moralo biti, da jim bo spočetka zmagoviti pohod kmalu zaustavila moderno opremljena vladna armada s svojimi neizčrpnimi vojnimi silami, kateri kljub vsemu osebemu junaštvu ne bodo mogli biti kos. Tako se je tudi zgodilo. Vstaja se je končala s popolnim indijanskim porazom. In zdaj je sledila kazen: General Sibley je polovil 303 glavnih krivce, ki bi imeli svojo krivdo s smrtjo plačati.

To se sicer ni zgodilo v tem obsegu. Splošno javno mnenje jih je mileje sodilo kot tisti, ki so bili neposredno prizadeti. Ti so jih hoteli kar na kratko masakrirati, ko so jih kot ujetnike peljali skozi New Ulm. Seve, njih strašna grozodejstva so jim bila še preveč v živem spominu, rane še zijajoče. Širša javnost je vpoštevala olajševavne okoliščine. Pred vsem to, ker jim je radi velikih krivic, ki so se jim godile, kri zavrela in prekipela. Na podlagi tega je predsednik Lincoln 7. dec. 1862. odredil, da ima le 39 glavnih krivcev s smrtjo poravnati račun. Izvršitev smrtne kazni je bila določena na 26. dec. 1862.

Med temi je bil največja zverina eden, ki se je imenoval "Odrezan nos". Ta je lastnoročno pomoril 22 belih, mož, žena in otrok. Nekoč je s svojo tolpo naletel na voz beguncev. Takoj ga je dal ustaviti, skočil na voz in s sekiro preklal glave devetim otrokom. Enega je iztrgal materi iz

naročja in ga nasadil na železen kol ob potu, materi pa je posekal roki in nogi. Ta pač ni zaslužil milosti.

Smrtno obsodbo jim je prebral njih potestantski misijonar Rev. Riggs. Poslušali so jo z indijansko hladnokrvnostjo. Med njenim branjem je večina tako mirno pušila svojo priljubljeno pipo, kot bi bil govor o zaklanju kake domače živine. Na koncu so z lahnim priklonom dali znamenje, da so razumeli in da so zadovoljni. Potem so nanovo nabasali svoje pipe.

V smislu ustavne svobode vere jim je bilo uradno sporočeno, naj svoje dušne račune uredi z duhovnikom, ki si ga žele. Na razpolago sta jim bila zastopnika katoliške in protestantske cerkve. Med Sjusi takrat še ni bilo katoliškega misijonarja, pač pa protestantski, zgoraj omenjeni Rev. Riggs. Kar jih je bilo kristjanov, so bili tedaj protestanti. Značilno je, da so razen treh, vsi ostali smrtni kandidati zaželeli katoliškega duhovnika, da jih pripravi za oni svet. Do protestantskih misijonarjev Indijanci niso imeli zaupanja. Pred vsem radi tega ne, ker so bili povečini zvezani z njih izkoriščevalci, vladnimi agenti in raznimi prekupčevalci. Poklican je bil katoliški duhovnik Rev. Ravoux, poznejši generalni vikar šentpaveljske nadškofije. Ta jih je za silo poučil v katoliški veri in sprejel v katoliško cerkev.

Tisti dan pred božičem jim je bilo dovoljeno, da se poslove od svojcev in prijateljev. Ob tej priliki se je pokazalo, da ima tudi Indijanec, na videz še tako divji in brez človeškega čuta, vendarle rahlo, naravnost nežno čuteče srce. Tisti, ki so smrtno obsodbo docela hladnokrvno sprejeli, so le s silo zatirali solze ob slovesu od domačih in prijateljev. Posebno grenka jim je bila ločitev od žena in otrok. Le upanje, da gredo k "Velikemu duhu", jim jo je sladilo.

Neki starec, Ta-ti-mi-ma po imenu, je tolažil svojce, naj nikar preveč ne žalujejo za njim. "Star sem že," jim je prigovarjal, "dolgo bi itak več ne živel. Zato usmrčenje ne bo kaj prida skrajšalo mojih dni. Umrli bom nedolžen, neomadeževan od krvi belih, zato upam na rešenje onkraj groba. Tudi moji prijatelji naj smatrajo mojo smrt kot prehod v boljše življenje. Prepričan sem, da pojdem naravnost v kraljestvo "Velikega duha", kjer bom večno srečen."

Poglavar Ta-zoo (Rdeči gad), se je od dveh drugih poglavarjev, ki sta bila proti vstaji, s sledečim priznanjem in kesanjem poslovil: "Prijatelja! Preteklo poletje sta bila proti nam. Živela sta v vednem strahu naše vstaje proti belim. Radi tega sta morala z onimi, ki so bili z vama, prestatati mnogo neprilik, zasramovanja in groženj. Toda ostala sta neomajna v prijaznosti do belih in tudi drugim odsvetovala vstajo proti njim. Vajino ravnanje smo takrat obsojali. Zdaj smo spoznali vajino modrost. Imela sta prav, ko sta trdila, da belih ni moč uničiti in da bi bil vsak tak poskus norost. Takrat sta bila z vajinimi družinami v neprestani smrtni nevarnosti. Danes se veselita svobode, 39 mož pa bo moralo v dveh urah umreti, ker smo prezirali vajin zgled in svet."

Prišlo je usodno smrtno jutro 26. dec. Rev. Ravoux je šel zgodaj k obsojencem v ječo, da jih opogumi za težko zadnjo pot. Ko jim je dejal, naj junaško pogledajo smrti v oči, je stari "Rdeči gad" intoniral pretresljivi mrtvaški plač, kateremu so se pridružili vsi ostali. To ni bil nikak jok iz strahu pred smrtjo, ampak nekaka globoko otožna pesem junaka, ki je v svoji neukročeni sili mislil, da se bo celo s smrtjo zmagovito spoprijel. Ko pa uvidi, da ji ne bo kos, se ji v nekaki bolestni resignaciji uda, kot junak še večji junakinji. Tudi taki, ki niso nobene besede tega plača razumeli, so čutili, kaj se godi v dušah teh kandidatov smrti.

Ponovno so ta plač pretrgali in si prižgali pipe. Molče so sedeli drug poleg drugega in puhali predse. Le rožljanje z verigami, v katere so bili uklenjeni, je tu pa tam pretrgalo morečo tišino. In kadar jim je bilo sporočeno, da jim kak prijatelj vošči srečno pot v deželo "Velikega duha", so se vsi hkrati glasno zasmeli. Potem pa je prišel čas, da se poslove tudi od svojih priljubljenih pip. Te so kot najdražji spomin zapuščali svojim najboljšim prijateljem. Nato so se začeli pripravljati za poroko z "belo ženo". Z vso skrbo so se po svoje nališpali, pobarvali obraze in okrasili lase z raznobarnim perjem ter drugo priljubljeno navlako. Večina je hotela imeti tudi križ, rožni venec ali kako svetinjico. Tako opravljeni so zadnjič podali roke svojim dragim in veselo pokazali, da gredo: Tja gori!

Ob 9. je Rev. Ravoux drugič prišel k njim, da opravi z njimi zadnjo pobožnost pred odhodom na vislice. Straža jim je najprej odvzela okove, nato pa se je umaknila. Obsojenci so se postavili v vrste ob obeh straneh duhovnika. Ta jih je po par besedah pozval k molitvi. Vsi so se spustili na kolena in glasno ter razločno molili za njim. Človek bi mislil, da so to čisto drugi ljudje od onih sinov narave, ki so prej napolnjevali gozdove s svojim mozeg pretresujočim vpitjem, zlasti na svojih bojnih pohodih. Njih glasovi so bili nežni in mili kot otrok, ki jim molitev vre iz src.

Zunaj so že stale v podobi štirikota ogromne vislice za 39 mož. Pripravljene so bile tako, da je bilo treba presekati samo neko vrv. To je sprožilo na njej sloneča vrata, s katero je bila zvezana druga vrv, ki je v tistem trenutku vse naenkrat potegnila kvišku. Ko so jih pripeljali pred ta mrtvaški oder, so hoteli biti vsi hkrati na njem. Vsak se je bal biti zadnji. Tako veselo razpoloženje so kazali, kot bi jim bilo došlo pomiloščenje. Vmes pa so zopet peli svoj mrtvaški plač. Ko so jih razpostavili vsakega na svoje mesto in povezali, so jim nataknili bele kape, globoko doli čez oči. S tem jim je bila že odvzeta luč tega sveta. Navadni človek bi mislil, da bodo vsaj v tem trenutku zaplakali. A ne. Zapeli so. Njih petje je bilo sicer melanholično, a nekako sladko otožno kot pesem potujčene zemlje.

Preden je bila tista usodna vrv presekana, je bilo videti še ganljive prizore. Vsak je skušal svoje zvezane roke oprostiti, da jih poda sosedoma na desni in levi. Ker niso bili trdo zvezane, se je mnogim to posrečilo. Tako se jih je kar po več skupaj držalo. Neki starček se je vsem gledavcem smislil. Sam je oprostil svojo roko in iskal sosedove, ki mu je pa ni

mogel dati. Nato je vsak še zaklical svoje lastno ime, da se na ta način uverijo, če so vsi skupaj. Ko so čuli vsa imena so bili zadovoljni in pripravljeni za zadnje dejanje.

Na povelje majorja Browna je boben votlo zapel. Neki J. Duly, ki so mu Indijanci umorili tri otroke, ženo z dvema drugima otrokoma pa ujeli, je pristopil, zamahnil s sekuro po usodni vrvi, vrata so se sprožila in v tistem trenutku je zabingljalo vseh 39 naenkrat v zraku. V par minutah mučnega smrtnega boja so se njih orjaška telesa umirila. Le eden, ki ga vrv ni dobro prijela, je živel še deset minut. Ko so vrv popravili, je kmalu izdihnil tudi on.

Devet in trideset mož je stopilo pred "Velikega duha", neskončno pravičnega, a tudi neskončno usmiljenega. Med tem so že zdavnaj prestopili prag večnosti tudi oni, ki so bili krivi, da jim je zavrela kri, in jih spravila na vislice. Kdor je lažje umiral in polagal končni račun, ali ti v svojih mehkih posteljah ali oni na sramotnih trdih vislicah, to ve le — Veliki duh.

PISMO, BELO PISMO V DOMOVINO...

A. U.

NIKDAR nisi pomislil: kako ne-ki pošta ravna z našimi pismi, ki gredo v domovino, kdo dobi izkupiček za znamke, ki jih kupujemo? Gredo naša pisma skozi tuje države, časih morda preide kar tri, štiri. Vedi, ko vržeš pismo v nabiralnik, pismo za tujo državo, si soudeležen pri najbolj kulturnem delu človeške medsebojnosti. Če bi še mnogo drugih reči tako uravnali, bi nam bilo vsem veliko bolje na svetu.

Na to veličastno idejo je prišel Henrik Stefan, Nемеc po rodu. Leta 1866 je postal poštni upravnik Nemčije. Tisti čas je bila pošta v veliki zmedi in težka je bila transportacija pisem. Če si hotel pisati svojemu staremu očetu v Berlin, si moral plačati 90 centov za znamko. In to, če je sprejela pismo nemška

parobrodna družba, če si poslal pismo z angleškim parnikom, si plačal \$1.25. Obratno, če si prejel pismo iz stare domovine, si moral ravnatoko plačati precejšno svoto pošti svoje dežele. Pismo iz Berlina v Rim je stalo 68 centov, če je šlo pismo preko Švice, če je šlo preko Francije, je pismo stalo 90 centov. Pisma v bolj oddaljene kraje so hodila preko 13 različnih potov in vsaka pot je imela različne takse. V Avstralijo si imel n. pr. šest smeri in taksa je dosegla ceno dolarja.

Henrik Stefan je bil jako premeten poštni uradnik in uspelo mu je, da je zbral poštnе zastopnike vsega sveta v Bernu, Švica, kjer je podal nov načrt mednarodne poštnе transportacije. Zastopniki so na kongresu sprejeli vse njegove predloge te-

kom 24 dni in še danes se vse države drže te medsebojne pogodbe.

Piši pismo kamor hočeš, najbo v Afriko ali Azijo, v Evropo ali Greenlandijo, tvoje pismo bo našlo prijazen sprejem vsepovsod, kakor so časih bili sami kraljevi odposlanci in glasniki prijazno sprejeti, kadar so prinesli vesti in pisma.

Znamka za pet centov, modre barve (internacionalna določba ta barva) ti garantira to uslužnost in prijaznost.

Kdo dobi teh pet centov?

Pošta v tistem mestu, kjer si kupil znamko. Brez izjeme. Kdo vodi zapiske mednarodnih pisemskih pošilk. Nihče. Vsaka država vrši poštno službo v svojih mejah brezplačno.

Pošlješ pismo v Bengalijo, Indija. Nič ne de. Seznam pošte ima vsako najmanjše mestece na svetu, da, tudi vsako zadnjo vas zaznamenovane, drugi seznam pa zopet poti in bližnice do tistega kraja. Čeprav gre tvoje pismo tudi skozi dvajset dežel, vsaka bo točno odposlala naprej tvoje pisemce, kamor je naslovljeno.

Samo enkrat vsako tretje leto pride denar in odškodnina v poštev. Določilo poštne uredbe pravi, da je treba vsako tretje leto plačati tretjo državo, skozi katero gre tvoje pismo. Dežela odpošiljateljev, dežela naslovljencev in dežela, skozi katero pošiljke romajo, tehtajo vsako tretje leto vse poštne pošiljke, od najmanjše karte do večjih pošilk. Seznamki teže gredo potem na Udružni urad pošte v Bernu, Švica, kjer določijo svoto odškodnine tej tretji državi, skozi katero gre poštna transakcija.

Pošta štirih tednov šteje. To število teže potem pomnože s trinajst in svoto, ki jo dobe, mora vsaka država letno plačati tisti deželi, skozi katero njena pošta gre na naslovljeno mesto. In sicer za dobo prihodnjih treh let se vrše ta odplačila. Odškodnina se plačuje v zlatih frankih.

Po zadnjih računih je Nemčija največja dolžnica drugim državam, Francija pa največja upnica. 1,600.000 dolarjev znaša račun za Nemčijo in 2,000.000 dobi Francija. To se pravi: Nemci največ pišejo v druge kraje in skozi Francijo gredo vse poštne smeri.

Amerika je prejela po zadnjem računu samo \$800.000 kot odškodnino od drugih držav. Dočim je stalo Ameriko odpošiljanje tujezemskih pisem in pošilk 47 milijonov.

Brez motenj in težav se izmenjava bilijon dolarjev v znamkah med državami sveta vsako leto.

Amerika napiše letno 191 milijonov pisem. Za njo pride Anglija, Francija in Nemčija sledita. Visoko kulturne države odpošljejo več pisem kakor jih prejmejo, kulturno nerazvite države več pisem prejmo, kakor jih odpošljejo.

Urad v Bernu posluje sedaj že 50 let. Stane ta urad \$100.000 letno. Leta 1933 je Amerika plačala \$2000 temu uradu za poslovanje. V teh letih so imeli samo osem poštних konvencij v tem mestu.

Ta poštni zistem je nekaj nad vse idealnega. In kaže, da mednarodna medsebojnost ni nobena utopija. Marsikaj drugega bi lahko še vršili ne oziraje se na te preklicane nacionalistične meje in ideje.

PREVEJANI KMET.

F. B.

JE nekoč živel nekje kralj, ki je bil zelo trdega srca in se je iz svojih revnih podanikov na vso moč rad norčeval. Ko je ta kralj obhajal svoj štiridesetletni rojstni dan, je priredil v svoji palači veliko gostijo in povabil nanjo same imenitnike in bogataše.

Sredi najveselejše zabave je stopil v dvorano kraljev sluga in javil, da stoji pred vrati kmet, ki hoče na vsak način govoriti s kraljem, češ, da mu ima nekaj silno važnega povedati.

“Ali je zblaznel?” se je razsrdil kralj. “Saj ve, da zdaj nimam časa, ko imam goste. Ampak počakaj . . . če ima res kaj važnega povedati, naj vstopi!”

Rekši je kralj lokavo pomežiknil svojim gostom in jim dejal:

“Zdaj boste videli, prijatelji, kako strašno zabiti so kmetje. Gotovo me bo prosil za kakšno milost. No, le počakaj, baš v pravem času mi prihajaš, bedak!”

V tem hipu je kmet stopil v dvorano. Globoko se je priklonil in ponižno obstal pri vratih....

“Kaj hočeš?” je kralj namršil obrvi in ga neprijazno premeril z očmi.

“Slišal sem,” je odgovoril kmet, “da je vaša milost izgubila prstan, ki vam je bil zelo drag.”

“No — in? Ali ti je mar znano, kdo ga je našel?”

Namesto odgovora je kmet privlekel iz žepa prstan in ga spoštljivo pomolil kralju:

“Naj si ga vaša milost ogleda, če je pravi.”

Kralj je takoj spoznal izgubljeni prstan. Planil je pokoncu in vzkliknil:

“Je že pravi! Kje si ga dobil?”

“Našel sem ga.”

“Kje pa, kje?”

“Ne daleč od vaše palače.”

Na te besede se je kmet priklonil in hotel oditi.

Kralj pa je velel:

“Počakaj! Ali ne veš, da sem obljubil veliko nagrado onemu, ki mi prstan prinese nazaj?”

“Ne, tega nisem vedel, ker bivam daleč odtod,” je odkritosrčno priznal kmet.

“Ne govori tako neumno,” ga je zavrnil kralj, “kakor da ti sploh ni nič do denarja. Ostanem mož beseda in ti izplačam nagrado.”

“Kraljevska milost, storil sem samo svojo dolžnost,” je skromno dejal kmet.

“Ne brbljaj tako neumno! Povej, kaj želiš: denar ali kaj drugega?”

“Če vam je vseeno, bi prosil nekaj drugega,” je dejal kmet in napravil tako smešen obraz, da so se gostje na ves glas zasmejali.

Torej kaj želiš?”

“Petindvajset gorkih po grbi!” je odgovoril na splošno presenečenje.

Kralj se je od smeha kar zavrtel na peti. Pomenljivo je pogledal svoje goste, kakor bi jim hotel reči: — Ali zdaj vidite, kako neumni so ti-le ljudje! — Ko se je dovolj nagrohotal, je dobrohotno dejal:

“Izberi si kakšno drugo nagrado, sicer si ne bom mogel drugega misliti, kakor da nimaš vseh koleščkov v redu.”

“Saj prav zaradi tega, ker sem pri zdravi pameti, vas prosim, da mi namesto denarja prisodite pet in dvajset udarcev po grbi, kajti ne bo od teh niti eden padel name.”

“Kako to?” se je začudil kralj.

“Stvar je takšna,” je začel kmet s hudomušnim obrazom pojasnjevati.

“Ko sem našel prstan in se napotil proti vaši palači, me vratar ni hotel pustiti v notranjščino toliko časa, dokler mu nisem obljubil četrtno nagrade za najdeni prstan. Ko je to slišal drugi sluga, me prav tako ni hotel pustiti dalje, dokler nisem obljubil tudi njemu četrtno nagrade. Na hodniku pred dvorano me je ustavil hišnik in ta je zahteval kar polovico nagrade, preden mi je dovolil vstopiti. Kakor torej vaša milost vidi, meni na ta način ne ostane od nagrade prav nič.”

Vesel smeh je sledil kmetovim besedam.

“To si pa imenitno napravil, dragi moj!” ga je pohvalil kralj. “Kar so si kajoni želeli, naj dobijo. V resnici zaslužijo vsak svoj delež . . .”

In je zapovedal, naj se “nagrada” pošteno razdeli med vratarja, slugo in hišnika, prevejanemu kmetu pa je podaril mošnjo cekinov, navrh pa ga je še posadil med zbrane odlične goste in ga kraljevsko pogostil.

UGANKE.

Ivan Baloh.

1. Ko zjutraj se dekleta k studentu že podajo, na glavi svoji, ali v rokah ga imajo, potem pa vsaka pazi, gre počasi, da sam se strašno ji ne zglesi, in k domu svojemu se hitro vrne, najprej prinese, zlije in prevrne, navadno trda stvar je, še steklena, le še nikdar iz papirja ni nobena, sedaj pa preobrni črke tri, ta reč pa leze tiho in živi, po zraku še nikdar ne letajo, na zemlji ž njimi le pometajo, a resno pravi in molčeče govori, da bomo mi ljudje njegovi vsi.

2. Na stvari tej smo res bogati vsi, saj vsak otrok jih toliko dobi, da človek mu noben jih ne prešteje, pa naj se joka, spi, ali pa smeje,

potem pa nosi jih dokler živi, še smrt mu jih kot spremstvo zapusti. Bogastvo to ne da obresti, še več jih starost, žal, ima na vesti, če naše nam več niso dosti varne, pa druge lepše dajo nam tovarne, bolj ženske kakor moški radi jih imajo, zato za ceno še visoko jih ne dajo, je barva črna lepa, bela, še rudeča, če pa opeša lahko se poveča, le eden včasih te vjezi, če tam je, kjer ga treba ni, in škoda, da gresta vidva narazen, in zlasti če razum in žep je prazen.

3. Mogočen on je gospodar, ki varuje nam drago stvar, življenje naše in blago poznati sme domačo le roko, palača kjer velika je bogata,

ne zadostujejo samo ji vrata,
 še notri v hiši on le gospoduje
 in pravi: moje to je in ne tuje,
 seveda dandanes še on se brani,
 če k njemu pridejo prijatelji neznani,
 a včasih sam ne more se braniti,
 ker nepremagljivo ne more biti,
 poznamo nekega svetnika,
 da ž njim je moč mu dana prav velika,
 če zdaj zapišeš mu ime še ti,
 razum porabi — njega treba ni!

4.

Na svetu tem veliko je ljudi
 in marsikdo brez nje lahko živi,
 še boljše je, če naša je lastnina,
 to prva naša bila domovina,
 so pa daljave in visoke so gore,
 kjer kar pod milim nebom vsak počiva,
 in prosti zrak po leti zlasti vživa,
 imena vsa različna še imajo,
 kjer je prostora, da same ne znajo,
 čim večji kraji so in mesta,
 tem več jih šteje zlasti cesta,
 žival, ki gre počasi, eno ima,
 da lažje izpod nje prikima,
 a ptica le na njej se veseli,
 če zlasti v njej za jesti kaj dobi,
 in enkrat zvesta bode nam družica,
 ko od telesa loči se dušica.

5.

Zdaj nisi še — gotovo boš enkrat,
 ko boš po smrti v zemljo ti šel spat,
 saj vsaka stvar je tu minljiva,
 dokler miru ne najde, ne počiva,
 a ne le človek, le telo
 ima določeno usodo to,
 ker duh se od telesa samo loči
 in združi, ko vstajenja dan napoči;
 ne mislimo pri tem pa le na sebe,
 ker te stvari je polno brez potrebe,
 če gospodinjo kdo popraša,
 zakaj po hiši hitro se obnaša.
 Za zdravje svoje bolj skrbimo,
 bolezen lahko še dobimo!

6.

Pozna jo vsak otrok v domači vasi,
 če teče, ali hodi prav počasi,
 pozna jih dobro vsa živina,

ki spremlja na njih delavca-trpina,
 so hude, zlasti če je temna noč,
 ko kliče marsikdo brez luči na pomoč,
 po mestih druge — lepša so imena,
 če greš hitrejše, še pove ti cena,
 le ena sama ti vstane enkrat gori,
 ta pa najlepša bo v nebeški zori.
 Sedaj besedo pa narobe mi obrni,
 in če si vganil, se od straha mi ne zvrni,
 to pa nikaka ni igrača,
 ki se le včasih preobrača,
 nikoli ni lesena, reč je draga,
 ki mnogim v večnost koj pomaga,
 naj prva mirna nam ostani
 in druga redko nas le brani!

7.

Če vsa drevesa, rože kamni bi imeli,
 kaj bi na svetu tem ljudje potem počeli,
 le dobro je za nas, da damo vsako stvar
 od sebe rajši, te edine le nikdar,
 ja potrebuješ najbolj vsaki dan,
 če mlad si star, vesel, zaspan,
 se smeješ, poješ, moliš, šališ,
 ja včasih še Boga razžališ,
 posebno, če se hitro kdo spozabi,
 saj vsaka stvar se dandanes zlorabi.
 Na zemlji njih številka je velika,
 ker je povsod med narodi razlika,
 le priden bodi, če si majhen še otrok,
 pa vedno večji in na umu ne ubog.
 A čuj! Če dober je, molčeč, ga kar pojej,
 to pa le v knjigo kuhinjsko poglej!

8.

Ima ti črke samo tri,
 iz dveh enakih obstoji,
 največ na kmetih je dobiti,
 ker rabi se pri delu, še živina pri koriti,
 za varnost treba je skrbeti,
 da ne uide ne po zimi, ne po leti,
 gotovo, kjer po vsodi cerkev in zvonik stoji,
 se rabi ne le eden, več se jih vrti,
 in vselej mora biti nam močan,
 da nam ne štrajka precej vsaki dan,
 vedo to zlasti vsi mornarji,
 ki brez moči so ob viharji,
 a včasih vzame v roke ga kedo,
 da hitro gre v pekel, pa ne v nebo,
 če ti uganka dela preveč truda,
 poprašaj mi apostola še Juda!

REŠITEV UGANK.

Št. 1. vrč — črv.
 2. las.
 3. ključ.
 4. hiša.

5. prah.
 6. pot — top.
 7. jezik.
 8. vrv.

OČI VEČNEGA BRATA.

St. Zweig — M. Ferenčak.

To je Viratova povest, ki ga je njegov narod slavil s štirimi čednostmi, o čemer pa ni pisano v kronikah vladarjev, niti v knjigah modrih in čigar spomin so ljudje pozabili.

VLETIH, še preden je Buda na zemlji prebival in svoje služabnike razsvetljeval s spoznanjem resnice, je živel v deželi Birvagov pri kralju Rajputu vitez Virata, ki so ga imenovali Blisk meča, ker je bil vojščak, najdrznejši med drznimi in lovec, čigar puščice niso nikdar zgrešile, čigar koplje se ni nikdar zaman sukalo in čigar desnica je udarjala kakor grom v zamahu meča. Čelo se mu je svetilo, odkrito in naravnost so gledale njegove oči ob vprašanih soljudi; nihče ni videl, da bi se mu kedaj skrčila dlan v jezno pest, nihče ni slišal njegovega glasu v kriku jeze. Zvesto je služil svojemu vladarju, in njegovi sužnji so mu služili s spoštovanjem, kajti nihče ob petih rokavih reke ni poznal boljšega človeka; pred njegovo hišo so se klanjali verniki, ko so prihajali mimo, in otroci so se mu smehljali, kjerkoli so ga zagledali, da je blestel ta zlati smeh v njegovih očeh.

Zgodilo pa se je, da je obiskala nesreča kralja, kateremu je služil. Bratu kraljeve žene, ki ga je kralj imenoval za upravitelja polovici svojega kraljestva, se je zahotelo vsega. Skrivaj je podkupil z darili najboljše vojščake, da bi mu služili. Pregovoril je svečenike, da so mu ponoči prinesli svete čaplje z jezera, ki so bile že tisoč in tisoč let znak oblasti v rodu Birvagov. Slone in čaplje je prignal sovražni svak na planjavo, da so se zbirali v vojsko nezadovoljni gorski rodovi in se grozeče bližali mestu.

Po kraljevem naročilu so udarjali od zore do mraka na bronaste gonge in trobili v slonokoščene rogove; v noči pa so zažgali na stolpih kresove in sipali v plamen ribje luske, da so rumeno zažarele v znamenju stiske. Toda le malo jih je prišlo; vest o ropu svetih čapelj je tlačila voditelje in jih zbegala. Poveljnik vojščakov in čuvar slonov sta že prešla v sovražnikov tabor; zaman se je oziral zapuščeni po prijateljih (kajti bil je trd gospodar, strog sodnik in krut iztirjevalec desetine). Nikogar ni opazil pred dvorcem izmed svojih izkušenih veljakov, nikogar izmed vojskovodij, samo zbegane črede sužnjev in hlapcev.

V tej svoji stiski se je spomnil kralj Virate, ki mu je bil ob prvem klicu rogov dokazal svojo zvestobo. Ukazal je pripraviti ebenovinaste nosilnice in se dal nesti pred njegovo hišo. Virata se je sklonil do tal, ko je stopil kralj z nosilnice, toda kralj ga je objel, kakor podložnik in ga prosil, naj bi vodil vojsko proti sovražniku. Virata se je sklonil in dejal: "Storiti hočem gospod in ne bom se vrnil prej v to hišo, dokler ne zaduše noge tvojih hlapcev plamena vstaje."

Zbral je svoje sinove, svoje rodove in sužnje ter jih privedel k peščici zvestih ter jih uredil v vojsko. Ves dan so potovali skozi goščavo k reki, na čigar drugem bregu je bahavo mrgolelo sovražnikov, ki so podirali drevesa, da si zgrade most in da bodo zjutraj udarili čezenj kakor veletok in s krvjo preplavili deželo. Toda Virata je vedel iz lova na tigre za plitvino severno od mostu in ko se je zmračilo, je vodil zveste, moža za možem čez reko, v noči pa so udarili nepričakovano na spečega sovražnika. Vihteli so žareče smolenice, da je beli sij skakljal po šotorih in so splasili slone in bivole, ki so na svojem begu poteptali speče. Virata je prvi planil v šotor protikralja in preden so se speči zavedli, je že dva osekal in tretjega, ki je skočil, da bi zagrabil svoj meč. Četrtega in petega pa v boju v temi, mož proti možu, prvemu je razklal čelo, drugemu gola prsa. Ko so nemo ležali senca ob senci, se je postavil pred šotor, da zabrani vsakomur, ki bil hotel vdreti in bi skušal rešiti božja znamenja svete čaplje. Vendar sovražnikov ni bilo več, drveli so v obupnem strahu in za njimi so vriskali zmagoslavni hlapci. Premaganci so bežali in se oddaljevali. Umirjen je sedel Virata s podkrižanima nogama pred šotorom, s krvavim mečem v rokah in čakal svojih zaveznikov, da se vrnejo z divjega lova.

Minulo je le nekoliko trenutkov, ko se je nad gozdom zbudil božji dan; palme so zažarele v škrlatni rdečici jutranje zarje in se iskriale kakor baklje v gladini reke. Krvavo je posijalo solnce, kakor žareča rana z vzhoda. Tedaj je Virata vstal, odložil oblačilo, stopil k reki z dvignjenima rokama in se sklonil v molitvi pred žarečim božjim očesom; stopil je v tok k svetemu očiščenju in kri je splaknila z njegovih rok. Ko pa se je svetloba v belem valu dotaknila njegovega čela, se je vrnil na breg in si ogrnil oblačilo ter odšel svetlega obraza k šotorom, da vidi dejanje noči v svitu jutra. Z otrplo grozo, s široko razprtimi očmi in raztrganim izrazom so ležali mrtvi: z razklanim čelom protikralj in s prebodenimi prsi nezvesti vojskovodja dežele Birvagov. Virata jim je zatisnil oči in šel dalje, da vidi še ostale, ki jih je speče pokončal. Ležali so polzaviti v svoja ogrinjala, dveh izmed njih ni mogel spoznati; tuji lici, bila sta sužnja zapeljivca z juga, volnatih las in črnih obrazov. Ko je obrnil k sebi lice zadnjega, se mu je stemnilo pred očmi, kajti bil je njegov brat Belangur, knez gora, ki ga je uporni kralj poklical na pomoč in ki ga je v noči nevede ubil z ostalimi. Drgetajoč se je sklonil nad otrplim srcem. Toda srce ni utripalo več, temno so strmele odprte oči ubitega in njih črnina se mu je zagrizla v srce. Dih mu je zastal in kakor mrtev je sedel med mrtvimi, z odsotnim pogledom, da ga ne bi otrple oči onega, ki ga je njegova mati pred njim rodila, obtožile dejanja. Kmalu so klici pretrgali tišino, kakor kriki divjih ptic so privihrali po zasledovanju hlapci k šotorom, z bogatim plenom in dobre volje. Ko so zagledali ubitega protikralja sredi njegovih in na varnem svete čaplje, so zaplesali in poskakovali ter poljubovali Virati, ki je sedel zamišljen med njimi, robove njegove halje in v slavo so mu dali novo ime "Blisk meča". Vedno več jih je prihajalo, naložili so plen na vozove, toda kolesa so se pod težo tako globoko udiralala, da so s trnjevkami bili lene

bivole, ker so se bali, da se pogreznejo barke. Sel je skočil v reko in hitel z veselo vestjo h kralju, ostali pa so čuvali plen in vriskali ob zmagi.

Molče kakor v sanjah je sedel Virata. Samo enkrat je zadonel njegov glas in to tedaj, ko so hoteli mrtvim oropati oblačila. Vstal je in zaukazal zgraditi z tramov grmado, da nanjo nalože trupla ubitih in jih zažgo, da bodo njih duše čiste vstopile v preseljevanje. Hlapci so ostrmeli ob takem ravnanju z uporniki, kojih telesa naj bi raztrgali gozdni šakali in čijih kosti naj bi zbelila jeza solnca, toda izvršili so zapoved. Ko je bila grmada pripravljena, jo je Virata sam prižgal, vrgel je dišav, kadila in sandala na tleča bruna — nato je odvrnil pogled in stal molče, dokler se žareče tramovje ni zrušilo in se ni žerjavica v pepelu priljubila zemlji.

Medtem so dogradili sužnji most, ki so ga včeraj bahavo začeli uporabniki hlapci, na čelu so prikorakali vojščaki ovenčani s smokvinim cvetjem, nato so sledili hlapci in na konjih vitezi. Virata je ostal za njimi, kajti njih petje in vpitje mu je trgalo dušo in ko je šel, je nastal presledek med onimi in njim, kakor je želel. Sredi mostu je obstal in dolgo strmел v tekočo vodo — pred njim in za njim pa so vojščaki iz spoštovanja strme čuvali razdaljo. In videli so, kako je dvignil desnico z mečem, kakor v zamahu zoper nebo, toda ko se je roka povесila, je spustila ročaj in meč je padel v vodo. Z obeh bregov so skočili goli mladeniči v reko in se potopili, da poiščejo meč, misleč, da mu je nehote zdisnil. Toda Virata jih je strogo pozval nazaj in šel dalje, mrzlega lica in temnečega se čela, med začudenimi hlapci. Niti glasu niso več črhnilе njegove ustne, ko so se ure in ure bližali po rumeni cesti rodnemu mestu.

Daleč so še bili jaspisni vhodi in zobato stolpičje Birvage, ko se je v dalji dvignil bel oblak proti nebu, valil se je naproti in iz njega so pridirjali preko prahu jezdeci in tekači. Obstali so, ko so zagledali vračajočo se vojsko in razgrnili preprogo na cesto v znamenje, da prihaja kralj, čigar noge se ne bodo nikdar dotaknile zemeljskega prahu, od rojstva pa do smrti, ko objame plamen v preseljevanje njegovo sveto telo. In že se je bližal na pradavnem slonu kralj z dečki obdan. Slon je pokorno sledil znaku osti in padel v kolena. Kralj je stopil z njega na razgrnjeno preprogo. Virata se je hotel skloniti pred svojim gospodom, toda kralj je pristopil k njemu in ga objel z obema rokama, počastitev nižjega, ki je ni videl nihče v vseh časih in o sličnem ni bilo pisano niti v knjigah. Virata je ukazal prinesiti svete čaplje in ko so razgrnile bela krila je narod zavriškal, da so se konji divje vzpenjali in so čuvarji slonov z ostmi morali krotiti besne živali. Ko je kralj zagledal znake zmage, je Virato drugič objel. Nato je namignil hlapcu; prinesel je meč očaka — junakov Rajputov, ki je že sedemkrat sedemsto let ležal v zakladnici kraljev, meč, čigar ročaj je blestel v draguljih in v čigar rezilu so bile zapisane besede zmag v pisavi pradedov, ki je niti modri, ni svečeniki velikega templja niso mogli razbrati. Kralj je izročil ta meč Virati v zahvalo in v znak, da bo odslej najvišji vojščak in poveljnik rodov.

Toda Virata je sklonil svoje obličje do zemlje in se ni vzravnal, ko je dejal:

“Smem si-li izprostiti milost najmilostnejšega in prošnjo najvelikodušnejšega vseh kraljev?”

Kralj ga je pogledal in odvrnil:

“Uslišana ti je, preden se je tvoje oko ozrlo vame. In če bi terjal polovico mojega kraljestva, tvoje bodi, čim tvoje ustne to izreko.

Tedaj je dejal Virata:

“Dovoli moj kralj, da ostane ta meč v zakladnici, kajti v srcu sem prisegel, da se meča ne dotaknem več, odkar sem sinoči ubil svojega brata, edinega, ki ga je z mano nosila moja mati v telesu in s katerim sva se skupaj igrala v materinem naročju.”

“Bodi torej brez meča poveljnik vojščakov, da bo varna domovina pred sovražniki, kajti nikdar še ni junak spretneje vodil vojske proti taki premoči, kakor ti: vzemi ta pas kot znak oblasti, in mojega konja, da te bodo vsi spoznali kot najvišjega mojih vojščakov.”

Virata je vnovič sklonil obličje k zemlji in odvrnil:

“Nevidni mi je poslal znamenje in moje srce ga je razumelo. Ubil sem svojega brata in spoznal sem, da vsak, ki pokonča človeka, ubije brata. Ne morem voditi vojske, kajti v meču je nasilje in nasilje sovraži pravico. Kdor je deležen greha uboja, je sam mrtev. Jaz pa nočem, da bi se me bali in rajši bom jedel beraški kruh, kakor da bi storil krivico znamenju, ki sem ga spoznal. Kratko je življenje v večno preseljevanje, zato mi dovoli živeti pravici.”

Kraljevo lice se je za hip stemnilo, grozna tišina je stala ob njem, prav tako kakor pred izbruhom viharja, kajti nikdar se ni zgodilo, niti v času očetov in pradedov, da bi podložnik kralju ugovarjal, in da ne bi knez sprejel kraljevega darila. Vladarjev pogled se je obrnil k svetim čapljam, znamenju zmage, ki jih je Virata zaplenil upornikom in njegovo obličje se je mahoma zjasnilo; rekel je:

“Virata, vedel sem, da si hraber in da ne oklevaš ob sovražniku, vedel sem, da si najpravičnejši med vsemi služabniki v mojem kraljestvu, zato te nočem pogrešati v svoji službi, če te že moram pogrešati v vojski! Ker umeš — krivdo in krivico pravično pretehtati, bodi najvišji sodnik in razglaševal boš sodbo s stopnišča moje palače, da bo očuvana pravica v mojem kraljestvu in bo vladala resnica v deželi.”

Virata se je sklonil pred kraljem in objel njegova kolena v znamenju zahvale. Kralj mu je velel stopiti na slona njemu ob strani in korakali so v mesto šestdeseterih stolpov, čigar vriskanje jim je šumelo naproti, kakor razburkano morje.

(Dalje v februarski številki.)

EVROPEJCI V AMERIKI PRED KOLUMBOM?

J. C. S.

DVE ekspediciji, ki ste bile nedavno poslani s pomočjo in podpore kraljeve geografske družbe v Londonu, da bi pojasnile usodo Angleža Fawcett-a, ste obrnile splošno pozornost na bela, modrooka in svetlolasa indijanska plemena, na katere je naletel v svoje nemalo začudene že Aleksander Humboldt, znani potovalec in raziskovalec. Fawcett se je podal l. 1926 s svojim sinom in mladim, podjetnim Avstralcem v dosedaj neraziskano krajino Matto Grosso (v Braziliji), kjer je hotel ugotoviti dejstvo, da prebiva tam jako nadarjen, mešan narod, v katerem teče stara — skandinavska kri.

Poprej bi bili tako trditev kot naravnost smešno zavrnil, ker so bili vsi učeni krogi do zadnjega trdno prepričani, da je Krištof Kolumb bil prvi, ki je stopil na ameriška tla.

Danes je pa že dokazano, da so bili že davno pred Kolumbom Azijci in Evropejci na ameriških tleh in da se da na ta način pojasniti dejstvo, da najdemo in srečavamo indijanska plemena, kojih predniki so se zmešali z Evropejci.

Najdbe in izkopanine na atlantskem obrežju severne Amerike, kakor zbiranje listin v Evropi — za kar imajo v novejši dobi posebne zasluge skandinavski in ameriški učenjaki — so dokazale, da so "našli" Novi svet pred Kolumbom najmanj devetkrat razni evropski narodi in vsaj enkrat vzhodni Azijci.

Ni to nič kaj čudnega, kakor se nam zdi na prvi pogled, če pomislimo, da so bili že v zgodnjih doba živi ljudje v ladjah gnani in vrženi iz ameriškega na evropsko obrežje. L. 62 pred Kr. je prejel rimski podkonzul v Galiji v dar "Indijca", ki je bil na ta način vržen v Evropo; ravno tako je pristal l. 1507 na francoskem obrežju čoln s šestimi živimi in enim mrtvim Eskimovcem.

O prvem prihodu Evropejcev v Ameriko govori knjiga iz 14. stol., ki trdi, da je že pred l. 1000 izlandski mornar Björn Heroefson, zagnan od silnega viharja, iz daljave jasno, natančno videl ameriško obrežje.

Iz jako zanesljivih zgodovinskih zapiskov je pa brez vsakega dvoma jasno, da so ob koncu prvega tisočletja po Kr. Normanci na poti iz Greenlandije na jugo-zapad prišli na ameriško obrežje, in sicer na najbolj severni točki k skalnatemu obrežju, ki so je imenovali "Helluland", k bolj južnemu, obraščenemu z gozdovi, "Markland", in še bolj k jugu, kjer je rastla divja trta, "Vinland". Ta najbolj južna točka bo bržkone obrežje današnje države Massachusetts, kjer še dandanes raste neka posebna vrsta divje trte, *Vitis labrusca*.

Da so se Normanci naselili že tekom 11. in 12. stoletja v tej zemlji, dokazuje spomenik z runskim napisom, ki so ga našli nekako 40 milj južno od Bostona; ameriški arheologi pogosto omenjajo ta pomnik.

Normanci so pa pustili tu i druge sledove svoje zgodnje naselitve. Blizo Bostona so našli ostanke stavb, prekopov itd., kakor tudi posode iz srebra in bronu v indijanskih grobovih, ki so vse podobne normanskim.

Pred prihodom Normancev na severoameriško obrežje so bili pa tu brezdvomno že drugi Evropejci. — Tamošnji domačini so pripovedovali o sosednji zemlji, kjer so hodili okoli belo oblečeni možje in glasno vpili, pred njimi so pa nosili dolge droge, na katerih so bili obešeni veliki kosi belega platna. Zdi se, da so Normanci že vedeli o teh belih možeh, kajti staroirsko izročilo je govorilo o krščanskih Ircih, ki so našli novo zemljo zapadno od Irske in se tam naselili.

Tudi Kitajce štejejo v vrsto teh, ki so bili prvi na ameriških tleh.

Iz zemljepisnih podatkov in pripovedovanj starih kitajskih letopisov se da soditi, da je pod tajinstveno zemljo "Fusang", kamor so kitajske ladje redno plule že v 5. stol. po Kr., razumeti le ozemlje srednje Amerike. Vendar ima ta trditev več nasprotnikov ko zagovornikov.

Neodvisno od normanskih plovb je prišlo davno pred Kolumbom k ameriškemu obrežju veliko število angleških mornarjev. Tako poroča star galski samostanski rokopis, da so se podali na raziskovanje Novega sveta iz Wallis, in da je ostalo v Ameriki 125 kolonistov.

Poročilo Benečana Antonio Zeuna — o kojega verjetnosti se je sicer dvomilo, verjel je pa že Alex Humboldt — govori o ekspediciji kneza Zecheny med l. 1390—1405 k obrežju Kanade ali Zd. držav.

V knjigi, tiskani l. 1597, beremo o tem, ravno tako o ekspediciji danskih in angleških kraljev l. 1472 ali 1473. Ena teh ladij je prišla prav do obrežja Labradorskega.

Po trditvi danskega učenjaka, Sophus Larsen, se je podal na pot k ameriškemu obrežju tudi nemški pustolovec Dietrich Pinning, ki je dospel l. 1473 preko Izlandije in Gronlandije k ustju reke sv. Lovrence (St. Lawrence). Pinning je bil rojen v Hildesheinu in bil v službi Normancev, kjer se je jako visoko povspel.

Kakor pripoveduje Harris, so prišli že v 7. stol. drzni mornarji, Baski, na obrežje New Foundland, ki je jako bogato na ribah. Ta trditev ni sicer verjetna, vendar pa tudi Kolumb pripoveduje o dveh Baskih, ki sta trdila, da jih je burja v Atlanskem oceanu gnala tako daleč, da sta videla "tatarsko" ozemlje. To "tatarsko" ozemlje je bila bržkone Amerika, katero je Kolumb, kakor znano, smatral za vzhodno Azijo, Indijo.

Daljši ali krajši stik ameriških narodov z evropskimi narodi že pred Kolumbom nam pojasnjuje možnost indijanskih plemen s primešano staroskandinavsko krvjo. Na vsak način pa priča o stiku z Evropo vpliv zgodnjega krščanstva, ki ga najdemo v kultu raznih starih ameriških narodov, n. pr. Toltekov in Mayo, v podobi križa, ki igra v njihovem kultu veliko vlogo. V Palenque (Yucatan), najdemo celo tempelj križa z dobe, do je bila kultura plemena Mayo na vrhuncu.

KARTE.

J. S.

IGRAJO jih po vsem svetu, igrajo jih v razkošnih dvoranah najboga-tejših klubov, igrajo pa karte tudi največji reveži. Igrajo jih samo v zabavo, igrajo jih pa tudi za velik denar. So sredstvo za veselje, so pa tudi vzrok mnogo nesreč, koliko je namreč ljudi, ki so izgubili v kartah svoj zadnji denar. Igra s kartami je strast, ki je vrgla že mnogo ljudi v propast.

Karte so se pojavile v Evropi v 14. stoletju. Ne moremo za trdno reči, odkod so prišle karte v Evropo. Nekateri trdijo, da so prišle iz Kitajske ali pa iz Japonske. Tam so rabili že mnogo stoletij pred Kristusom razne kocke, deščice iz slonove kosti, s katerimi so igrali z današnjimi kartami. Te igre si je baje izmislil kitajski cesar, ker so se dvorne dame dolgočasile in jim je elegantni cesar hotel preskrbeti dobro zabavo. Drugi trdijo zopet, da so prišle karte ali iz Arabije ali Egipta. Na vsak način je pa gotovo, da so prišle karte od vzhoda, ravno tako kakor šah. Nekaj gotovejšega glede kart še dozvemo v l. 1377. Takrat je mestni svet v Florenciji prepovedal igro s kartami. Drugo vest glede kart imamo iz l. 1392. Je to postavka v računih Karola V., kjer je potrdilo o slikanju kart.

Karte so se seveda razvijale kakor vsaka druga stvar. So bili časi, ko so imele karte 52 listov; pozneje 36, zelo pozneje se je število znižalo na 32. Tudi podobe na posameznih kartah so se sčasoma menjavale, in vsak narod je hotel imeti na kartah nekaj karakterističnega iz svojega življenja.

Tudi boj proti kartam je zelo star. Bili so to posebno duhovni, ki so se borili proti ponočevanju.

Karte so imenovali "biblijo hudiča". Tudi simboli, ki so jih rabili na kartah, so se tekom časa menjavali. Na starih kartah najdemo slike vrčev, mečev, sulic itd., še le pozneje so rabili današnje barve in slike na kartah.

Prvotno so bile karte ročno slikane. Zato so bile drage. Še le lesorez in mehкотisk je omogočil razširjenje kart. Iz te dobe imamo karte, ki so dokaz umetniškega čuta svoje dobe. Pozneje je umetnost pri kartah padla. Trg so obvladale karte z malovrednimi slikami, še le moderna doba si je prizadevala, da napravi tip umetnostnih kart. Tudi tehnika, izdelovanje kart se je dvignila. Izdelovanje kart ni nekaj navadnega. Je skrivnost, kako izdelati papir, da bo dosti prožen, elastičen. Ravno tako važno je slikanje, barvanje vrha kart, da se prehitro ne umažejo.

Pa tudi ti, ki oskrbujejo državno blagajno, niso pozabili na karte, povsod so vpeljali davek na karte, morajo biti kolekovane, in ti koleki donašajo državi lepe svote ob nizki režiji.

Menja se oblika kart, menjajo se igre, toda strast do kart postaja vsepovsod večja in večja. To velja posebno o moderni igri "bridge", ki je

prodrla v klube in kroge, kjer so kedaj karte sovražili. Tudi o kartah velja: Vse do prave mere! So družine, pri katerih je igra s kartami rodbinska zabava, so pa tudi slučajji, kjer je igra s kartami uničila človeka, ga pripravila na beraško palico, ga vrgla v propast . . . To pa ni krivda kart, ampak krivda človeka samega, ki nima dovolj moči, da bi se uprl strasti . . .

NAJSTAREJŠE MESTO NA SVETU.

C. S.

PO dvanajstletnem delu angleških starinoslovcev v Mezopotaniji javljajo angleški listi, da se bo z izkopaninami jasno dokazalo, da je mesto Ur ob reki Evfratu, južno od Bagdad, najstarejše mesto na svetu. V pokrajini Ur je živel rod Sumer. Bili so potomci prebivalcev južne Mezopotanije, zvane Akkad, z mestom istega imena. Obedve mesti ste bili kulturni središči. Nobeno teh mest pa ne more trditi, da bi bilo stalno glavno mesto pokrajine. Ravno tako se ne da ugotoviti, katero teh mest je imelo več prebivalcev. Gotovo je le, da ima mesto Ur največ dokazov za kulturno podobo one dobe. Pričetkoma je bila sama mala vas v močvirnatih nižinah Evfrata. Pa že prvi prebivalci so imeli zelo razvito kulturo. Rabili so kovine, gradili kamenite hiše. Vse te hiše so bile pa pozneje pokopane pod 9 čevljev globokimi blatnimi plastmi, in so tako ostale do naše dobe. Prebivalci iz Ur so že takrat obdelovali svoja polja, imeli domačo živino, podobno naši, lovili v potokih in rekah. Svoje hiše so tlakovali z ilovico. Toda že l. 4000 pred Kr. so imeli krasne palače. V tej dobi so že imeli "pisavo", rabili so razne podobe v to svrhu, nadomestil jo je pozneje klinopis, ki se je vzdržal do grške dobe, 300 l. pred Kr. Kedaj ste mesto reki Evfrat in Tigris prvikrat preplavile, ni ugotovljeno. Vemo pa, da je bil Ur trikrat glavno mesto pokrajine, namreč 3100, 2700 in 2300 pred Kr.

Na podlagi izkopanin je bilo mesto Ur velikega pomena kot kulturno središče Mezopotamije. Najboljše dokaze za to podaja mesto Warka, kjer so našli kraljeve grobe prve dinastije rodu Sumer. L. 4000 pr. Kr. so rabili obilo zlata in srebra, zlate posode se nahajajo iz te dobe v britskem muzeju v Londonu. Blizu mesta Ur so izkopali krasni tempelj A'Ubaid, ki podaja zgodovino te pokrajine. Temeljni kamen je položil kralj dinastije rodu Sumer, ki je vladala do 3100 pr. Kr. Ko je ta dinastija izumrla, ste se mesto Ur in Akkad pogosto bojevali, zmagalo je mesto Akkad končno. Kralj Sargon je podjarmil mesta in pokrajino na jugu in razširil svoje kraljestvo do Sredozemskega morja. — Svojo hčer je postavil v mestu Ur kot visoko kneginjo boginje leme. Dvestoinpetdeset let pozneje vzdignil se je kralj Engur iz Ur in se postavil za vladarja mest Ur in Akkad.

Izkopanine vedno bolj in bolj potrjujejo poročila sv. Pisma stare zaveze.

POSVEČENO TVOJE IME!

P. J. S.

VGOSTILNI je nastal med mladeniči prepir. Beseda je dala besedo, vsaka bolj surova ko druga. Padla je kletvina, in ta je bila pričetek novih nesramnih, surovih kletvin bogokletstev. Zastonj se je trudil gostilničar, da bi pomiril razburjene glave, pa vse zastonj! Vzdignil se je pa in splezal devetleten gostilničarjev sinček na mizo in z velikim naporom in trudom snel križ iz stene.

“Kaj pa delaš, otrok?” vpraša oče.

“Gospoda bom preč vzel,” je odgovoril otrok, “da ne bo slišal, kako preklinjajo.”

Sedaj je vse obmolknilo. Vsak je razumel otrokov nauk.

Ko bi bil vedno kdo navzoč, ki bi na enak ali sličen način pokaral te, ki sramote božje Ime, ki bi imel pogum, da bi se uprl sramotenju svetih imen!

Božje Ime je sveto. Ime Jezusovo je sveto. V njem naj najde človek moč in silo, da bo svoje dolžnosti izpolnjeval, da bo opravljal, vršil judaška dela, da bo lahko mirno zrl smrti v oči. Ne onečaščajte Imena božjega in Imena njegovega Sina!

Zakramenti so studenci milosti za človeka. Ne pljuvajte brezbožnih besed v te svete studence, iz katerih pije vaša duša življenjsko moč za svojo dušo!

Križ je bil mrtvaška postelj, s krvjo prepojena mrtvaška postelj našega Gospoda in Odrešenika. Ne izgovarjate besede “križ”, da se ne bi v spoštljivosti spominjali muk, katere je prestal, trpel Odrešenik sveta na križu! Ne zlorablajte te besede!

Jezus, Marija, Jožef so tvorili nekaj sveto družino v Nazaretu. Koliko svetosti, koliko krasote, rekel bi: koliko čudovite poezije je zapopadene v teh treh svetih imenih! Zakaj zlorablja ravna ta imena v lahkomišljenem govoru, v praznem besedičenju? Umirajoče ustnice šepetajo še v poslednjih trenutkih ta sveta imena, v smrtnih bridkosti se oklepa duša teh svetih imen! Nočete li vi, da bi vam v vaši smrti stali Jezus, Marija in Jožef ob vaši strani in vas spremili v večnost?

Nekoč sen bral o pretresljivem dogodku v nemško-francoski vojni .. 1870. V eni kompanij je bil vesel fant, lahkomišljen otrok dobre mame. Vsak stavek je pričel z besedo “Mon Dieu” (Moj Bog), če je to imelo pomen ali ne. Imenovali so ga kratko “Mon Dieu”, kakor da bi bilo to njegovo krstno ime. V enem najhujših spopadov je bil “Mondieu” ranjen. Kroglja ga je smrtno nevarno zadela. V hudih bolečinah se je vil na bojnem polju, šele pozno proti večeru so ga našli tovariši, ko so iskali ranjence. Samo slabo zdihovanje, šepetanje je prišlo čez njegove ustnice: “Mon .. Dieu .. Mon .. Dieu .. Mon .. Dieu!” Kri se mu je pričela vlivati iz ust, on je pa v kratkih presledkih zdihoval, mrmljal: “Mon .. Dieu .. Mon .. Dieu ..!”

“Mon .. Dieu!” Kako drugače je slišati te besede iz ust umirajočega, ta isti “Mon Dieu”, ki ga je prej v življenju tako lahkomišljeno izgovarjal . . .

In kdo izmed nas ne bo potreboval tega svetega imena v svoji poslednji uri? — —

MAZILJENCI.

A. U.

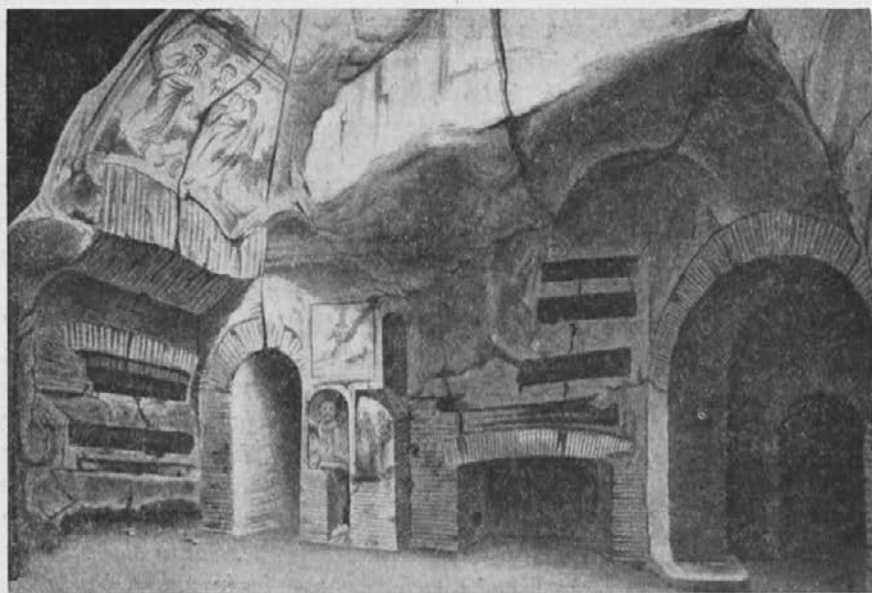
LETA 1929 se je jezuitska cerkev sv. Ignacija v Rimu odela v praznično obleko, eden najmlajših jezuitskega reda je prejel posvečenje za duhovnika in bo imel prvo sv. mašo. Presrečni je Henrik Klein. Toda vsa njegova sreča ni bila ta prva maša, dasi je prva daritev sreča vseh sreč in milost vseh milosti. Presrečen je bil novomašnik, ker je bil peti iz družine, peti

Po novi maši je bila srečna mamica v avdijenci pri svetem Očetu, ki se ji je zahvalil, da je dala Bogu na altar kar pet velikih žrtev. Kaj je odgovorila v svoji gorečnosti?

“Žal mi je, da mi Bog ni dal dvanajst sinov, da bi jih imela za cel apostolski zbor.”

*

Ni dolgo tega, kar je slavil Pater Cardoux novomašno slovesnost. Ob

Prva katedrala sv. Petra: katakombe.

Gospodovih maziljencev. Najstarejši brat Peter ga je peljal pred altar, mati je zadnja sledila procesiji, ostali bratje vsi niso bili navzoči, toda izdali so za to priliko spominsko podobico, s fotografijo vseh peterih duhovnikov-bratov. Oči vseh pa so bile obrnjene v podobo milosti božje, v obraz 75 letne mamice, ki se je ono uro potapljala v morju veselja.

tej priliki so mu pogledali v knjigo sorodstva in so našli, da so tri njegove setre redovnice, dva brata sta na poti do nove maše, nečak se pripravlja v misijonišču na misijonski poklic. Stric in teta sta mu v daljnih misijonih; štiri brati njegove matere so duhovniki, ena sestra pa redovnica. Od drugih bližnjih sorodnikov je ednajst samostanskih bratov in šest duhovnikov. — No-

vomašnik je najstarejši med ednajstimi otroci.

*

7. julija 1929. je bila v katedrali v Lille izredna slovesnost.

Ta dan je bral svojo prvo mašo Jožef Bazquin. Ob istem času pa je na drugih peterih altarjih darovalo prvo mašo petero njegovih bratov.

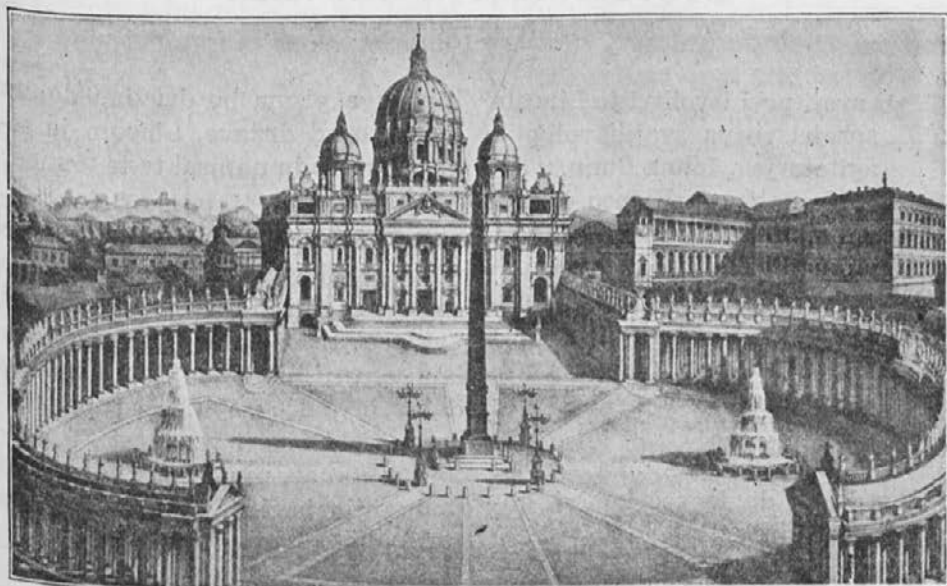
Taka je bila želja svetih staršev, ki so dočakali to izredno uro, da bi mogla počastiti Gospoda v šestih

benediktinec v Maria Laach, druga je šolska sestra v Strassburgu, najmlajša je benediktinka v Ruedesheimu.

*

Pred desetletji je bilo. Španske-mu grofu so ubranili, da bi vstopil v semenišče; izumrl bi bil z njim njegov rod in rodovno ime; poročiti se je moral. Žena mu je rodila tri sinove in dve hčerki.

Pa se je zgodilo lepega dne, da

Cerkev Sv. Petra v Rimu.

hostijah obenem, in bi prejeli blagoslov od vseh šesterih sinov obenem.

*

Nemški učenjak in profesor Barth je nedolgo tega vstopil v novicijat očetov kapucinov, v Hammelsbachu v Badenu. Ni minilo dolgo, pa je njegova žena šla k frančiškankam v Aachenu. Trije otroci so jim sledili. Prvi je danes

je najstarejši sin izpolnil željo in sanje, ki jih je oče gojil, ko je bil še mladenič; vstopil je v samostan in bil posvečen v duhovnika; za njim je šel drugi brat; sledila mu je prva sestra, druga sestra, tudi tretji brat je hotel za njim. Kaj bo z imenom, kaj bo z rodom? Oče pa ni bil tako nespameten; dal je dovoljenje takoj. Ostala sta v svetu sama.

Bog mu je pa vse te žrtve drago plačal.

Zgodilo se je, da je na stara leta tudi oče vstopil v semenišče. Na dan njegove nove maše ga je peljal najstarejši sin pred al' stregla sta mu pri maši za dijakona in subdijakona oba mlajša sinova. Po novi maši je pa starček-novomašnik izvršil svoje prvo dušn

pastirsko delo: oblekel je svojo ženo z redovno obleko samostanske sestre.

*

Kdo bi mogel tem svetim zgodbam še kaj pristaviti. Razumemo, zakaj Bog pokvarjenega sveta ne pokonča. Še jih je na stotine dobrih; ni še svet Sodoma in Gomora, ki deset dobrih ni mogla izkazati.

STOPROCENTNI ČLOVEK.

A. U.

PO svoji prvi izvolitvi je Lincoln sprejel enega svojih volivnih agitatorjev, Johna Bunn, v avdijenco. Na poti v avdijenco je srečal enega Lincolnovih nasprotnikov, ki mu je ves vesel sporočil, da je dobil mesto v Lincolnovem kabinetu. Ogorčen stopi Bunn k Lincolnu: "Kaj vam je za božjo voljo, da sprejemate takega cepca za svojega ministra?" — "Zakaj?" je bil mirni odgovor Lincolnu. — "Ta človek si domišlja, da je več kot vi, gospod predsednik."

"To je pa dobro," odvrne zopet Lincoln, "prosil bi vas, prijatelj, če poznate še katerega, ki se ima za boljšega in večjega kot sem jaz; pošljite ga k meni. Vsem takim hočem dati mesta v svojem kabinetu."

*

Kot kandidat za predsedniško mesto je dobil lepega dne naš Lincoln pismo, v katerem ga naproša znanec za zaupno in priporočilno pismo neki ubožni družini, ki jo je baje Lincoln sam poznal. Na pod-

lagi tega pisma bo družina dobila podporo od države. Lincoln je sedel za mizo in napisal te-le vrstice:

"Dragi mi prijatelj. Dobro poznam Mr. X. iz mesta R. Poznam njega in njegovo stališče. Ima ženo in otroka, ki sta vredna najmanj petdeset tisoč dolarjev. Vem, da ima v svoji hiši mizo, ki je vredna dolar in pol; so v hiši tudi trije stoli, ki bi znesli vrednost 75 centov; v stanovanju je pa tudi nekaj podganjih lukenj, v katere bi se tudi splačalo pogledati."

*

Grant je bil eden najboljših generalov za časa Lincolnu. Prišla je delegacija drugih generalov, ki so bili Grantovi zavidljivci, in zahtevala je od Lincolnu, da Grantu odstavi.

"Vzrok?" je zahteval Lincoln.

"Preveč žganja popije general Grant," je bil odgovor delegacije.

Lincolnov obraz pa je bil popolnoma miren, samo v očeh se mu je zalesketal zasmeh, ko je odgovoril: "Kje pa naroča Grant svoje

žganje, ki mu daje tako korajžo. Rad bi naročil tega žganja sam za vsakega svojega in vaših generalov en sod."

Z dolгим nosom so odšli delegati in generali.

*

Lincoln je samo enkrat napisal svoj lastni življenjepis. L. 1848. Pa še takrat na poziv Charles Lanmana, ki je sestavljal "Dictionary of Congress". Po obotavljanju se je Lincoln udal piscu in mu podal svoj življenjepis v enem samem stavku:

"Rojen febr. 12, 1809 v Hardin County, Kentucky; vzgoja — pomanjkljiva; po poklicu — advokat; bil sem četovodja prostovoljcev v "Black Hawk" vojski; poštar v enem najmanjših mest; bil štirikrat poslanec illinoiške zbornice in član spodnje hiše kongresa. Vam udani Lincoln."

*

Pogovarjal se je Anglež z Lincolnom in se samozavestno potrkal na prsa in dejal: "To pa moram reči, da si noben pravi Anglež ne snaži čevljev sam, kakor si jih vi." Lincoln pa se je smehljal in odvrnil: "Čigave pa potem snažijo?"

*

Prijatelj je naprosil Lincoln za pomiloščenje na smrt obsojenega tovariša. Odgovoril je Lincoln: "Prav, mislim, da nam fant lahko več koristi nad zemljo kakor tri metre pod zemlje," in je podpisal pomiloščenje. Drugikrat je dejal na enako prošnjo za pomiloščenje: "Mislim, da temu vojaku ne bo delo dobro, če ga ustrelimo, dajte mi pero." — Ob priliki druge po-

milostitve 24 vojaških beguncev ga je kritiziral eden generalov z ostro besedo, češ, da bo pokvaril vso disciplino v vojski. Prav tako ostro mu je odgovoril Lincoln: "Za božjo voljo, ali že ni dosti jokajočih vdov v naši deželi, ali ni že dosti družin brez očetov, pa naj še jaz to število pomnožim? Pokoravajte se moji odredbi!" — Pa se je zopet našel general, ki se je pritožil nad takimi pomilostitvami. Njemu je zopet človekoljubno odgovoril: "Dobro mi de, če morem po trdem delu dneva, ki največkrat ne prinese nobenega haska, zvečer samo s podpisom svojim napraviti največje delo rešitve človeškega življenja."

*

Lepega dne je predsednik Lincoln dobil črne koze. Vsa Bela hiša je bila kontumacirana, nobeden ni mogel k predsedniku. Lincoln se je smejal v tej svoji zadregi in zapisal v dnevno knjigo: "Čudno, da sedaj nobenega ni k meni, ko bi lahko vsakemu nekaj dal."

*

Duhovnik mu je nekoč zagotavljal: da je Bog vedno ob strani njegovi in ob strani dežele. Lincoln mu je mirno odgovoril: "Ni mi toliko do tega, da bi bil Bog na naši strani, kakor mi je do tega, da bi bil jaz in moja velika dežela na božji strani."

*

Tudi njegovo vlado so kritizirali, kakor kritizirajo danes Rooseveltovo. Cele delegacije so prišle k njemu in se pritoževale čezenj. Eni delegaciji teh kritikastrov je odgovoril:

“Možje, recimo, da bi bilo vse vaše premoženje v zlatu na kanadski strani in poverili bi enega, ki zna hoditi po vrvi, da ga prinese na ameriško stran. Ali bi vi šli in cukali to vrv in vpili nad možem ki nosi vaše premoženje na vrvi: človek božji, bolj pokonci hodi, — zdaj boš padel; ne na ono stran, na dešno, malo bolj na desno se ragni. Ne. Dihati bi si ne upali, jezik bi držali za zobmi in roke ob telesu ali pa pri srcu v skrbi, da bo varno prišel čez z vašim blagom. — Tako dela moja vlada. V rokah nosi vaše blago in zelo težko je to blago, če hočete, da ga prinese na varno, molčite, jezik za zobe in proč svoje roke.”

*

Prosili so ga, naj pomilosti trgovca s sužnji. “Nikdar,” je bil kratki odgovor. In nadaljeval je: “Pripeljite k meni človeka, ki je izvršil najhujši umor, imel bom voljno uho za besedo kesanja in ga bom pomilostil. Človeka pa, ki gre v Afriko in tam ukrade ubogi črni materi otroka, da ga tukaj za ušiv denar proda, nikdar ne bom pomilostil, nikdar ne, dokler živim.”

*

Plemenitaš je vstopil v njegovo armado in je Lincolnu zagotavljal, da spada njegov rod med največje plemenitaške družine Evrope. Lincoln mu je odvrnil: “Da, da, ta položaj in vaš rod ne bo nobena ovira, da ne bi v moji vojski napredovali, če se bote dobro zadržali.”

*

Svoj prvi politični govor je imel v l. 1832. Smolo je imel, da so vsi drugi kandidati govorili dolge ure in ni njema na tem shodu ostalo več kakor pet minut časa. Zgledalo je, da se še predstaviti ne bo mogel, umevno, da tudi izvoljen ne bo. Bil je takrat šele 23 let star. Pa njegov govor še pet minut ni bil dolg. Jasno in odločno je povzel besedo:

“Sodržavljeni. Mislim, da že veste, kdo sem. Ponižni Abraham Lincoln. Drugi so me nagovorili, da kandidiram na vaši listi. Moj program je kratek, a dober kakor stare žene ples. Sem za ustanovitev ljudske banke, zagovarjam presnovno notranje politike in visoko tarifo na uvoznine. Če bom izvoljen, vam bom hvaležen in bom izpolnil svoje obete, če ne bom izvoljen, bo pa ravno tako dobro.”

*

Leta 1857 sta bila na kandidatni listi iste stranke Lincoln in Douglas, oba za senatorja. Primerilo se je, da sta oba imela shod v Bloomington, Ill. Smola je hotela, da je Douglas bil prvi govornik in je imel vse ljudstvo na svojem taboru. Lincoln gre na Douglasov shod v spremstvu svojih prijateljev.

Douglas je govoril, da je bilo joj. Tako prepričevavno in z navdušenjem, da je po mnenju vseh on imel vse glasove v žaklju. Kaj je hotel Lincoln? V obupnem stanju je bil. Ko je Douglas končal, je prosil za besedo, pa še na voz ni stopil, kjer je bil Douglas, samo navadni kuhinjski stol mu je služil za podstavek. Počasi se je razpo

tegnil, predno je začel, kakor da bi bil spal. In prične:

“Govor mojega nasprotnika in prijatelja me spominja na dogodek iz mojih mladih let. Ko sem bil še deček, je dnevno hitela mimo nas po Sangamon reki stara parna ladja, ki je imela to napako, da

je imela premalo pare. Kadar je hotela zatrobiti, je kolo obstalo, kadar je kolo šlo, pa zatrobiti ni so mogli. Tako je z Douglasom, mojim prijateljem. Iz njegovega govora sem spoznal in spoznate lahko tudi vi, kadar Douglas govori, ne more misliti in kadar hoče misliti, ne more govoriti.”

“PRINESI MI ZNAMKO.”

A. U.

ZNAMKA je dobra znanka naša. “Prinesi mi znamko.” Kolikokrat ta stavek ponavljamo čez teden, morda celo vsak dan. Bogve, če se kdo kedaj spomni te znanke znamke, da bi se povprašal, koliko je neki stara, kdo jo je spravil v svet?

Čudil se boš, če ti povem, da še ni stara 100 let. 6. maja l. 1640 sicer že najdemo znamko v prvih povojih, toda pravo njeno rojstno leto je šele leto 1840.

Ludovik XIV. je vpeljal frankiranje državnih pisem s posebnim ovojem, ki je nosil državni žig in je stal dva solda. Pred tem so pač morali opraviti delo znamke odpošiljatelji pisem. Napisal je pismo, ponesel pismo sam na odločeno mesto, “pošto”, tam plačal pošteno odškodnino, pa še ni bil siguren, da bi pismo prišlo na naslovnika.

Prve barvane znamke najdemo v Sardiniji v letu 1812. Leta 1823 je poskušal spraviti znamko v promet neki Šved Gabriel Treffenberg, pa mu poizkus ni uspel. Šele l. 1840 se je posrečilo poštnemu mojstru v Angliji, Rollandu Hillu,

prepričati svet, da je znamka nad vse potrebna za mednarodno in deželno pošto. Prva njegova znamka je nosila podobo kraljice Viktorije. Takoj za njim je uvedla znamko Brazilija. Za Brazilije Finska, Švicarski kantoni; v teh letih je prodrla znamka tudi v Zdr. države. Nemčija je prevzela znamko šele v letu 1850. Odtlej jo skoro vse države rabijo.

Spočetka so nosile znamke le podobe vladarjev in prezidentov, kmalu pa so upodabljali tudi pokrajine, živali in simbolične slike na znamkah. Znamke tiskajo le državne tiskarne. Barva, tisk in papir se pripravljajo po načinu, ki je samo dotičnim tiskarjem znan, zato, da se zavarujejo proti ponarejevanju.

Tudi zbiranje znamk se je pričelo v letih rojstva znamke. Od nekdanj so se ljudje zanimali za te raznovrstne državne podobice. — Razvila se je tekom let prava tekma in gonja za redkimi znamkami. Spočetka so to strast označevali kot tratenje časa in neumnost,

kmalu so pa spoznali vzgojitelji in treznejši ljudje, da je zbiranje znamk izvrstno sredstvo za vzgojo duha in razvedrilo njegovo. Najrazličnejše panoge znanstva lahko zasleduješ na znamkah, razvoj narodov, zgodovino vojsk in drugih svetovnih zmag in katastrof.

Za katoličana imajo znamke še drug velik pomen. Misijoni se ž njimi vzdržujejo. Med znamkami, ki jih nabiraš, lahko najdejo kako izredno redko znamko, ki jo

drago plačajo, pa tudi kot stenski papir uporabljajo po misijonskih krajih te znamke.

Zadnji čas so pričeli tudi že z žigosanjem odpravljati znamke, zlasti odkar svet raje piše. Trgovske firme že ne uporabljajo znamk več. Kar v naprej plačajo državi odškodnino za pošto in njihova pisma nosijo zgolj navaden žig. Toda zagotovljeni smo lahko, da znamki še dolgo ne bo bila zadnja ura.

VAŽNI NASVETI PAMETNEGA ZDRAVNIKA.

A. U.

LISAL sem predavanje zdravnika, ki mu ni samo za naš dolar, temveč je iskren ljubitelj človeka in njegovega zdravja. Te-le so bile misli njegove in njegova izvajanja:

Zadnje čase so ljudje postali strahovito nespametni, kar se tiče zdravja in njegove ohranitve, ker verujejo vsem radio-agentom in laži-prerokom vseh mogočih prehranjevalnih družb in tvrdk.

Ta nesrečna "vitamina" nas predvsem mešajo. Ta hrana ima vitamin A, pa ta hrana ima vitamin B, vitamin C, vitamin D. Ene jih imajo tri, druge dva, štiri. Treba je dijeto tako urediti, da dobiš te in te snovi, če ne, boš dobil ne vem kake bolezni, povzročil si boš strahovite nerednosti. Lari fari. Vsa ta vitamina so sicer res potrebna človeškemu telesu, toda vedi, da v zelo majhnih kvantitetah in to kvantiteto vsebuje že navadno kosilo, ki sestoji iz koščka

mesa, kruha, masla in nekaj sveže zelenjave. Človek, ki živi samo ob kruhu in kavi, se zadovolji samo z navadnim sandvičem za kosilo in krožnikom juhe za večerjo, bo seveda bolan. Toda ne zato, ker teh in teh vitamin ne dobiva, temveč zato, ker strada. Toda skromno obložena miza z navadnimi jedili ti bo dala toliko, da ti nikdar ne bo treba verjeti tem neumnim agentom zdravja in boljših moči.

Druga neumna vera je preveliko zaupanje ljudstva v mleko. Kakor da je mleko popolna hrana. Mleko samo na sebi je dobro, toda nezadostno za prehrano in zdravje, ker ne vsebuje v sebi zadosti železa; treba je k mleku še malo špinacije, govedine in drugega sočivja. Mleko je za starejše ljudi težje prebavljivo. Večje napake napraviti ne moreš, kakor verjeti temu ali onemu padarju in se omejiti samo na mlečno prehrano. Mleko je

sicer otroku prvi pogoj, za odraslega je pa le postranska hrana.

Še drugo vero imajo ljudje, ki je prazna vera, da je sadje dobro za vsakega; vzemi ga, kolikor hočeš, najboljše zdravilo je za vsako bolezen. Ravno obratno je res. — Tudi sadje moraš uživati zmerno. Sadja glavna snov je takoimenovana celuloza, ki je neprebavljiva, isto velja o trdem sočivju (stročji fižol). Vse po zmernosti; tudi to nikar ne misli, da sadje, v veliki kvantiteti uživano, pospešuje prebavo in rešuje ljudi zapeke, obratno je res. Preveč sadja čeva ravno vname in čevno resje še manj dela.

Potem ta govornica o samozastrupljenju (autotoxemia), in vso krivdo zvrčajo na meso. Vso hrano prebaviš, predno pride v zadnje čevo, če poznaš rabo zob, slin ter važne faktorje prebave in pa zmernost. Nekateri snovi pričneš prebavljati že v ustih, druge prebavljaš s pomočjo trebušnih sokov. Samo neprebavljive snovi in jedi nezumno užite se skladajo v zadnjem delu čevesja, kjer se potem kisa in kvari in zastruplja potóm te fermentacije ves organizem. Posebno jedi iz škrobe (močnate jedi, fižol, grah, riž), če jih preveč

užiješ, se ustavljajo in gnijejo v tebi, potem tista trda snov, ki je v sadju in resju sočivja, ravno tako zaostaja in pospešuje strupeno razkrojevanje, zlasti pa sladkor, ki ga danes ljudje v taki neizmerni množini uživajo; zlasti ta je pa največji pospeševatelj notranjega zastrupljenja.

Ne torej meso, jajca in ribe, temveč te snovi so v prekletstvo človeku in njegovemu zdravju. Pred leti sta dva moža uživala meso skozi leto in dan in ničesar drugega jim zdravniki niso dali. Pod najstrožjim nadzorstvom zdravnikov sta bila oba. Po letu sta bila oba tako zdrava kakor pričetkom leta. Krvni obtok, krvne sestavine in seč so bili popolnoma normalni.

Zmernost je najboljša dijeta, ki ji nikdar zdravnik ne bo treba. So tudi izjeme, toda tako redke, da jih zdravniki štejejo med senzacije. Toda te izjeme le potrjujejo staro pravilo: Zlata sreda — najboljša skleda. Proč torej z modernimi, toda neumnimi predsodki. Živi in hrani se, kakor se je živil in hranil naš praded, pa boš tudi čakal starost njegovo.

ZGODBA LORDA DUFFERINA.

A. U.

V mesečniku "The Town Crier" je napisal L. K. Anspacher sledečo zgodbico, ki se je resnično dogodila. Zgodba je pretresljiva, a obenem popolnoma resnična, preiskana od večjih psihijatrov v Franciji in Angliji, toda odgovora si niso mogli dati za ta čudovit slučaj, ki ni bil slučajen. Zgodilo se je vse to angleškemu poslaniku v Parizu Mr. Dufferinu. Lord Dufferin je zavzemal pred to svojo službo poslaniško mesto v Italiji, bil je generalni governer v Kanadi in generalni governer v Indiji, verodostojen in odkrit mož. Za verne brave Ave Marije bo lahak odgovor na vprašanje, za katero moderni psihijatri niso mogli najti odgovora.

LORD Dufferin se je odzval povabilu starega prijatelja, diplomata na Irskem, naj ga obišče, da si obnovita stare spomine na mladost in skupno delo . . .

Lepemu dnevu, polnem prijateljske zabave in vesele medsebojnosti, sledi jasna noč. Vse je tako tiho in sanjavo. Pozno na večer se odpravi Lord v svojo sobo, kjer leže na posteljo in kmalu zaspi.

Kaj je bilo, kdo ve. Naenkrat skoči Lord pokonci, vsa soba je polna nekega čudnega vzduha, kakor da bi bila polna elektrike. Neslutene reči so v ozračju. Mesečnice liče svojo svetlobo v sobo z vso razsipnostjo.

Lord prižge luč, ki za trenutek prežene sence, strese samega sebe, kakor da se hoče prepričati, ali je pri zavesti, prižge si cigareto in se skuša unesti. Vseeno so mu vsi čuti nekam napeti kakor od pričakovanja nečesa čudnega, nepričakovanega.

"Postajam mesečen kakor uboga mesečna deklica. Kaj mi vendar je. Menda ni res, kar pravijo, da po vsej Irski in njenih gradovih straši."

Toda to so praznovernosti. Za te praktičen diplomat nima mesta v sreču. Človek, ki ima toliko opravka z realnim življenjem.

Okna so odprta.

Za Boga, odkod prihajajo ti glasovi. Nočna tica. Morda je zapoznela sova, čriček čirika, žolna se je v noči zmotila in pika po lublju.

Toda to so zategnjeni glasovi. Vetra ni, zavesa za okni ne plahuta. O sova, kako je človek otročji v taki noči, polni te čudne mesečine.

Kaj zopet. Zapotegnjeno, dolgo grozno, kakor bi ranjen človek zavekal.

Lord skoči ponovno iz postelje. Treba bo najbrže pomoči. Kaj se je zgodilo? Brž je pri oknu.

Okna so se odpirala na stežaj, tako da lahko vidi na tratino pod oknom. Glasovi so prihajali od strani, kjer so bila drevesa najgostejša.

Nekaj se pričinja premikati. In ti strahoviti — jokajoči zlogi. Oseba prišvedra iz goste teme naravnost v mesečino. Človek je sklonjen pod strahovito težo nečesa, kar ga tlači prav do tal. Na ramenih nosi reč in zakriva obraz pred lordom.

V trenutku je lord zunaj v temi. Kakor stopi ven, vidi, da nosi mož ogromno rakev. Jasno je, da je ukradel neznanec mrliča kje in ga bo sedaj skrtil. Morda je človek v rakvi še živ in gre za ugrabitev.

Dufferin dohiti neznanca in ga nagovori:

“Hej, kam nosiš to stvar. Kaj imaš?”

V tistem trenutku se neznanec obrne in pokaže obraz. Dufferin omahne. Obraz je tako neznansko grd in tako poln skrite zlobe, da se mu v trenutku neizbrisljivo utisne v dušo.

Samo trenutno in lord se zave in ponovno vpraša:

“Kam nosiš to stvar?”

In kakor se približa, tako strašni neznanec izgine v zrak, lord stopi skozi njega in skozi rakev v mesečino. Nobenih sledov, tudi nobenih nožnih utisov ni v rosnih travah. Sama gola mesečina in navadni glasovi nočnih čričkov in tic.

Lorda oblije mrzlica in komaj se zave, da ne sanja. Od hišnih prebivavcev se nobeden ni prebudil, čakati hoče tudi on jutra in vprašati za pojasnilo. Ko pride v svojo sobo, napiše ves dogodek v dnevno knjigo gostov, (kjer je še vedno zabeležena zgodba).

Drugo jutro na vsa poizvedovanja ničesar ne zvedo. Umrl ni nihče, nobeden ni poznal osebe, ki bi bila le malo podobna nočni prikazni.

(Skrivnost je ostala skrivnost in bi bila ostala skrivnost, potomci bi jo bili vrgli med šaro starih legend, če bi se ne bilo zgodilo nekaj strašnega)

Po dolgih letih . . .

Lord Dufferin je prejel od vlade ukaz, da prevzame mesto angleškega poslanika v Parizu. Pride v Pariz, na vrsti so seveda razni sprejemni banketi.

Predvsem banket v Grand Hotel-u, enem največjih in najlepših Pariza. Sprejemna dvorana je polna gostov, reprezentantov vseh držav in diplomatskega kora. Samo Dufferina še manjka.

Nazadnje prihaja v spremstvu svojega tajnika. Tajnik popelje lorda do enega elevatorjev, kjer je čakalo že nekaj vladnih uradnikov. Angleški poslanik ima prednost, drugi stoje v špalirju. Ko gre lord skozi vrsto diplomatov, se udanostno poklanja na obe strani.

Vrata v elevator se odpirajo. Lord hoče vstopiti — ko se njegovo oko zapiči v elevatorskega uslužbenca, ki je imel dvigalo na oskrbi. Dufferin se zgrozi in v zadnjem trenutku zagrabi tajnika in ga porine nazaj od dvigala. Kaj neki se je zgodilo?

Isti neznansko grdi obraz srepí vanj, obraz poln skrite zlobe, obraz, ki se mu je tako neizbrisljivo ustisnil v dušo pred leti, tam na Irskem. Z grozo strmi tudi on vanj. Da to so iste poteze in isto skrivenčeno telo. Toda kako je mogel ta človek priti semkaj iz Irske mesečine nekaj let nazaj, sem v ta veliki hotel.

Vse te misli mu šinejo skozi um naravnost bliskovito. Obenem se pa zave svojega položaja. Hitro poda nekaj slučajnostnih izgovorov in se obrne od dvigala. Drugi uradniki vstopijo, dvigalo se zapre. Tajnik čaka pred vratmi na lorda.

Dufferin pa že hiti do oskrbnika hotela, da poizve za ime in podrobnosti misterijozne osebe v dvigalu. .

Ni še končal s vprašanji v oskrbnikovi sobi, ko se zgodi nekaj strašnega.

Grozovit pok in ropot.

Dvigalo, ki ga je imel v oskrbi misterijozni človek iz irske mesečine, dvigalo, v katerega je ravno mislil vstopiti Dufferin, se na petem nadstropju utrga vrv in vse skupaj tresne navzdol in pokoplje pod seboj osobje, ki je bilo v dvigalu. Vse je razbito in zmečkano.

Zgodovinski fakt.

Misterijozni človek je bil z drugimi vred ubit. Nihče ni mogel vedeti, kdo je bil in odkod je prišel. Dufferin je poklical na pomoč vse najboljše

Na letošnji svetovni razstavi v Chicago, Ill. je dramski klub v Chicago na jugoslovan-skem dnevu pokazal tudi živo sliko iz Baragovega delovanja v Ameriki. Pričujoča slika je fotografski posnetek prizora. Barago predstavlja Mr. Jože Grdina iz Clevelanda, Indijanci so pravi Indijanci Seminole plemena, dekleta in fantje so čikaški rojaki.

Prizor je predstavljal slovenskega apostola, ko oznanuje evangelij resnice in predaja indijanskemu glavarju indijanski besednik. Igravci v narodnih nošah naj povedo, da je Baraga bil slovenskega rodu.

Prizor je žel burno odobravanje.

detektive — izvedence obeh držav, pa niso mogli ničesar dognati.

Dufferinu je bilo življenje rešeno, to so vedeli vsi. Kdo mu ga je rešil, si niso mogli razložiti.

Kdo mu je rešil življenje?

BARAGA ADVOKAT INDIJANCEV.

P. Hugo.

BARAGO kot skrbnega, ljubečega očeta njegovih Indijancev že dobro poznamo. A kot advokat Indijancev, ki je pogumno in neustrašeno branil njih pravdo proti drugovercem in proti vladi sami, nam je domala še nepoznan. Kot takega ga vam hočem v naslednjem predstaviti. Da, bolj predstaviti ga vam hočem, kot podrobno orisati. Kajti za njegovo popolno sliko v tej vlogi mi še manjka potrebne snovi. Ona še leži deloma v washingtonskih arhivih "Vojnega odseka", odnosno "Urada za indijanske zadeve", deloma pa v misijonskih poročilih takratnih protestantskih misijonarjev, ki so skupaj z Barago delovali v indijanskih misijonih. Izvirniki teh poročil so pa raztreseni po raznih arhivih.

Ker ne vem, če mi bodo vsi ti viri kedaj v celoti na razpolago, dasi mi počasi kapljajo skupaj, hočem porabiti te, ki jih imam že pri rokah. Tudi na podlagi teh mi bo mogoče vam Barago predstaviti kot indijanskega advokata. Da je on kot apostol z živo besedo deloval med dvema indijanskima plemenoma, Otawani in Čipevci, je znano. Da je s svojo pisano besedo misijonaril še med več drugimi indijanskimi plemenii prav tako že vemo. Tu ga hočemo imeti pred očmi kot advokata Otawanov in Čipevcev.

BARAGA ADVOKAT OTAWANOV.

MED Otawani je Baraga kot navadni misijonar deloval na dveh osrednjih misijonskih postajah, Arbre croche in Grand River. V Arbre croche še ni imel dosti povoda nastopati kot njih advokat. Kajti tu ni imel proti sebi opozicije protestantskih misijonarjev, ki so mu navadno naprtili to vlogo. Tam je bil od nekdanj katoliški misijon. Protestanti niso niti skušali se ondi vgnezditi. Drugače je bilo v Grand River. Tu je že našel protestantske misijonarje na delu. Njega so smatrali za volka, ki je vdrl v njih ovčjo stajo in ga skušali pregnati. Ker se je pa Baraga zavedal, da je on pravi pastir Indijancev, protestantski misijonarji pa najemniki, se jim je odločno postavil po robu in prevzel zagovorništvo indijanske pravice do čiste evangeljske resnice

Za stalno je Baraga prišel v Grand River 23. sept. 1833. Vstanovil se je na zahodni, indijanski, ne na vzhodni strani reke. Tako mu je bilo od škofa ukazano. Precej je sklical Indijance skupaj, da se jim kot njih stalni misijonar predstavi in začrta z njimi svoj delovni program. Sicer mnogim ni bil več popolni tujec. Že prejšnjo jesen je iz Arbre croche začasno pohitel med nje in jih na tem apostolskem potu 82 spreobrnil. Ti in še nekaj drugih katoličanov, ki so že bili tam, so ga z veseljem pozdravili. Njih še paganski rojaki zaenkrat niso bili ne za, ne proti ustanovitvi katoliškega misijona. Kar so jih že protestanti na svojo stran dobili, so bili pa očitno proti njemu in proti katoliškemu misijonu.

A Baraga ni bil mož, ki bi radi par nasprotnikov vrgel puško v koruzo in šel, odkoder je prišel. Takoj je prijel za delo, da čimprej postavi skromno cerkvico s stanovanjem in šolo. Obenem je pridno snubil indijanske duše za katoliško resnico. Kmalu pa je uvidel, da ima pred seboj trd oreh. Kar ni mogel dobiti ne zadosti delavcev, ne zadostnega materijala za svoje podvzetje. Protestantski misijonarji so Indijance našuntali k bojkotu, da ga na ta način kar najprej izrinejo iz Grand Riverja. Ko je začel sekati

les, so ga prišli podit, češ, da na indijanski strani nima te pravice, naj se spravi na ameriško stran, če hoče kaj graditi.

Ker se pa on za to ni brigal, ampak je mirno, dasi počasi dalje gradil, so protestantski misijonarji Indijancem, ki so jih imeli pod svojim vplivom, pokazali drugo pot se ga znebiti. Nasvetovali so jim, naj skličejo shod vseh svojih veljakov, da skupno pošljejo na guvernerja michiganskega teritorija George B. Porterja v Detroit, Mich. pritožbo, ker se je ta beli zgagar meni nič tebi nič med njimi naselil, kar je protipostavno. Res so se ti veljaki 29. okt. 1833 zbrali in sestavili to pritožbo.

Pritožba je jezikovno in oblikovno jako zanimiva. Angleščina je, kot pravimo, italijanska. Oblika pa čisto indijanska. Težko, skoro nemogoče je, jo z vsemi njenimi posebnostimi prestaviti. Začenja se: "There! You whose residence is Detroit it is so, your children have feeling the same (thos of us, who are Indians) as thos who are white people, who are your children" etc.

Pravijo, da dokler ni bilo francoskega duhovnika (Barage) v njih sredo, je med njimi vladala lepa sloga. Ko je pa on prišel, je razdvojil duhove. Dobesedno pišejo "our village is broken". Pet družin da je na njegovi strani, 19 pa proti njemu. Nadalje ga tožijo, da s svojimi belimi seka njih les in to že celi teden. Ponovno da so ga že podili, naj ga gre sekati na ameriško stran, a se ne zmeni za to. Sklicujoč se na neko pismeno zagotovilo guvernerja, naj vsakega belega, ki bi se samovoljno vsilil med nje, njemu naznanijo, izjavljajo, da tega "francoskega" duhovnika niso klicali in bi radi vedeli, kaj guverner misli o tem. Sklepajo pritožbo z besedami: "All our young men and women salute you and say Bushshu." Sledi 21 indijanskih podpisov oz. podkrižev ter podpis protestantskega misijonarja Rev. Leonard Slaterja kot pričë in pisca.

Baraga je po svojih zaupnikih zvedel, kaj se kuha za njegovim hrbtom. Ker dotlej res ni imel izrecnega vladnega dovoljenja za ustanovitev katoliškega misijona v Grand Riverju, se je moral hitro obrniti, da bi ga pod to, čeprav zelo jalovo pretvezo, ne izgrali. Zato se je odločil, da osebno pohiti do guvernerja in uredi ž njim zadevo, še preden dobi indijansko pritožbo. Ker ni imel časa, da bi prej poizvedel, kedaj mu bo mogoče osebno do guvernerja, je za vsak slučaj napravil še pismeno vlogo.

Ta je datirana 5. nov., brez označbe kraja. V njej najprej omenja svoj prvi obisk Indijancev ob Grand Riverju in njegove lepe misijonske vspehe. Potem pravi, da ga je njegov škof poslal sem za stalnega misijonarja, z naročilom, naj postavi cerkev in šolo. Dasi še nima lastne misijonske šole, ima vendar že 35 učencev, med njimi 17 Indijancev. Ko bo šola dovršena, bo njih število mnogo večje. Na koncu dostavlja: "Toda nočem ustanoviti svojega misijona brez dovoljenja, odobrenja in varstva vlade, za katero ponižno in spoštljivo prosim."

Da bi guverner njegovega poročila, bodi ustmenega, bodi pisanega, ne smatral za preveč osebno pobarvanega, mu je Lewis (Louis) Campeau, Jr. stare, ugledne kanadske družine ob Grand Riverju, napisal še posebno

priporočilno pismo, naslovljeno na nekega svojih prijateljev pri vladi. Iz pisma ni razvidno na koga. V njem pravi, da bo Baraga, "naš duhovnik", v spremstvu starega Bercometa ali Maccatetogeta prišel v Detroit, da govori z guvernerjem v zadevi katoliškega misijona. "Dragi prijatelj," mu piše dobesedno, "prosim te, pojdi jima kolikor je v tvoji moči v tej zadevi na roko. Vplivaj tudi na našega guvernerja, da bi nam dovolil rabo one zemlje, ki jo ima v misijonske svrhe na razpolago, katero je Slater zasedel in jo že dolgo let izrabljal. Nihče, dragi prijatelj, ne dvomi o splošni želji Indijancev, da bi moral biti ta slepar izgnan. Kajti on jim je na vse načine lagal in da bi mu bolj verjeli, zlorabljal imena naših vsega spoštovanja vrednih uradnikov. Upam, da jima boš pomagal in naš pravični guverner bo zlomil moč tega človeka, ki si jo prilašča nad Indijani."

Tako oborožen je Baraga v spremstvu imenovanega Indijanca zajahal konja in jo prve dni novembra mahnil proti Detroitu. Cel teden ju je vzelo. In ko sta dospela do cilja, guvernerja ni bilo doma. V njegovem uradu je Baraga izročil svojo pismeno vlogo in dobil od poslujočega uradnika zagotovilo, da bo sigurno ugodno rešena. Nato je še malo pogledal za kakimi izvežbanimi delavci. Z dvema se je vrnil proti domu. Pot nazaj je bila še težavnejša. Bilo je več jezdecev kot konj. Pred zadnjim človeškim stanovanjem, odkoder je bilo še dva dni do Grand Riverja, jim je pošel provijant. Le nekaj kruha so mogli dobiti. Zato so kar moč pohiteli, da bi se mogli čimprej zopet doma pošteno okrepčati.

Opozicija je med tem nestrpnost čakala na odgovor od guvernerja. Prepričana je bila, da bo razsodil v njen prilog in Barago dal odpoklicati. Pa je upala zaman. Ker ga ni mogla postavnim potom iztirati, ga je hotela nepostavnim. Tisti čas se je zgodilo, kar Baraga 1. dec. 1833 nakratko poroča Leopoldinski družbi, da so ga neko noč napadli pijani Indijanci v njegovi hiši in bi ga bili ubili, ko bi ne bil skrbno zaklenjen, oni pa preveč pijani, da bi mogli udreti v njegovo hišo. Baraga to le mimogrede omenja, s pristavkom, da se je zgodilo "pred nekaj dnevi". Obširneje je ta žalostni dogodek opisal Mr. Rihard R. Elliott. Če je bil ta napad od voditeljev opozicije organiziran, se ne da dokazati. Gotovo pa je, da je bila ona vsled svoje gonje proti Baragi moralno odgovorna zanj.

Baraga se tudi tega terorja ni ustrašil. Pač pa je po tem dogodku začel misliti, če ne bi bilo morda res bolje, da gradi misijonsko postajo na vzhodni, ameriški strani Grand Riverja, kot so mu mnogi svetovali, posebno že omenjeni veljak Louis Campeau. A povod temu je bil, kot bomo spodaj videli, čisto drug, ne strah pred opozicijo. Da je ta izpremenjeni načrt tudi izvedel, sklepam iz njegovega pisma škofu Reseju 14. marca 1834 v katerem pravi: "Katoliški misijon je zdaj na ameriški strani." S tem bi bilo rešeno presporno vprašanje, kje je prav za prav stala prvotna misijonska postaja v Grand Riverju, ali na zahodni indijanski, ali na vzhodni ameriški strani. Začel jo je graditi na indijanski strani. A ko se je že začela dvigati iz svojih temeljev, jo je premestil na ameriško stran, kjer

mu je Louis Campeau ponudil zanjo potrebno zemljišče. To izvemo iz Baragovega pisma škofu 27. nov. 1833 iz Grand Riverja.

Gradnja misijonskih poslopij je potem hitro napredovala. Prvotno je Baraga računal, da bodo do binkošti sledečega leta 1934 dogotovljena in zrela za blagoslov. V resnici je bilo že sredi aprila vse za uporabo dovršeno. Tretjo nedeljo po veliki noči, 20. aprila, je imel slovesni blagoslov. Od blizu in daleč so prihiteli njemu zvesti Indijanci na slovesnost, ker kaj takega še v svojem življenju niso bili priča. Tudi beli so bili v velikem številu zastopani.

Opozicija je pa še naprej ruvala proti njemu in ga skušala pregnati od Grand Riverja. Se razume, da ga je to bolelo. To je razvidno iz njegovih pisem škofu. Dne 14. marca 1834 mu piše: "Skoraj nemogoče mi je primerno opisati v kakih težavah in stiskah se nahajam v tem nesrečnem kraju." V pismu 4. okt. istega leta pa toži: "Nahajam se tu v zelo neprijetnem in težkem položaju." Toda njegov pogum ni klonil. V istem pismu pravi dalje: "A sem še vedno odločen, za vedno živeti z Indijanci, če je tako božja in Vaša volja, in če ni nobenega drugega misijonarja, ki bi me tu nadomestil. Ti ubogi Indijanci se mi pač smilijo. Kajti če ne bi ne imeli misijonarja, bi se kmalu zopet pogreznili v paganizem."

Vsi iz sebe, ker ga ne le niso mogli uničiti, ampak je njegov vpliv med Indijanci vedno bolj rasel, so nasprotniki sklenili, da še enkrat, topot bolj odločno zahtevajo od guvernerja, naj ga odstrani. Na 13. maj 1834 so sklicali ponovni shod indijanskih veljakov v Grand River, da sestavijo novo pritožbo na guvernerja. Ta drugi apel, ki ga je podpisalo 22 njih najuglednejših mož, je prav tako značilen, kot prvi. Začenja se: Our Father! There! now here in the house together we sit. We are of one mind to tell you what we think that is the reason we sit here. The state of things are very hard. We are at the time lonesome. This is the reason we are lonesome etc."

Vzrok navajajo isti, kot v prvem apelu, da jih je namreč ta beli tujec (Baraga) razdvojil. In zopet se sklicujejo na neki guvernerjev "book", to je pismo, v katerem jim je naročil, naj ga nemudoma obvestijo, če bi se kak beli brez njegovega dovoljenja prikradel v njih sredo. Na podlagi tega zahtevajo: "Mi vsi, tu zbrani, smo enega prepričanja, dase ta ta belec (katoliški duhovnik) pobere iz naše vasi." Svojo zahtevo podpirajo s tem, da hodi od hiše do hiše in ljudi straši, da bodo nesrečni in da pojdejo vsi v pekel, če ne bodo krščeni (sprinkled). Mi čutimo kot Vi, pravijo. In ko bi kdo Vaše otroke v pekel pošiljal, ali ne bi bili žalostni?

Ta drugi apel je pa izrecno podprl tudi protestantski misijonar Rev. Slater. Napisal je posebno pismo, datirano dne kot apel. Pravi, da so dotični veljaki, razen petih, sami hišni posestniki v vasi. Nato piše glede Barage: "Ta belec, Friderik Baraga, si je zgradil hišico in se s svojimi belimi, možmi in ženami, kljub protestu večine nastanil v indijanski vasi. Ker se po postavah Zedinjenih držav noben beli ne sme nastaniti v indijanskem teritoriju brez dovoljenja vlade, so ga pozvali, naj se preseli na

ameriško stran. Njegova odločna odklonitev je bila vzrok teh pritožb. Namen njegovega prihoda v vas je prozoren. Moj sosed Compeau (sic), ki se je že dolgo želel se nad menoj maščevati, ker sem o njem Vam poročal, je zdaj dobil priliko, da potom tega rimskega duhovnika dela proti mojemu verskemu prizadevanju v tej vasi. Bi znale biti kake dve ali tri družine, ki so zadovoljne s prihodom tega moža, večina mu je pa nasprotna." Končno pravi, da njegovo počrtje in njega slabe posledice popolnoma opravičujejo pritožbo Indijancev.

Tudi ta apel na guvernerja, dasi podprt od protestantovskega pastora, je ostal brez zaželenega uspeha. In drugega ni bilo pričakovati. Nepoštena gonja proti Baragi in iz nje izvirajoča potvorba resničnega

Idila iz domovine: Slovenski mlin.

stanja, sta bila iz obeh vlog preveč prozorna. Po njih je bila velika večina proti Baragi, le par družin zanj. V Baragovi vlogi je pa stalo, da je že ob svojem prvem obisku Grand Riverja krstil 82 oseb, izvečine Indijancev. Ti so bili gotovo na njegovi strani. Res da niso bili vsi ti iz indijanske vasi istega imena. A kot je razvidno iz seznama tamkajšnjih katoličanov, jih je 20. jun. 1833 samo v vasi Grand River krstil 48, do konca istega leta pa še 5. In kot kažejo imena, so bili to sami Indijanci, v starosti od 1—70 let.

Iz te indijanske pravde je tedaj Baraga izšel kot popolni zmagovavec. Opozicija proti njemu od strani indijanskih zapeljancev je bila posledje vedno slabejša. Tisti, ki niso bili še docela v oblasti alkohola, so začeli spoznavati, da so se borili proti svojemu očetu in so se ga začeli skesani

oklepali. Zakrknjenci so pa utihnili. Da ni prišlo nekaj drugega vmes, bi bil Baragov indijanski misijon ob Grand Riverju postal tako cvetoč, kot on v Arbrecroche, ki je veljal za najvzornejšega v cincinnatski oz. detroitski škofiji. A kot rečeno, je prišlo nekaj vmes, ki je stvar popolnoma zaokrenilo in Barago izrinilo iz Grand Riverja. Tako je svojo pravdo za Otawane končno le zgubil. Toda, kot bomo takoj videli, takrat ni imela pravica besede, ampak sila, četudi le moralna, kateri se ni mogel vpirati. Zgodilo se je takole:

Indijanci južno od Grand Riverja so bili že od l. 1833 prav za prav ameriški gostači na svoji zemlji. To leto 26. sept. so po predhodni pogodbi sklenjeni v Chicagi, vladi odstopili zadnjo ped svoje zemlje v Michiganu. A od predhodne nakupne pogodbe do njih premestitve v odkazano rezervacijo, je često minilo več let. Njej so po preteku več ali manj časa sledile posamezne, podrobne kupne pogodbe sklenjene z njih raznimi rodovi. Teh posameznih in podrobnih pogodb pa vlada ni sklepala neposredno sama, ampak posredno, po svojih agenturah, ki jih je imela razpostavljene med njimi. V resnici je bil to le pesek v oči. Kajti proti tistim, ki niso bili voljni, je postopala če ni bilo drugače tudi z vojaško silo, da jih vkloni. Seveda se tega skrajnega sredstva ni rada poslužila. Je imela pri tem že žalostne skušnje.

Pa ravno pokristjanjeni Indijanci, zlasti katoliški, navadno niso bili zadovoljni s tako kupčijo. Ti so bili že bolj civilizirani, s stalnimi bivališči in pripravljani, da svojo zemljo sami obdelujejo. Kot taki so z nekakim ponosom nasprotovali naseljevanju belih, češ, kot vidite smo tudi mi zmožni vaše civilizacije, zato se ne damo spodrivati z naše zemlje, jo bomo sami obdelovali. Ta ponos so imeli tudi Baragovi Otawani, tako ob Arbrecroche, kot ob Grand Riverju. Pred vsem po njegovi zaslugi. Zato so bili odločno proti chicaški prehodni odkupni pogodbi, ki jo je od vladnih agentov skupaj zbornana večina podpisala. Vladi njih stališče ni bilo neznan. Vedela je, da bo imela z njimi pri podrobnih pogajanjih in premestitvi težave.

Baraga je že par mesecev po sklenitvi predhodne pogodbe zvedel, da vlada namerava Otawane v doglednem času potisniti v rezervacije. Zaskrbelo ga je, kaj bo potem z njegovo misijonsko postajo, ki jo je začel s tolikim odporom opozicije graditi na njih strani, kot mu je bilo od škofa naloženo. Na ameriški strani se mu je obetal večji mir in zastonj zemljišče zanjo, ki mu je je obljubil L. Campeau. Služila bi svojemu namenu prav tako. Ker se sam ni upal za ta načrt odločiti, je 27. nov. pisal škofu, mu ves položaj razložil in ga prosil nujnega odgovora. Kakšnega je dobil, nam ni znano. A ker je misijonsko postajo res prestavil na ameriški teritorij, kot smo zgoraj videli, lahko sklepamo, da je škof pri vladi, na katero ga je Baraga napotil, zvedel, da je premestitev Indijancev na vidiku ter mu radi tega dovolil gradnjo na ameriški strani. To je bil tedaj vzrok, da se je Baraga umaknil z indijanske na ameriško stran.

Govorice, da je premestitev Indijancev blizu, je te zelo potrla. Kar je bilo katoliških, so prihajali k Baragi in mu tožili, da se bodo najbrž ločili od njega. On jih je tolažil, da se ne bo ločil od njih. To izjavo je 24. maja 1834 javno podal. Takole piše: "Zadnje čase se zopet trdovratno vzdržuje vest, da namerava vlada potisniti Indijance iz civiliziranih držav in teritorijev te republike ter jim odkazati skupno rezervacijo na zapadni strani Mississippija. Če se mojim Indijancem to res zgodi, bom tudi jaz šel. Moje kristjane ta vest zelo žalosti. A sem jih potolažil in zagotovil, da jih ne bom nikdar zapustil, naj jih premeste tudi v najgornji kot dežele, seve dokler bodo skupaj ostali in če mi bo škof dovolil iti z njimi. To je moja odkritosrčna želja in točasni sklep."

Vladni agenturi v Grand Riverju je bilo že dobro znano, kak neustrašen advokat Indijancev je Baraga in kak ugled vživa med njimi. Jasno ji je bilo, da bo imela radi njega pri podrobnih pogajanjih za odkupitev ozemlja težave z njimi. Ta njen strah se je še povečal, ko so vsi Otawani od Arbre crochea do Grand Riverja poleti 1834 sklicali v Grand River splošno zborovanje, da se domenijo, kako stališče bodo zavzeli napram vladni nameri. Po celodnevem posvetovanju, s slikovitimi indijanskimi prizori, so si podali roke, da ne prodajo niti pedi svoje zemlje vladi. Za očeta tega sklepa je agentura smatrala Barago.

V gotovem oziru se ni motila. On sicer ni bil oče tega sklepa, pač pa praoče. Ne oče, ker jih k temu ni nagovarjal. Predobro je vedel, da bi bilo to noro demagoštvo. Vlada, kot rečeno, je podrobna pogajanja glede odkupa indijanskega ozemlja le radi lepšega vodila. Sicer se je pa držala pravila: Če nočeš, bom rabila silo! Ako bi jih bil tedaj šuntal, naj reko. Ne! bi jih bil pognal le v brezupen boj, združen z mnogimi, tudi krvavimi žrtvami. Kaj takega on ni bil zmožen. Sicer pa ni izjavil, da bo šel z njimi v boj za njih pravice, ampak, da bo z njimi delil trpko usodo in jih spremljal v rezervacijo, če do tega pride. Pač pa je bil praoče tega sklepa. Če bi jih on ne bil kulturno tako dvignil in s tem dvignil tudi njih zavesti, bi najbrž ne bilo prišlo do tega odpora.

Spričo tega sklepa je tedaj vse kazalo, da če hoče vlada svoj načrt izvesti, se bo morala poslužiti sile. Te se je pa hotela izogniti, ker ji je bila še v živem spominu nasilna preselitev plemena Pottawotomijev. Zato je dala pristojnim agenturam navodilo, naj skušajo Indijance mirnim potom pripraviti do tega. Agentura v Grand Riverju pa ji je odgovorila, da dokler bo tam demagog Baraga, si tega ne upa mirnim potom doseči. Treba najprej njega umakniti, potem bo pa šlo. Baraga je zvedel, da agentura baranta z vlado za njegovo glavo in to na podlagi njegovega demagoštva med Indijanci. Proti temu je energično protestiral. A je podlegel.

Februarja 1835 je prišel k njemu Rev. Andrej Visocky, rojen Mažar, indijanski misijonar pri sv. Klari, ob jezeru istega imena. Izrazil mu je željo, da bi rad prevzel njegov misijon. Baraga se je sprva začudil tej njegovi želji. Polagoma je morda sam zaslutil, ali je pa dobil namig, da

je to škofova želja. Takoj se je napolil v Detroit k škofu, da poizve kako in kaj. Ni se več vrnil v Grand River. Začasno mu je bil izročen neki francoski misijon pri Detroitu, obljubljen pa nov indijanski misijon ob Lake Superior.

Ni še povsem jasno na kak način je prišlo do tega. Nekateri so mnenja, da ga je vlada na podlagi agenturnih denuncijacij sama naravnost, ali pa potom svoje tamkajšnje agenture spodila. Drugi pa trdijo, da se je to zgodilo na njen moralni pritisk potom škofije. To slednje je vsekako mnogo bolj verjetno. Kajti Baraga je bil toliko odkritosrčen, da bi izгона potom vlade v svojem tozadevnem poročilu Leopoldinski družbi ne bil zamolčal. A kaj takega ne omenja. Pa je gotovo tudi vlada vedela in vpoštevala, kam se ji je treba obrniti, da doseže, kar je hotela. Škof na katerega je pritisnila, je to mučno zadevo skušal na diplomatični način rešiti, da bi Barage tako ne bolelo. Bržkone se je spomnil, na tisto, kar mu je on pred pol leta pisal, da hoče vstrajati med Indijanci, če ni nobene-ga drugega misijonarja, ki bi ga ondi nadomestil. Sklepal je, če mu pošljem namestnika, se bo sam rad umaknil, kar bo najlepše.

Toda Baraga takrat ni mislil na premembo, zato ga je Rev. Visocky-jeva želja osupnila. Ko mu je pa škof vse, kar se je godilo za njegovim hrbtom in kar je še sledilo, pojasnil, je gotovo sam rad pristal na spremembo, četudi ga je bolelo, da je končno postal žrtev umazanih političnih intrig. Z mirno vestjo je lahko vskliknil: Ljubil sem pravico, sovražil sem krivico, zato sem moral iti!

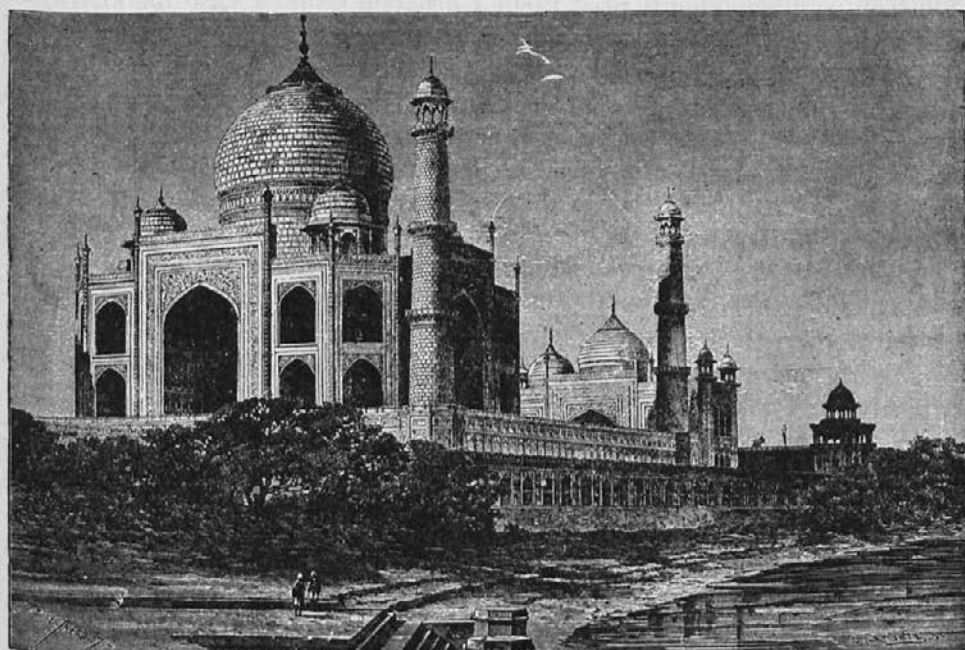
BARAGA ADVOKAT ČIPEVCEV.

Tudi med Čipevci je bilo Baragovo delovanje osredotočeno okrog dveh misijonskih postaj, Lapointa in L'Ansa. Na obeh teh misijonskih poljih je že našel protestantske misijonarje, ki so že leta pred njim zastavili svoje delo in imeli tačas že svoje cerkve in šole. V Lapointu so delovali baptisti, v L'Ansu pa metodisti. Baraga ni prišel kot popolni tujec med nje. Osebnost ga sicer še niso poznali, pač pa so že slišali o njegovem delu med Indijanci. Ko je bila poleti 1831 gruča protestantskih misijonarjev na poti skozi Mackinac v Lapoint, je njen voditelj Rev. Sherman Hall zabeležil v svoj dnevnik, da se nahaja v njih spremstvu več francoskih katoličanov, ki jih pa niso hoteli poslušati. In zakaj ne? "Rečeno je bilo," piše, "da jim je katoliški duhovnik v Mackinacu zabičal, naj nikar ne poslušajo protestantov." Ta duhovnik ni bil nihče drugi kot Baraga, takrat še v Arbre croche, v katerega misijonskem območju je bil Mackinac.

Pozneje je isti 7. febr. 1833 iz Lapointa poročal svojemu osrednjemu misijonskemu uradu: "Katoličani na mejah že skušajo uničiti naš vpliv. Ni dvoma, da se bodo kmalu še bolj prizadevali to storiti, kot doslej. Dosti jih je tukaj, ki simpatizirajo in sodelujejo z njimi, v kolikor jim sredstva dopuščajo. Nekaj takega je začelo postajati že očitno. Dosti moči imajo tu. Le voditelja jim je treba, ki jim bo dajal navodila . . . Vpliv katoli-

škega duhovnika z Mackinaca se že po celem okrožju čuti in se bo najbrž vsako leto bolj čutil”

Dne 27. jul. 1835 pa se to strašilo naenkrat pojavi med njimi, z namenom, da započne med Čipevci katoliški misijon. Umevno jim je bil njegov prihod skrajno neljub. Kar nervozni so postali in s strahom čakali, kaj bo. Vse je kazalo, da bo med njimi in Barago kmalu izbruhnil nov, še srditejši boj. A Baraga si ga ni želel. Še manj ga je iskal. Nasprotno, skrbno je pazil, da bi jim ne dal kakega povoda za osebni konflikt. In tudi tistim, ki so bili ž njim, je menda zabičal, naj se varujejo vsakega izzivanja. To sklepam iz tega, ker se protestantski misijonarji v svojih poročilih nikjer ne pritožujejo čez kako osebno nasprotovanje, ne Barage, ne katoličanov,

Veličastna cerkev v Carigradu. Nekdaj dika Vzhodne cerkve, danes kras turške.

čprav so s farizejsko pažnjo zasledovali vsak njih korak in njih besede vlekli na uho. Ponovno so jim dali celo priznanje glede osebnih odnošajev napram njim. Rev. S. Hall poroča 16. avg. 1836 o Baragi, da katoliškim otrokom ne le ne brani obiskovati protestantske šole, ampak jih k temu celo spodbuja, seveda ne k njih verskemu pouku. Tega, pravi, da se trdovratno otepajo. O katoličanih pa piše 19. okt. 1839, da osebno niso proti njih misijonarjem, ampak le proti njih verskemu vplivanju.

Tudi protestantski misijonarji niso očitno nastopali, niti proti Baragi, niti proti katoličanom. Deloma so se bali odprtega boja, ker so jih katoličani kmalu nadkrilili in imeli takega voditelja kot je bil Baraga, deloma pa zato ne, ker so imeli od svojih višjih taka navodila. Iz svojega glavnega

misijonskega urada v Bostonu, "American Baptist Foreign Mission Society of Boston", so jim priporočali miroljubnost napram katoličanom, češ, da se bodo na ta način lažje pomerili z njimi in več dosegli. To je razvidno iz pisma Davida Green, uradnika imenovane misijonske družbe, ki jih je pisal lapointske misijonarjem. Dne 16. jun. 1836 piše Rev. Ely-ju: "Bodite vsem vse, kolikor je mogoče, ne da bi žrtvovali pomembna načela." Rev. Hallu pa piše 13. jun. 1836: "Naj vas prizadevanja katoličanov ne vznemirjajo in ne strašijo. Božji duh jih lahko zaustavi in odpre Indijancem oči, da bodo spoznali vse njih zmote in zvijače. Bodite ljubeznivi in pravični napram njim, a vedno čuječi nad njih gibanjem." Dne 30. jun. 1836 naroča istemu: "Vaši odnošaji do katoličanov naj bodo kar moč dobri. Skušajte si jih nakloniti pred vsem z orožjem duha, z vašo nadkriljujočo svetostjo srca in življenja ter nespremenljivo krotkostjo in priprostostjo."

Tako so Baraga in njegovi protestantski kolegi v Lapointu osebno ves čas mirno delovali drug poleg drugega. Niti očitnega načelnega boja ni bilo med njimi. Naznotraj pa je v srcih protestantskih misijonarjev vrelo in brodilo. Baragovi misijonski vspehi so jih vznemirjali. Še tisti Indijanci, ki so jih pridobili za svoj "čisti" evangelij, so jim drug za drugim uhajali v Baragov katoliški hlev. Na kake znatne nove vspehe sploh niso mogli misliti, kljub svojemu mnogo večjemu misijonskemu aparatu. Od tod njih jobovska, mestoma naravnost obupna poročila na osrednji urad.

Rev. Bouttwell piše 12. sept. 1835: "Neki rimo-katoliški duhovnik je zdaj tu nastavljen. Da paraliziramo njegov vpliv, bo treba iti kar moč intenzivno na delo. Razširil je svoj delokrog tudi na Fond du Lac, skupno s tamkajšnjim prekupcem" (Petrom Cotte). Rev. Hall pa poroča 27. sept. 1835: "Neki katoliški duhovnik je tu nastavljen, ki bo brez dvoma skušal nam naše Indijance izneveriti." Sledečega 1. jun. pa piše: "Katoliški duhovnik je še vedno tu in je jako agilen med Indijanci. Mnoge je pregovoril, da so se dali krstiti. Ni mi pa znano, da bi si prizadeval v Indijancih kar naravnost netiti predsodke proti nam." A naslednjega 9. avg. že ve povedati: "Točasno se katoličani trudijo zbuditi v Indijancih predsodke proti nam ter jih odtrgati od našega vpliva."

Oddahnili so se, ko je Baraga odšel v Evropo. A so kmalu zvedeli, da se bo čimprej vrnil. O tem piše Rev. Hall 14. okt. 1836: "Duhovnik je čez zimo zapustil ta kraj. Pravijo, da je odšel v Evropo zbirat prispevke, nakar bo skušal s podvojenim ognjem vresničiti svoje načrte." Dne 1. okt. 1837 z žalostjo poroča: "Duhovnik, ki je bil prošlo zimo odsoten, se je zdaj vrnil. Se razume, da z namenom, svoje delo še z večjo vnemo vršiti. Gospod je vladar! To slepilo satanovo ne more upropastiti več duš, kot on pripusti." Njegova poročila so vedno bolj nervozna in obupna. Dne 9. dec. 1837 piše: "Katoličani so budni in si z vsemi močmi prizadevajo nam iztrgati naše Indijance. Je pač le majhen korak od paganizma do katolicizma, le zamena ene praznoverske ceremonije z drugo. Nedvomno se jih bo mnogo zapletlo v satanove mreže in bodo poginili v njih. Moje edino upanje je Bog in mož njegove milosti." Še obupnejše je njegovo

poročilo 16. avg. 1838. "Kar se tiče izgledov za bodočnost, so v mnogih ozirih temni, ne vidim pa, da bi bili naravnost obupni." Sledečega oktobra piše o svojem kolegu v Fond du Lac, Rev. Ely-ju: "Mr. Ely je tudi obupan. Pravi, da se ne bo čutil dolžnega ostati v Fond du Lac, ako ostanejo razmere take, kot so bile zadnje čase . . . Če zapustimo cerkve v teh krajih, jih bomo tako rekoč prepustili katoličanom. Ako zgubimo tla, ki smo si jih že pridobili, bo težko si jih zopet osvojiti. Bojim se, da so nekateri sobratje radi katoliškega prizadevanja bolj milosrčni, kot imajo vzrok za to. Se zdi, da so zgubili vse upanje na vspah tam, kjer so oni sedli. Menim, da to ni prav." Takih in podobnih obupnih lamentacij vsebujejo njih misijonska sporočila še vse polno.

Da so protestanti spričo tega svojega položaja v lapointskem misijonu mislili, kako bi Barago izrinili iz njega, je pač lahko umeti. So li tudi kaj započeli v ta namen, mi zaenkrat ni znano. Ko se je Baraga po osmih letih tamkajšnjega uspešnega delovanja odločil, da se odzove večkratnemu vabilu svojega predhodnika v L'Ansu, Mr. Crebasse, naj pride tja, ustanovit nov misijon, nič ne poroča, da bi bil kakorkoli prisiljen zapustiti Lapoint. Leopoldinski družbi na Dunaj piše 12. okt. 1842, da se je zato odločil za L'Anse, ker je ondi še veliko paganov, med tem ko so v Lapointu že redki spreobrnjenci iz paganizma. Mr. Crebasse pa piše 13. marca iz Lapointa, da bo prišel, če dobi za Lapoint namestnika in mu bo škof dovolil. Iz tega bi sklepal, da kaka protestantska akcija proti njemu dotlej ali še ni bila v teku, ali je bila pa zaenkrat še brezuspešna.

Gotovo pa je, da je Baraga s svojim delom in vspehi že v Lapointu proti sebi nagromadil toliko "obtežilnega" materiala pri protestantih v L'Ansu, da so mu vsaj tam takoj v začetku skušali zvezati roke in ga izigrati. Ker mu drugače niso mogli blizu, so ga začeli na državni urad za indijanske zadeve tožariti kot zgagarja, ki vsepovsod prinese razdor med krščanske veroizpovedi, kjerkoli se vgnezdi, razdor, ki silno ovira skupno kulturno delo indijanskih misijonarjev. Za tako natolcevanje je bil prav takrat jako ugodni trenutek. V podrejenem državnem uradu za indijanske zadeve v Detroitu, Mich. je sedel mož, ki se ni zavedal, da je v Ameriki svoboda vere ustavno zajamčena in da morajo biti državni uradniki kot taki versko pravičnost, nepristranost in osebno zagotovilo. Zopet zastoj! Kljub temu se je še iz L'Ansa ponovno, 26. dec. 1843, in 6. febr. 1844, obrnil nanj, vsaj slutim, da v isti zadevi. Bil je pač v veliki zadregi. Koj po svojem prihodu v L'Anse je odprl katoliško šolo z 51 učenci. Bil je pa praznih rok. Končno je le dobil odgovor. A kakšen!

S tem, da je odprl katoliško šolo, s katero je metodistom odjedel katoliške otroke, je zanetil ogenj v njih strehi. To je bil zanje izzivajoči vojni pripetljaj. Pritožili so se na superintendenta Mr. Stuarta, svojega patrona, češ, da je radi otvoritve katoliške šole v L'Ansu medverski boj neizogiben. Oni so pa našli pri Mr. Stuartu odprta ušesa in srce. Takoj je poročal vrhovnemu uradu v Washington, o pretečem izbruhu verskih bojev med metodisti in katoličani v L'Ansu. Obenem mu je sugeriral, kako bi

se dali ne samo laanški, ampak slični verski boji v kali zadušiti. Na nobenem misijonskem polju med Indijanci naj ne zastavi več ko eno krščansko sekto. Katera je bila prva, tista in samo tista ima tam pravico. To je bil njegov predlog. Vrhovni urad je ta predlog, vsaj kot je Mr. Stuart izjavil, sprejel in njega pooblastil, da ga izvede. Ko si je tako zavaroval hrbet, je sestavil neko okrožnico in jo 3. apr. 1844 naslovil na vse krščanske misijonarje med Indijanci. Njena kratka vsebina je sledeča:

Vrhovni urad za indijanske zadeve v Washingtonu je bil obveščen, da so se med misijonarji in učitelji raznih krščanskih sekt, ki misijonarijo med Indijanci pojavile težave, ki se bodo najbrž še stopnjevale, če se to pravočasno ne prepreči. In da se prepreči, je podpisani dobil od omenjenega urada ukaz, naj v njegovem imenu naslovi na vse indijanske misijonarje in učitelje tole odredbo: Obžalovanja vredno je in ta urad ne more dopustiti, da bi se razne krščanske veroizpovedi v indijanskih misijonih, med seboj prepirale, mesto da bi jim oznanjale blagovest mru. Radi tega odreja, da kjerkoli je ena veroizpoved zastavila svoje misijonsko delo in odprla šolo, se ne sme nobena druga veroizpoved vmešavati v njen delokrog. To zahteva pravičnost napram vsem veroizpovedanjem. Ko se to izvede, bo konec vseh prepиров, ki jih to medsebojno kosanje povzroča. Vsako vmešavanje enega misijona v drugega ima tedaj prenehati. Veroizpoved, ki bi se tega ne držala, bo zaigrala vsa podporo, ki jo prejema za svoje šole. Podpisan je Robert Stuart, poslušajoči superintendent.

Baragi je to okrožnico dostavil še s posebnim pismom, datiranim dva dni pozneje, katerega vsebina je nakratko sledeča: "Zvedel sem, da ste zbrali precejšnje število učencev. Zelo pa obžalujem, da si niste izbrali kakega drugega mesta za svoj misijon in šolo. Kajti dosedanja skušnja priča, da je skrajno krivično, če se dvoje veroizpovedanj zastavi v istem kraju. Medsebojni prepir in ljubosumnost sta neizogibna, kar gotovo ne vpliva dobro na misijonsko delo in vzgojo. Da se to prepreči, Vam bo Mr. Ord vročil neko okrožnico "Vojnega odseka" v tej zadevi. Upam, da si bote izbrali kak drug kraj, da bote tako upravičeni do svojega Vam določenega deleža iz državnega zaklada za vzgojo.

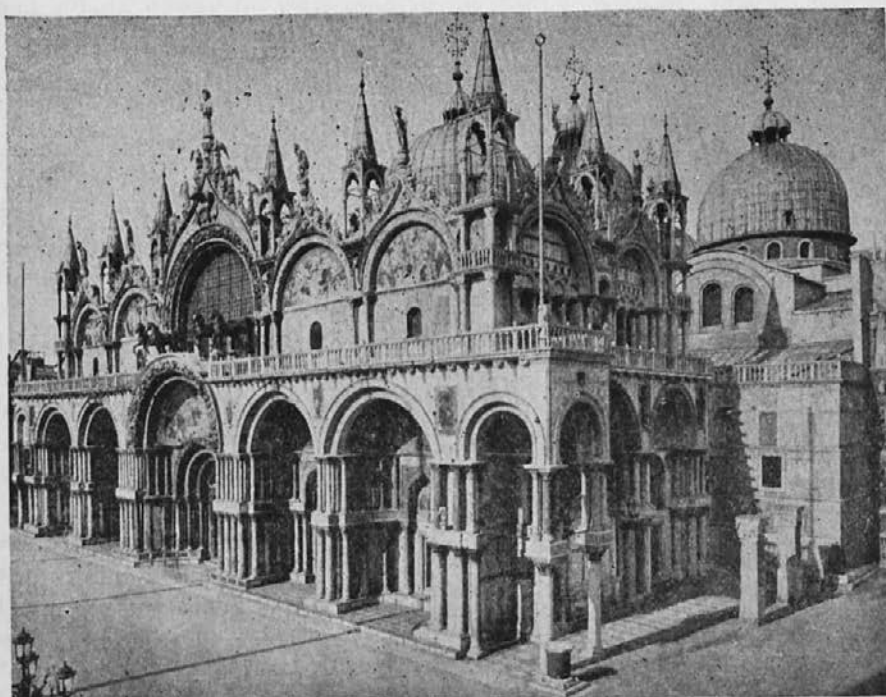
To je bil Mr. Stuartov odgovor na Baragovo moledovanje za šolsko podporo. Prejel ga je na potu. To se vidi iz njegovega pripisa na okrožnici. Zabeležil je: "Prejel po pošti na krovu jadernice Algonquin, kapitan Smithwick 18. maja 1844. Friderik Baraga." Ta pripomba ni brez pomena kot bomo takoj videli.

Silno ga je ta okrožnica zadela. Takoj si je bil na jasnem glede njenih vzrokov in posledic, ako se uveljavi. Laanški metodisti so ga pri svojem patronu Mr. Stuartu tožili, ostalo je zamislil on, a se je skrtil za hrbet Washingtona, odnosno vrhovnega urada za indijanske zadeve. Uveljavljanje okrožnice bi pomenilo, da mora oditi iz L'Ansa. Saj to doseči je bil njen glavni namen, četudi je bila navidez splošnega značaja. Obenem bi to pomenilo, da bodo poslej katoličanom vsepovsod zaprta misijonska vrata, kjerkoli so se že protestanti vsedli. Preveč osebnih in splošnih katoli-

ških interesov je tedaj stalo na kocki, da bi bil Baraga mogel molčati. Zato se je začel takoj oboroževati za boj.

Dne 29. maja 1844 je naslovil na Mr. Robert Stuarda obširno spomenico, obsegajočo štiri strani velikopolne oblike. Iz nje se zrcali Baraga, pravni absolvent. Takole kot izšolan jurist brani svojo pravdo: "Imenovana okrožnica kot postava, ne more biti obvezna pred dnevom, ko je bila objavljena. To je splošno pravilo v tej zadevi, priznано po vsem civiliziranem svetu. Dan objavljenja te postave pa je za nas 18. maj 1844 in ne more biti prej, ker je pošta pred tem dnevom ni dostavila. Od tega dneva sem po pravici vezan na to postavo in imam namen ter Vas zagotav-

Cerkev sv. Marka v Benedkah.

ljam, da se je bom zvesto držal. Toda pred tem dnem, dragi moj gospod, ta postava ne more vezati nobenega misijona in nobene šole, ker nobena postava ne more biti obvezna pred svojo objavo. A za časa te postave sta bila moj misijon in moja šola v tem kraju že skoraj pol leta v obratu."

Nato pa prerešeta vzroke, ki so dovedli do te okrožnice in so v njej kot taki omenjeni. "V okrožnici stoji," tako pravi, "da kjerkoli je bil ustanovljen kak misijon, ali kaka šola, se ne more dopustiti, da bi se kaka druga sekta vmešavala. To, gospod, je res nova postava v Ameriki, ki se ponša s svobodo vere in vesti. Pa bodi kakor je, jaz sem pripravljen zvesto držati to postavo, ko je dana, a za nazaj, preden je obstojala, ne

morem biti vezan najo. Svoj misijon in šolo sem ustanovil zadnjo jesen, ko je bila verska svoboda še v svoji polni moči. Ustanovil sem ju mirno in na željo ter prošnjo Indijancev, ki so se zdaj priklopili mojemu misijonu. Poslej se hočem iz pokorščine do te postave bolj kot kedaj čuvati vsakega "vmešavanja" v metodistovski misijon, čeprav, lahko Vas zagotovim, Mr. Stuart, če smem resnico govoriti (ker Vi ste od tukaj dobili mnogo napačnih informacij), od moje strani ni bilo nikakega vmešavanja." To potem obširno in podrobno dokaže oz. zavrne vsa ta natolcevanja.

V pripisu mu kar naravnost pove, da njega smatra za očeta te postave, zamišljene z namenom, njega spraviti iz L'Ansa. "Mr. Stuart," pravi, "kar ne morem zamolčati svojega vtisa, da Vam ni nič drugega, kot moj prihod v L'Anse, ki Vam ni bil ljub, dal povod, da ste "Vojnemu odseku" navdihnili imenovano okrožnico, ki je pa za te širokogrudne, svobodne in zato srečne Države pravo presenečenje. Morda je moje mnenje zmotno, fospod, in če je, blagovolite mi oprostiti."

Baraga pa svoje indijanske pravde ni branil samo pred Mr. Stuartom, ki je bil le podrejeni uradnik, ampak je apeliral tudi na najvišji urad za indijanske zadeve v Washington. Da bi bila zmaga bolj gotova, je pritegnil v svojo pravdo še škofa. Zbral je vse zadeve tikajoče se dokumente in jih njemu poslal, da jih osebno ponese "Vojnemu tajništvu" v Washington. Pridejal mu je še posebno informativno pismo o celi aferi.

V tem pismu, datiranem 3. jun. 1844 v L'Ansu, pravi med drugim: "Strašno preganjanje se je dvignilo proti meni, radi napačnih informacij tukajšnjih metodistovskih predikantov, ki so jih podali Mr. Robert Stuartu in katerih posledica je bila ta okrožnica, po kateri je zatrta svoboda vere, katoliškimi misijonarjem pa vrata v indijanske kraje domala zatvorjena." Nadalje piše: "Ta okrožnica je bila skovana samo z ozirom na mene, da bi me pregnali iz L'Ansa." Svojo trditev opira na splošno znano dejstvo, da je Mr. Stuart velik protektor laanških metodistov in mu je bilo radi tega silno nevšečno, da se je tu začel katoliški misijon. Odtod njegovo prizadevanje, da bi njega izrinil od tam. Ker tega ni mogel naravnost doseči, je zamislil in izposloval to okrožnico. "A sem prepričan," dostavlja, "da mu ne bo uspelo, če pravica še ni očitno pogažena." Zato prosi škofa, naj priložene dokumente nemudoma nese vojnemu tajniku v Washington, kot najvišji inštanci, ki najbrž o tej zadevi nič ne ve, če pa ve, se gotovo ne strinja z njo, "ker je svobodni ameriški državljani."

Je li škof to izvršil, nisem mogel dognati. Vsekako Barage o tem ni obvestil. Kajti v njegovem pismu 8. avg. 1844 iz Lapointa, kjer se je Baraga takrat začasno mudil, mu piše: "Upam, Monsignor, da ste prejeli moje pismo z dokumenti. Prosil sem Vas, da bi šli do vojnega tajnika. Morda ste ga pa videli v Detroitu. Sem jako radoveden, kak bo konec tega izrednega postopanja."

In kak je bil konec?

Baraga je zmagal. To je razvidno iz njegovega pisma škofu, datiranega 27. avg. 1844 v Lapointu. Piše, da mu je Mr. Stuart zagotovil, da

njegova okrožnica ne bo imela nikakih zlih posledic za njegov misijon. In da jih res ni imela, priča njegova nadaljna zgodovina. Baraga je ostal v L'Ansu, misijonaril kot prej in vodil svojo misijonsko šolo. Seve, naklonjeni mu poslej Mr. Stuart in metodisti tudi niso bili. V istem pismu toži, da je on edini katoliški misijonar tamkaj, ki ima proti sebi petdeset krivih prerokov. Nadalje prosi škofa, da bi mu preskrbel kaj semenskega krompirja za njegove Indijance. "Res je," piše, "da je v L'Ansu državni pooblaščenec za Indijance, ki dobiva mnogo krompirja zanje, a niti enega še ni naklonil kakemu katoličanu. Zdaj, po preganjanju Mr. Stuarta bo to še manj storil."

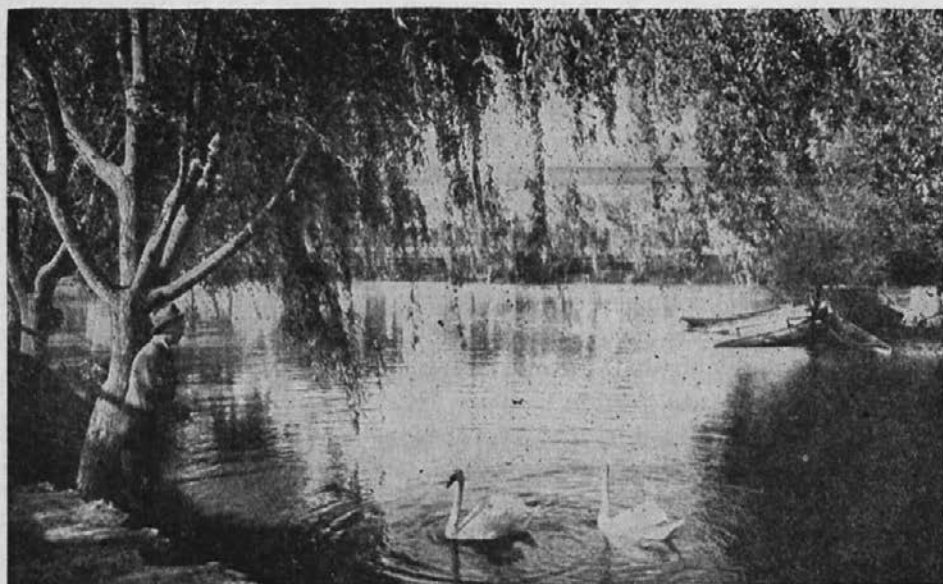
Za svojo šolo Baraga res ni dobival nikake podpore iz državnega šolskega sklada, kot so jo prejemale protestanti. A to ni bila v okrožnici zagrožena kazen zanj. Kake take podpore tudi pred tem ni prejemal, dasi je bila nakazana. Zakaj ne, izvemo iz poročil protestantskih misijonarjev. Že od zgoraj nam znani Rev. Hall piše 6. dec. 1849: da je sam Mr. Stuart predlagal glavnemu uradu v Washingtonu, da bi se šolska podpora delila med vsa veroizpovedanja, ki imajo svoje misijone med Čipavci. In sicer naj bi baptisti dobivali letnih \$100, metodisti letnih \$750, katoličani pa letnih \$250, a ti le pod pogojem, da bodo res imeli primerno šolo, ki je zaenkrat nimajo. To je bila sicer čudna delivna pravica, vendar je Mr. Stuart s tem vsaj načelno priznal, da so tudi katoliški misijoni upravičeni do državne šolske podpore, četudi skupno s protestanti delujejo. S tem predlogom je kajpada molče umaknil svojo grožnjo, da katoliške šole te podpore ne bodo dobivale, če protestantskim delajo konkurenco.

Za vzrok, da katoličani te podpore dejansko niso dobivali, navaja Rev. Hall ta vzrok, ker do zadnjega leta (1848) niso imeli lastne šole. Ta pa, ki zdaj obstoja, je pravzaprav francoska, kakršne vlada nima namena podpirati. Deloma je bilo res, da je Baraga imel s svojo misijonsko šolo večne težave. Manjkalo mu je moči, zlasti angleških učnih moči in sredstev seveda, da bi jo mogel popolnoma po ameriškem vzorcu urediti in stalno voditi. Glavna učna moč je bil navadno sam. Pa ni učil samo verouka, ampak tudi druge nujno potrebne predmete. Če je šel on po misijonskih opravkih, je kajpada šola trpela. V pismu iz L'Ansa 22. febr. 1847 toži škofu glede tega. Pravi, da je poprečno štiri mesece v letu odsoten in ves ta čas imajo šolarji počitnice. Kljub temu pa se mu je zdelo krivično, če protestantske šole dobivajo toliko državne podpore, katoliške pa nič.

Tudi to šolsko pravdo je hotel z državo izvojevati. Dne 24. maja 1848 je iz L'Ansa naslovil na škofa obširno pismo, v katerem mu to vladno krivico obširno utemeljuje, ter ga prosi, naj ji jo na podlagi njegovih informacij dokaže. Kajti "Vaš vpliv, pri vladi," pravi, "je naravno mnogo večji kot naš, ki smo "foreigners", tujci." Med drugim piše, da so katoliški misijoni mnogo močnejši kot protestantski in zato tudi katoliške šole veliko bolj obiskovane kot protestantske, o čemer se vlada vsak dan lahko sama prepriča. Res, da se katoliške šole s protestantskimi ne morejo kosati glede šolskega aparata in splošne šolske vzgoje, ker jim manjka moči

in sredstev. Vendar pa niso izključno verske, ki kot take ne bi bile upravičene do državne podpore. So tudi splošno vzgojne. Kot take bi pa vlada morala prav tako podpirati, kot protestantske.

Nimam pozitivnih dokazov, da bi bil škof v tej zadevi res naravnost na Washington apeliral. Menim pa, da je storil primerne korake. Kajti težko je misliti, da bi bil Mr. Stuart iz lastnega nagiba predlagal, naj bi bile vladne podpore deležne tudi katoliške šole. In to je storil, kot smo zgoraj videli. Saj je bil ta predlog proti njegovi okrožnici. Nanašal se je pred vsem na protestantske in katoliške šole laanškega misijona. Iz tega bi upravičeno sklepal, da se je škof tozadevno obrnil če že ne na Washington, saj na Mr. Stuarda v Detroitu samem. Odtod Mr. Stuartov pred-

Tudi Amerika je lepa. Samo ogledati si je je treba. Ta slika je vzeta v Kaliforniji.

log, ki ga je naslednje leto vladi priporočal. Tako je Baraga napram vladi vsaj načelno dobil še drugo indijansko pravdo.

Iz vsega je tedaj jasno, da Baraga res ni bil le skrbni oče svojih Indijancev, ki se je v vsem žrtvoval za njih duše, ampak je bil tudi večšč, zgovoren in neustrašen advokat njih pravic. Vse je zastavil, celo svoje življenje je izpostavil za zmago njih pravde. Ni mu bilo na tem, da bi sam zmagal, samo na tem, da zmaga pravica. Vse svoje boje je vodil sub specie aeterni, v žaru vekotrajnih vrednot. Tudi v tem je vpodobil na sebi svojega vzornika sv. Pavla, velikega advokata neobrezanih kristjanov proti njih obrežanim nasprotnikom. In z njim je lahko dejal: Dober boj sem bojeval... in zdaj mi je pripravljena krona pravice, ki mi jo bo dal Bog, pravični Sodnik!

DOSTAVEK.

Morda bo kdo kedaj iskal virov iz katerih je sestavljena pričujoča slika, zlasti originalnih Baragovih virov, ki jih bo treba za njegovo beatifikacijo zbrati. Zato mislim, da bo prav, če jih vsaj v dostavku navedem. So pa sledeči:

1. Baragovo pismo guvernerju michiganskega teritorija George Porterju, datirano 5. nov. 1833. Sem rabil prepis. Izvirnik se nahaja v arhivu "Department of Indian Affairs", Washington.

2. Pismo Louis Campeau, Jr. neznanemu prijatelju v Washington. Sem rabil prepis. Izvirnik kot pod št. 1.

3. Apel granddriverskih Indijancev na guvernerja michiganskega teritorija George B. Porterja, datiran 29. okt. 1833. Sem rabil prepis. Izvirnik kot pod št. 1.

4. Drugi apel istih Indijancev na istega, datiran 13. maja 1834. Rabil prepis. Izvirnik kot pod št. 1.

5. Pismo Rev. Slaterja na istega guvernerja, datirano 13. maja 1834. Rabil prepis. Izvirnik kot pod št. 1.

6. Seznam katoliških Indijancev misijona ob Grand Riverju, 8. jul. 1835 po detroitskem škofu Msg. Reseju, predložen poslujočemu guvernerju michiganskega teritorija Stevens P. Massonu. Rabil prepis. Izvirnik kot pod št. 1.

7. Citacije iz misijonskih poročil protestantskih misijonarjev so iz izvlečkov kopij, ki se nahajajo v Newbery Library v Chicagi. A se zdi, da kopije niso popolne. Izvirniki leže najbrž v arhivu "American Baptist Foreign Mission Society" v Bostonu,

8. Citacija ostalih Baragovih pisem so deloma iz fotostatov, deloma iz izvlečkov istih. Izvirniki se nahajajo v arhivu "Notre Dame University", Indiana.

9. Robert Stuartovo pismo in okrožnice sem rabil v fotostatu prepisov, ki se nahajajo kot pod št. 8. Kje so izvirniki mi ni znano.

Vsi navedeni viri so v prepisu oz. izvlečku v moji posesti. Pisani pa so v angleščini, razen večine Baragovih pisem, ki so v francoščini. Pre-pise odnosno izvlečke od št. 1—7 mi je priskrbel Mr. Joseph Gregorich, Chicago, Ill., za kar mu pristrčna hvala!

INVALID V BELI HIŠI.

A. U.

NOBENO ime ni danes v našem dnevnem časopisju češčeje zapisano kakor ime našega predsednika. Eni ga imenujejo s češčenjem, eni po nemarnem, vsi skupaj pa ne vedo, da je to ime nad imeni vseh modernih državnikov, ki ni dobilo svoj sloves radi zgodovinsko edlične rodbine Rooseveltov, temveč radi lastnega inicijativnega dela in duha; duha, ki snuje in živi za vsem obnovenim programom in delom, ki sili zaustavljene stroje energije in gorečnosti naprej.

Invalid v Beli hiši. Takrat, ko so delali za Rooseveltovo kampanjo, so se njegovi delavci bali, da bodo nasprotniki agitirali proti Rooseveltu s tem, da je hrom in paraliziran in pohabljenec v Beli hiši mesta nima, toda toliko so razumeli vsi že tedaj, da predsednik ne vlada svoje države z nogami, temveč z glavo. Čeprav je Roosevelt invalid, je zmagal v kampanji in zmaguje kot predsednik.

Motijo se tisti, ki mislijo, da mu radikali diktirajo, motijo se vsi, ki pravijo, da Mussolini in Hitler občenujeta novodobne ideje; program, ki ga je predsednik zasnoval in v katerega ima vpreženo danes vso Ameriko, je Rooseveltov program. On sam ga vodi, brez njega bi se zrušil. Ni torej predsednik samo trobenta takoimenovanega "brain trusta", ampak je tudi "brain trustu" diktator in gospodar, ki je seveda toliko moder kot so bili modri že vladarji pred tisočerimi leti, ki so poznali največji absolutizem, a vendar niso

delali brez svetovavcev in podrejenih pomagačev.

Rooseveltovi najbližji pišejo in pravijo, da si je Roosevelt iz svoje bolezni skoval kapital, ki danes nas vse očara. Kapital osebnosti in kapital neomajne volje.

Pred tridesetimi leti je bil na politični areni še samo začetnik in amater. Na demokratski listi se je prvič spustil v boj za politično trofejo senatorja v svojem lastnem volivnem okraju. Zmagal je. Že takrat je napovedal boj starokopitni demokratski skupini "Tammany Hall". Obenem je pridno vršil službo advokata. Bil je vedno vreden v svoji praksi in rad je že takrat pomagal revnemu ljudstvu. Pravijo, da je včasih v najhujšem dežju lovil priče za svoje sodne slučaje. Kot takega amaterja ga sodijo nekateri še danes. — Toda Roosevelt ni obstal pri tej svoji začetni karijeri.

Pozneje je postal asistent v Wilsonovem kabinetu, asistent v mornariškem oddelku, kjer je bil zopet mož na svojem mestu, toda pravijo, brez vse originalnosti. Živel je svoji službi, miljeju svoje službe in živel ob svoji plači, privoščil si tudi ugodnosti življenja, bil dober športnik in družabnik. Kot takega so ga poznali mnogi in menijo, da je še danes samo 38-letni uslužbenec, ki si od takrat ni pridobil nobenih izkušenj. Kot tak je tudi propadel kot kandidat za podpredsednika.

Leto 1921 je pa postavilo mejniki v njegovem življenju. Zadelo

ga je velika nesreča: postal je žrtv zavratne paralize, ki ga je popolnoma ohromela. Rabiti ni mogel ne rok, ne nog, prsti so bili popolnoma mrtvi. Prijatelji so napravili križ čezenj, zdravniki so zmajevali z rameni, vedeli so o njegovi bolezni toliko kot on. V to usodno stanje je bil prikovan mesece in mesece. In v teh mesecih in letih je spoznal, da si mora človek pomagati le sam v življenju. Tako si je vzgojil silno močno voljo, voljo neodvisno od drugih ljudi. In v tej volji je našel pot do okrevanja, obenem pa do izkušenj, ki danes služijo njemu samemu in vsej državi, ki ji je vladar.

Okreval je sicer le delno. Noge mu še danes ne služijo skoraj nič. Toda ravno to stanje je okrepilo v njem značaj in težnjo za vladanje. Psihološko dejstvo je, da invalidi in ljudje, ki jim manjka raba tega ali onega uda telesa, okrepijo druge čute in jim postane močnejša raba drugih zdravih udov. Tudi Roosevelt je v svoji bolezni našel pot do samega sebe in se zdi, da je podvojil moč in žilavost vsega, kar je še ostalo zdravega v njem.

Poznavavci njegovi to jasno izpričujejo. Predsednik je neodvisen v svoji volji, svetovavci njegovi so zgolj svetovavci. Predsednikovi sklepi so jasni, odločni in neomajljivi. Lastnost ima vseh mož močne volje: da daje ukaze, kakor bi strela padla iz neba in ne spremeni svoje odločitve.

Toda ne le o volji, tudi v umskem oziru si je priboril Roosevelt dobre izkušnje. Velika resnoba in

jasnost sta karakteristična po njegovi bolezni. Čeprav še ni pozabil na svoj očarujoči smehljaj, je vedno hladan in do skrajnosti previden v svojih razsodbah in izjavah. Dočim so drugi invalidi do skrajnosti razdražljivi, je ta visoki invalid do skrajnosti potrpežljiv. Še v najbolj kritičnih zapletljajih ostane zbran in udan, medtem ko njegovi zdravi svetovavci že davno skačejo nad valovi jeze in najhujše nevolje.

In še pravijo njegovi poznavavci, da je tudi drugače, v hoji, zadržanju in v vseh okoliščinah življenja ta naš invalid občudovanja vreden. Naravno je, da invalid ne bo potrpežljivo vlačil svojih nog za seboj, da mu v obrazu vidiš nervoznost in trpljenje; predsednik, čeprav se vlačí po sobanah tako počasi kakor ne hodi najpočasnejši človek, nikdar ne bo pokazal le senco nervoznosti in nevolje, vselej hodi "gracijozno" in pokončno. Navadno so invalidi nedozvetni za šale in dobrodušno zabavo, ta naš invalid pa je znan kot najboljši humorist in šaljivec v Beli hiši. Medtem ko se invalidi za svoje življenje boje kakor noben drugi, je predsednik vse svoje detektive, ki jih je za časa Hooverjeve vlade mrgolelo v vseh nadstropjih vladne palače, poslal v sprejemne lokale služinčadi.

Nov pogled v Rooseveltovo dušo se nam s temi izjavami odpira. Kako nespametno torej vse to besedičenje Rooseveltovih nasprotnikov, kako nesmiselno, če merimo moč predsednikovo po slamnatih glasov-

vih glasila "Literary Digest". — Predsednik je edini mož, ki bo izpeljal zavoženi voz iz jarka. Samo držimo se njegovega programa, sodelujmo ž njim. Toliko bolj mi, ki

smo nižjih kast, če nočejo sodelovati z njim kaste dolarju in razkošju prodanih kapitalistov. Če nočejo delati z Rooseveltom, težje bodo delali s Stalinom.

PAZI NA SVOJ NAJBOLJŠI STROJ!

A. U.

VSE današnje inženirje in njihovo spretnost prekaša Vsemogočnost božjega inženirja in njegovo delo. Vsi stroji, ki so jih naši tehnologi izumili v zadnjih letih — in koliko jih je in kako čudoviti so — ostajajo daleč zadaj za najboljšim strojem — človeškim srcem. V stanu je delati sto let in več brez najmanjšega popravila, prestaja lahko najhujša naporna dela in lahko podvoji in potroji svojo hitrost, ne da bi zgorel. Stroj večkrat sam v sebi popravlja nedostatke in napake, ima velikost človeške pesti, sestavljen je iz najtrdnejših mišic.

Toda tudi ta božji stroj zahteva največjo pažnjo od strani človeka, ki poseduje. Premnoge so danes srčne napake in premalo jih poznamo.

Predvsem je nevaren revmatizem srca, ki se pojavlja zlasti v mladih. Četudi bolnik lahko okreva in celo trda dela opravlja, ko ozdravi, čez trideseto, štirideseto leto tako srce ne obstane.

Gonja časa in prenaporno delo sta glavna faktorja, da mora človeštvo registrirati toliko smrti radi srčne hibe. Človeško srce bi bilo tako trdno danes kot je bilo vča-

sih, ko je živahno bilo do osemdesetih let, toda okolnosti, ki v njih živimo, so se spremenile. Če imaš živce tako napete leto za letom, dobiš tako imenovani "blood pressure", pritisk krvi, ki poganja srčni stroj še do napetejšega in bolj trmega dela. Se razume, da tako srce oslabi pred časom. Tako srčno hibo si lahko nakoplješ s prenapetim celom v tovarni, ali pa doma s tem, ča se preveč udajaš svojim skrbem ali kako drugače napenjaš krvni obtok.

Eden vzrokov moderne srčne bolezni je tudi prenapeta telovadba. V tem grešijo zlasti tisti, ki imajo sedeče poklice. Dan za dnem za mizo, potem pa dobi počitnice, pa hajdi na dolge sprehode, težavne hoje, trdo hribolazenje, na celodnevni lov in tem enaka naporna "razvedrila", ko dobi srce preveč naenkrat. V mladih dneh morda še lahko take naporene ture vzdržiš, pozneje pa srce le oslabi. Zlato zmernost in zlato sredo hoče tudi srce poznati.

Napačno ravna tudi telovadec, ki je bil vzornik v vsem športu v svojih mladih dneh, potem pa vse skupaj pusti. Čez dobrih deset, petnajst let zraste na širokost, pa

hoče kar čez noč odpraviti pridobljene kilograme in funte trebuščka. Prične s starimi vajami in najtežjimi med njimi brez merodajnega stopnjevanja lahkih vaj.

Kakor vse druge mišice v telesu, moram tudi srčne ohraniti in jih rabiti dnevno, če ne, postane srce mehko in ne more vzdržati hujših naporov. Nekaj telovadnih vaj moram opraviti dan za dnem; čutil se boš, kako trdno ostane srce, še v starosti boš prejemal obresti iz tega kapitala srčne vztrajnosti. Sprehod, pravijo zdravniki, je tudi najboljša vadba za srce. Ne bi človek verjel. Toda če pomisliš, kako se na takem sprehodu premikajo in gibajo vse mišice telesa, boš moral priznati, da tudi srce dobi svoje, če ne največ. Veliko je že to, da potom rednejšega krvnega obtoka

tudi srce živahneje in redneje dela.

Ko prekorači človek petdeseto leto, gre navadno navzdol. Toda čeprav se človek čuti še mladega, moči pešajo. Ko občutiš, da ti srce ne dela več tako dobro, nikar se ne vznemiri preveč, ta božji stroj ni sicer več tako gibčen in aktiven, konec pa morda še dolgo ni blizu. Beležijo slučaje, ko je človek s srčnimi nedostatki živel še dolgo. Zdravniku se priporoči za nasvete, predvsem pa se drži najboljšega specialista v slučajih srčne hibe. Ta specialista je mir. Njegovi pomagači so potrpežljivost, udanost in krotkost. Ti trije odpirajo vrata k specialistu srčnih bolezni. Lahko se jim pa priporočiš že tudi v stanju zdravja. Pokazali ti bodo, kako se takih srčnih bolezni in hib obvaruješ.

OKROGLE.

Tako se govori. Advokat k na smrt obsojenemu: "Korajžo, korajžo, prijatelj! Pomirite se in ne izgubite glave!"

Ravno to. Profesor: "Vi ste zanikerniž in lenuh postopač. Kakor hitro srečam vašega očeta, mu ravno to povem."

Ne vidite nič. Profesor: "Kakor vidite, sedaj ne vidite nič; in zakaj ne vidite nič, bote takoj videli."

Dragocen dar. Katoličan, pravoslaven, žid so bili na svatbi in se bahali, kaj so darovali novoporočencema. Katoličan je rekel: "Dal sem čajevi pribor za 12 oseb." Pravoslavni: "Ja sem dal obedni pribor za 24 oseb." Žid: "Jaz sem pa dal sladkornico za 100 oseb."

Iz šole. Učitelj: "France, imenuj mi 6 živali, ki žive v ledenem morju." — Franček: "Štirje beli medvedi in dva morská psa."

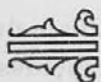
Med zdravniki. "Kolega, v kateri stroki naj pa specializiram? Oči ali zobje?" — "Zobje? Zakaj?" — "Ker ima človek 36 zob, pa samo dvoje oči."

"Samo enkrat sem se zmotil v diagnozi." — "Kedaj?" — "Takrat ko sem zdravil milijonarja, in sem ga prehitro ozdravil."

"V prvi vrsti morate uživati obilo sadja in sicer z lupinami. Katero sadje je vam pa najljubše?" — Bolnik: "Kokosovi orehi."

Potni list. Na francoski meji vpraša žendarm potnika za potni list. Ta brska po vseh žepih, pa ga ne najde. Pomoli hitro žendarju jedilni list, katerega je vzel seboj v zadnji restavraciji, ta pa resno bere: "Svinjska glava. — Jezik od vola. — Telečje noge . . . in pravi: "Popis v redu", vračam gospodu potni list."

In ti reveži? "Lepo se vjema, če nosi mož s črnimi lasmi črno obleko, rdečelasec rujavkasto, s sivimi lasmi pa sivo." — "Kaj naj pa nosimo mi, plešoglavci?"

OVČICA KRISTUSOVA.

P. Salezij.

KAKOR da bi nas hotel sedanji sv. oče Pij XI. dvigniti iz vsakdanjih posvetnih skrbi, tako se človeku zdi, ko bere, kako se vrstijo beatifikacije in kanonizacije služabnikov in služabnih božjih. Od Male Terezike naprej jih je bila cela vrsta, ki so nam bili postavljeni v prevzvišen vzor in v posnemanje. Marija Padovanska, ki jo bom opisoval v pričujočem, še ni bila postavljena na oltar. Bilo bi skoro prezgodaj, zakaj umrla je bila šele l. 1927. Od njene blažene smrti teče komaj sedmo leto. Vendar jo poznajo že razni narodi, med katerimi so njeni življenjepisi dosegli čudovite uspehe. Angleška knjiga je prvič izšla leta 1930, pa je tekom dveh let doživela štiri izdaje.*

Kaj mislite, v čem je njena privlačnost? Predvsem v tem, ker nam pripoveduje priprosto življenjsko pot deklice iz naših dni, ki je po hudih bojih in premagovanjih dosegla zmago nad samo seboj. V prvi mladosti je bila izredno občutljiva in nagnjena k pre-

vzetnosti, a pod vodstvom skrbne mame je že s tretjim letom začela boj s svojo naravo. Ta boj je bil hud in težak. Dobojevala ga je tako uspešno, da je pozneje prenašala petletno mučeniško trpljenje s heroično vdanostjo. V tem je postala zgled današnji dobi, ki se ničesar bolj ne boji kakor trpljenja in bolečin. Življenje Marije Padovanske je živ protest proti sedanji mehkužnosti, ker oznanja edini krščanski evangelij, ki je evangelij križa in samoodpovedi. Marsikaterega je knjiga radi te vsebine spreobrnila, mnogo jih je pa globoko ganila. Sam kardinal Laurenti je odkrito priznal, da je pokleknil, ko je knjigo prebral, ter zahvalil Boga za milosti, ki jih je podelil tej izvoljeni deklici, obenem pa jo je prosil pomoči v svoji visoki starosti. Naj obrodi življenje te junaške deklice tudi pri Slovincih nekoliko sadu in naj bo v tolažbo tistim, ki čutijo hrepenenje po tem, da bi se otresli posvetnosti in se iz dneva v dan vedno bolj dvigali v bližino božjo.

ZGODNJA MLADOST.

Luč sveta je Marija Filippetto zagledala v Padovi (odtod priimek Padovanska) dne 5. apr. 1912, ravno na veliki petek, kar je za njeno poznejšo dobo zelo značilno. Oče in mati sta pripadala učiteljskemu stanu. Svoje otroke sta vzgojila v

strogo krščanskem duhu. Starejši brat Marijin, Peter, je postal celo duhovnik. Prva leta naše junakinje so potekala v družbi Petra in še drugega brata Marijana. Mama jih je zjutraj budila ter jim vsakokrat zašepetala kot jutranji pozdrav zna-

*. Fr. Benedict Williamson, Maria of Padua, St. Louis (1932).

ni izrek: Sladko Srce Jezusovo, daj da te bom ljubila vedno bolj in bolj. Komaj so za njo ponovili jutranjo prošnjo, jih je vzpodbujala, naj takoj vstanejo, ker Jezus jih kliče: Ali mar ne želite ž njim dobro začeti novega dneva?

Mala Marija je rastle pod materinim skrbnim vodstvom. Mama jo je ljubila, toda ne tako slepo, da bi zraven njenih vrlin ne bila opazila tudi napak. Kakor ponavadi otroci, je bila tudi Marija nagnjena k prevzetnosti in iz te izviraajoči občutljivosti. Bila je neprijazna in odurna. Če ji kaj ni bilo po volji, je znala držati tudi mulo. Mater so te napake zelo skrbele. Večkrat si je mislila, kaj bo iz tega otroka, če se ne bo popboljšala. Zato se je prav zaupno in prisrčno obrnila k prebla-

ženi Devici Mariji za pomoč. In nato je začela s svojim delom. Ne s strogostjo, ker s tako metodo ne opraviš nič pri samozavestnem in vase zaljubljenem značaju, ampak z ljubeznijo in potrpežljivostjo. In deklica si je materine lepe besede vzela k srcu in se je že majhna, komaj tri leta stara, začela bojevati s samo seboj in popravljati svoje napake. Kadar je padla, je to odkrito priznala, obžalovala in se sklenila popboljšati. In spočetka je pogosto padala ter ravno tako pogosto vstajala. Zvečer je večkrat pred kipom Srca Jezusovega priznala: O Jezus, glej, danes sem se že dostikrat premagala, jutri se bom pa poskusila še večkrat. V svojih molitvah je neprestano prosila Jezusa in Marijo, da bi prejela milost biti dobra in prijazna.

MARIJA ZAČNE HODITI V ŠOLO.

Ko je dopolnila šest let, je morala Marija iti v šolo. Tam je precej pokazala svojo nadarjenost in ta je bila tako velika, da jo je potisnila na prvo mesto v razredu. Seveda je ta okolnost še bolj pospeševala njeno domišljavost, kar je mama prav dobro pogruntala. Zato jo je opominjala: Prav, da porabiš svoje naravne talente, to je tvoja dolžnost, toda pozabiti ne smeš, da ti je te talente dal Bog; zato se ne smeš z njimi ponášati, kakor da bi bili tvoja last-

Nekega dne pride Marija iz šole vsa žalostna in potrta. Mama jo popraša: Kaj pa se ti je zgodilo v šoli? Toda deklica ne da drugega odgovora, kakor da ponovi svoje vzdihne. Pozneje je mama zvedela, da je naredila neko pomoto in da so jo prekosile v neki reči njene sošolke.

Zopet je bilo treba malo deklico poučiti. In mama je dejala: Če ti je žal, da niso zadovoljila učiteljice s svojim znanjem, je dobro znamenje; če pa se žalostiš radi tega, ker so tvoje sošolke znale bolje, pa se zelo pazi, zakaj ostudna kača se je priplazila v tvoje srce in si ga bo osvojila, če je ne boš prepodila pravočasno. Potem je mama svojo ljubljeno pripravila do tega, da je Jezusu darovala ta križ, kar ji je vrnilo mir in zadovoljnost.

Ob prostem času se je Marija igrala s svojima bratoma. Bila je zelo živahna. Nikakor ni marala raznih igrač, pač pa je rada plezala po drevesih, hodila po travniku in vrtu. Najrajši je imela igre na prostem. Le za izredne prilike so ostali v hiši, kjer so "maševali". Starejši brat

Peter je bil celebrant, mlajši brat Marijan ministrant, Marija pa je zastopala vernike. Ko je prišlo do pridige, sta jo Marijan in Marija navadno odkurila, zakaj Peter v

V to veselo razpoloženje je kanila kapljica pelina. Mala Marija je prvič zbolela. Ostati je morala nekaj časa v postelji. Imela je ošpice. Kmalu je zbolela drugič in to pot na

Jože Grdina, Clevelandčan, v vlogi Kristusa. Pasijon so clevelandski rojaki že večkrat z uspehom vprizorili.

svoji navdušenosti ni mogel dobiti konca, da bi rekel Amen. Včasih so napravili tudi kako procesijo in tedaj so kadili s kadilom in muzicirali s harmoniko, da je bilo veselje.

vnetju ledvic. Ozdravela je sicer, toda ostale so posledice. Od tega časa je bila slabotna. Podobna je bila ljubki cvetki na nežnem stebelcu. *(Dalje sledi v febr. številki.)*

IZ SPOMINOV STAREGA ŽUPNIKA.

P. B. A.

PREDGOVOR.

TAKRAT sem bil v službi pri veliki župniji svetega Janeza Evangelista in sem imel le malo prostih ur. Skoraj bi rekel, da je bilo moje edino razvedrilo tedenski obisk pri gospodu Matevžu, upokojenem župniku, ki je stanoval do bri dve milji od našega župnišča. Imel je svojo hišico in se je večinoma držal doma. Tudi maševal je v lični kapelici, ki si jo je bil sam uredil pod lastno streho.

Bil je slab v nogah, zato ga je bilo redko videti v mestu ali kje drugje. Vendar ni bil sovražnik družbe. Nasprotno. Z velikim veseljem je sprejemal obiske, zlasti so mu bili dobrodošli duhovni sobratje. V pogovoru z njimi je bil vedno jako živahen in je znal izvrstno zabavati.

Kljub dokaj visoki starosti je imel jako dober spomin. Tudi beseda mu je gladko tekla. Kadar je odprl za-kladnico spominov iz svoje duhovniške preteklosti, sem pozorno visel na njem z očmi, z ušesi in usti.

Ko sem že nekaj tednov zahajal k gospodu Matevžu in slišal že precej njegovih pripovedovanj, mi je prišlo na misel, da bi si ta mična pripovedovanja zapisoval. Res sem še tisti večer sedel in pričel. In glejte, ostal sem svojemu sklepu zvest. Ko sem se zadnjič selil, sem potegnil iz predala precej debel svitek papirjev. Vsi so bili popisani s pripovedovanji g. Matevža.

Obsedel sem pred njimi in jih ne-

kaj prebral. Prišlo mi je na misel, da bi jih dal natisniti. Res sem jih nekaj pograbil in jih poslal g. uredniku. Odgovora nisem prejel, pa se nisem nič začudil. Saj poznam urednikovo navado. Če mu bo stvar ugajala, bo natisnil in ne bo rekel ne bev ne mev. Če mu ne bo ugajala, bo treščil v koš in bo še tisto minuto na vse skupaj pozabil. In potem bom pozabil tudi jaz, pa mirna Bosna!

Ako bi se pa le zgodilo, da bo moja prva pošiljatev zagledala beli dan v obliki tiskanih stavkov, bom takoj še več onih papirjev poslal, morebiti celo vse.

Za vsak slučaj moram pa še dvoje stvari pripomniti.

Prvič. — Pisal sem kar tako kot so se pripovedovanja vrstila. Gospod Matevž namreč ni imel namena, nekaj celotnega in zaokroženega povedati. Kakor mu je prišlo na misel ali kakor je nanesel pogovor, tako se mu je sprožilo pripovedovanje. Prav tako bom pa tudi jaz priobčeval njegove spomine kot jih imam zapisane v svojih papirjih.

Drugič. — Gospod Matevž je že več let mrtev. Če mu je bilo res Matevž ime ali ne, ne bom posebej pravil. Kdor hoče verjeti, naj verjame, kdor noče, naj pusti. Taka nevera ne bo nikomur nebes ukradla. Gospod Matevž ni nikoli vedel, da si jaz njegova pripovedovanja zapisujem. Še manj je mogel slutiti, da

jih bo kedaj prebiral kakšen urednik ali morda celo bravci urednikovega lista.

Da je g. Matevž to vedel — Bog ve, če bi me ne bil prijel za ušesa, namreč takrat, ko je še živel?

1. SURPRISE PARTY.

Gospod Matevž je pripovedoval:

Da, da, vi mladi gospodje dostikrat mislite, da je na svetu vse narobe in da morate reformirati celo vrsto starih ukoreninjenih navad. No, saj sem bil tudi sam nekoč tak.

Ko sem prišel za župnika k svetemu Petru, sem opazil, da so moji farani silno zaljubljeni v razne "parties". Če nismo imeli vsaj dveh na teden, se je bilo že bati, da je fara nehala napredovati. Saj nič ne rečem, tudi drugače so bili moji farani živahni in delavni, ampak za "parties" so imeli večje navdušenje kot za vse drugo.

Venomer so preiskovali zgodovino sofaranov, če ne bo kmalu kje kašna 20, 25, 30 itd. letnica poroke, če bo kdo v kratkem Abrahama videl, če je kdo 25 let v naselbini in še za celo vrsto podobnih primerov. Brž ko je kdo izsledil kako tako zgodovinsko dejstvo, je stopil do soseda in mu povedal. Potem je šlo hitro dalje in že je bilo sklenjeno: party bo!

Zgodilo se je, da je bil na vidiku teden, ki je bil tako pust in prazen, da pri najboljši volji mojih faranov ni živi duši prinesel nobene pametne okrogle obletnice. Pa mislite, da so se moji farani dali ugnati v kozji rog? Kaj še! Saj so poznali oni lepi pregovor: Svet' Matija led razbija, če ga ni, ga naredi.

Tako so razbijali led puščobe in mirne tihote v naselbini tudi moji farani. Brž se je kdo spomnil, da

sta že lani postarna soseda obhajala 35 letnico poroke, toda ker je bilo takrat celo vrsto lepih 25 letnic in še 40 letnic, ona 35 letnica ni mogla na vrsto. Kar se je lani nehote zamudilo, naj se letos popravi! Kaj za to, če je v resnici sedaj že 36 let! Na "cake" se napiše 35, pa bo vse zadovoljno!

In tam ob koncu naselbine živi stara častitljiva faranka, ki bo čez pet let stara 90 let. Joj, kako lepa "party" bi se dala narediti — čez pet let! Ampak kdo ve, če bo žena dočakala oni imenitni dan?! Naj jo kaj prime in po njej bo! Ž njo vred bo ugasnila tudi "party". Kakšna škoda! Da se to ne zgodi, naj bo party kar precej prihodnji teden. Predlagano, podpirano, sklenjeno!

Tako in podobno je šlo naprej in naprej. Najbolj kočljiva zadeva pri tem je bila ta, da sem moral biti tudi jaz vedno zraven. Prva vabila sem še precej rad sprejemal, češ, na ta način se bom hitro seznanil s farani. Ampak kdo je mislil, da ne bo nikjer konca ne kraja! Ko mi je bilo dovolj tega pohajanja po hišah, sem se začel izgovarjati in se odtegovati vabilom. Pa mislite, da je šlo zlepa?

"Gospod, tam in tam ste pa bili! Kaj si bodo vendar mislili, če sedaj ne pridete? To bo zamera, da ne vem kaj! Gospod, le odložite druge opravke in pridite!"

In je bilo tako zares, da bi moral najmanj na smrt zboleti, če bi hotel

dobiti vso odvezo za odklonitev tako lepega povabila . . .

Tako sem nekaj časa gledal to početje faranov in trpel in razmišljal. Odkritosrčno moram priznati, da mi je začela stvar iti na živce. Odločil sem se, **da poizkusim** te nesrečne "parties" vsaj malo zavreti, če že ne ustaviti.

Na seji cerkvenega odbora sem sprožil kamen. Skušal sem govoriti s prav prijazno, vendar dosti odločno besedo. Na vso moč sem se trudil, da bi ne bilo trdote v govoru. Pazljivo sem poslušal in tehtal vsak glas, ki mi je prihajal iz grla, da bi hitro uglasil in omehčal, če bi zoper mojo voljo kaj okornega privrelo na dan.

Nisem obsodil "parties" kot nekaj slabega. Poudarjal sem pa, da preveč je preveč. Pokazal sem na stroške, omenil nevarnost poznih večerov in noči, dodal še to in ono. Priporočal sem, naj bi ravno cerkveni odborniki pričeli na primeren način polagoma odpravljati to početje, in tako dalje.

Nekateri so me čudno nezaupno pogledovali izpod čela, drugi so zrlji v tla in nezadovoljno menciali roke na kolenih. Še eden ni pokazal z očmi ali drugo kretnjo, da mi v srcu pritrjuje. Zaključil sem svoja izvajanja z vprašanjem:

"Možje, kaj pravite na to?"

Tajnik je dvignil roko in se odkašljal.

"Gospod, naravnost vam povem, vsi se vam čudimo."

Prav malo se je ozrl po tovariših in že sem spoznal iz njihovih pritrtilnih kretenj, da je resnico povedal.

"Da, tako pravim, vsi se vam čudimo. Kajne, vi pridigate v cerkvi,

in prav pridigate, da se radi imejmo med seboj. Vidite, naše parties zelo zelo grejejo našo medsebojno ljubezen. Bodite samo veseli, da ste našli med svojimi farani toliko medsebojne zastopnosti in prijateljstva. To bi jaz rekel na vaše besede, ki jim pa drugače nič ne zamerim."

Zganili so se in bi mu bili vsi zaploskali, pa te navade ni bilo pri sejah, samo pri "parties" so ploskali.

Blagajnik je dvignil en prst.

"Gospod župnik, združeni cerkveni možje! Vstanem, da dam priznanje bratu tajniku in da izkažem spoštovanje našemu dobremu dušnemu pastirju. Lepo sta govorila in jaz se pridružujem besedam brata tajnika, ki je ponovil besede Kristusove: ljubite se med seboj! Jaz mislim, da tiste majhne stroške, ki jih imamo pri svojih nedolžnih zabavah, odvaga moč prijateljstva, ki ga tako utrjujemo. Hvala za posluš in Bog živi našega tajnika in našega župnika!"

Vsi so pogledali tajnika, ki si je nad vse zadovoljno sukaj obilne mustače. Od njega so se pogledi obrnili name in videl sem, da ni bilo v teh očeh najmanjše nejevolje proti meni.

Podpredsednik se je zganil in vprašal za besedo.

"Gospod dušni pastir in združeni zbor odbornikov! Moje mnenje je, da se je o tej zadevi že dosti govorilo. Poudariti želim samo to, da je bila v govorih mojih cenjenih predgovornikov vsaka beseda jako dobro postavljena. Ne mislim ponavljati, kar so že drugi rekli, samo na to bi rad opozoril, da mi je zelo dopadlo, ko je brat blagajnik rekel, da so na-

še "parties" popolnoma nedolžne zabave. Jaz mislim po moji slabi pameti, da lepše in bolj primerno ni mogel postaviti svoje globoko pre-mišljene besede. Jaz predlagam, da se vsi lepo zahvalimo našemu skrb-nemu dušnemu postirju, da je posta-vil to resno zadevo na dnevni red. Mislim pa, da smo jo nocoj že vse-stransko dovolj prereševali, zato stavljam dodatni predlog, da se o tem debata zaključi. Hvala za pos-luh."

Vsi so dvignili roke in enoglasno vzkliknili:

"Podpiram . . .!"

Tako sem propadel, čeprav sem bil deležen zvrhane mere prav lepih poklonov. V največji prijaznosti smo se ločili po zaključku seje.

Dva dni na to sta me prišla vabit tajnik in podpredsednik na "surprise party", ki ga daje cela fara blagaj-niku o priliki 35 letnice, odkar jo je primahal preko velike luže. Z naj-manjšim migljejem nista pokazala, da se spominjata zadeve z zadnje se-je. Spričo tolike samozatajevalne si-le si tudi jaz nisem upal ničesar drugega ukreniti in sem — vabilo sprejel . . .

* * *

Če hočem biti odkritosrčen, mo-ram priznati, da smo se na tisti bla-gajnikovi "surprise party" zares do-bro imeli. Vse je bilo tako domače in neprisiljeno zabavno, da sem pri-šel domov prav vesel in zadovoljen. Kar nič me ni pekla vest, ko sem opravljal večerno molitev, čeprav je manjkalo samo sedem minut — do polnoči . . .

Ko sem legel, se mi ni hotelo za-spati. Ob spominih na ravno minu-lo "party" sem pretehtaval svoje

pomislike zoper početje mojih fara-nov in besede, ki so jih bili možje govorili na seji.

Nehote sem moral pritrjevati onim besedam. Saj je ravno nocojšnji večer zopet pokazal, kako goje take-le "parties" medsebojno prijatelj-stvo med farani. Nisem se mogel spomniti, da bi kateri drugi večer zbral toliko ljudi kot ravno nocoj-šnji. Prav vsi prostori velike bla-gajnikove hiše so bili natrpani. V treh nadstropjih so se gnetli ljudje in zdelo se je, da so vsi od otroških let tu doma. Tako domače so se vedli drug do drugega, da je še meni postalo prav toplo pri srcu. Ko so me poklicali k besedi, sem govoril tako navdušeno, da mi je pamet v glavi sproti odkimavala, ko je izli-valo iz sebe žarke besede razgreto srce. . . Ploskali so mi, da je škripalo v "partišnih".

Vse to sem sedaj pod odejo v miru premišljeval. Dobro se mi je zdelo, da imam tako složne farane, pa zo-pet sem se čutil ponižanega pred cerkvenimi možmi, da sem na seji tako pogorel. Še bolj pa najbrž no-coj na "party". Saj so po mojem od-hodu gotovo pripovedovali o seji in moje nocojšnje navdušenje navajali za dokaz, kako so me ugnali. Zavedal sem se, da je bilo njihovo veselje ne-dolžno in brez hudobije, vendar prav iz srca jim nisem privoščil.

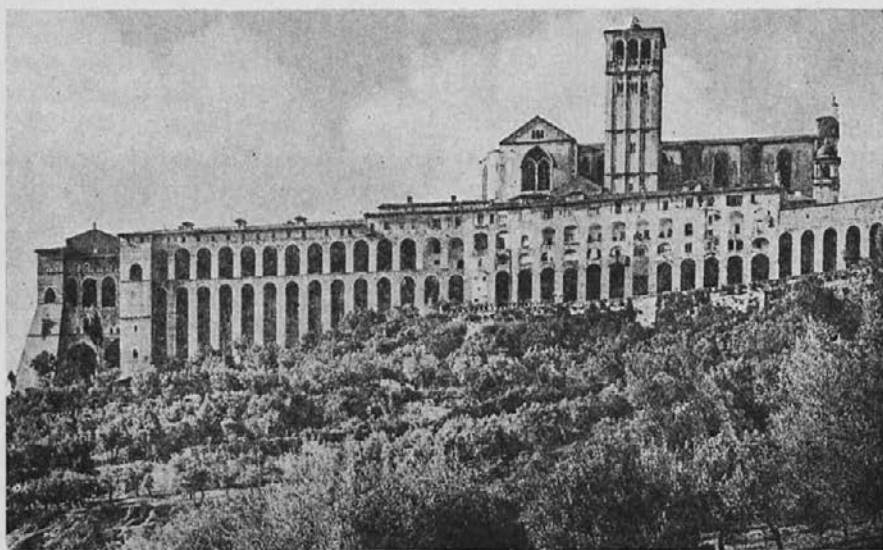
Preden sem zaspal, sem imel pri-pravljeno novo orožje za našo pri-hodnjo sejo. —

"Možje," sem rekel na seji," do-volili mi boste, da se povrnem na neki predmet, ki sem ga sprožil že zadnjič. Spoznal sem, da ste mi oni dan prav odgovarjali na moje po-misleke o "parties". Vendar bi vas

danes na nekaj drugega opozoril. Lepo ste oni dan poudarjali, da vam gre pri prirejenju parties za gojitev medsebojne ljubezni. To je vse pohvale vredno. Toda, če se prav ne motim, sem polagoma opazil, da prirejate parties le bolj imenitnim faranom, takim, ki kaj imajo, če že niso naravnost bogati. Največkrat se zberete pri takih, jih častite in slavite in jim prinašate celo lepe darove. Zdi se mi celo, da mora dobiti

Res ne podpira cerkve z bogato kolekto, res ne zapravi denarja pri cerkvenih prireditvah, ampak po mojem prepričanju zelo zelo podpira faro z dobrim zgledom in gorečo molitvijo. Po moji sodbi bi Kajžar zaslužil eno najlepših parties in spodobil bi se mu prav čeden dar. Tako bi naša župnija res pokazala, da ji gre za dela ljubezni in resničnega krščanskega usmiljenja. Možje, kaj pravite?"

Cerkev sv. Frančiška v Asiziju.

vsak toliko lepši in dragocenejši dar, kolikor bolj imeniten in bogat je. Za bolj siromašnega farana se vam zdi dober malo vreden dar in tudi mize pri takem precej slabše obložite. Za prave siromake, ki jih je tudi nekaj v naši župniji, se pa sploh ne zmenite. Povejte mi na primer, kolikokrat ste se že zbrali v hiši našega dobrega farana Kajžarja? Vdovec je in z največjo težavo preživlja svojih devet otrok.

Že sredi nagovora sem opazil, da sem to pot vse drugače zadel. Drug za drugim so možje vprli leve roke v bok, z desno so menciali, kakor je že nanaslo, in svaljkali med prsti nevidne predmete. Gledali so pa na vse strani, samo v moje oči ne.

Tako so ostali še ko sem jim postavil zadnje vprašanje. Po kratkem premoru sem moral še enkrat reči:

“Kaj pravite možje?”

Zganil se je blagajnik in zelo pre-mišljeno in z mnogimi zatikljeji spregovoril:

“Gospod naš dušni pastir, zdru-ženi cerkveni možje! Nocoj smo še-le prav zares, hočem reči, prav na-tanko spoznali, kako veliko srce ima naš gospod župnik. Da, nocoj je go-vorilo njegovo veliko srce. To re-čem, ponosni smo lahko na svojega gospoda. Bog daj, da bi ta gospod dolgo dolgo ostali pri nas. Takih na-mestnikov Kristusovih potrebuje naš čas. Kar se tiče Kajžarja, to je mož, hočem reči, na svojem mestu faran. Kaj mislite, možje, ali bi ka-zalo, da se res enkrat zberemo pri njem? Je res dober človek, ali hišo ima majhno, prostora ne bo, še v ku-hinji je postelja za eno dekle. Ampak če mislite . . . Povejte svoje mnenje, možje!”

Glejte si no, sem si mislil, spet je tu okolnost, ki nisem nanjo pomi-slil . . . Možje so molčali in gledali v tla.

Povzel sem besedo.

“Možje, že vidim, da imate zopet dobro utemeljene pomisleke. Ampak vse to prepustite meni. Poznam Kajžarjevo hišo in bom sam preskrbel, da bo pripravna za party. Samo re-cite, da ste pripravljeni na mojo be-sedo organizirati party pri Kajžarju — danes teden bo Abrahama videl. Drugo vse meni prepustite.”

Podpredsednik je prijel za besedo:

“Sem mnenja, možje, da ne sme-mo odreči. Da ne bomo preveč govorili, predlagam, da tajnik, bla-gajnik in jaz povabimo čedno števil-o ljudi in amen besed. Takim lepim besedam iz ust srca našega župnika se upirali ne bomo. Gospod so go-vorili, ubogali bomo.”

Pritrdili so vsi, pa se jim je le vi-delo, da so skeptičnih misli.

Kako so vabili in kako so vabila sprejemali, me ni zanimalo. Tisti dan Kajžarjevega Abrahovanja sem že zjutraj povabil moža, naj mi pri-de žagat drva. Ker ni bilo prvič, se je zdelo naravno. Ko je bilo dobro pri nas, je odšlo pol tucata deklet na njegov dom. Pod hišo so imeli Kajžarjevi čez in čez “basement”, ki je bil prav za prav prazen, vendar poln nepotrebne navlake. Tam so delala dekleta ves dan in naredile iz zanemarjenega basementa lepo okra-šeno dvorano. Tudi zgornje prostore so pospravile in uredile. Nič jih ni motilo, saj je bilo pet otrok v šoli, dva na delu, dva najmanjša smo že prej dali k sosedu. No, zvečer so prišle še ženske in vse potrebno ure-dile za veliki — “surprise”.

Kajžar se je z nočjo vred odprav-ljal domov. Pridržal sem ga, malo z zvijačo, malo s silo. Nocoj, sem rekel, naj le nekoliko posesti, saj je doma za vse poskrbljeno. Spodobi se, da ga malo pogostim, ker sem slučajno naletel med papirji, da sta se danes srečala z očetom Abraha-mom.

Ves iznenaden je bil. Še spomnil se ni poprej, da je tak praznik dane-s. Naenkrat je postal razigrane volje, z veseljem je posedel in mi razlagal zgodovino 50 let.

Ob osmih sem ga opomnil, da zdaj bo čas iti. Ginjen se mi je zahva-ljeval za spomin in pogostitev, ko je odhajal počasi. Mislil sem si: ča-kaj, mož, to je komaj za uvod . . . Smuknil sem skozi druga vrata in jo po bližnjici mahnil na Kajžarjevo.

Tam je bilo vse temno in tiho v “dvorani”, čeprav je bila polna lju-

di. Le zgoraj je bila luč in starejša hči je spravljalna spat najmlajše tri. Njo so šele proti večeru poučili o tem, kar ima priti. Drugi otroci so šli k sosedu igrat, dokler ata ponje ne pride . . .

Kajžar pride domov. Zavpije navzgor:

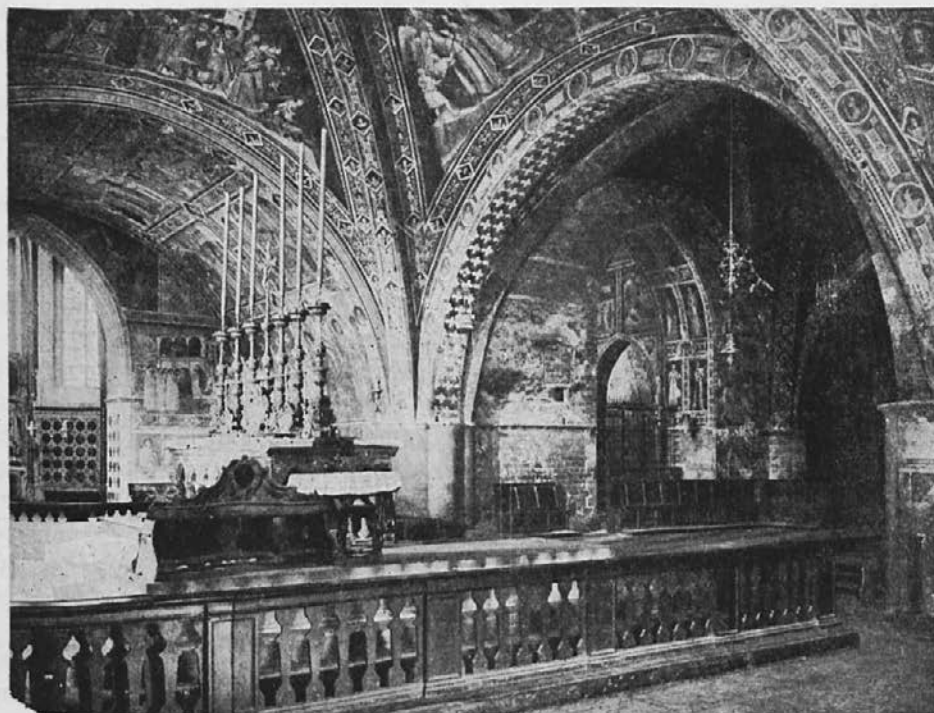
“Sophy, ali imaš vse otroke doma?”

Je že odprl vrata in stopil navzdol. Sredi stopnic je zapalil žveplenko — in se sesedel kot snop.

V tistem hipu je prasnilo petdeset žveplenk in zagorele so luči. Blizu sto grl je kriknilo:

“Surprize! Kajžar, kako sta se pogledala z Abrahamom?”

Kako naj popišem Kajžarjevo iznenadenje? Najprej je bulil predse

Grob sv. Frančiška v cerkvi, njegovemu imenu posvečeni.

“Ne ata! Boš moral ponje! Ampak, ata, tako čudno strah me je. V basementu ropoče in bobni. Ali kaj slišiš?”

Takrat sem potrkal s palico po stropu tam spodaj.

“Saj res slišim. Kaj pa naj bo za en prmejš?”

kot začaran, potem se je razjokal kot bi mu žena drugič umrla, potem se je smejal kot bebec, jecljal venomer nerazumljive besede. Seveda so ga pograbili s stopnic in ga skoraj nesli na pripravljene sedež. In ko je sedel, je od kraja ponavljal prejšnje prizore. Že nam je postajalo nerodno. Spoznal sem: tudi za take reči je treba neke “vaje”, da se

človek zna obnašati, kadar je na njega "surprajz". Kajžar je bil brez — vaje . . .

Začeli smo jesti, pa Kajžarju se je prvi grižljaj zaletel, več ni poskušal. Venomer je kašljal, se smejal in jokal.

Začeli smo piti in Kajžarju se je vse lepše sponeslo. Praznil je kupice, da me je zaskrbelo. Ni bil pivec, še manj pijanec, toda nocoj mu je šlo prečudno od rok . . .

Minila je ura in bil je kot čep . . . Nič več ni jecljal, jezik mu je tekkel gladko kot vino po grlu. Čudna izpremema! Ampak govoril je neumnosti, da groza in strah! Celo "govoranco" je držal. Kaj takega še nisem slišal v življenju. Ne bom ponavljal, samo to povem, da sem sedel na strašni žerjavici. Moj živ dan, da sem si tako zadrego nakopal!!

Preden je nehal govoriti, so planili v plosk. Mislili so, to je edina rešitev. Pa ni bila. Kajžar se je vnovič razjokal, planil k meni in me krčevito objel, od mene k sosedu in ga mogočno poljubil in tako dalje naprej. Kdo naj popiše mojo in našo zadrego?

Nekdo je pozvonil s kupico, se dvignil in dal znamenje z roko. Intoniral je krepko zdravico, vse je vstalo in pelo. Kajžar je obstal in skušal z drugimi peti. Preden je bila pesem pri koncu, se je sesedel na stol in s stola omahnil pod mizo...

Vseh oči so bodle vame in mi skoraj škodoželjno govorile:

"Gospod, ali vidite, da ni vsak za surprajz . . .?"

Kako se je vsa zadeva končala, ne bom pripovedoval. Kajžar se je drugi dan in še dolgo potem na vso

moč čudil, zakaj ima njegova najstarejša hči neprestano objokane oči in čemu se ogiblje ljudi. Jaz sem se tudi zapiral v farovž in od sile me je skrbelo, kako se bom v nedeljo v cerkvi pokazal.

Ampak moji farani so bili čudoviti ljudje. Ko sem tisto nedeljo popoldne zbežal iz cerkve po večernicah, kot bi mi pod nogami gorelo, me janitor pride klicat v cerkveno dvorano. Da je tam nekaj narobe, pa si pomagati ne zna.

Ozrem se skozi okno, žive duše nikjer. Ojunačim se in grem. Janitor tik pred menoj odpre vrata v dvorano in — povem vam, da se mi je godilo kot Kajžarju na tistih stopnicah v basement . . .

"Surprajz! Vso srečo za obletnico vašega prihoda med nas!"

Kako sem gledal, kakšne misli so mi bliskale po glavi, kdo naj ugame? Bobnelo je v lobanji kot je hrumela natrpana dvorana. Ko so me imeli na sedežu, je bila prva stvar, ki sem jo moral spraviti v red, da sem potegnili robec iz žepa, se mogočno useknil in še preko oči pošteno potegnili . . .

Kajžar je sedel prav blizu mene in je bil ves čas popolnoma pamenten. Njegove hčere pa le nisem opazil.

Kako je bilo sicer na mojem "surprajzu", si pač lahko predstavljate. Ni, da bi opisoval.

Kar imam še povedati, je to-le:

Po vseh teh dogodkih se "parties" mojih takratnih faranov niso prav nič zavrle. Šlo je naprej v začrtanem tiru, mislim, vse do današnjega dne. Resnica pa je, da mene niso več vabili zraven. Pripisoval sem to izpremembo njihovi posebni ob-

zirnosti do mene in sem jim še vedno hvaležen.

Pri Kajžarju tudi ni bilo nobene "party" več. Pač pa sem zvedel, da so pri marsikateri "party" v imovitih hišah ob koncu nabrali dobrih jedi v lepo košaro in jih drugo jutro kot "šajdezen" poslali Kajžarjevim otrokom. Tu pa tam je celo sam hišni gospodar vrgel v klobuk tolar

in potem obšel vse goste, da so metali notri svoje majhne darove za Kajžarjeve ali druge siromake v fari.

"Ja, mladi moj prijatelj, rečem vam, tisti moji farani so bili sijajni, resnično, sijajni ljudje."

Tako je končal gospod Matevž svoje pripovedovanje tisto popoldne.

(Nadaljevalo se bo vsaki mesec v Ave Mariji.)

OČETOVO PISMO.

Dr. M. Kl.

MOJ ljubi sin! Ko boš vzel to-le pismo iz oporoke tvojega mrtvega očeta, bom ležal v grobu na pokopališču pri gozdu. Pokopali ste me z vsemi častmi, bržkone so bile na grobu govorjene besede, ki so me slikale kot poštenjaka od pete do glave. — Kot poštenjaka! Ti vsevedoči Bog, ko bi mogli ljudje tako videti, kakor vidiš ti, prav do dna srca, kjer so najbolj skrite misli, katerih nikdo ne more uganiti, potem bi vedeli, da jaz nisem bil nikak poštenjak, potem bi vedeli, da sem nosil s seboj krivo prisego na svoji vesti celo svoje življenje; od onega žalostnega dne, žalostnega leta, ki leži že desetletja za menoj, ko sem se dal jaz nesrečnež zapeljati, da sem po krivem prisegel, da sem za ceno krive prisege spravil v svojo posest tuje blago, ki ni bilo moja last.

Vem, moj sin, da si prebledel, ko si bral te zadnje besede svojega mrtvega očeta; vidim, kako omahuješ, kako se tresesh, da se hočeš zgruditi na tla, ker sem jaz tvoj oče raz-

bil sveto podobo, ki si jo nosil o meni v svojem srcu. Toda vem, da si me vedno ljubil in vem, ko boš prebil prvi udarec, boš odpustil svojemu mrtvemu očetu, česar bi živemu gotovo nikoli ne bil storil. Verjemi mi, da sem bridko, bridko objokoval in obžaloval, kar sem zakrivil, in ti bom sedaj to moje kesanje opisal.

Daleč od svojega doma sem se spovedal svoje krivde na božji poti, ske sane solze so tekle po mojem obrazu, gorke solze so lile, ravno tako kakor takrat, ko je umrla tvoja mati in sva ostala sama na svetu. Moja bol ni bila hujša takrat, ko naju je zapustila mati, kakor je bila v uri, ko sem klečal pred spovednikom in se spovedal: "Prisegel sem po krivem pred sodiščem."

Naloženo mi je bilo pri spovedi, da moram tuje blago, ki sem je pridobil na nepošten, krivičen način, vrniti. Takrat tega nisem mogel storiti, ker nisva obadva ničesar imela. In če bi bil tudi kaj imel, bi ne bil mogel storjene krivice popraviti, ker bi se bil s tem izdal. In ta-

ko sem moral nositi, česar trenutno nisem mogel popraviti, gledati sem moral, kako so resnični lastniki izgubljenega blaga stradali in trpeli, da so se podali končno čez morje. Pošiljal sem jim skrivaj denar v tujino in jim tako pomagal, niso vedeli, odkod denar prihaja, ker je posredoval duhovnik, kateremu sem se spovedal. Istočasno sem pa sklenil, da se bom trudil in delal, dokler ne bom napravil toliko vkup, da tebi ne bo treba trpeti pomanjkanja, če ti bom v svoji oporoki naložil, da boš povrnil vse do zadnjega vinarja, kar ni moje in nikdar moje biti ne more.

V moji oporoki boš našel odstavek: "Izjavljam, da je od moje zapuščine svota 6000 zlatih krivično blago. Je ta svota last moje po polbrata, malega posestnika v . . . , ki se je leta 1883 izselil v državo Ohio v Zd. državah. To svoto treba takoj po smrti njemu izplačati. Dokler sem živel, nisem mogel svojega posestva prodati, ker bi sicer prišel sam na beraško palico, in ker bi vsakdo, ki me je poznal, vedel, da sem v majniku l. 1879 pred sodiščem v . . . po krivem prisegel. Sedaj pa moram to povedati, ker sicer moja uboga duša ne bo imela miru. Ona prisega je bila kriva prisega, in blago, ki sem je s krivo prisego ukradel, je last tujih ljudi. To se jim mora vrniti, ker bi božje prokletstvo, ki je zadelo mene, zadelo tega, ki ne bi izpolnil mojega poslednjega naročila."

Tako, moj sin, boš bral v moji oporoki, bral boš o božjem prokletstvu, ki je mene zadelo. Da, težko me je zadelo. Povem ti, da sem se trudil dan in noč, da ti zapustim toliko, da ti ne bo treba trpeti pomanj-

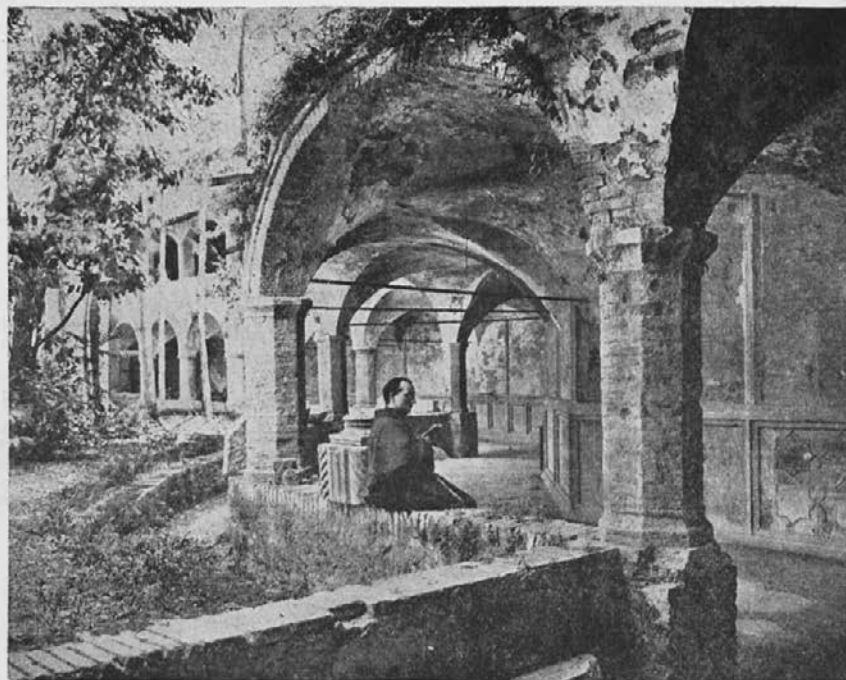
kanja, če boš moral hišo, njive, polja prodati ali jih vrniti pravim lastnikom. In kako sem se trudil: Dan za dnevom, bil sem sam, ker pri malobesednem možu, ki sem postal po oni krivi prisegi, ni hotel ostati noben hlapec, nobena dekla. Pogosto si sedeval zraven mene v lepi detelji, lovil krasne metulje, ne vedoč, kaka krivda tlači mojo vest kakor skala. Toda ni šlo izpod rok, dasi sem se še toliko trudil. Tvoja mati je bila mrtva, ostal si pri življenju za ceno njenega življenja. Nikdo me ni ogovoril po končanem delu s kako prijazno besedo. Končano delo? O, nikoli nisem čutil miru v moji duši, ko je klical večerni zvon vas k molitvi, ko je zvonilo "Ave Maria". Meni je glas zvona vedno klical v uho prokletstvo božje, se glasi: "Prokletstvo naj pride v hišo tega, ki krivo v mojem imenu prisega, prokletstvo naj tam ostane in naj jo pokonča, les s kamenjem!" In prokletstvo je prišlo. Ti se boš spominjal iz svojih otroških let, kako je udarila strela, pokončala hišo, hlev, gospodarsko splotje, ti veš, da je zgorela vsa živina. Veš, da je leto nato povodenj preplavila vse njive in polja in jih posula s kamenjem in peskom, da jih, ker so bile brez vsake vrednosti, nihče ni hotel kupiti. Pričeti je bilo potreba znova. Takrat sem šel po dolgem času zopet k spovedi; spominjal se boš, da se je takrat po vasi razširila govorica: "Odšel je, nesreča mu je zmešala pamet, končal si je svoje življenje."

Da, odšel sem. Šel sem na božjo pot, pa ne, ker se mi je zmešalo, marveč ker mi je nesreča odprla oči, omehčala je moje srce, in od tega dne, ko je krivično blago uničila

božja roka, se je pričelo obračati na bolje — toda molčim naj o tem, kako sem se trudil, kako me je pekla moja vest.

Pa saj nekaj sem sedaj lahko storil: Lahko sem pokleknil in molil. Ni mi bilo treba divjati in dirjati okoli, ko sem slišal tebe moliti; lahko sem prenašal, če so ljudje po nesreči, ki me je zadela, kazali s prstom na me in me nazivali "kri-

govori sedaj k tebi. Mrtvec, ki je bil tvoj oče in ki radi pokoja svoje duše prosi, da izvršiš njegovo poslednjo voljo. V moji zapuščini boš našel hranilno knjižico, o kateri nisi ničesar vedel. Svota, prihranki, so tako visoki, da boš lahko popravil krivico, ki sem jo storil bližnjemu, družini mojega popol brata. Poslednji blagoslov tvojega očeta je vezan na izpolnitev njegove poslednje vo-

Samostan na gori Alverni, kjer je sv. Frančišek prejel stigme.

voprisežnika" . . . Molčal sem . . . Kako pa naj bi bil mogel govoriti? Molčal sem in delal in delal . . . Ljudje so me pričeli spoštovati radi moje pridnosti, dasi so se me morda skrivaj bali.

Zrastel si ob moji strani, moj sin, v moža, naučil si se najboljšega, kar sem te mogel naučiti: Bati se Boga in biti pravičen in pošten. Mrtvec

lje; ne pozabi, da očetov blagoslov otrokom hiše zida, ne kliči božjega prokletstva znova na grudo, na kateri boš živel in jo obdeloval.

Kar sem grešil proti Bogu, ko sem vzdignil krivoprisežno roko, naj mi Bog milostljivo odpusti.

. . . Mnogo sem trpel na svetu, in če se moram na onem svetu še za svoj greh pokoriti, se bom rad pokoril in

rekel: "Oče nebeški, zahvalim se ti, da me nisi popolnoma zavrgel." Za eno pa, moj sin, te prosim, govori celo svoje življenje edinole resnico. Nikar ne laži! In če boš moral kedaj pred sodiščem dvigniti roko proti nebesom kot poslednje sredstvo, ki je ima človek, da se odloči resnica, pravica — potem nikar ne greši pred vsemogočnim, vsevedočim Bogom! Če tudi morda ne bo udarila strela iz neba v tvojo hišo, — hišo ubogega zemskega črvčka, ki se zviha v svoji lažljivosti pred Bogom — bodi uverjen, da te bo njegovo maščevanje svoj čas našlo. Danes si še krepak

mož, jutri boš starček, ki se opoteka, pojutrišnjem boš že mrtev in boš stal pred večnim sodnikom. Tega ne boš mogel nalagati.

Bereš besede moža ki je odšel v večnost! Kako rad sem odšel, da sem ušel tem mukam; sedaj se pa dvigni, skleni svoje roke in moli za svojega pokojnega očeta."

* * *

Nima pomena, da bi razmišljevali in ugibali, na kakih podatkih temelji to pismo, in s kako pravico je pismo priobčeno. Gotovo pa je, da ugledu daj Bog, da bo marsikomu koristilo! nobenega človeka ne bo škodovalo;

OKROGLE.

Sedma zapoved. Katehet razlaga otrokom, da se mora ukradeni blago vrniti. Vpraša Janezka: "Tvojemu sosedu si ukradel jabolko iz šolske torbe. Kaj boš storil?" — Janezek: "Hitro snedel."

Škoda večerje. "Tonček, ali me ne boš malo spremil," je rekla stara teta. — "Ne, danes pa ne! Mama je rekla, da bomo takoj večerjali, ko odidete. Večerje pa ne maram zamuditi."

Optimist. "Danes pa najdem vašega sproga gotovo doma." — "Imate res srečo." — "No, bom saj prišel do svojega denarja." — "No, to ste pa res optimist. Ali mislite, da bo sedel moj mož doma, če ima kaj denarja?"

Ni zaspal. Deček je videl, da je nek gospod izgubil denarnico s 100 Din. Pobral jo je, skočil v trgovino bankovno noto menjat, potem pa hitel za gospodom in mu izročil 90 Din. — "Si pošten dečko," je rekel gospod, "kako pa je to, da je sedaj deset bankovcev po 10 Din, ko je bil prej stotak notri." — "Sem hitro zmenjal, da ne bote imeli sitnosti pri plačanju najdnine."

Plačal ga je. Američan, vozeč se v avtobusu, je vprašal vodnika, koga spomenik

je v Pall Mall. "To je Jurij III.", je bil odgovor. "Vzelo je 6 mesecev, predno so ga postavili." — "Mi bi ga postavili v 6 dneh," se je bahal Američan. "In kakšen pomnik je pa ta, ki ga bomo sedaj videli?" — "To je pa Nelsonov stolp. Vzelo je 2 leti predno je bil gotov." — "Mi bi ga bili postavili v nekaj tednih," se baha zopet Američan. Vodnik se je nalahno nasmehnil. Ravno so se pripeljali k katedrali sv. Pavla in Američan je radovedno vprašal, kaka stara stavba je to in kako dolgo so jo zidali. "Tega pa ne vem," je dejal vodnik. "Zjutraj sem se peljal tod mimo, pa je še ni bilo."

Vse v redu. Zdravnik: "Mi je to jako neljubo, g. Novak, a moram povedati: Ček, ki ste mi ga v plačilo poslali, je banka vrnila." — Bolnik: "Kako se to lepo vjemal! Bolezen, za katero ste me zdravili, se je tudi vrnila."

Delaj in varčuj. Pravi, čistokrven Škotec, ki mu je bilo žal denarja za delavca, da bi mu popravil streho, je zlezal sam gori, zgubil ravnotežje in je drčal z glavo navzdol na dvorišče. Ko je letel mimo okna, je zavpil: "Ellis, danes pa malo manj skuhaj, ne bom več z vami obedoval."

SANJE IN RESNIČNOST.

J. C. S.

GOSPOD Janko je prišel danes predčasno iz urada. Stopil je v kuhinjo, da bi ženski pomagal, ko je delala vlite rezance, kajti te je imel nad vse rad. Pa ni dolgo pomagal.

“Prosim te, Janko, nikar mi ne delaj napotja, rajši kam sedi. Sicer te rezance še prismodim.”

Gospod Janko je stopil v kot in sedel, da bi se ne prismo dili rezanci. Sedaj se je pa pričel razgovarjati o sanjah, ki jih je imela gospa Marica zadnjo noč, razlagala jih kot slabo znamenje. Mlada ženka je bila nekoliko praznoverna in je kolikortoliko verjela v sanje.

“Ne bodi tako otročja,” je dejal Janko. “Sanje so sanje. Za sanje vendar nikdo nič ne more.”

“Boš že videl, Janko. Ne verjamem sicer v sanje, pa kadar se mi je sanjalo, da sem si dala izdreti zob, je vedno umrl kdo iz našega sorodstva. To se je že trikrat pripetilo, ali se več ne spominjaš?”

“Seveda se spominjam, toda vedno je prišla smrt šele nekoliko let po tvojih sanjah,” se je zasmejal Janko.

“Oh, ne, ne. Verjami mi Janko, da imam zlo slutnjo. Stric Tone nama že davno ni pisal, lani je bil precej bolan, bati se je bilo kapi . . .”

“In zakaj ravno stric Tone, in ne teta Ana? Saj veš, da teta . . .”

“Moja prva misel je bila pri stricu, že dolgo nama ni pisal . . .”

“Ker je lenuh..”

“Pa je nevarnost, da ga zadene kap.”

“Ravno zato, ker je lenuh. Sploh ni potreba, da bi ga morala zadeti kap ravno radi tvojih sanj. Pojdi, pojdi, si pač praznoverna in . . .”

“Si. To sem ti že večkrat rekel.”

“Praznoverna nisem.”

“Nisem, Janko.”

“Si, kakor stara baba.”

“No, prosim te, Janko, če nimaš lepše primere, se ti za staro babo zahvalim.”

“Ni treba. Si pač otrok. Prav po nepotrebnem me razburjaš vedno s svojimi sanjami.”

“Jaz ne morem za to, kar se mi sanja.”

“Seveda ne. Toda tvoje razlaganje sanj. Sanjske bukvice v roko, pa stavi v loterijo.”

“Hm!”

Taki-le “Hm” je bil vedno znamenje, da so se začeli pri milostljivi gospe Marici zbirati temni oblaki. Gospod Janko je dobro poznal ta barometer, zato je utihnil in začel s prsti bobnati po šipi. Tako bobnanje je bilo pa pri Jankotu znamenje, da je začelo pri njem deževati. In gospa Marica je ta čas postavila nekaj prismojenih vlitih rezancev na stran.

“Nikakor ne morem razumeti,” začel je čez par trenutkov Janko, “zakaj se morava vedno prepirati radi svojih sanj.”

“Hm.”

“Kakor zadnjikrat.”

“Ali nisem imela prav?”

“No seveda, tvoja mora vedno obveljati. Drugače to ne gre.”

“Prosim. Pripovedovala sem samo, da se mi je sanjalo o kači, in take sanje pomenjajo vedno prepir med zakonci. Ali se nisva prepirala. Mečkal si pri zajutreku suhor tako, da so ga bile same drobtine.”

“No, ljuba moja žena, kdo bi se pa ne razjezil, če mu vedno in vedno trobiš v ušesa, da bo med nama prepir?”

“Ali nisem imela prav?”

“Eh!”

In milostljiva je zopet dejala na stran vlit rezanec, ta je bil pa že pošteno prismojen.

“Kaj pa tudi tako smrdi?” je dejal Janko. “No, to bo pa res danes dobro kosilo.”

“Hm.”

“Hm,” je posmehljivo ponovil Janko.

“Hm.”

“Sedaj pa grem, da ne bova imela v juhi sama prismojena “Hm”.

Janko je odšel nadut iz kuhinje. Hodil je nekaj časa po sobi gori in doli, in ker je bilo šele poldvanajst, je stopil še na ulico, da bi prišel na druge misli. Komaj je pa stopil čez prag, mu izroči sel od brzojavnega urada brzojavko. Janko sicer ni bil praznoveren kakor stara baba, vendar je postal precej nemiren, ko je videl, da je brzojavka iz Maribora. Podpisal je potrdilo, dal selu za pot smodko, hitro odprl brzojavko in srce mu je — zatrepetal. Vsa mrzutost do žene ga je minila. Bil je pa preveč razburjen, da bi se takoj vrnil v hišo. Šel je še malo na sprehod, in ko je odzvonilo poldne, se je vrnil.

“Ko je stopil v hišo, je opazil, da sedi Marica pri oknu in da bobna s prsti po šipi. Videti je bilo, da ji je bilo nekoliko žal, ravno tako pa je bila opaziti svojeglavnost.

“Kaj pa delaš, Marica”, je rekel z glasom, kakor bi se svoje žive dni ne bil nikoli kregal z njo.

“Hm.”

Janko je malo pomolčal, potem pa prav nežno rekel: “Marica . . .”

Sedaj se je pa obrnila proti njemu in rekla ažlostno: “Le nazivaj me “žena”, “vrag”, le nekaj, “do ti trobim v ušesa . . .”

Janko pa je rekel:

“Kaj pa delajo rezanci?”

“Ko hoče meni srce počiti, pa misliš ti na jed. Taki so vsi možje.” In Marica je vstala.

“Marica, kaj tebi bo počilo srce?”

“Saj dobro vem, da bi ti bilo veliko ljubše, ko bi imela vlite rezance mesto srca. Bi se vsaj ne delal norca iz srca, ker imaš rezance rad.”

“Pa ne smejo biti prismojeni, Marica.”

“Saj moje srce tudi ni prismojeno. Mislila sem, da boš rekel, naj se nikar ne jezim, pa vprašaš: Kaj delajo rezanci.”

“Torej: Nikar se ne jezi, Marica.”

“Hm!”

“Prinesi obed. Sem res že lačen.”

“Hm.” — In Marica je šla v kuhinjo. Za trenutek je bila juha na mizi.

Pa je bil danes čuden ta obed: Janko in Marica sta spregovorila le to, kar je bilo neobhodno potrebno, sicer sta pazila na besede kakor na žefran. Ko je Janko videl, da Marica molči, je molčal tudi on, in ker je Marica videla, da molči Janko, je molčala tudi ona. Pri rezancih, katere je ona tako izvrstno pripravila in katere je imel nad vse rad, se je premislil Janko in opomnil:

Rezanci so pa izvrstni.”

“Hm,” je rekla Marica, v srcu je bila pa vesela te pohvale.

“Res, iz-vrs-tni rezanci.”

“Hm.”

In zopet je bilo vse tiho. Janko je pa premišljal, kako bo ženko pripravil na brzovjavko. Po obedu je ostal pri mizi, ona je šla pa zopet bobnat po šipi. Nekaj časa je bilo vse tiho, potem je pa začel Janko:

“Marica!”

“Kaj pa bi rad?”

“Tebi se niti ne sanja, kako me sedaj jezi, da sem ti delal dopoldne tako krivico. Ko bi bil vedel, da pomenja izdreti zob smrt v sorodstvu . . .”

“Ah, prosim te. Sedaj boš še ti praznoveren kakor stara — baba.”

“Marica, ko sem pred obedom odšel od doma, sem prejel brzovjavko iz Maribora.”

Marica je naenkrat prenehala bobnati in prestrašena pogledala na moža.

“Nikar se ne ustraši, Marica . . .”

“Pokaži, pokaži! Saj sem vedela . . . Ti si se pa smejal, smejal mojim sanjam! Prosim, pokaži, Janko . . .”

Janko je vzel brzovjavko iz žepa in dejal:

“Nisem mislil, da se bodo tvoje sanje na tak način izpolnile.”

In zlata Marica je zagrabila brzovjavko in z odprtimi ustmi brala:

“Ravnokar smo dobili fantka, ki je cel korenjak. Vse zdravo. Na zdravje! — Stric Tone.”

* * *

Res grozno, kako se včasih nekatere sanje izpolnijo.

DIVJAK.

Rev. J. C. Smoley.

Č UDEN mož je bil čevljar-krpucar Šimen Frontež v Borovcu. Če je bil trezen, ni zinil besede, nad vse prijazen je bil s sosedi. Kakor hitro se je pa dvignila alkoholova para v njegove možgane, je pa dobil pravcati jezikov krč, vpil, kričal kakor petelin, ozmerjal vsakega, ki ga je srečal. Dokler je živela še žena, se je moral pogosto premagati. Ko je njegova pametna in huda žena zapazila, da se njen surovi mož nevarno bojuje z gravitacijo zemlje, so ga njene močne roke obdelale in zdelale, da je bil ves otekel.

Po smrti svoje Marjane, ki ga ne več brigala, je pa postal tak, da so se ženske začudeno vpraševale, če Šimen ne poje vsak teden celo pest os. "Ali pije ta nezmernež vitrijol ali pa žganje krompirjevega listja, da tako nori, divja in vsakega pika", je dejala Čehlja. "Ali si pa daje v prežgano juho volčje črešnje," je dostavila soseda Sivka. "Zdihuje in brenči, kakor bi ga pikal čmrlj v možgane. Ko se je enkrat navpil in nakričal, bo še vedno brenčal uro brez prenehanja," je pripomnila Škrbka. "Če bi imel ta krpučar ženo in otroke, bi bil pa morda drugačen. Sram bi ga bilo, da bi napravljaj družini tako sramoto. Tako ga pa nikdo ne opominja; kuha si sam, pere si sam, zašije si sam, zato pa tudi izgleda kakor poljsko strašilo. Ni čuda, da starši strašijo svoje otroke s tako maškaro."

Trdovratna zapeka

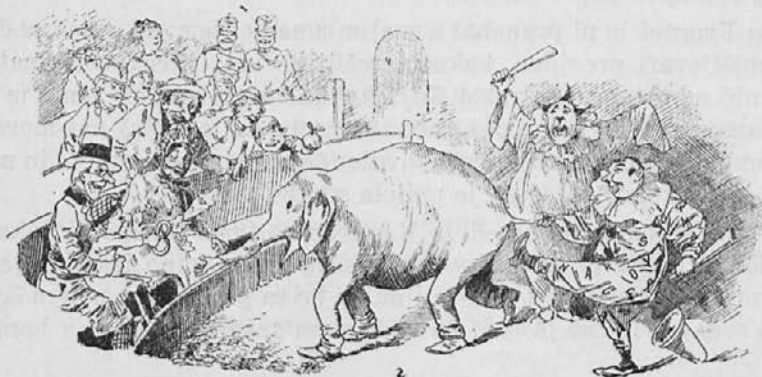
Zaprtje, glavobol, neprebavljivost hrane, slab apetit, nevoljnost, sitnost, kožni znaki, prikazni splošne nezadovoljivosti — vsi taki simptoni, kakor vam bo povedal sleherni zdravnik, iščejo samo zdravila, ki bodo očistila notranje življenske organe od odvišne hrane, ki zastruplja telo. Kakor hitro se bodo notranji organi očistili, bo prenehalo to neznosno stanje. Najbolj efektno in obenem najbolj povoljno zdravilo je v to svrhu gotovo

TRINERJEVO GRENKO VINO

Ta lek je bil že od nekdanj priznan skozi skoraj 45 let v tisočih jugoslovenskih domovih v Zdr. Državah in Kanadi. Pol stoletja službe v obnavljanju splošnega zdravja je gotovo temu zdravilu v kredit. Tako dolgo je bilo na tržišču za to, ker nobena bolnika ni varalo. Sestavljeno je to zdravilo iz raznih zelišč in korenin, starega kalifornijskega vina in njegovega efekta. Dobiš pri vsakem drogistu.

Joseph Triner Corporation

1333-45 South Ashland Avenue, Chicago, Illinois

Žaloigra republikancev pri letošnjih volitvah.

Kadar je prikobacal Šimen iz žganjarne, se je razjadil na ves svet s tako tagoto, da na poti domu ni prizanesel nobeni hiši in bajti. "No, v tej živi tudi tak dobrotnik, vedno in vedno samo kako krpo, da bi si pa naročil nove čevlje, tega pa ne . . . — In tam-le? Ko bi dal svojo kožo irharju, krznarju, bi vsaj kaj dobrega storil. In Jernačeva mati? Hoče čevljičke kakor gospodična za par krajcarjev . . ." — Kakor hitro je začel Šimen tako-le po cesti zmerjati, so matere takoj gonile otroke domu: "Hitro domu, smrkovci, Frontež že zopet zmerja."

Ker pa Frontež le ni prenehal s svojim zmerjanjem, so začeli občinski možje premišljovati previdno, kako bi rešili občino takega reformatorja. "Drugega nič ne ostane," je rekel Kajfež, "kakor da ga poženemo iz vasi. — Ali moramo res vsak teden poslušati tako zmerjanje? Saj nas mora biti sram. Komu drugemu žganje jezik zaveže; če se ga Šimen naleze in našre, mu gre pa jezik, kakor da se ga je prijela steklina."

"No — to so pametne besede. Res, kdo bo trpel takega divjaka," je rekel Matič. "Treba pa previdno premisliti, kako bomo izkadili ježa iz luknje, da ne bi zbedel. Jaz se le bojim, da bo ta pesoglavec potem še bolj zmerjal ko sedaj. Pa se je tudi bati, da nam zažge. Kaj mu bomo pa vzeli?"

"Smo pa res možaki! Prav strahopetni zajci smo," je grajal župan. "Še leva in tigra spravijo v železno klet. Pa bi se mi, vsi vkup, bali take-

The First National Bank

CAPITAL \$50,000.00   SURPLUS \$25,000.00

R. M. SELLWOOD, *President*

GEORGE T. AYRES, *Vice-President*

GEORGE T. SOMERO, *Cashier*

WM. J. MUDGE, *Asst. Cashier*

ELY, MINNESOTA

Spodaj podpisane želimo listu

“ A V E M A R I A ”

srečno in milosti polno novo leto 1935.

Pa mnogo novih naročnikov!

MRS. ANTONIA KNESS,
MISS ANGELA KNESS,
MISS ANNA MARINSEK,
MRS. FRANCES NOVAK,
MRS. THERESA NAROBÉ,
MRS. MARY COOK,
MRS. FRANCES JENKO,
MRS. MARY HRASTAR,
MRS. JOSEPHINE KOCIN,
MRS. MARGARET KOGOVSEK.

ga krpucarja? Če se vam ta pesem ne dopade, pa nočem več biti vaš župan. Mirni ljudje bodo celo lahko rekli, da imam kaj ž njim. Ječa ga ni poboljšala. Naj gre kam drugam uganjat svoje neumnosti. Drugod ga bodo že naučili, da ne bo tako hitro pozabil.”

Dan nasvet na glasovanje — in odglasovan, sprejet. Šimen Frontež se je poslovil od Borovcev s takim zmerjanjem in vpitjem, da so se prebudile vse vaške kure, kakor da je prišlo sto dihurjev med nje. Toda solista Šimna to noč ni nikdo motil. Ljudje so bili prepričani, da bodo imeli po tem grmenju mir za vedno.

Po Šimnovi glavi so se pa podile pri odhodu maščevalne misli. Vedel je, da se mu v sosednjem Rovtu ne bo tako dobro godilo kakor v Borovcu. Ko je prišel na vrh grička, se je še enkrat obrnil nazaj, dvignil roko in Borovcu zagrozil s pestjo. V možganih je pa že začel dozorevati načrt, kako se bo nad Borovcem maščeval.

V novem delokrogu pa Frontež ni užival take svobode, kakor jo je imel v prejšnji občini. Ko ga je nek večer zopet napadla taka vročnica, ga je izdatna masaža po glavi hitro zpametovala, da mu je takoj otrpnil jezik in se možgane takoj streznile.

Toliko je Šimen sedaj spoznal, da mora v tej občini spremeniti svojo taktiko. Zato se je pa toliko bolj v njem utrjala misel, da se mora maščeovati na Borovcem; kaznovati ga mora tudi za klofute, ki so mu jih dali tu v Rovtah. Na misel mu je prišel griček, ki loči obe vasi. “Le počakajte, bote še videli, kako bo ta griček prav prišel za me, ki ste me pognali ven.

Noben mrzel veter ni še in ne bo tako ostro pihal proti Borovcu, kakor vam jih bom zapel ostre in bridke jaz — Šimen!" Ta griček bo njegova prižnica, na kateri bo stresel iz sebe vse, kar ga je dušilo. Ne bo prenehal preganjati Borovca, dokler ne dobi zadoščenja . . .

"Stoji zapisano: In izšel je iz filistejskega tabora nek mož, z imenom Golijat . . . In je klical proti izraelskim vrstam: Zakaj ste prišli pripravljene za boj? Ali nisem jaz Filistejec, in vi ste hlapci Savlovi? . . . In govoril je Filistejec: Danes sem zasmehoval čete izraelske: Dajte mi moža in naj se poskusi z menoj v dvoboju . . . Filistejec pa je prihajal zjutraj in zvečer, in se postavljal 40 dni . . . Ko so Izraelci slišali tako govorjenje Filistejčeve, so se strašili in se bali . . ."

Golijata si je torej vzel Šimen Frontež za zgled. Hodil je najmanj dvakrat na teden zvečer brez sulice, brez meča, brez oklopa, zato pa z jezikom, ki je bil oster ko britev, na griček in zmerjal in izzival Borovce. Njegov glas je rjul, žvižgal, piskal, za malo časa je pa prešel v teatralen recitativ. Nekaj časa mirno, kakor žuboreč studenec, potem pa zopet glasno kakor dereč gorski potok, pa zopet prav elegičen glas, raznovrstni priimki so sledili drug drugemu; ko je začelo primanjkovati sape in je vpil pretrgano, so v Borovcu vedeli, da bo zmerjanju kmalu konec.

Ko je nekoč prepeval kakor pomladi divjji petelin ali ruševac, ko ne sliši nič, se je ustavil pri njem mož iz Borovca, ki se je slučajno nek tak

Društvo sv. Jeronima

števil. 153, K. S. K. J.

CANONSBURG, PA.

Ustanovljeno 19. aprila 1914, šteje 127 članov v odraslem in 138 članov v ml. oddelku. Sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta, otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250.00, \$500.00, \$1000.00, \$1500.00 in \$2000.00 posmrtnine. V ml. oddelku se otroci lahko zavarujejo v razredu A ali B, mesečni prispevek v ml. oddelek je zelo nizek, samo 15c v razred A in 30c v razred B in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnevom narašča. V slučaju otroka zavarovanega v razredu A se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu B se plača \$1000.00 posmrtnine.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v lastnem prostoru.

Slovenian Savings & Loan Association of Canonsburg, Pa.

Incorporated 1925

Capital Stock \$500,000

4½% paid on Full Paid Stock

Buy installment stock in our Association now
and save your money.

MEMBER OF
FEDERAL HOME LOAN BANK

Office -- 7 Latimer Avenue, Strabane, Pa.

večer vračal domu, ga poslušal nekaj časa in rekel: "Prijatelj, tvoje grlo bi bilo pa izvrstno za podplate. Nobena trobenta toliko ne prenese."

"Kaj pa briga vsakega potepuha, kako si jaz lajšam svoje bolečine?" je zakričal Šimen, oči so mu pa zabliskale, kakor volku, ko zagleda plen."

"Poslušaj, ti neumen packar, če bi te kdo zdaleka slišal, bi mislil, da si pred mesecem še lajal. Sem tudi čevljar ko si ti, pa takega krpucarja še nisem našel na svetu. Dereš se, kakor bi se bil napil žajfnice ali pa, da ti raste bradavica v grlu. Če hočeš, da boš Borovce poboljšal in spremenil, pojdi pa si umij v potoku glavo in — jezik. Potem boš morda kaj dosegel."

Razžaljeni Šimen se je hitro obrnil in nametal polno kopo psovk na moža, da bi mu dokazal, da ga je še vedno dovolj moža, da se bori na dveh frontah.

"Kdo se bo s teboj mazal?" je zamahnil z roko mož in šel dalje.

"Precej bi zaslužil s svojim vpitjem, če bi se priglasil za vaškega ali poljskega čuvaja ali za agitatorja pri kakšnih volitvah. Pri tvojem vpitju bi se tresla okna, da bi odpadal kit. Zastonj igraš tu Golijata, raztegnil si boš gobec, da ga bo treba vkup sešiti z dreto."

Še nekoliko psovk doli proti Borovcu, pa se je Šimen vračal v Rovte. Za nocoj je bilo delo končano.

V Borovcu so stiskali občinski možje glave vkup. "Kaj bomo začeli z norcem? Mogoče ga je vgriznil kak stekel pes, da sam za se sedaj ne

Poklon

Društva sv. Štefana

štev. 1, K. S. K. J.

V CHICAGO, ILLINOIS.

Častitka

Društva "Marije Pomagaj"

štev. 78, K. S. K. J.

CHICAGO, ILLINOIS

more nič. Takega potepa bi bilo najbolje vtakniti v luknjo. Našo vas vedno sramoti. Če bo nekaj dni odsedel v ječi, bo potem pa še hujše počenjal."

"Hm, najhujše je to, da ga iz Rovt spoditi ne morejo, kakor bi pognali dihurja iz jame. Ima tam domovinsko pravico, je pristojen tam," je pripomnil župan.

"Tam se pa mirno in pošteno obnaša," je dostavil sosed. "Jaz vem, da čaka samo na to, kedaj se zopet lahko vrne k nam. Sicer pa, delavec je dober — računa malo, veste sami, da s starim Gromčem ni več veliko. Nedavno mi je rekel sam, da bo dal mir, če bi ga ne bili s silo spodili iz Borovca in mu ne napravili tolike škode."

Kajfež je rekel: "Ko sem mu enkrat lepo prigovarjal, je pa začel jokati pred menoj. Vem, da ne bo nikogar več žalil, če dovolimo, da se vrne."

Župan pa je bil nezaupen. "Kaj pa, če ni so bile to mačje solze? Jaz tudi vem, kdaj se pijanec preobrne. Takrat, ko se v jamo zvrne."

"Jaz ne mislim, da je tak," je dejal Kajfež. "Vemo, da divja samo takrat, kadar se ga nabere. V Rovteh je pa ves drugačen, nikogar ni še tam užalil. Je to stara čukasta sova, ki ji ne manjka drugega ko skovikanje."

Borovec je imel res tak potrpežljiv občinski zastop, da bi bil sličnega težko našel kje drugje. Z Golijatom so sklenili premirje. Čez dva tedna je že vozil Šimen Frontež svoje stvari na garah iz Rovt nazaj v Borovec.

Zdelo se je, da je postal ves drug človek. Bil je kakor bučela, ki so je iztrgali osten, ali pa pes, ki je zgubil vse zobe. Delal je pridno, da ga je hvalila vsa vas.

Čez nekaj mesecev je bila v Rovtah zgrajena mala tovarna za čevlje; naročila so prihajala iz raznih krajev, dela je bilo dovolj, tudi za Šimna. To je neslo več kakor pa krpucanje starih čevljev.

Fronteževa zvezda je vedno bolj sijala. Večkrat je nadomestoval lastnika, pripovedoval mu, kak dobiček bi še le bil, če bi postavil njega za delovodja. On bi bil brezobziren bič za lenuhe. Lastnik se je izogibal odgovoru. Bal se je, da bo Šimna zopet zgrabila stara bolezen s podvojeno silo. Potem pa, kdo bo Fronteža poslušal? Kdo ga ubogal in se mu pokoril?

Ta je že mislil, da je dosegel svoj cilj. Postal je zopet prevzeten, vi-deti je bilo, da bo zopet začel ruvati proti Borovcu, za katero se ni več brigal. Pritožbe radi njegovih surovosti so se čimdalje bolj množile.

V tem je pa treščila v Šimnove sanje vest, da tovarnar ne bo mogel vzdržati zavoda, da tiči baje v dolgovih do ušes, da so neki tuji gospodje iz mesta pregledovali tovarno in vse zapisovali . . . Šimen je ves preplašen tekal okoli kakor pastirica ob potoku, skušal je na vse mogoče načine izvleči iz tovarnarja, kaj bo s tovarno. Toda ta ni dal nobenega natančnega odgovora. Ko je pa videl, da se Šimen vedno suče okoli njega, kakor žrebe

Za pohištvo in pogrebe

Tisti, ki ste v Clevelandu in okolici, in ki pridete v Cleveland, se lahko v vašo lastno korist poslužite pohištva iz naše prodajalne. Pri nas je pohištvo kar najbolj zanesljivo in vredno zanj danega denarja.

Glavno prodajalno imamo na

6019 St. Clair Avenue

podružnica pa je na

15303 WATERLOO ROAD, CLEVELAND, OHIO

Tudi tisti, ki se obrnejo na nas za pogrebna opravila, dobijo za manjše izdatke boljšo postrežbo.

A. GRDINA & SONS

Za vsa podjetja velja glavni telefon Henderson 2088

Slovenska zadružna prodajalna

v Strabane, Pa.

Ustanovljena leta 1918.

Sveže in prekajeno meso, grocerija in druge potrebščine, kar je mogoče po zmirni nizki ceni.

To je zadružno podjetje, lastujejo in obratujejo ga delavci v svojo korist.

Zadruga razdeli dobiček ob koncu leta svojim delničarjem in odjemalcem.

Lojalnost tej ustanovi naj bode naš cilj.

9 Latimer Ave.

Telefon 465

FRANK DRENIK, poslovođa.

okoli kobile, ga je poklical k sebi in se razgovarjal z njim pol ure. "Tako, dobro shrambo imate v Borovcu? To je lepo," je hvalil tovarnar. "S prevažanjem ne bote imeli mnogo dela. Če popeljete šest- ali sedemkrat z vozom, bo pa vse tam. Previdno seveda, pravim; ko bi imeli ženo ali otroke, bi vam tako važne zadeve ne zaupal, ker bi lahko prišlo vse na dan. Potem bi pa oba sedela. Saj dobro razumete, kako bo revežem pomagano, če moremo zavod zdržati. Tu imate nekaj malega, — za enkrat. Pozneje, ko bo vse urejeno, dobite pa več."

Čez teden je bil v Rovteh velik polom. Gasilci so trobili, pripeljali so brizgalne z vse okolice. Iz tovarne, ki je bila dobro zavarovana, se je dvigal gost smrdeč dim, kakor je običajno, če gori usnje . . .

Prišla je komisija in preiskovala. Prišel je tudi Šimen Frontež. Tovarnar mu je stisnil nekaj v pest in ga potolažil na prihodnjost. "Sedaj sem sam berač. Morate počakati, da se zadeva konča."

Šimen je seveda letal in silil, zahteval vedno več denarja, da se je začel tovarnar ž njim kregati. Šimnu so zaiskrile oči. "Le počakaj, si bom vzel pa sam," je zagodrnjal po poslednjem poskusu.

"Soseda, ali ste slišali, kako po ceni prodaja Frontež lepe čevlje?" je vprašala Sivka Čehljo. "Za reveže je to pravi božji blagoslov, prava dobrota. To so čevljički za vsak ples. Tako so lepi, da jih je veselje gledati. Pa samo štiri krone, kakor da bi človek dobil čevlje zastonj!"

Phone Canal 6319

Math Kremesec

: Dealer in :

FRESH, SALT and SMOKED MEAT

-:- Poultry on Hand -:-

1912 West Cermak Road

CHICAGO, ILLINOIS

Phone Canal 7172-3

Park View Wet Wash Laundry Co.

FRANK GRILL

1727-31 West 21st Street

CHICAGO, ILLINOIS

“Kdo bi bil o tem divjaku mislil, da se bo tako povzpel? Sedaj hodi okoli in se postavlja še bolj ko župan,” je dodjala Matička. “K branjevcu več ne hodi na žganje, kadi drage smodke, v mesto se vozi na pivo. Gotovo si je izbral kje bogato nevesto.” Pa je druga žena prav tiho zašepetala: “Veste, raznovrstne stvari se govore, odkod ima ta stric tako lepe in tako cene stvari . . .”

Šimen je bil sedaj velik gospod. Hodil je glavo po koncu, kakor kmet ko je prodal par dobro pitanih volov, sukal palico kakor mesten postopač. Ko je prišla nekoč Kožarica k njemu s starimi čevlji, da bi jih popravil, jo je nahrulil: “Kaj mislite, da sem kakšen krpucar?”

“No, no — baron z Smolarije, saj vas menda nisem užalila. Bodite veseli, če se morete nad kom vsajati!”

“Gobec ti bom raztegnil, baba,” se je raztogotil Šimen. “Potem boš pa nehala brusiti svoj jezik ob te rujave gnile zobe.”

Ko ga je Jernač prosil, da bi mu pribil nove podplate, je rekel: “Mu jih bom, pa s takimi žebli, da ga bo vse veselje za hojo minilo.”

Ravno tako je naletel sosed Škrbec, da bi mu pribil pete. “Ne, to ni delo za me, pač pa mu dam nekaj smole zastonj, da bodo krpe na hlačah bolj držale.” Martinu, ki je igral na vsakem žeganju harmoniko, je ponudil žlico maže, da bi “base” v harmoniki namazal . . .

S Šimnom ni bilo več mogoče shajati. Vsaka beseda zastonj, žalil je drugega za drugim.

Nekega dne se je pa oglasil pri njem gospodar, bivši tovarnar. Kre-gala sta se, vpila, slišati je bilo zaušnice, pretep . . . Šimen jo je skusil. Sramota je bila le, da je imel obraz ves črn, razbit.

"Le počakaj, boš videl, kdo se bo nazadnje smejal," se je zakrohotal Šimen. "Grem naravnost k sodnji in povem, kako si skrtil blago ravno pred požarom. Jaz se bom že na kakšen način izrezal. Rekel bom, da nisem vedel, zakaj si hotel imeti pri meni filijalko . . ."

Pa se ni izrezal ne tovarnar, ne Šimen.

Oba sta dalj časa sedela . . .

SLOVENSKA ZADRUŽNA ZVEZA <i>Crocerija in Mesnica</i> Prodajalne: 667 E. 152 St. Glenville 6316 Waterloo Road Kenmore 1248 712-14 E. 220 St. Cleveland, Ohio	Phone 794-M Canonsburg TONY RUPNIK CARPENTER CONTRACTOR Builder of Modern Homes — First Class Remodeling & Repairing 460 Chartiers St. Strabane, Pa. P. O. Box 237
— THE — GOLDEN RULE STORE A. GOLDBERG, Prop. <i>Dry Goods, Clothing & Shoes</i> Our name — Our Policy 323 Grant Ave. Eveleth, Minn. Phone 115	JOSEPH BOŠTIJANČIČ IN SIN Prodaja piva v sodčkih in stekleni- cah na drobno in debelo. Se priporo- čamo Slovencem. 33 Latimer Avenue, Strabane, Pa. Phone 354-M
FRANK TERCHEK Kadar rabite premog, ali v slučaju selitve, pokličite po telefonu. Hitra in točna postrežba po zmerni nizki ceni. Se priporočam. 104 Latimer Avenue, Strabane, Pa. Phone 983	ELY HARDWARE & FURNITURE CO. HARDWAMRE, FURNITURE & FUNERAL DIRECTORS Phone 46 Zenith Electric Washers, Philco Radios Hotpoint Electric Ranges, Sanico Ranges, Grunows Refrigerators
DR. M. J. IVEC PHYSICIAN AND SURGEON Office: 900 N. Chicago St. Ph. 2-9141 Residence: 114 Buell Ave. Ph. 2-5930 Office Hours: 10-12, 2-4, 7-8 Joliet, Illinois	<i>Poklon</i> FRANK IVANCIC 15416 Saranac Road CLEVELAND, OHIO
ANTON NEMANICH, SONS — Funeral Home — 1002 N. CHICAGO STREET, Phone 2-2575 JOLIET, ILLINOIS	

UGANKA.

Beseda kratka ali prav ali narobe,
dobiš različne ž nje podobe,
ga potrebuje hiša in država vsaka,
da se dobi, je treba včasih še vojaka,
on sam ničesar res ne naredi,
takrat le drag je, če se izgubi,
v družini in deželi kdo je kriv,
če eden je premalo ljubezniv?
Na svetu vedno bilo je tako,
da ga pripravi vsem še le nebo.
Beseda pa narobe je uganka,
a ta pa celemu je svetu znanka,
le eden kraj ima ta svet,
kjer je vročina, nikdar led,
pozna svetovna nam jo zgodovina,
ki nikdar nam ne gre več iz spomina.

Zapiši zdaj ti črke tri
in srednja je — povem — na i.

Skrivalnica: Kje je jezdec demokratskega
simbola?

mir — Kim.

Nagrobni Spomeniki

ROJAKI! Kadar želite okrasiti grob svojih dragih ranjkih, obrnite se na svojega rojaka, ki ima veliko zalogo raznovrstnih nagrobnih spomenikov iz granita in marmorja. Moja dolgoletna skušnja vam jamči delo prve vrste. Vsi oni, ki sem jim naredil spomenike, so z mojim delom popolnoma zadovoljni, kar priča tudi obilo zahvalnih pisem.

Spomenike razpošiljam po vseh naselbinah. Izvrstno delo, zmerne cene in točna postrežba je moje geslo. — Za obilna naročila se priporoča:

JOSEPH SLAPNIČAR

(PREJ SIMON ŠETINA)

1013 North Chicago Street, -:- Joliet, Illinois

Phone 2-4787

KATOLIŠKI SLOVENC I V AMERIKI

imajo samo eno katoliško slovensko tiskarno in ta je

Tiskarna

“Amerikanski Slovenec”

ki izdeluje vsa tiskarska dela lično in točno. Tiska časopise, knjige in izvršuje vsa tiskarska dela. — Nobeno naročilo preveliko, nobeno premajhno.

POSEBNO SE PRIPOROČAMO KATOLIŠKIM DRUŠTVOM!

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENE C

1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO ILLINOIS

Društvo sv. Jožefa

šte v. 169, K.S.K.J.

V COLLINWOODU, O.

vabi vse katoliške Slovence in Slovenke, da pristopite k našemu društvu, ki je največje slovensko društvo v Ameriki.

Helps Hdw. & Co.

HARDWARE

UNDERTAKING

312 Grant Avenue

EVELETH, MINN.

August H. Riska

Automobile — Fire — Life
Insurance

in strong, reliable companies

Phone: 29-J

7 Latimer Avenue,
STRABANE, PENNSYLVANIA

FRANK DRENK IN SIN

Proda piva v sodčkah in steklenicah. Se priporočamo cenjenim odjemalcem.

SVOJI K SVOJIM

Bell Phone 716

259 Alexander Avenue,
STRABANE, PENNSYLVANIA

Slovenska Podporna
Družba
'Sv. Mohorja'

Sedež: Chicago, Illinois

Ustanovljena 31. decembra, 1921.

Inkorporirana 12. oktobra, 1923

ODBOR ZA LETO 1935:

Predsednik: LEO MLADICH, 1931 W. Cermak Road

Podpredsednik: ANDREW GLAVACH, 1748 W. 21st Street

Tajnik: JOS. KOBAL, 2113 W. 23rd Street, Chicago, Illinois

Blagajnik: JOS. ZIHERL, 2001 W. 19th Street

Zapisnikar: JOS. OBLAK, Ml., 2313 So. Winchester Avenue

Duhovni vodja: REV. ALEXANDER URANKAR, O.F.M.

Nadzorniki: FRANK KOZJEK, 2118 West 21st Place; THERESA
CHERNICH, 2024 Coulter Street; JOHN DENSA, 2730 Arthington
Street.

Porotni odbor: JOHN JERICH, 1849 W. Cermak Rd.; JOHN FALLE,
1937 W. 22nd Place; JOHN MLAKAR, 1925 W. 22nd Place.

Družbeni zdravnik: DR. JOS. E. URSICH, 2000 W. Cermak Road.

Reditelj: ANTON ZIDARICH, 1842 W. 22nd Place.

Uradno Glasilo: "AMERIKANSKI SLOVENEK".

Družba zboruje vsako prvo nedeljo ob 1:30 popoldne v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6 do 45 leta starosti. Pristop v družbo je samo en dolar. Družba plačuje \$7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po 50c na mesec mesečnine. To je izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicagi. — Rojaki, pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede družbe in njenega poslovanja se obrnite na družbenega tajnika ali pa predsednika.

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša
slovenska katoliška podporna organizacija
v Združenih Državah Ameriških je:

Kranjsko-Slovenska

Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois,
s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSLUJE ŽE 40 LET.

Glavni urad v lastnem domu: 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA DO \$3,500,000.00.

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 185.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 40-letnega obstanka nad \$5,300,000.00.

Geslo K. S. K. Jednote je: "Vse za vero, dom in narod!"

Če se hočeš zavarovati pri dobri, pošteni in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri **Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti** kjer se lahko zavaruješ za smrtnine, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250.00; \$500.00; \$1000.00; \$1500.00 in \$2000.00 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K.S.K.J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelku je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovane v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asesment primerno nizek.

K. S. K. Jednota nudi članstvu najmodernejše vrste zavarovanje.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih asesmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote", ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. let. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: **JOSIP ZALAR, 1004 NO. CHICAGO ST., JOLIET ILLINOIS.**

